

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרח"צ שליט"א

פרשת
ויקהל
כ"ג – כ"ט אדר א' תשפ"ד

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה

של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע



לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן

לעזער שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה
הקדושה מתוך בריאות איתנה ונחת מכל
יצ"ח ותלמידיו



לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

תאמר בשבועה דעדים שאינו נשבע על מה שהעידו אלא על מה שלא העידו ועל כפירתו הוא נשבע ולא אהדדאתן ומניין לך להחמיר כך: **מגלגול שבועה דעד אחר.** אם נתחייב לו שבועה ע"י עד אחד כדאמרינן והיתה עליו טענה אחרת שלא היתה מוטלת עליו שבועה מגלגלין אותה עם שבועה זאת ונשבע על שניהן דגלגול שבועה חשיבא **עד** אחד יוכיח ששים בהכחשה ובהזמה. שפיר גרס הכא ובהזמה כיון ש"י הזמה דבורו בטל ואין להקשות מה לפיי שכן אינו משלם בהזמה תאמר בעדים שמשלמין בהזמה ואו לא יכול לומר עד אחד יוכיח שמשלם כי מה שהעיד אינו משלם כשהוא מזם אינו חוזר אלא לפי שבעדותו אינו מחייבו ממון לכך חשיב בטל חשיב ישנו בהזמה

הצד השוה ושקרן. שע"י טענה כו'. ראי"ת כופר הכל יוכיח שע"י טענה כופר פטור יש לומר דבהצד השוה שקרן יש טענה חשובה דכשמודה מקצת או עד מכחישו נראה דמשקר ולכך יש שבועה:

ותנא תונא אאידך דר' חייא. אנן סהדי דמאי בהכעדת עדים משתבע מדרבי חייא קמייתא ונקשה כיון דלא מצי לאודויי דר' חייא ותנא תונא אקמייתא אלא מכח קמייתא לימא ותנא תונא אקמייתא לכך י"ל דאנן סהדי לאו דוקא דמאי מחשבינן ליה השתא טפי מהעדאת עדים וחשיב באילו מודה ליה דדידיה הוא אך קשה דמ"מ איכא למיפרך דמתני' כי היכי דהאי מודה לההוא האי נמי מודה לההוא ואפ"ה קמשתבעי בדפרוך אקמייתא ומאי תיקן ר"ל דהשתא נמי מוכח מכח טענא דבקמוך אי הילך פטור לא תני אלא רבי חייא תונא אקמייתא משום דמאי דתפיס חשיב בהודאה וזו לא היתה פירכתו למעלה אלא משום דאנן סהדי לההוא כו': **ורב** ששת אמר הילך פטור. נראה שהלכה כרב ששת דבפ' השואל (לקמן דף ק.) גבי עבד קטן פריך ועוד הילך הוא אך בספר תפיס משמע דהילך חייב וע"ע תוס' ב"ב קכה: ד"ה הלכתא:

וש"מ דהילך פטור. ראי"ת יהא נאמן בשלש דמעיז דבעל אמר שתים וי"ל כיון דאנן סהדי דמעיז ולר"ע לא תני עזות דמסייע ליה שקרא: לעולם

1 תָּאמַר בְּעֵדִים שֶׁעַל מָה שֶׁהֵעִידוּ אֶלָּא עַל מָה שֶׁלֹּא הֵעִידוּ וְעַל
2 כְּפִירָתוֹ הוּא נִשְׁבָּע וְלֹא אַהֲדָדְאָתַן וּמִנַּיִן לְךָ לְהַחְמִיר כָּךְ: מִגַּלְגּוּל שְׁבוּעָה דְּעֵד אֶחָד.
3 אִם נִתְחַיֵּב לוֹ שְׁבוּעָה ע"י עֵד אֶחָד כְּדַאֲמְרִינַן וְהָיְתָה עָלָיו טַעֲנָה אַחֶרֶת שֶׁלֹּא הָיְתָה
4 מוּטֶלֶת עָלָיו שְׁבוּעָה מְגַלְגְּלִין אוֹתָהּ עִם שְׁבוּעָה זֹאת וְנִשְׁבָּע עַל שְׁנֵיהֶן דְּגִלְגּוּל שְׁבוּעָה
5 חֲשִׁיבָא הִיא דִּילְפִינַן לָהּ בְּקַדּוּשִׁין (דף כו:)
1 תָּאמַר בְּעֵדִים שֶׁעַל מָה שֶׁהֵעִידוּ אֶלָּא עַל מָה שֶׁלֹּא הֵעִידוּ וְעַל
2 כְּפִירָתוֹ הוּא נִשְׁבָּע וְלֹא אַהֲדָדְאָתַן וּמִנַּיִן לְךָ לְהַחְמִיר כָּךְ: **מִגַּלְגּוּל שְׁבוּעָה דְּעֵד אֶחָד.**
3 אִם נִתְחַיֵּב לוֹ שְׁבוּעָה ע"י עֵד אֶחָד כְּדַאֲמְרִינַן וְהָיְתָה עָלָיו טַעֲנָה אַחֶרֶת שֶׁלֹּא הָיְתָה
4 מוּטֶלֶת עָלָיו שְׁבוּעָה מְגַלְגְּלִין אוֹתָהּ עִם שְׁבוּעָה זֹאת וְנִשְׁבָּע עַל שְׁנֵיהֶן דְּגִלְגּוּל שְׁבוּעָה
5 חֲשִׁיבָא הִיא דִּילְפִינַן לָהּ בְּקַדּוּשִׁין (דף כו:)
6 **תָּאמַר בְּעֵדִים דְּמֵמוֹן קָא מְחַיְּבֵי פִּיו יוֹכִיחַ מַה לְּפִיו**
7 **שֶׁכֵּן אֵינוֹ בְּהַכְחָשָׁה עַד אֶחָד יוֹכִיחַ שֶׁיִּשְׁנוֹ בְּהַכְחָשָׁה**
8 **וּמְחַיְּבֵיהוּ שְׁבוּעָה מַה לְּעֵד אֶחָד שֶׁכֵּן עַל מַה שֶּׁמֵּעִיד**
9 **הוּא נִשְׁבָּע תָּאמַר בְּעֵדִים שֶׁעַל מָה שֶׁהֵעִידוּ הוּא**
10 **נִשְׁבָּע פִּיו יוֹכִיחַ וְחָזַר הַדִּין לֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה**
11 **וְלֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה הַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁעַל יְדֵי**
12 **טַעֲנָה וּכְפִירָה הֵן בָּאִין וְנִשְׁבָּע אַף אֲנִי אָבִיא עֵדִים**
13 **שֶׁעַל יְדֵי טַעֲנָה וּכְפִירָה הֵם בָּאִין וְנִשְׁבָּע מַה לְּהַצַּד**
14 **הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁכֵּן לֹא הוּחְזַק כַּפָּרָן תָּאמַר בְּעֵדִים**
15 **שֶׁכֵּן הוּחְזַק כַּפָּרָן וּבְעֵדִים מִי הוּחְזַק כַּפָּרָן וְהָאָמַר רַב**
16 **אִידִי בַּר אָבִין אָמַר רַב חִסְדָּא הַבּוֹפֵר בְּמִלְוֶה כָּשֵׁר**
17 **לְעֵדוּת בִּכְפָּקְדוֹן פָּסוּל לְעֵדוּת אֶלָּא פְּרִיךְ הָכִי מַה**
18 **לְהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁכֵּן אֵינָן בְּתוֹרַת הַזָּמָה תָּאמַר**
19 **בְּעֵדִים שֶׁיֶּשְׁנָן בְּתוֹרַת הַזָּמָה הָא לֹא קָשְׁיָא רַבִּי חִיָּיא**
20 **תּוֹרַת הַזָּמָה לֹא פָּרִיךְ אֶלָּא דְּקָאָמַר וְתַנָּא תּוּנָא מִי**
21 **דָּמֵי הָתָם לְמִלְוֶה אִית לֵיהּ סַהֲדֵי לְמִלְוֶה לֵית לֵיהּ**
22 **סַהֲדֵי דִּילְמָא מְסַיֵּיעַ לֵיהּ וְלָא מִידֵי דְּאִי הָווּ לֵיהּ סַהֲדֵי**
23 **לְמִלְוֶה דִּילְמָא מְסַיֵּיעַ לֵיהּ וְלָא מִידֵי לֹא בָּעֵי רַבִּי חִיָּיא**
24 **לְאַשְׁתְּבוּעֵי הָכָא כִּי הֵיכִי דְּאָמַר סַהֲדֵי בְּהַאי אָמַר סַהֲדֵי**
25 **בְּהַאי וַאֲפִילּוּ הָכִי מִשְׁתַּבַּע אֶלָּא כִּי אִיתְמַר וְתַנָּא**
26 **תּוּנָא אַאִידָּךְ דְּרַבִּי חִיָּיא אִיתְמַר דְּאָמַר ר' חִיָּיא מְנָה**
27 **לִי בְּיָדְךָ וְהִלָּה אוֹמֵר אֵין לְךָ בְּיָדִי אֶלָּא נ' זוּז וְהִילְךְ**
28 **חַיָּיב מַאי טַעֲמָא הִילְךְ נַמִּי כְּמוֹדֶה מִקְצַת הַטַּעֲנָה**
29 **דְּמֵי וְתַנָּא תּוּנָא שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטַלִּית וְהָא הָכָא כֵּיוָן**
30 **דְּתָפְסִי [אֲנַן סַהֲדֵי דְּמֵאי הִילְךְ הוּא] וְקָתָנֵי מְקַצָּת**
31 **יִשְׁבַּע וְרַב יִשְׁמָעֵאל אָמַר הִילְךְ פָּטוּר מ"ט כֵּיוָן דְּאָמַר**
32 **לֵיהּ הִילְךְ חֲצִי זוּז דָּקָא מוֹדֶה בְּגַוַּיהוּ כְּמַאן דְּנָקִיט**
33 **לְהוּ מְלוֶה דְּמֵי בְּאֵינָךְ חֲמִשִּׁים הָא לֹא מוֹדֶה הִילְכָּךְ לֵיכָּא הוֹדָאַת מִקְצַת הַטַּעֲנָה וּלְרַב שֵׁשֶׁת**
34 **קַשְׁיָא מַתְנִיתִין אָמַר לָךְ רַב שֵׁשֶׁת מַתְנִיתִין תַּקָּנַת חֲכָמִים הִיא וְאִידָךְ אֵין תַּקָּנַת חֲכָמִים הִיא**
33 **וּמִיהוּ אִי אֲמָרַתְ בְּשִׁלְמָא מִדְּאוֹרַיְיתָא הִילְךְ חַיָּב מִתַּקָּנַת רַבָּנָן שְׁבוּעָה בְּעֵין דְּאוֹרַיְיתָא אֶלָּא**
34 **אִי אֲמָרַתְ מִדְּאוֹרַיְיתָא הִילְךְ פָּטוּר מִתַּקָּנַת רַבָּנָן שְׁבוּעָה דִּילְמָא דְּבָעֵי לְמֵימַר הָכָא כֵּיוָן**

סלעים

1 **עד** אחד יוכיח ששים בהכחשה ובהזמה. שפיר גרס הכא ובהזמה כיון ש"י הזמה דבורו
2 בטל ואין להקשות מה לפיי שכן אינו משלם בהזמה תאמר בעדים שמשלמין בהזמה
3 ואו לא יכול לומר עד אחד יוכיח שמשלם כי מה שהעיד אינו משלם כשהוא מזם אינו
4 חוזר אלא לפי שבעדותו אינו מחייבו ממון לכך חשיב בטל חשיב ישנו בהזמה
5 **הצד** השוה ושקרן. שע"י טענה כו'. ראי"ת כופר
6 הכל יוכיח שע"י טענה כופר פטור יש
7 לומר דבהצד השוה שקרן יש טענה חשובה
8 דכשמודה מקצת או עד מכחישו נראה דמשקר
9 ולכך יש שבועה:
10 **ותנא** תונא אאידך דר' חייא. אנן סהדי דמאי
11 בהכעדת עדים משתבע מדרבי חייא קמייתא
12 ונקשה כיון דלא מצי לאודויי דר' חייא ותנא תונא אקמייתא
13 אלא מכח קמייתא לימא ותנא תונא אקמייתא
14 לכך י"ל דאנן סהדי לאו דוקא דמאי מחשבינן ליה השתא טפי מהעדאת עדים וחשיב
15 באילו מודה ליה דדידיה הוא אך קשה דמ"מ
16 איכא למיפרך דמתני' כי היכי דהאי מודה לההוא
17 האי נמי מודה לההוא ואפ"ה קמשתבעי בדפרוך
18 אקמייתא ומאי תיקן ר"ל דהשתא נמי מוכח מכח
19 טענא דבקמוך אי הילך פטור לא תני אלא רבי חייא
20 תונא אקמייתא משום דמאי דתפיס חשיב בהודאה וזו
21 לא היתה פירכתו למעלה אלא משום
22 דאנן סהדי לההוא כו': **ורב** ששת אמר הילך
23 פטור. נראה שהלכה כרב ששת דבפ' השואל
24 (לקמן דף ק.) גבי עבד קטן פריך ועוד הילך הוא
25 אך בספר תפיס משמע דהילך חייב וע"ע תוס' ב"ב
26 קכה: ד"ה הלכתא:
27 **וש"מ** דהילך פטור. ראי"ת יהא נאמן בשלש
28 דמעיז דבעל אמר שתים וי"ל כיון דאנן סהדי
29 פטור אם יאמר שתים הר"ז כופר הכל ואין אדם
30 מעיז ולר"ע לא תני עזות דמסייע ליה שקרא:
31 לעולם

1 תָּאמַר בְּעֵדִים שֶׁעַל מָה שֶׁהֵעִידוּ אֶלָּא עַל מָה שֶׁלֹּא הֵעִידוּ וְעַל
2 כְּפִירָתוֹ הוּא נִשְׁבָּע וְלֹא אַהֲדָדְאָתַן וּמִנַּיִן לְךָ לְהַחְמִיר כָּךְ: **מִגַּלְגּוּל שְׁבוּעָה דְּעֵד אֶחָד.**
3 אִם נִתְחַיֵּב לוֹ שְׁבוּעָה ע"י עֵד אֶחָד כְּדַאֲמְרִינַן וְהָיְתָה עָלָיו טַעֲנָה אַחֶרֶת שֶׁלֹּא הָיְתָה
4 מוּטֶלֶת עָלָיו שְׁבוּעָה מְגַלְגְּלִין אוֹתָהּ עִם שְׁבוּעָה זֹאת וְנִשְׁבָּע עַל שְׁנֵיהֶן דְּגִלְגּוּל שְׁבוּעָה
5 חֲשִׁיבָא הִיא דִּילְפִינַן לָהּ בְּקַדּוּשִׁין (דף כו:)
6 מֹאמְרָתָהּ הִיא דִּילְפִינַן לָהּ בְּקִדּוּשִׁין (דף כו:)
7 **תָּאמַר בְּעֵדִים דְּמֵמוֹן קָא מְחַיְּבֵי פִּיו יוֹכִיחַ מַה לְּפִיו**
8 **שֶׁכֵּן אֵינוֹ בְּהַכְחָשָׁה עַד אֶחָד יוֹכִיחַ שֶׁיִּשְׁנוֹ בְּהַכְחָשָׁה**
9 **וּמְחַיְּבֵיהוּ שְׁבוּעָה מַה לְּעֵד אֶחָד שֶׁכֵּן עַל מַה שֶּׁמֵּעִיד**
10 **הוּא נִשְׁבָּע תָּאמַר בְּעֵדִים שֶׁעַל מָה שֶׁהֵעִידוּ הוּא**
11 **נִשְׁבָּע פִּיו יוֹכִיחַ וְחָזַר הַדִּין לֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה**
12 **וְלֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה הַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁעַל יְדֵי**
13 **טַעֲנָה וּכְפִירָה הֵן בָּאִין וְנִשְׁבָּע אַף אֲנִי אָבִיא עֵדִים**
14 **שֶׁעַל יְדֵי טַעֲנָה וּכְפִירָה הֵם בָּאִין וְנִשְׁבָּע מַה לְּהַצַּד**
15 **הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁכֵּן לֹא הוּחְזַק כַּפָּרָן תָּאמַר בְּעֵדִים**
16 **שֶׁכֵּן הוּחְזַק כַּפָּרָן וּבְעֵדִים מִי הוּחְזַק כַּפָּרָן וְהָאָמַר רַב**
17 **אִידִי בַּר אָבִין אָמַר רַב חִסְדָּא הַבּוֹפֵר בְּמִלְוֶה כָּשֵׁר**
18 **לְעֵדוּת בִּכְפָּקְדוֹן פָּסוּל לְעֵדוּת אֶלָּא פְּרִיךְ הָכִי מַה**
19 **לְהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁכֵּן אֵינָן בְּתוֹרַת הַזָּמָה תָּאמַר**
20 **בְּעֵדִים שֶׁיֶּשְׁנָן בְּתוֹרַת הַזָּמָה הָא לֹא קָשְׁיָא רַבִּי חִיָּיא**
21 **תּוֹרַת הַזָּמָה לֹא פָּרִיךְ אֶלָּא דְּקָאָמַר וְתַנָּא תּוּנָא מִי**
22 **דָּמֵי הָתָם לְמִלְוֶה אִית לֵיהּ סַהֲדֵי לְמִלְוֶה לֵית לֵיהּ**
23 **סַהֲדֵי דִּילְמָא מְסַיֵּיעַ לֵיהּ וְלָא מִידֵי דְּאִי הָווּ לֵיהּ סַהֲדֵי**
24 **לְמִלְוֶה דִּילְמָא מְסַיֵּיעַ לֵיהּ וְלָא מִידֵי לֹא בָּעֵי רַבִּי חִיָּיא**
25 **לְאַשְׁתְּבוּעֵי הָכָא כִּי הֵיכִי דְּאָמַר סַהֲדֵי בְּהַאי אָמַר סַהֲדֵי**
26 **בְּהַאי וַאֲפִילּוּ הָכִי מִשְׁתַּבַּע אֶלָּא כִּי אִיתְמַר וְתַנָּא**
27 **תּוּנָא אַאִידָּךְ דְּרַבִּי חִיָּיא אִיתְמַר דְּאָמַר ר' חִיָּיא מְנָה**
28 **לִי בְּיָדְךָ וְהִלָּה אוֹמֵר אֵין לְךָ בְּיָדִי אֶלָּא נ' זוּז וְהִילְךְ**
29 **חַיָּיב מַאי טַעֲמָא הִילְךְ נַמִּי כְּמוֹדֶה מִקְצַת הַטַּעֲנָה**
30 **דְּמֵי וְתַנָּא תּוּנָא שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטַלִּית וְהָא הָכָא כֵּיוָן**
31 **דְּתָפְסִי [אֲנַן סַהֲדֵי דְּמֵאי הִילְךְ הוּא] וְקָתָנֵי מְקַצָּת**
32 **יִשְׁבַּע וְרַב יִשְׁמָעֵאל אָמַר הִילְךְ פָּטוּר מ"ט כֵּיוָן דְּאָמַר**
33 **לֵיהּ הִילְךְ חֲצִי זוּז דָּקָא מוֹדֶה בְּגַוַּיהוּ כְּמַאן דְּנָקִיט**
34 **לְהוּ מְלוֶה דְּמֵי בְּאֵינָךְ חֲמִשִּׁים הָא לֹא מוֹדֶה הִילְכָּךְ לֵיכָּא הוֹדָאַת מִקְצַת הַטַּעֲנָה וּלְרַב שֵׁשֶׁת**
33 **קַשְׁיָא מַתְנִיתִין אָמַר לָךְ רַב שֵׁשֶׁת מַתְנִיתִין תַּקָּנַת חֲכָמִים הִיא וְאִידָךְ אֵין תַּקָּנַת חֲכָמִים הִיא**
34 **וּמִיהוּ אִי אֲמָרַתְ בְּשִׁלְמָא מִדְּאוֹרַיְיתָא הִילְךְ חַיָּב מִתַּקָּנַת רַבָּנָן שְׁבוּעָה בְּעֵין דְּאוֹרַיְיתָא אֶלָּא**
34 **אִי אֲמָרַתְ מִדְּאוֹרַיְיתָא הִילְךְ פָּטוּר מִתַּקָּנַת רַבָּנָן שְׁבוּעָה דִּילְמָא דְּבָעֵי לְמֵימַר הָכָא כֵּיוָן**

סלעים

דצריך לישבע על השאר. **פתני' כי היכי דאנן סהדי לההוא.** דחציה שלו ולמה הצריכוהו חכמים שבועה ש"מ טענא לאו משום מודה מקצת הטענה הוא כר' חייא ואינה שבועה דאורייתא אלא תקנת חכמים שלא יהא כל אחד הולך כו': **ותיבעי ליה.** לא הוצאתים והן שלך בב"מ שהם: **חייב.** לישבע על השאר ולא אמרינן הני דקמודי ליה בגויהו הואיל ואיתנהו בעיניהו כמאן דנקיט להו דמי אלא כשאר מודה במקצת הוא חתיב: **ותנא תונא כו'.** קס"ד דלר' חייא שבועה דאורייתא: **והא הכא.** דהך העדאת עדים אנן סהדי דמאי דתפיס האי הילך הוא שהרי בפנינו הוא: **וקתני.** דמחייב שבועה אשארא וה"ה להודאה במקצת: **תקנת חכמים היא.** ולא משום העדאת עדים וכדפרכינן לעיל כי היכי דאנן סהדי להאי אנן סהדי להא: **אי אמרת בשלמא הילך מדאורייתא חייב.** כלומר גבי שבועה דאורייתא כגון בהודאה במקצת:

סלעים

סְלָעִים דִּינָרִין מַלְוֶה אוֹמֵר חָמֵשׁ וְלֹוֶה אוֹמֵר שָׁלֹשׁ ר״ש בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר הוֹאִיל וְהוֹדָה מִקְצַת הַטַּעֲנָה יִשָּׁבַע ר״ע אוֹמֵר אֵינוֹ אֶלָּא כְּמֵשִׁיב אֲבֵידָה וּפָטוּר קָתָנֵי מִיהַת רשב״א אוֹמֵר הוֹאִיל וְהוֹדָה מִקְצַת הַטַּעֲנָה יִשָּׁבַע טַעְמָא דְּאָמַר שָׁלֹשׁ הָא שְׁתַּיִם פָּטוּר וְהַאי שְׁטָר דְּקָמוֹדֵי בֵּיהּ הֵילָךְ הוּא וש״מ הֵילָךְ פָּטוּר לֹא לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ שְׁתַּיִם חַיָּיב וְהַאי דְּקָתָנֵי שָׁלֹשׁ לַאֲפּוּקֵי מִדְּר׳ עֲקִיבָא דְּאָמַר מֵשִׁיב אֲבֵידָה הָוֵי וּפָטוּר קמ״ל דְּמוֹדֶה מִקְצַת הַטַּעֲנָה הָוֵי וְחַיָּיב אִי הָכֵי רשב״א אוֹמֵר הוֹאִיל וְהוֹדָה מִקְצַת הַטַּעֲנָה יִשָּׁבַע אַף זֶה יִשָּׁבַע מִבָּעֵי לֵיהּ אֶלָּא לְעוֹלָם שְׁתַּיִם פָּטוּר וְהֵילָךְ חַיָּיב וְשַׁאנִי הָכָא דְּקָא מְסַיֵּיעַ לֵיהּ שְׁטָרָא אִי נַמִי מִשּׁוּם דַּהֲוָה לֵיהּ שְׁטָר שִׁעְבּוּד קַרְקָעוֹת וְאֵין נִשְׁבָּעִין עַל כְּפִירַת שִׁעְבּוּד קַרְקָעוֹת אִיכָּא דְּמוֹתִיב מִסֵּיפָא ר״ע אוֹמֵר אֵינוֹ אֶלָּא כְּמֵשִׁיב אֲבֵידָה וּפָטוּר טַעְמָא דְּאָמַר שָׁלֹשׁ הָא שְׁתַּיִם חַיָּיב וְהָא שְׁטָר (כֵּיוָן) דְּקָא מוֹדֵי בֵּיהּ כְּהֵילָךְ דָּמֵי ש״מ הֵילָךְ חַיָּיב לֹא לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ שְׁתַּיִם נַמִּי פָּטוּר וְהַאי דְּקָתָנֵי שָׁלֹשׁ לַאֲפּוּקֵי מִדְּרשב״א דְּאָמַר מוֹדֶה מִקְצַת הַטַּעֲנָה הָוֵי וְחַיָּיב קמ״ל דְּמֵשִׁיב אֲבֵידָה הָוֵי וּפָטוּר הָכֵי נַמִּי מִסְתַּבְּרָא דְּאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ שְׁתַּיִם חַיָּיב בְּשָׁלֹשׁ הֵיכִי פָּטַר לֵיהּ ר״ע הַאי אִעֲרוּמֵי קָא מַעֲרִים סָבַר אִי אֲמִינָא שְׁתַּיִם בְּעֵינָא אִשְׁתַּבּוּעֵי אֵימָא שָׁלֹשׁ דְּאֶהֱוֵי כְּמֵשִׁיב אֲבֵידָה וְאִיפְּטַר אֶלָּא ש״מ שְׁתַּיִם נַמִּי פָּטוּר אֶלָּא קַשְׁיָא לְרַבִּי חִיָּיא שַׁאנִי הָתָם דְּקָא מְסַיֵּיעַ לֵיהּ שְׁטָרָא א״נ מִשּׁוּם דַּהֲוָה לֵיהּ שְׁטַר שִׁעְבּוּד קַרְקָעוֹת וְאֵין נִשְׁבָּעִין עַל כְּפִירַת שִׁעְבּוּד קַרְקָעוֹת מֵתִיב מַר זוּטְרָא בְּרֵיהּ דְּרַב נַחְמָן טְעָנוֹ כֵּלִים וְקַרְקָעוֹת הוֹדָה בְּכֵלִים וְכָפַר בְּקַרְקָעוֹת הוֹדָה בְּקַרְקָעוֹת וְכָפַר בְּכֵלִים פָּטוּר הוֹדָה מִקְצַת קַרְקָעוֹת פָּטוּר מִקְצַת כֵּלִים חַיָּיב טַעְמָא דְּכֵלִים וְקַרְקָעוֹת דְּקַרְקַע לַאו בַּת שְׁבוּעָה הִיא הָא כֵּלִים וְכֵלִים דּוּמְיָא דְּכֵלִים וְקַרְקָעוֹת חַיָּיב הֵיכִי דָּמֵי לַאו דְּאָמַר לֵיהּ הֵילָךְ וש״מ הֵילָךְ חַיָּיב לֹא לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ כֵּלִים וְכֵלִים נַמִּי פָּטוּר וְהָא דְּקָתָנֵי כֵּלִים וְקַרְקָעוֹת הָא קמ״ל הוֹדָה בְּמִקְצַת כֵּלִים חַיָּיב אַף עַל הַקַּרְקָעוֹת מַאי קמ״ל זוֹקְקִין תְּנֵינָא זוֹקְקִין הַנְּכָסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחְרָיוּת אֶת הַנְּכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחְרָיוּת לִישָּׁבַע עֲלֵיהֶם הָכָא עִיקָּר הָתָם אַגַּב גְּרָרָא נַסְבָהּ

ולמאן

רש״י

סְלָעִים דִּינָרִין. שְׁטָר שֶׁכָּתוּב בּוֹ פְּלוֹנִי לָוָה מִפְּלוֹנִי סְלָעִין וְלֹא פֵּירֵשׁ כַּמָּה וְכֵן שְׁטָר שֶׁכָּתוּב בּוֹ דִּינָרִין סְתָם: **אֵינוֹ אֶלָּא כְּמֵשִׁיב אֲבֵידָה.** מִדַּהֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר שְׁתַּיִם וְהַשְּׁטָר מְסַיְּיעוֹ דְּכֵיוָן דְּלֹא פֵּירֵשׁ נִיכָּרִים הַדְּבָרִים שֶׁשְּׁנַיִם הָיוּ לְכָךְ לֹא הוּצְרַךְ לְפָרֵשׁ דְּמִיעוּט סְלָעִים ב׳ וְכֵיוָן דְּאָמַר ג׳ מֵשִׁיב אֲבֵידָה הוּא וַחֲכָמִים פָּטְרוּ אֶת מֵשִׁיב אֲבֵידָה מִן הַשְּׁבוּעָה דִּתְנַן הַמּוֹצֵא אֶת הַמְּצִיאָה לֹא יִשָּׁבַע וְכוּ׳ (גיטין דף מח:): **טַעְמָא דְּאָמַר שָׁלֹשׁ.** קס״ד הַשְׁתָּא דְּמַיְיתֵי תְּיוּבְתָּא מִדְּנָקַט פְּלוּגְתַּיְיהוּ בְּשָׁלֹשׁ וְחָמֵשׁ וְלֹא נָקַט וְלֹוֶה אָמַר שְׁתַּיִם ש״מ בִּשְׁתַּיִם לֹא מְחַיֵּיב לֵיהּ רשב״א וְכִדְמְפָרֵשׁ וְאָזִיל דְּכֵיוָן דְּכָל הוֹדָאָתוֹ בִּשְׁטָר כְּתוּבָה דִּשְׁטָר נַמִּי שְׁתַּיִם מַשְׁמַע וְכָל מַשְׁמָעוּת הַשְּׁטָר הֵילָךְ הוּא שֶׁהֲרֵי הַקַּרְקָעוֹת מְשׁוּעְבָּדִים עַל כַּךְ אֲבָל כִּי אָמַר שָׁלֹשׁ סְלָעִים שְׁלִישִׁי מִלְוֶה ע״פ הוּא דְּלַאו בִּשְׁטָר כְּתוּבָה וְאֵין הַקַּרְקָעוֹת מְשׁוּעְבָּדִים וְלַאו הֵילָךְ הוּא: ה״ג **וּשְׁטָרָא דְּקָמוֹדֶה הֵילָךְ הוּא** וְל״ג כֵּיוָן דְּקָמוֹדֶה בֵּיהּ דִּבְלַאו הוֹדָאָתוֹ נַמִּי כָּל שְׁטָרֵי הֵילָךְ הוּא וְה״פ וּמַאי דְּקָמוֹדֶה בֵּיהּ דְּכָתוּב בִּשְׁטָר הֵילָךְ הוּא: **לַאֲפּוּקֵי מִדְּר״ע כוּ׳.** דְּאִי תָּנָא שְׁתַּיִם לֹא הֲוָה פָּלִיג ר״ע: **א״ה.** דְּבִשְׁתַּיִם נַמִּי חַיָּיב אַמַּאי תָּנָא הוֹאִיל וְהוֹדָה מִקְצַת הַטַּעֲנָה יִשָּׁבַע רשב״א אוֹמֵר אַף זֶה יִשָּׁבַע מִבָּעְיָא לֵיהּ וְשַׁמְעִינַן דְּלֹא מֵשִׁיב אֲבֵידָה חָשִׁיב לֵיהּ וּמִדְּנָקַט הוֹאִיל מַשְׁמַע דְּחִיּוּבָא מִשּׁוּם דְּגָרַם לְעַצְמוֹ שֶׁהוֹדָה בְּמִקְצָת דְּהַשְׁתָּא הוּא דַּהֲוְיָא הוֹדָאָה מִשּׁוּם דְּסֶלַע שְׁלִישִׁי לַאו הֵילָךְ הוּא אֲבָל שְׁתַּיִם לֹא הֲוֵי הוֹדָאָה מִשּׁוּם הֵילָךְ: **אֶלָּא לְעוֹלָם כוּ׳.** אֶלָּא אִי אִית לָךְ לְתָרוּצֵי תָּרֵיץ הָכֵי לְעוֹלָם כִּדְקָאמְרַתְּ הָא שְׁתַּיִם פָּטוּר וְטַעְמָא לַאו מִשּׁוּם הֵילָךְ דְּהֵילָךְ בְּעָלְמָא חַיָּיב: **וְשַׁאנִי הָכָא דְּקָא מְסַיֵּיעַ לֵיהּ שְׁטָרָא.** הָעֵדִים הַחֲתוּמִים עַל הַשְּׁטָר מְעִידִין כִּדְבָרָיו שֶׁלֹּא הָיוּ אֶלָּא שְׁתַּיִם וּלְכַךְ לֹא פֵּירְשׁוּ מִנְיָינָן הִלְכָּךְ א״צ שְׁבוּעָה: **א״נ.** לְהָכֵי לֹא הֲווּ שְׁתַּיִם הוֹדָאָה לְחַיְּיבוֹ שְׁבוּעָה לְפִי שֶׁהַשְּׁטָר אוֹמֵר כֵּן וּשְׁטָר הֲוֵי שִׁעְבּוּד קַרְקָעוֹת וּכְשֵׁם שֶׁאֵין נִשְׁבָּעִין עַל כְּפִירַת קַרְקָעוֹת כַּךְ הוֹדָאָתָן אֵינָהּ מְבִיאָה לִידֵי שְׁבוּעָה דְּקַרְקָעוֹת אִמְעוּט מִתּוֹרַת שְׁבוּעָה בְּמַסֶּ׳ שְׁבוּעוֹת פ׳ שְׁבוּעַת הַדַּיָּינִין (מב:) אֲבָל כִּי אָמַר מַלְוֶה חָמֵשׁ וְלֹוֶה שָׁלֹשׁ אִיכָּא כְּפִירָה וְהוֹדָאָה בְּמַה שֶּׁאֵין כָּתוּב בִּשְׁטָר: **הָא שְׁתַּיִם.** דְּלֵיכָּא מֵשִׁיב אֲבֵידָה: **חַיָּיב.** מִדְּלֹא תָּנָא פָּטוּר בִּשְׁתַּיִם וְנֵימָא טַעְמָא מִשּׁוּם הֵילָךְ: **מוֹדֶה מִקְצָת הָוֵי.** וְאֵינוֹ מֵשִׁיב אֲבֵידָה דְּאִיעֲרוּמֵי קָמַעֲרִים דְּלַחְזְקֵיהּ בְּנֶאֱמָן: **קמ״ל.** כֵּיוָן דְּבִשְׁתַּיִם נַמִּי פָּטוּר לֵיכָּא לְמֵימַר אִיעֲרוּמֵי מַעֲרִים אֶלָּא מֵשִׁיב אֲבֵידָה הָוֵי: **הָכֵי נַמִּי מִסְתַּבְּרָא.** דְּבִשְׁתַּיִם פָּטוּר: **וְאֶלָּא קַשְׁיָא לְרַבִּי חִיָּיא.** דְּהָא אִיכָּא לְמֵידַק מִינָּהּ דִּשְׁתַּיִם פָּטוּר כִּדְאַמְרִינַן דְּאִי ס״ד כוּ׳: **שַׁאנִי הָכָא.** הַאי דְּקָאָמַר שְׁתַּיִם פָּטוּר טַעְמָא לַאו מִשּׁוּם הֵילָךְ אֶלָּא דְּקָא מְסַיֵּיעַ לֵיהּ שְׁטָרָא: **טְעָנוֹ.** חֲבֵירוֹ בְּב״ד כֵּלִים וְקַרְקָעוֹת: **פָּטוּר.** דְּלֹא כְּפִירָתוֹ וְלֹא הוֹדָאָתוֹ מְבִיאָתוֹ לִידֵי שְׁבוּעָה: **חַיָּיב.** אַף עַל הַקַּרְקָעוֹת לִישָּׁבַע כִּדְאַמְרִינַן לְקַמָּן שֶׁהַנְּכָסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחְרָיוּת זוֹקְקִין אֶת הַקַּרְקָעוֹת לִישָּׁבַע עֲלֵיהֶן מִשֶּׁנִּתְחַיֵּיב לִישָּׁבַע עַל הַמִּטַּלְטְלִין זוֹקְקִין וּמְגַלְגְּלִין עִמָּהֶם שְׁבוּעַת קַרְקַע: **דּוּמְיָא דְּכֵלִים וְקַרְקָעוֹת.** שֶׁכֵּלִים שֶׁהוֹדָה עֲלֵיהֶם מוּנָּחִים לְפָנֵינוּ וְא״ל הֵילָךְ: **זוֹקְקִין.** הַמִּטַּלְטְלִין זוֹקְקִין הַקַּרְקָעוֹת לִישָּׁבַע ע״י גִּלְגּוּל: **תְּנֵינָא.** בְּקִדּוּשִׁין (דף כו.) הַנְּכָסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחְרָיוּת זוֹקְקִין אֶת הַנְּכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחְרָיוּת לִישָּׁבַע עֲלֵיהֶם: **הָכָא עִיקָּר.** שֶׁמִּשְׁנָה זוֹ שְׁנוּיָה בְּמַסֶּכֶת שְׁבוּעוֹת (דף לח.): **הָתָם.** בְּקִדּוּשִׁין: **אַגַּב גְּרָרָא נַסְבָהּ.** דְּאַיְירֵי הָתָם נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶם אַחְרָיוּת נִקְנִין עִם נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחְרָיוּת בְּכֶסֶף בִּשְׁטָר וּבַחֲזָקָה וְאַגַּב דְּאַיְירֵי דְּנִקְנִין עִמָּהֶם תָּנָא בַּהֲדָהּ זוֹקְקִין אוֹתָן לִישָּׁבַע עֲלֵיהֶם:

למאי

תוספות

לְעוֹלָם שְׁתַּיִם חַיָּיב. וְאע״ג דִּשְׁתַּיִם חַיָּיב חָשִׁיב לֵיהּ רַבִּי עֲקִיבָא מֵשִׁיב אֲבֵידָה דִּכְשֶׁאָמַר שְׁתַּיִם נִרְאֶה יוֹתֵר נֶאֱמָן לְפִי שֶׁהַשְּׁטָר מְסַיְּיעוֹ: **לְעוֹלָם** שְׁתַּיִם פָּטוּר וְהֵילָךְ חַיָּיב. וְא״ת כֵּיוָן דְּהֵילָךְ חַיָּיב כִּי אָמַר נַמִּי שְׁתַּיִם אֵינוֹ כּוֹפֵר הַכֹּל וְכִי אָמַר שָׁלֹשׁ יְהֵא נֶאֱמָן בְּמִיגּוֹ דְּאִי בָּעֵי אָמַר שְׁתַּיִם וּמַאי טַעְמָא דְּרשב״א וְי״ל דְּס״ל דְּמַה שֶּׁהַשְּׁטָר מְסַיְּיעוֹ אֵינוֹ טוֹעֵן בְּרָצוֹן לְפִי שֶׁנִּרְאֶה שֶׁמֵּחֲמַת הַשְּׁטָר מוֹדֶה וְאִם לֹא הָיָה הַשְּׁטָר הָיָה כּוֹפֵר הַכֹּל:

אֵין נִשְׁבָּעִין עַל כְּפִירַת שִׁעְבּוּד קַרְקָעוֹת. וְא״ת לְמ״ד בְּפֶרֶק גֵּט פָּשׁוּט (ב״ב דף קעה:) שִׁעְבּוּדָא דְּאוֹרַיְיתָא מוֹדֶה מִקְצַת הַטַּעֲנָה לָמָּה נִשְׁבָּע הָא כּוֹפֵר שִׁעְבּוּד קַרְקָעוֹת וְי״ל שֶׁמָּחַל לוֹ הַשִּׁעְבּוּד אוֹ שֶׁאֵין לוֹ כְּלָל קַרְקָעוֹת אֲפִי׳ מְשַׁעְבְּדֵי אֲבָל לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר בְּפ׳ שְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן (שבועות דף לז: ושם ד״ה ואין) כּוֹפֵר בְּמָמוֹן שֶׁיֵּשׁ עָלָיו עֵדִים חַיָּיב קָרְבָּן שֶׁיֵּשׁ עָלָיו שְׁטָר פָּטוּר מִשּׁוּם דְּכוֹפֵר שִׁעְבּוּד קַרְקָעוֹת דִּבְעֵדִים לֹא חָשִׁיב כּוֹפֵר שִׁעְבּוּד קַרְקָעוֹת אע״ג דְּסָבַר ר׳ יוֹחָנָן שִׁעְבּוּדָא דְּאוֹרַיְיתָא הַיְינוּ מִשּׁוּם כֵּיוָן שֶׁהִפְקִיעוּ חֲכָמִים הַשִּׁעְבּוּד בְּמִלְוֶה ע״פ מִשּׁוּם פְּסֵידָא דִּלְקוֹחוֹת חָשִׁיב כְּאִילּוּ מָחַל לוֹ הַשִּׁעְבּוּד וּמַיְירֵי דְּאִית לֵיהּ מְשַׁעְבְּדֵי וְלֵית לֵיהּ בְּנֵי חָרֵי דְּאִי אִית לֵיהּ בְּנֵי חָרֵי אֲפִי׳ יֵשׁ עָלָיו עֵדִים פָּטוּר וְאִי לֵית לֵיהּ אֲפִי׳ מְשׁוּעְבָּדִים אֲפִילּוּ יֵשׁ עָלָיו שְׁטָר חַיָּיב:

אֵין נִשְׁבָּעִין עַל כְּפִירַת כוּ׳. לִסְפָרִים דְּגָרְסֵי בִּבְרַיְיתָא ר״ע אֵין לְהַקְשׁוֹת הָא ר״ע דָּרֵישׁ רִיבּוּיֵי וּמִיעוּטֵי פ״ק דִּשְׁבוּעוֹת (דף ד: ושם ד״ה רבי) וּבְפֶרֶק ג׳ מִינִים (נזיר לה. ושם) וּמַאן דְּדָרֵישׁ רִיבּוּיֵי וּמִיעוּטֵי אֵינוֹ מְמַעֵט קַרְקָעוֹת כ״א שְׁטָרוֹת כִּדְמוּכָח בְּפֶרֶק הַגּוֹזֵל בַּתְרָא (ב״ק דף קיז:) וְהֵיכִי קָאָמַר הָכָא אֵין נִשְׁבָּעִין עַל כְּפִירַת שִׁעְבּוּד קַרְקָעוֹת וְי״ל שֶׁיֵּשׁ לוֹ שׁוּם מִיעוּט לְמַעֵט קַרְקָעוֹת וְכֵן צ״ל לְקַמָּן בְּפ׳ הַשּׁוֹאֵל (דף ק: ושם ד״ה ר״מ) אַלִּיבָּא דְּר״מ דְּאִית לֵיהּ נִשְׁבָּעִין אַעֲבָדִים וְלֹא אַקַּרְקָעוֹת וְאע״ג דַּעֲבָדִים הוּקְשׁוּ לְקַרְקָעוֹת לְכ״ע דְּמֵהַאי טַעְמָא עֶבֶד נִקְנֶה בְּכֶסֶף בְּפ״ק דְּקִדּוּשִׁין (דף כב:) אֶלָּא דְּר״מ דָּרֵישׁ רִיבּוּיֵי וּמִיעוּטֵי לְהוֹצִיא שְׁטָרוֹת וְיֵשׁ לוֹ שׁוּם מִיעוּט לְמַעֵט קַרְקָעוֹת וּבְאוֹתוֹ מִיעוּט אֵין לְמַעֵט עֲבָדִים אע״ג דְּהוּקְשׁוּ לְקַרְקָעוֹת כִּדְמוּכָח בִּמְרוּבֶּה (ב״ק סג. ושם ד״ה וחד) דְּמַאן דְּדָרֵישׁ בְּרִיבָּה וּמִיעֵט וְרִיבָּה צָרִיךְ שְׁנֵי מִיעוּטֵי לְקַרְקָעוֹת וַעֲבָדִים וְאע״ג דְּרשב״א הָיָה תַּלְמִידוֹ שֶׁל ר״ע אֵין לָחוּשׁ מַה שֶּׁחוֹלֵק עִמּוֹ וְהוּזְכַּר קוֹדֶם דִּכְעֵין זֶה מָצִינוּ לְקַמָּן (דף ז.) גַּבֵּי שְׁנַיִם אֲדוּקִים בִּשְׁטָר דִּפְלִיג רַבִּי עִם רשב״ג אָבִיו וְיֵשׁ סְפָרִים דְּגָרְסֵי הָכָא ר׳ יַעֲקֹב:

הָא כֵּלִים וְכֵלִים חַיָּיב. הֲוָה מָצֵי לְשַׁנּוּיֵי בְּחָפַר בָּהּ בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת כִּדְבְסָמוּךְ: [**הוֹדָה** בְּמִקְצַת כֵּלִים חַיָּיב. וְא״ת יְהֵא נֶאֱמָן בְּמִיגּוֹ דְּאִי בָּעֵי כָּפַר בְּכֵלִים וְהָיָה מוֹדֶה בְּמִקְצַת קַרְקָעוֹת וְי״ל שֶׁמָּא חָפֵץ בְּקַרְקָעוֹת יוֹתֵר] ס״א:

למ״ד

וּלְמַאן דְּאָמַר הֵילָךְ פָּטוּר אַמַּאי אִיצְטְרִיךְ קְרָא לְמְעוּטֵי קַרְקַע מִשְּׁבוּעָה הָא כָּל קַרְקַע הֵילָךְ הוּא אָמַר לָךְ אִיצְטְרִיךְ קְרָא הֵיכָא דְּחָפַר בָּהּ בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת א"נ הֵיכָא דְּטָעֲנוֹ כֵּלִים וְקַרְקָעוֹת וְהוֹדָה בְּכֵלִים וְכָפַר בְּקַרְקָעוֹת ת"ש דְּתָנֵי רָמִי בַּר חָמָא אַרְבָּעָה שׁוֹמְרִין צְרִיכִין כְּפִירָה בְּמִקְצָת וְהוֹדָאָה בְּמִקְצָת שׁוֹמֵר חִנָּם וְהַשּׁוֹאֵל נוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׂוֹכֵר הֵיכִי דָּמֵי לַאו דְּא"ל הֵילָךְ לָא דְּאָמַר לֵיהּ ג' פָּרוֹת מָסַרְתִּי לְךָ וּמֵתוּ כּוּלְּהוּ בִּפְשִׁיעָה וְא"ל אִיהוּ חֲדָא לֹא הָיוּ דְּבָרִים מֵעוֹלָם וְחָדָא מֵתָה בְּאוֹנֶס וְחָדָא מֵתָה בִּפְשִׁיעָה דְּבָעֵינָא שַׁלּוּמֵי לָךְ דְּלָאו הֵילָךְ הוּא ת"ש דְּתָנֵי אֲבוּהַּ דְּרַבִּי אַפְּטוֹרִיקִי לְדְרַבִּי חִיָּיא קַמַּיְיתָא מָנֶה לִי בְּיָדְךָ וְהַלָּה אוֹמֵר אֵין לְךָ בְּיָדִי כְּלוּם וְהָעֵדִים מְעִידִים אוֹתוֹ שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ חֲמִשִּׁים זוּז יָכוֹל יִשָּׁבַע עַל הַשְּׁאָר ת"ל עַל כָּל אֲבֵדָה אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה עַל הוֹדָאַת פִּיו אַתָּה מְחַיְּיבוֹ וְאִי אַתָּה מְחַיְּיבוֹ עַל הַעֲדָאַת עֵדִים מַתְנִיתָא קָא רָמֵית עֲלֵיהּ דְּר' חִיָּיא ר' חִיָּיא תַּנָּא הוּא וּפָלֵיג וְהָא קְרָא קָאָמַר הַהוּא לְמוֹדֶה מִקְצָת הַטַּעֲנָה וַאֲבוּהּ דְּר' אַפְּטוֹרִיקִי אָמַר לָךְ כְּתִיב הוּא וּכְתִיב זֶה חַד לְמוֹדֶה מִקְצָת הַטַּעֲנָה וְחַד לְהַעֲדָאַת עֵדִים דְּפָטוּר וְאִידָךְ חַד לְמוֹדֶה מִקְצָת הַטַּעֲנָה וְחַד לְמוֹדֶה מִמִּין הַטַּעֲנָה וְאִידָךְ מוֹדֶה מִמִּין הַטַּעֲנָה לֵית לֵיהּ וְסָבַר לֵיהּ כְּר"ג דִּתְנַן טְעָנוֹ חִטִּין וְהוֹדָה לוֹ בִּשְׂעוֹרִין פָּטוּר וְר"ג מְחַיֵּיב: הַהוּא רַעְיָא דַּהֲווּ מַסְרֵי לֵיהּ כָּל יוֹמָא חֵיוָתָא בְּסַהֲדֵי יוֹמָא חַד מָסְרוּ לֵיהּ בְּלֹא סַהֲדֵי לְסוֹף אָמַר לְהוּ לֹא הָיוּ דְּבָרִים מֵעוֹלָם אָתוּ סַהֲדֵי אַסְהִידוּ בֵּיהּ דְּאָכַל תַּרְתֵּי מִינַּיְיהוּ א"ר זֵירָא אִם אִיתָא לְדְר' חִיָּיא קַמַּיְיתָא מִשְׁתַּבַּע אַשְּׁאָרָא אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי אִם אִיתָא מִשְׁתַּבַּע וְהָא גַּזְלָן הוּא א"ל שֶׁכְּנֶגְדּוֹ קָאָמִינָא הַשְׁתָּא נַמִּי דְּלֵיתָא לְדְר' חִיָּיא נְחַיְּיבֵיהּ מִדְּרַב נַחְמָן דִּתְנַן מָנֶה לִי בְּיָדְךָ אֵין לְךָ בְּיָדִי פָּטוּר וְאָמַר רַב נַחְמָן מַשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ שְׁבוּעַת הֶיסֵּת דְּרַב נַחְמָן תַּקַּנְתָּא הִיא

ותקנתא

רש"י

לְמַאי אִיצְטְרִיךְ קְרָא לְמְעוּטֵי קַרְקַע מִשְּׁבוּעָה. דְּיַלְפִינַן לָהּ מִכְּלָל וּפְרָט בִּשְׁבוּעוֹת (דף מב:) וּלְקַמָּן בְּפֶרֶק הַזָּהָב (דף נז:): **וְחָפַר בָּהּ בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת.** דְּלָאו הֵילָךְ הוּא שֶׁהֲרֵי קִלְקְלָהּ: **אִי נַמִּי.** לְהֵיכָן דְּהוֹדָה בְּכֵלִים דְּלָאו הֵילָךְ הוּא וְאַשְׁמוּעִינַן דְּאֵינוֹ נִשְׁבָּע אַכְּפִירַת (שִׁעְבּוּד) קַרְקָעוֹת: **ד' שׁוֹמְרִין.** שְׁבוּעָה הָאֲמוּרָה בָּהֶן בְּשׁוֹמֵר חִנָּם שֶׁנִּגְנְבָה הֵימֶנּוּ וְשׁוֹמֵר שָׂכָר שֶׁנֶּאֶנְסָה וּבְשׁוֹאֵל שֶׁמֵּתָה מֵחֲמַת מְלָאכָה: **צְרִיכִין כְּפִירָה בְּמִקְצָת וְהוֹדָאָה בְּמִקְצָת.** כְּפִירָה לָא הַוְיָא אֶלָּא בְּכוֹפֵר מַמָּשׁ אוֹ לֹא הָיוּ דְּבָרִים מֵעוֹלָם אוֹ הֶחֱזַרְתִּי לְךָ הוֹדָאָה לֹא הַוְיָא אא"כ הוֹדָה מַמָּשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּיָדוֹ שֶׁחַיָּיב לְהַחֲזִיר לוֹ נִמְצָא שֶׁאֵין חִיּוּב שְׁבוּעַת הַשּׁוֹמְרִים בָּאָה אֶלָּא אִם כֵּן טָעַן שָׁלֹשׁ פָּרוֹת בְּאַחַת כָּפַר לוֹ וּבְאַחַת הוֹדָה לוֹ שֶׁיֶּשְׁנָהּ בְּיָדוֹ וְהַשְּׁלִישִׁית אוֹמֵר לוֹ נֶאֶנְסָה אוֹ אִם שׁוֹמֵר חִנָּם הוּא אוֹמֵר לוֹ בַּשְּׁלִישִׁית נִגְנְבָה דְּחַיָּיב עָלֶיהָ שְׁבוּעָה הָאֲמוּרָה בַּפַּרְשָׁה (שמות כב) שֶׁלֹּא שָׁלַח יָדוֹ בִּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ דְּאִילּוּ שְׁבוּעָה דִּכְפִירָה אֵין זוֹ שְׁבוּעָה הָאֲמוּרָה בְּשׁוֹמְרִים וּבְלָאו כְּפִירָה נַמִּי לָא תְּחַיְּיבֵיהּ שְׁבוּעַת שׁוֹמְרִים דִּכְתִיב בְּשׁוֹמֵר חִנָּם כִּי הוּא זֶה דְּמִינֵּהּ נַפְקָא לָן (שבועות לט:) שֶׁמּוֹדֶה בְּמִקְצָת וְכָפַר בְּמִקְצָת וְלַאֲפּוּקֵי מִמ"ד בְּבָבָא קַמָּא בְּהַגּוֹזֵל [קַמָּא] (דף קז.) עֵירוּב פַּרְשִׁיּוֹת כָּתוּב כָּאן וְכִי כְּתִיב כִּי הוּא זֶה לַאו אַשּׁוֹמֵר חִנָּם דִּכְתִיב גַּבֵּיהּ קָאֵי אֶלָּא אַאִם כֶּסֶף תַּלְוֶה וְאַשְׁמוּעִינַן הַאי תַּנָּא דִּבְשׁוֹמְרִים נַמִּי בְּעִינַן כְּפִירָה וְהוֹדָאָה וְהַשְּׁבוּעָה הָאֲמוּרָה בַּפַּרְשָׁה עַל פָּרָה שְׁלִישִׁית: **הֵיכִי דָּמֵי.** פָּרָה שֶׁל הוֹדָאָה: **לַאו.** דְּקַיְימָא קַמָּן וְאָמַר לֵיהּ קָחֶנָּה בְּכָל מָקוֹם שֶׁהִיא דְּהַיְינוּ הֵילָךְ: **אִידָךְ מֵתָה לָהּ בְּאוֹנֶס.** וְעָלֶיהָ הוּא נִשְׁבָּע שְׁבוּעַת שׁוֹמְרִין: **וְחָדָא מֵתָה לָהּ בִּפְשִׁיעָה.** הִיא שֶׁל הוֹדָאָה וְלַאו הֵילָךְ הוּא: **ת"ש דְּתָנֵי אֲבוּהַּ דְּרַבִּי אַפְּטוֹרִיקִי.** ת"ש מִינָּהּ תְּיוּבְתָּא: **לְרַבִּי חִיָּיא קַמַּיְיתָא.** כְּלוֹמַר ת"ש לְדְרַבִּי חִיָּיא קַמַּיְיתָא דְּאָמַר לְעֵיל שֶׁלֹּא תְּהֵא הוֹדָאַת פִּיו גְּדוֹלָה מֵהַעֲדָאַת עֵדִים כו': **אֲשֶׁר יֹאמַר וְגוֹ'.** מוֹדֶה לוֹ בְּמִקְצָת מִכְּלָל דְּכוֹפֵר בְּמִקְצָת וְכָתַב בְּהַהוּא לְעֵיל מִינֵּיהּ וְנִקְרַב בַּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים וְדָרְשִׁינַן לְקַמָּן (דף מא:) וְנִקְרַב לִשְׁבוּעָה: **הַהוּא.** מִיבָּעֵי לֵיהּ לְהוֹדָאַת מִקְצָת דִּמְחַיְּיבָא עֲלֵיהּ שְׁבוּעָה וְאַתְיָא הַעֲדָאַת עֵדִים מִינָּהּ בְּקַל וָחוֹמֶר כִּדְלְעֵיל דְּלֵיכָּא קְרָא יְתֵירָא דְּתִדְרוֹשׁ מִינָּהּ מִיעוּטָא: **וְחַד לְהַעֲדָאַת עֵדִים.** לְמְעוּטָהּ: **וְחַד לְהוֹדָאָה מִמִּין הַטַּעֲנָה.** דִּבְעִינַן שֶׁתְּהֵא הוֹדָאָה מִמִּין טַעֲנַת כְּפִירָה שֶׁאִם טְעָנוֹ סְאָה שֶׁל חִטִּים וְהוֹדָה לוֹ בִּשְׂעוֹרִים פָּטוּר: **אִם אִיתָא לְדְרַבִּי חִיָּיא.** אִם הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ: **אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי וְאִם אִיתָא לְדְרַבִּי חִיָּיא מִשְׁתַּבַּע הַאי.** בִּתְמִיָּה: **וְהָא גַּזְלָן הוּא.** וְכִי אָמַר רַבִּי חִיָּיא בְּמִלְוֶה אִי נַמִּי בְּפִקָּדוֹן שֶׁלֹּא שָׁלַח בּוֹ יָד וְאָבַד מִמֶּנּוּ דְּאִיכָּא לְמֵימַר אִשְׁתַּמּוּטֵי מִשְׁתַּמֵּיט: **לְשֶׁכְּנֶגְדּוֹ קָאָמִינָא.** אִם שְׁבוּעָה מוּטֶּלֶת עָלָיו נִשְׁבָּע שֶׁכְּנֶגְדּוֹ וְנוֹטֵל כִּדְאַמְרִינַן בִּשְׁבוּעוֹת (דף מד:) שֶׁהֶחָשׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה תִּקְנוּ חֲכָמִים שֶׁכְּנֶגְדּוֹ נִשְׁבָּע: **הַשְׁתָּא נַמִּי.** כִּי לֵיתָא לְדְר' חִיָּיא וְאֵין כָּאן הוֹדָאָה בְּמִקְצָת: **נְחַיְּיבֵיהּ.** שְׁבוּעַת הֶיסֵּת מִדְּרַב נַחְמָן וְיִשָּׁבַע שֶׁכְּנֶגְדּוֹ וְיִטּוֹל: **הֶיסֵּת.** שְׁבוּעָה שֶׁהִסִּיתוּ חֲכָמִים לְכָךְ לְהַסִּיתוֹ לְהוֹדוֹת וְטַעְמָא מְפָרֵשׁ בִּשְׁבוּעוֹת (דף מ:) חֲזָקָה אֵין אָדָם טוֹעֵן אא"כ יֵשׁ לוֹ בְּיָדוֹ: **דְּר"נ תַּקַּנְתָּא הִיא.** דְּהָא מִדְּאוֹרַיְיתָא לָא רָמֵי שְׁבוּעָה עֲלֵיהּ:

ותקנתא

תוספות

לְמ"ד הֵילָךְ פָּטוּר קְרָא אַמַּאי אִיצְטְרִיךְ כו'. תֵּימַהּ גַּם לְמ"ד הֵילָךְ חַיָּיב אַמַּאי אִיצְטְרִיךְ קְרָא לְמְעוּטֵי הָא בְּקַרְקַע לָא שַׁיָּיךְ מִשְׁתַּמֵּיט וְכֵן [פר"י] לְקַמָּן דְּכִי כּוֹפֵר בְּמִקְצָת קַרְקַע פָּטוּר הוּא דְּנֶאֱמָן הוּא מִטַּעַם דְּאֵין אָדָם מֵעִיז כֵּיוָן דְּלָא שַׁיָּיךְ הָכָא אִשְׁתַּמּוּטֵי קָא מִשְׁתַּמֵּיט וְשֶׁמָּא גַּם בְּקַרְקַע שַׁיָּיךְ קְצָת אִשְׁתַּמּוּטֵי קָא מִשְׁתַּמֵּיט כִּי שֶׁמָּא מִשְׁכְּנָהּ וְסָבַר עַד דַּהֲוָה לִי זוּזֵי וּפָרַעְנָא לֵיהּ:

אַמַּאי אִיצְטְרִיךְ קְרָא לְמְעוּטֵי. תֵּימַהּ הָא לֵיכָּא קְרָא מְיוּתָּר לְמְעוּטֵי קַרְקָעוֹת אֶלָּא מִכְּלָל וּפְרָט וּכְלָל מְמַעֲטִינַן לְהוּ וּכְלָל וּפְרָט וּכְלָל אִצְטְרִיךְ לְמְעוּטֵי שְׁטָרוֹת וְי"ל דְּקַשְׁיָא לֵיהּ אַמַּאי אִיצְטְרִיךְ תַּנָּא לְמֵילַף קַרְקָעוֹת מִכְּלָל וּפְרָט כֵּיוָן דְּהֵילָךְ פָּטוּר וְא"ת לֵימָא דְּאִיצְטְרִיךְ לְמְעוּטֵי מִשְּׁבוּעָה דְּעֵד אֶחָד מִיהוּ י"ל מִשּׁוּם דְּמַתְנִי' דְּאֵין נִשְׁבָּעִין עַל הַקַּרְקָעוֹת מַיְירֵי בִּשְׁבוּעָה דְּמוֹדֶה בְּמִקְצָת: **א"נ** דְּטָעֲנוֹ כֵּלִים וְקַרְקָעוֹת. מֵהָכָא מַשְׁמַע דְּטָעֲנוֹ חִטִּין וּשְׂעוֹרִים וְהוֹדָה בְּאֶחָד מֵהֶן דְּחַיָּיב דְּדַוְקָא כֵּלִים וְקַרְקָעוֹת פָּטוּר הָא חִטִּין וּשְׂעוֹרִים חַיָּיב וְכֵן סַבְרֵי שְׁמוּאֵל וְרַבִּי יוֹחָנָן לְחַד לִישְׁנָא פֶּרֶק שְׁבוּעַת הַדַּיָּינִין (שבועות דף מ.): **שׁוֹמֵר** חִנָּם. פָּטוּר מִכֹּל חוּץ מִפְּשִׁיעָה וְשׁוֹאֵל חַיָּיב בַּכֹּל חוּץ מִמֵּתָה מֵחֲמַת מְלָאכָה וְנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׂוֹכֵר בְּמִקְצָת חַיָּיב וּבְמִקְצָת פָּטוּר וּלְכַךְ תָּנָא לְהוּ כְּסֵדֶר זֶה וְלֹא שְׁנָאָם כְּסֵדֶר כְּתִיבָתָם וְא"ת וְאַמַּאי לֹא מַקְשֶׁה מִכַּמָּה מִשְׁנִיּוֹת דְּזֶה אוֹמֵר עַד הַזִּיז וְזֶה אוֹמֵר עַד הַחַלּוֹן וַעֲשָׂרָה גְּפָנִים דִּשְׁבוּעוֹת (דף מב:) וּמַתְנִיתִין דְּהַשּׁוֹאֵל (לקמן דף צז: ושם) דְּזֶה אוֹמֵר שְׁאוּלָה וְזֶה אוֹמֵר שְׂכוּרָה דְּמַיְירֵי בְּפִקָּדוֹן הָא הֵילָךְ הוּא וְי"ל דְּנִיחָא לֵיהּ לְאַקְשׁוּיֵי מִכָּל ד' שׁוֹמְרִין:

רַבִּי חִיָּיא תַּנָּא הוּא וּפָלִיג. אִי גָּרַס לְעֵיל (ג.) א"ר חִיָּיא א"ש וַאֲפִילּוּ אִי גַּרְסִינַן תָּנֵי ר' חִיָּיא י"ל דְּהָכִי קָאָמַר דַּאֲפִילּוּ לֹא הֲוָה בְּרַיְיתָא תַּנָּא הוּא וּפָלִיג: **וְהוֹדָה** בִּשְׂעוֹרִים פָּטוּר. אַף מִן הַשְּׂעוֹרִים כִּדְמוּכָח שִׁלְהֵי הַמֵּנִיחַ (ב"ק דף לה: ושם ד"ה לימא): **מַסְרֵי** לֵיהּ בְּסַהֲדֵי. וּמַיְירֵי דְּאַמְרֵי לֵיהּ אַל תַּחֲזִיר אֶלָּא בְּעֵדִים דְּאל"כ הָא קי"ל (כתובות יח.) הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ בְּעֵדִים א"צ לְפָרְעוֹ בְּעֵדִים: **אִי** אִיתָא לְדְרַבִּי חִיָּיא. נִרְאֶה דַּהֲלָכָה כְּרַבִּי חִיָּיא דְּהָא לְעֵיל מוֹקֵי לָהּ כְּרַבָּנָן דְּר"ג דַּהֲלָכָה כַּוָותַיְיהוּ כִּדְפָרִיךְ שִׁלְהֵי הַמֵּנִיחַ (ב"ק שם) מַאי קמ"ל תְּנִינָא וְכֵן בְּפ' הַשּׁוֹאֵל (לקמן ק. ושם) פָּרִיךְ אַמַּאי טָעֲנוֹ חִטִּין וְהוֹדָה לוֹ בִּשְׂעוֹרִים הוּא וְכֵן סַבְרֵי רַב וּשְׁמוּאֵל בְּפ' שְׁבוּעַת הַדַּיָּינִין (שבועות דף מ. ושם) אע"ג דְּקָאָמַר הָכָא אִם אִיתָא הָכֵי נַמִּי אַשְׁכַּחְנָא פ' (אע"פ) (כתובות דף נט) דְּקָאָמַר אִם אִיתָא לְדְרַב הוּנָא דְּאָמַר יְכוֹלָה אִשָּׁה שֶׁתֹּאמַר לְבַעְלָהּ אֵינִי נִיזּוֹנֶת וְכוּ' וּבְפֶרֶק שְׁנֵי דַּיָּינֵי גְּזֵירוֹת (שם דף קז:) פָּסִיק כְּרַב הוּנָא תֵּימַהּ אֲפִי' אִי אִיתָא לְדְרַבִּי חִיָּיא לֹא מִשְׁתַּבַּע הָכָא דְּאַסְהִידוּ עֲלֵיהּ דְּאָכַל תְּרֵי מִינַּיְיהוּ דְּמָה לְהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁכֵּן לֹא הוּחְזַק כַּפְרָן תֹּאמַר הָכָא דְּהוּחְזַק כַּפְרָן כִּדְפָרִיךְ לְעֵיל (ד.) וְהָכָא לֹא שַׁיָּיךְ מִשְׁתַּמֵּיט וְשֶׁמָּא י"ל אַחֲרֵי שֶׁלָּמַד שֶׁיֵּשׁ שְׁבוּעָה בְּהַעֲדָאַת עֵדִים בְּמִלְוֶה מֵעַתָּה אֵין לְחַלֵּק בֵּין מִלְוֶה לְפִקָּדוֹן: **שֶׁכְּנֶגְדּוֹ** קָאָמִינָא. וְא"ת מַאי שְׁנָא דְּבְחָשׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה שֶׁכְּנֶגְדּוֹ נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל אַמַּאי לֹא אַמְרִינַן מִתּוֹךְ שֶׁא"י לִישָּׁבַע מְשַׁלֵּם כִּדְאָמַר גַּבֵּי חַמְשִׁין יָדַעְנָא וְחַמְשִׁין לָא יָדַעְנָא (לקמן דף צח.) וּבְנַסְכָא דְּר' אַבָּא (שבועות דף וְי"ל הָכָא אִי אַמְרִי' מְשַׁלֵּם לֹא שַׁבְקַת לֵיהּ חַיֵּי דְּכָל הָעוֹלָם יְבִיאוּהוּ לִידֵי שְׁבוּעָה וְיִטְּלוּ כָּל אֲשֶׁר לוֹ וְעוֹד דְּהָתָם אָמַר לֵיהּ שְׁבוּעָה דְּאוֹרַיְיתָא אִית לִי עֲלָךְ אוֹ תִּשָּׁבַע אוֹ תְּשַׁלֵּם אֲבָל הָכָא הוּא בְּרָצוֹן יִשָּׁבַע אִם נַנִּיחֶנּוּ וּלְכַךְ לֹא יְשַׁלֵּם: **אֵין** לְךָ בְּיָדִי פָּטוּר וְא"ר נַחְמָן. מֵהָכָא מַשְׁמַע דַּהֲלָכָה כְּלִישְׁנָא קַמָּא דְּפ' שְׁבוּעַת הַדַּיָּינִים (שם דף מא. ושם ד"ה מאן) דְּלָא בָּעֵי דְּרָרָא דְּמָמוֹנָא אֶלָּא אֲפִי' כּוֹפֵר הַכֹּל חַיָּיב שְׁבוּעַת הֶיסֵּת מִדְּלָא מַיְיתֵי הָכָא סֵיפָא דִּנְתַתִּיו לָךְ פָּטוּר וְכֵן פֵּירֵשׁ בִּשְׁעָרִים דְּרַב הַאי וְאִי טָעֵין אֵינִי יוֹדֵעַ בַּכֹּל יִשָּׁבַע שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ:

ותקנתא

וְתַקַּנְתָּא לְתַקַּנְתָּא. וּמִתּוֹךְ שֶׁאִינוֹ יָכוֹל לִישְׁבַּע מִשּׁוּם לֹא שַׁיָּךְ הָכָא כִּדְפֵרִישׁ״ת. **עַל** דְּאִית לֵיהּ מִשְׁתַּבַּע כו׳. וְאע״ג דְּעַל דַּעַת ב״ד מִשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ מ״מ לֹא הוֹרֵל לְתַקֵּן שְׁבוּעָה בְּלָשׁוֹן דְּלֹא מִשְׁתַּמַּע שֶׁתְּהֵא שְׁבוּעָה שְׁבוּלָּה שֶׁלּוֹ. לְרִבֵּנוּ דָּבִן נִנְס פְּרִיךְ דְּלֹא חַיְישִׁי לִשְׁבוּעַת שָׁוְא:

וְנִיְמָא שְׁבוּעָה שְׁבוּלָּה שֶׁלִּי. אַף עַל גַּב דְּקָאָמַר בּוּלָּה שֶׁלִּי לֹא מִשְׁתַּבַּע שֶׁתְּהֵא שְׁלּוּ שְׁמָרֶע לְדִידְהוּ:

בּוּלָּה

דְּחָשַׁד אֲמִמּוֹנָא לֹא חָשִׁיד אִשְׁבּוּעָתָא. נִרְאֶה דְּהֵיכִי נַעֲשֶׂה מִשּׁוּם דְּשְׁבוּעָה חֲמוּרָה כְּדַאִיתָא בְּיוֹמָא (דף פו.) וּבִשְׁבוּעוֹת (דף לט.) שֶׁהַשּׁוֹלֵט נִזְדַּעֵזֵעַ עַל לֹא תִּשָּׂא וְא״ת א״כ אַמַּאי גּוֹזְלָן פָּסוּל לִשְׁבוּעָה דְּאָמַר שְׁבַגְּנַז׳ נַעֲשֶׂה וּנוֹטֵל וְי״ל דְּגוֹזְלָן לֹא פָּסוּל לִשְׁבוּעָה אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן דְּלִשְׁעָתוֹ הוּא דְּפָסוּל מִדְּאוֹרַיְיתָא מִשּׁוּם אֵל תִּשָּׂא רִשְׁעָא וְי״מ בְּשֵׁם ה״ר יְהוּדָה חָסִיד הָא דְּחָשִׁיד אַמִּמּוֹנָא כְּשֵׁר לִשְׁבוּעָה מִשּׁוּם דְּשָׁמָא ע״י שְׁבוּעָה יִפְרוֹשׁ מִגְּזֵל אֲבָל גּוֹזְלָן וְרֹאִי כְּמוֹ שֶׁמְּמוֹנוֹ אֵינוֹ פּוֹרֵשׁ ה״ה מִשְׁבוּעָה וְלֹא קְשָׁה מֵהָהוּא רַיְיָא דְּאַסְהֲדוּ בֵּיהּ דְּאָבֵל מִנַּיְיהוּ אֲמַאי פָּסוּל דִּבְרֵנָךְ תֵּרֵי דְּאָבֵל צָרִיךְ לְשַׁלֵּם וּמִדְּאִשְׁתְּאַר יִפְרוֹשׁ עַל יְדֵי שְׁבוּעָה דְּמָה שֶׁהוּא מְשַׁלֵּם עַל יְדֵי עֵדִים אֵין זֶה הַשְׁבָּחָה מְעַלְיָא דְּעַל כָּרְחוֹ מְשַׁלֵּם וְהֵיינוּ טַעֲמָא דְּכוֹפֵר בְּפִקָּדוֹן פָּסוּל לְעִדּוּת:

הָהִיא שְׁעָתָא דְּאִיתֵיהּ בְּבֵיתֵיהּ. ל״ג דְּאִשְׁתְּבַע דְּאִי אֵיכָא סַהֲדֵי דְּנִשְׁבַּע לְשֶׁקֶר בְּמִלְוָה נַמִּי פָּסוּל וְכֵן מִשְׁמַע בְּהַגָּזֵל קַמָּא (ב״ק דף קו:) דְּמֵיירֵי בְּלֹא שְׁבוּעָה: **בְּלֹא** דְּמֵי מִשְׁמַע לְהוּ. וְא״ת תִּיפּוֹק לֵיהּ מִלֹּא תַגְזֹל וְי״ל לְעֵבוּר עָלָיו בִּשְׁנֵי לְאוִין וְא״ת וְהָא בִּי יְחִיב דְּמֵי נַמִּי הַמְקַנֵּן הָוֵה כְּדַמּוּכְחִי שַׁלְהֵי הַכּוֹנֵס (שם דף סב. ושם) וְהַמְקַנֵּן פָּסוּל לְעִדּוּת כְּדִכְתִיב אל תָּשֶׁת יָדְךָ עִם רָשָׁע לִהְיוֹת עֵד חָמָס וְהָפְסוֹלֶת לְעִדּוּת פָּסוּל לִשְׁבוּעָה דְּכָל הַנֶּהֱנֶה דְּחָשִׁיב בְּפִסּוּלֵי עִדּוּת בְּפֶרֶק זֶה בּוֹרֵר (סנהדרין דף כה: ושם) פּוֹסֵל לְהוּ לִשְׁבוּעָה בְּפֶרֶק בּוֹרֵר כָּל הַנִּשְׁבָּעִין (שבועות דף מה.) וְי״ל דְּחָמְקַן לֹא פָּסוּל לְעִדּוּת אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן מִדְּתָנֵי בְּפֶרֶק זֶה בּוֹרֵר הוֹסִיפוּ עָלָיהֶם הַחֲמְקָנִין וְלֹא פֶּרֵךְ חָמְקָן דְּאוֹרַיְיתָא הוּא בִּדְפֶרֵיךְ אַגּוֹזְלָן וְחָמְקָן דְּקָרֵא דִּלְא יְהֵיב דְּמֵי וְשַׁלְהֵי הַגּוֹזֵל (ב״ק דף קיט.) דְּמֵיירֵי קְרָא דְּחָמְקָן בְּנֵי יְהוּדָה אֲפִי׳ אִי יְהֵיב דְּמֵי אִסְמְכְתָא בְּעלְמָא הוּא וְאע״ג דְּהוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶם הַחֲמְקָנִין לִפְסוֹל לְעִדּוּת וְה״ה שֶׁפָּסוּל לִשְׁבוּעָה הָיוּ חֲמְקָן שֶׁחָטוּף לְחָטוֹף מֵיָּד לְיָד בִּידֵינוּ הַבְּעָלִים אֲבָל הָכָא לֹא חָטַף אֶלָּא מֵעֲלִים חֲמְקוּתוֹ וְאָמַר שֶׁנַּאֲבָדָה לוֹ לֹא פְּסִילִי:

אלא

שֶׁעָתָּא אִיתֵיהּ לְבַקְדּוֹן בְּבֵיתֵיהּ וְהָוֶה יָדַע א״נ דְּהָוֶה נָקִיט לֵיהּ בְּיָדֵיהּ אֶלָּא הָא דְּאָמַר **רַב הוּנָא** מְשַׁבְּעִינַן אוֹתוֹ שְׁבוּעָה שֶׁאֵינָהּ בִּרְשׁוּתוֹ נַיְימָא מִגּוֹ דְּחִשִּׁיד אַמִּמּוֹנָא חָשִׁיד **אַשְׁבּוּעָתָא** הָתָם נַמִּי מוֹרֶה וְאָמַר דְּמֵי קָא יַהֲבְנָא לֵיהּ אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא מִדִּיפַּתֵּי לְרִבֵּנָא וְהָא קָא עָבֵר עַל לֹאו דִּלֹּא תַחְמוֹד לֹא תַחְמוֹד לְאִינְשִׁי בְּלֹא דְּמֵי מַשְׁמַע לְהוּ

בִּשְׁמִירָתָהּ וְחִיְּיבִי לְשַׁלֵּם אוֹנְסֵיהּ וְסָבַר עַד דַּהֲוֵי לֵיהּ זוּזִי וּפָרְעִינָא לֵיהּ עֲלָהּ: **הָתָם נַמִּי אִשְׁתְּמוּטֵי מִשְׁתַּמְטֵי.** שְׁאַבְּדָה מִמֶּנּוּ וְסָבַר מִשְׁכַּחְנָא לְגַבֵּי דְּבָתְרָא: **אִי הָכִי.** בְּפִקָּדוֹן אֵיכָא לְמֵימַר מִשְׁתַּמְטֵי: **דְּכַחֲשָׁא.** אַחֲפַּשׁ: ה״ג דְּהַהוּא שַׁעְתָּא דְּאִשְׁתַּבַּע: **אָמַר רַב הוּנָא.** לֹא לְקַמֵּן בְּהַמַּפְקִיד גְּבֵי שׁוּלְחָן וְלֹא רָצָה לִישְׁבַּע אָמַר רַב הוּנָא אִם בָּא לְשַׁלֵּם מְשַׁבְּעִינַן אוֹתוֹ שְׁבוּעָה שֶׁאֵינָהּ בִּרְשׁוּתוֹ חִישִׁינַן שֶׁמָּא עֲיָיפוּ נָתַן בָּהּ **הָתָם.** לֹא חָשִׁיד אַמִּמּוֹנָא דְּמוֹרֵי הֵיתֵירָא לְמֵימַר דְּמֵי בְּעִנְיָא לְמֵימַר: **הָא קָא עָבֵר בְּלֹא** תַּחְמוֹד. מַה לִּי חָשִׁיד עַל לֹא תַחְמוֹד מַה לִּי חָשִׁיד עַל לֹא תִגְזוֹל נַיְימָא מִגּוֹ דְּחָשִׁיד עֲלֵיהּ חָשִׁיד אִשְׁבּוּעָתָא:

וְאֶלָּא הָא דְּאָמַר רַב נַחְמָן מַשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ שְׁבוּעַת הֶיסֵּת נֵימָא מִיגּוֹ דְּחָשִׁיד אַמָּמוֹנָא חָשִׁיד אַשְּׁבוּעֲתָא וְתוּ הָא דְּתָנֵי רַבִּי חִיָּיא שְׁנֵיהֶם נִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין מִבעה"ב נֵימָא מִיגּוֹ דְּחָשִׁיד אַמָּמוֹנָא חָשִׁיד אַשְּׁבוּעֲתָא וְתוּ הָא דְּאָמַר רַב שֵׁשֶׁת שָׁלֹשׁ שְׁבוּעוֹת מַשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא פָּשַׁעְתִּי בָּהּ שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא שָׁלַחְתִּי בָּהּ יַד שְׁבוּעָה שֶׁאֵינָהּ בִּרְשׁוּתִי נֵימָא מִיגּוֹ דְּחָשִׁיד אַמָּמוֹנָא חָשִׁיד אַשְּׁבוּעֲתָא אֶלָּא לֹא אַמְרִינַן מִיגּוֹ דְּחָשִׁיד אַמָּמוֹנָא חָשִׁיד אַשְּׁבוּעֲתָא אַבַּיֵּי אָמַר חַיְישִׁינַן שֶׁמָּא מִלְוֶה יְשָׁנָה יֵשׁ לוֹ עָלָיו אִי הָכֵי נִשְׁקוֹל בְּלֹא שְׁבוּעָה אֶלָּא חַיְישִׁינַן שֶׁמָּא סָפֵק מִלְוֶה יְשָׁנָה יֵשׁ לוֹ עָלָיו וְלָאו אַמְרִינַן תָּפֵיס מָמוֹנָא מִסְּפֵיקָא מִשְׁתַּבַּע נַמִּי מִסָּפֵק אָמַר רַב שֵׁשֶׁת בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי פָּרְשֵׁי אִינָשֵׁי מִסָּפֵק שְׁבוּעָה וְלֹא פָּרְשֵׁי מִסָּפֵק מָמוֹנָא מַאי טַעְמָא מָמוֹן אִיתֵיהּ בַּחֲזָרָה שְׁבוּעָה לֵיתֵיהּ בַּחֲזָרָה: בָּעֵי ר' זֵירָא תְּקָפָהּ אֶחָד בְּפָנֵינוּ מַהוּ הֵיכִי דָּמֵי אִי דִּשְׁתִיק אוֹדוֹיֵי אוֹדֵי לֵיהּ וְאִי דְּקָא צָוַוח מַאי הֲוָה לֵיהּ לְמֶיעְבַּד לֹא צְרִיכָא דִּשְׁתִיק מֵעִיקָּרָא וְהָדַר צָוַוח מַאי מִדְּאִשְׁתִּיק אוֹדוֹיֵי אוֹדֵי לֵיהּ אוֹ דִּלְמָא כֵּיוָן דְּקָא צָוַוח הַשְׁתָּא אִיגַּלַּאי מִילְּתָא דְּהַאי דִּשְׁתִיק מֵעִיקָּרָא סָבַר הָא קָא חָזוּ לֵיהּ רַבָּנַן אָמַר רַב נַחְמָן ת"ש בד"א שֶׁשְּׁנֵיהֶם אֲדוּקִין בָּהּ אֲבָל הָיְתָה טַלִּית יוֹצֵאת מִתַּחַת יָדוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶן הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָה הֵיכִי דָּמֵי אִי נֵימָא כִּדְקָתָנֵי פְּשִׁיטָא אֶלָּא שֶׁתְּקָפָהּ אֶחָד בְּפָנֵינוּ לֹא הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן כְּגוֹן דְּאָתוּ לְקַמָּן כִּדְתְפִיסוּ לָהּ תַּרְוַיְיהוּ וְאַמְרִינַן לְהוּ זִילוּ פַּלְגוּ וְנָפְקוּ וְהָדַר אָתוּ כִּי תָּפֵיס לָהּ חַד מִינַּיְיהוּ הַאי אָמַר אוֹדוֹיֵי אוֹדֵי לִי וְהַאי אָמַר בְּדָמֵי אַגַּרְתִּי נִיהֲלֵיהּ דְּאַמְרִינַן לֵיהּ עַד הַשְׁתָּא חַשְׁדַתְּ לֵיהּ בְּגַזְלָן וְהַשְׁתָּא מוֹגְרַת לֵיהּ בְּלֹא סַהֲדֵי וְאִיבָּעִית אֵימָא כִּדְקָתָנֵי דְּאָתוּ לְקַמָּן כִּי תָּפֵיס לָהּ חַד מִינַּיְיהוּ וְאִידָךְ מְסָרֵךְ בָּהּ סְרוּכֵי וַאֲפִילּוּ לְסוּמְכוֹס דְּאָמַר מָמוֹן הַמּוּטָּל בְּסָפֵק חוֹלְקִין בְּלֹא שְׁבוּעָה מוֹדֶה סוּמְכוֹס דִּסְרְכָא לַאו כְּלוּם הִיא אִם תִּמְצֵי לוֹמַר תְּקָפָהּ אֶחָד בְּפָנֵינוּ מוֹצִיאִין אוֹתָהּ מִיָּדוֹ הִקְדִּישָׁהּ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת אִם תִּמְצֵי לוֹמַר תְּקָפָהּ אֶחָד בְּפָנֵינוּ אֵין מוֹצִיאִין אוֹתָהּ מִיָּדוֹ הִקְדִּישָׁהּ בְּלֹא תְּקָפָהּ מַהוּ כֵּיוָן דְּאָמַר מַר אֲמִירָתוֹ לַגָּבוֹהַּ כִּמְסִירָתוֹ לְהֶדְיוֹט דָּמֵי כְּמַאן דִּתְקָפָהּ דָּמֵי אוֹ דִּלְמָא הַשְׁתָּא מִיהָא הָא לֹא תְּקָפָהּ וּכְתִיב וְאִישׁ כִּי יַקְדִּישׁ אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ וְגוֹ' (מַה בֵּיתוֹ בִּרְשׁוּתוֹ אַף כָּל בִּרְשׁוּתוֹ לַאֲפּוּקֵי הַאי דְּלֹא בִּרְשׁוּתוֹ ת"ש דְּהַהִיא

מסותא

רש"י

מַשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ. לְשֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בְּמִקְצָת: נֵימָא מִיגּוֹ. דְּמֵעִיז פָּנָיו לִכְפּוֹר הַכֹּל לַאו לְאִשְׁתַּמּוֹטֵי בָּעֵי וְחָשׁוּד אַשְּׁבוּעָה: שְׁנֵיהֶם נִשְׁבָּעִים. גַּבֵּי חֶנְוָנִי עַל פִּנְקָסוֹ וְקָשֶׁה לִי אַמַּאי שְׁבָקָהּ לְמַתְנִי' דִּשְׁבוּעוֹת וּמַיְיתֵי לָהּ מִבְּרַיְיתָא: נֵימָא מִיגּוֹ. כֵּיוָן דְּחַד מִינַּיְיהוּ וַדַּאי חָשִׁיד אַמָּמוֹנָא: שָׁלֹשׁ שְׁבוּעוֹת מַשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ. לְשׁוֹמֵר חִנָּם שֶׁטּוֹעֵן נִגְנְבָה: שֶׁלֹּא שָׁלַחְתִּי בָּהּ יַד. לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתִּי דְּאִי שָׁלַח בָּהּ יַד הֲוֵי גַּזְלָן עָלֶיהָ וּמִיחַיֵּיב בְּאוֹנְסֵיהָ וַאֲפִילּוּ נֶאֶנְסָה בִּרְשׁוּתֵיהּ הִיא קַיְימָא וְדִידֵיהּ הִיא: נֵימָא. גַּבֵּי שְׁבוּעָה שֶׁאֵינָהּ בִּרְשׁוּתִי מִיגּוֹ דְּחָשִׁיד אַמָּמוֹנָא שֶׁמָּא בִּרְשׁוּתֵיהּ הוּא וְכוֹפֵר בָּהּ חָשִׁיד נַמִּי אַשְּׁבוּעֲתָא: אַבַּיֵּי אָמַר. טַעְמָא דְּמַתְנִי' לַאו כִּדְר' יוֹחָנָן דְּאִי הֲוָה חָשִׁיד לָן אַהוֹלֵךְ וְתוֹקֵף בְּטַלִּית חֲבֵירוֹ חִנָּם הֲוָה לָן חָשׁוּד אַשְּׁבוּעָה אֶלָּא חַיְישִׁינָן שֶׁמָּא מִלְוֶה יְשָׁנָה יֵשׁ לוֹ עָלָיו עַל זֶה וּמַכִּיר בּוֹ שֶׁשְּׁכָחָהּ וְיִכְפּוֹר בּוֹ וְהוֹלֵךְ וְתוֹקֵף בְּטַלִּיתוֹ וְנִשְׁבָּע שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּהּ דְּמֵי חֶצְיָהּ וְטַלִּית זוֹ שֶׁלּוֹ דְּהָא אֲפִי' גְּלִימָא דְּעַל כְּתֵפֵיהּ שַׁעְבֵּיד לֵיהּ: אִי הָכֵי. אַמַּאי רָמוּ עֲלֵיהּ שְׁבוּעָה כֵּיוָן דְּאִי לֹא הֲוֵי עֲלֵיהּ לֹא הֲוֵי תָּפִיס בָּהּ: נִשְׁקְלָהּ בְּלֹא שְׁבוּעָה. לִגְבוֹת מִלְוֶה שֶׁלּוֹ: וְלֹא פָּרְשֵׁי מִסָּפֵק מָמוֹנָא. אֲבָל מוּדַּאי דְּמָמוֹנָא פָּרְשֵׁי וּמַאן דְּלֹא פָּרִישׁ חָשִׁיד נַמִּי אַשְּׁבוּעֲתָא: תְּקָפָהּ אֶחָד. הוֹצִיאָהּ מִיַּד חֲבֵירוֹ בְּחָזְקָה וַהֲרֵי כּוּלָּהּ בְּיָדוֹ קוֹדֶם שֶׁנִּשְׁבְּעוּ: יוֹצְאָה מִתַּחַת יָדוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם. יוֹצְאָה (לְבַדּוֹ) לִפְנֵי ב"ד מִתַּחַת יַד הָאֶחָד שֶׁהוּא לְבַדּוֹ אָחוּז בָּהּ וְלֹא חֲבֵירוֹ: הָרְאָיָה. בְּעֵדִים: כִּדְקָתָנֵי. שֶׁזֶּה לְבַדּוֹ אָחוּז בָּהּ וּבָא: אֶלָּא לַאו כו'. וְכִדְאוֹקְמִינַן דִּשְׁתִיק וּלְבַסּוֹף צָוַוח: אֲפִי' לְסוּמְכוֹס כו'. כְּלוֹמַר וְאַלִּיבָּא דְּסוּמְכוֹס דְּמֵיקֵל בַּחֲלוּקָה וְלֹא מַצְרִיךְ אֲפִי' שְׁבוּעָה אִיצְטְרִיךְ לְאַשְׁמוּעִינַן דִּבְכה"ג מוֹדֵי סוּמְכוֹס דַּאֲפִי' בִּשְׁבוּעָה לֹא שָׁקִיל דְּהָא לַאו מָמוֹן הַמּוּטָּל בְּסָפֵק הוּא: דִּסְרְכָא לַאו כְּלוּם הִיא. וְאֵין שׁוֹר שָׁחוּט לְפָנֶיךָ וְלֹא דָּמֵי לְנִמְצָא עוּבָּרָהּ בְּצִדָּהּ (ב"ק דף מו.): ו את"ל. בִּשְׁאֵילָתֵנוּ לִפְשׁוֹט דְּמוֹצִיאִין אוֹתָהּ מִיָּדוֹ וְיַחְלוֹקוּ: הִקְדִּישָׁהּ. בְּלֹא תְּקָפָהּ: אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. דְּלֹא אַלִּים הִקְדִּישָׁהּ מִתְּקָפָהּ: הָא לֹא תְּקָפָהּ. וְאֵין יָכוֹל לְהַקְדִּישָׁהּ:

מסותא

תוספות

אֶלָּא הָא דְּאָמַר רַב נַחְמָן. תֵּימַהּ הָא הָכָא נַמִּי מִשְׁתַּמֵּיט וְי"ל דְּרַב נַחְמָן מְחַיֵּיב שְׁבוּעַת הֶיסֵּת אֲפִי' הֵיכָא שֶׁתּוֹבְעוֹ וְאָמַר זֶה הַחֵפֶץ שֶׁהוּא בְּיָדְךָ שֶׁלִּי הוּא דְּלֹא שַׁיָּיךְ אִישְׁתַּמּוֹטֵי וְכֵן פֵּי' רַב הַאי גָּאוֹן שֶׁמַּשְׁבִּיעִין שְׁבוּעַת הֶיסֵּת אַקַּרְקָעוֹת אע"ג דְּלֹא שַׁיָּיךְ בְּהוּ אִישְׁתַּמּוֹטֵי וְקָשֶׁה דִּבְפ' שְׁבוּעַת הַדַּיָּינִים (דף מ: ושם ד"ה אישתמוטי) מַשְׁמַע דְּלֹא מְחַיֵּיב שְׁבוּעַת הֶיסֵּת אֶלָּא מִשּׁוּם אִישְׁתַּמּוֹטֵי דְּקָא פָּרִיךְ אַדְּרַבָּה אֵין אָדָם מֵעִיז וּמְשַׁנֵּי דְּמִשְׁתַּמֵּיט וְי"ל כֵּיוָן דִּבְשֶׁאֵינוֹ בְּעֵין מִשְׁתַּמֵּיט אַף כְּשֶׁהוּא בְּעֵין לֹא פְּלוּג רַבָּנַן אִי נַמִּי אַקּוּשְׁיָא דְּר' חִיָּיא סָמִיךְ: דְּתָנֵי ר' חִיָּיא. הִקְשָׁה רַשִׁ"י אַמַּאי לֹא מַיְיתֵי מַתְנִי' דִּשְׁבוּעוֹת וְי"ל דְּע"י ר' חִיָּיא שְׁנָאָהּ רַבִּי כִּדְמוּכָח הָתָם (דף מז:):

שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא שָׁלַחְתִּי בָּהּ יָד. פֵּרַשִׁ"י דְּאִם שָׁלַח בָּהּ יָד אֲפִילּוּ נֶאֶנְסָה חַיָּיב וְאַף עַל פִּי דִּמְשֶׁהֶחֱזִירָהּ פָּטוּר כִּדְקָתָנֵי בְּהַמַּפְקִיד (לקמן דף לד) מ"מ שֶׁמָּא נֶאֶנְסָה קוֹדֶם שֶׁהֶחֱזִירָהּ אֲבָל קָשֶׁה מִשִּׁלְהֵי הָאוּמְנִין (לקמן דף פג.) דְּקָאָמַר וְנִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אֵין רוֹאֶה הָא יֵשׁ רוֹאֶה יָבִיא רְאָיָה וְיִפָּטֵר וְהָא שֶׁמָּא שָׁלַח בָּהּ יָד וְי"ל שֶׁיִּפָּטֵר מִשְּׁבוּעָה שֶׁנֶּאֶנְסָה אַךְ יִשָּׁבַע שֶׁלֹּא שָׁלַח בָּהּ יָד אִי נַמִּי שֶׁלֹּא שָׁלַחְתִּי בָּהּ יָד אֵינוֹ נִשְׁבָּע אֶלָּא ע"י גִּלְגּוּל שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא פָּשַׁעְתִּי בָּהּ וּכְשֶׁיֵּשׁ רוֹאֶה שֶׁנֶּאֶנְסָה פָּטוּר לְגַמְרֵי וְר"ת מְפָרֵשׁ אֲפִי' ע"י גִּלְגּוּל לֹא יִשָּׁבַע הֵיכָא שֶׁהִיא מֵתָה בְּפָנֵינוּ דְּאֵין מְגַלְגְּלִין אֶלָּא בְּדָבָר הַדּוֹמֶה דְּלָמָּה י"ל שֶׁשָּׁלַח בּוֹ יָד דַּוְקָא בְּשׁוּתָּפִין שֶׁחָלְקוּ וְנִתְחַיֵּיב שְׁבוּעָה מִמָּקוֹם אַחֵר מְגַלְגְּלִין מִשּׁוּם דְּמוֹרֵי הֶיתֵּרָא וּשְׁבוּעָה שֶׁלֹּא שָׁלַחְתִּי בָּהּ יָד מְפָרֵשׁ ר"ת שֶׁלֹּא אֲכָלָהּ דְּאֵינוֹ בִּכְלַל שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא פָּשַׁע בָּהּ וְשֶׁאֵינָהּ בִּרְשׁוּתוֹ:

סָפֵק מִלְוֶה יְשָׁנָה יֵשׁ לוֹ עָלָיו. וְהַהִיא דְּמַשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ ג' שְׁבוּעוֹת וְדִשְׁנֵיהֶם נִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין נַמִּי חַיְישִׁינַן שֶׁמָּא מִלְוֶה יְשָׁנָה יֵשׁ לוֹ עָלָיו וּלְכָךְ אֵין לְפוֹטְרוֹ בְּלֹא שְׁבוּעָה וְגַם לֹא יִטּוֹל בְּלֹא שְׁבוּעָה אֲבָל בְּגַזְלָן וַדַּאי וְכוֹפֵר בְּפִקָּדוֹן אֵין לְהַכְשִׁיר מִטַּעַם שֶׁמָּא סָפֵק מִלְוֶה יְשָׁנָה יֵשׁ לוֹ עָלָיו:

מָמוֹן אֶפְשָׁר בַּחֲזָרָה. אִם לֹא יִזְכּוֹר יַחֲזִיר וְלֹא יַעַכְבֶנּוּ מִסָּפֵק אֲבָל אֵין לְפָרֵשׁ אִם יִזְכּוֹר שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב לוֹ יַחֲזִיר אֲבָל אִם לֹא יִזְכּוֹר יַעַכְבֶנּוּ אע"פ שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁלֹּא יִזְכּוֹר עוֹד דְּא"כ גַּם מִסָּפֵק שְׁבוּעָה לֹא יִפְרוֹשׁ:

אַגַּרְתְּ לֵיהּ בְּלֹא סַהֲדֵי. וְאֵינוֹ נֶאֱמָן בְּמִיגּוֹ דְּאִי בָּעֵי אָמַר תְּקָפָהּ מִמֶּנִּי דְּמִיגּוֹ בִּמְקוֹם עֵדִים הוּא:

הִקְדִּישָׁהּ בְּלֹא תְּקָפָהּ מַהוּ. וּמַיְירֵי נַמִּי כְּגוֹן שֶׁשָּׁתַק בְּשָׁעָה שֶׁהִקְדִּישׁ וּלְבַסּוֹף כְּשֶׁשְּׁאָלָהּ הַגִּזְבָּר צָוַוח וּמִבָּעְיָא לֵיהּ כֵּיוָן דַּאֲמִירָתוֹ לְגָבוֹהַּ כו' הֲוָה הֶקְדֵּשׁ כִּתְקָפָהּ דְּכֵיוָן שֶׁשָּׁתַק אוֹדוּיֵי אוֹדֵי לֵיהּ וַהֲוָה הֶקְדֵּשׁ וְלֹא דָּמֵי לְגָזַל וְלֹא נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים דִּשְׁנֵיהֶם אֵין יְכוֹלִין לְהַקְדִּישׁ זֶה לְפִי שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ וְזֶה לְפִי שֶׁאֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ דְּכֵיוָן דְּאוֹדֵי לֵיהּ הֲוֵי כְּפִקָּדוֹן שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּיַד אֲחֵרִים דְּיָכוֹל לְהַקְדִּישׁ כִּדְמוּכָח בְּהַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה (ב"ב דף פח.) גַּבֵּי הַהוּא דְּאַיְיתִי קָרֵי כו' דְּאִי לֹא קַיְיצֵי דָּמַיְיהוּ הֲוֵי קְדוּשּׁוֹת אוֹ דִּלְמָא הֶקְדֵּשׁ לֹא הֲוֵי כִּתְקִיפָה דְּלָמָּה יִצְוַוח בִּשְׁבִיל דְּבָרָיו וּמַיְיתֵי מֵהַהִיא מַסּוּתָא דְּהִקְדִּישׁ חַד וְשָׁתַק אִידָךְ וּמַסְקָנָא דְּלֹא הֲוֵי הֶקְדֵּשׁ אַלְמָא שְׁתִיקָתוֹ אֵינוֹ כְּהוֹדָאָה:

וְהָא הָכָא דְּכִי תְּקָפָהּ כֹּהֵן כו'. נִרְאֶה דְּהָכִי מִיבְּעֵי לֵיהּ בְּמַסּוּתָא כֵּיוָן דִּמְקַרְקְעֵי הִיא וַהֲוָה דִּינָא כָּל דְּאַלִּים גָּבַר וְכֵיוָן דְּאִם תְּקָפָהּ הָאֶחָד וְהִקְדִּישָׁהּ כְּשֶׁהִיא בְּיָדוֹ מִסְתָּמָא תוּ לֹא פָּקַע אֲפִי' חָזַר חֲבֵירוֹ וּתְקָפָהּ מִמֶּנּוּ כִּי הִקְדִּישָׁהּ בְּלֹא תְּקָפָהּ נַמִּי הֲוֵי הֶקְדֵּשׁ אוֹ דִּלְמָא כֵּיוָן דַּאֲפִי' גָּבַר הָאֶחָד אִם יָכוֹל הַשֵּׁנִי לַחֲזוֹר וּלְתוֹקְפָהּ מִמֶּנּוּ זוֹכֶה ה"ה הִקְדִּישׁ בְּלֹא תְּקָפָהּ לֹא יָחוּל הֶקְדֵּשׁ כְּלָל כֵּיוָן דַּחֲבֵירוֹ אִם תְּקָפָהּ הָיָה זוֹכֶה דְּלֹא אַלִּים הֶקְדֵּשׁ מִתְּקִיפָה וְהַשְׁתָּא אַיְיתֵי וְהָא הָכָא אִם

תקפה

תְּקֻפָּה בהן אין מוציאין ולכך אפי' לא תקפה אסורין בגיזה ועבודה משפך משום דשמא יש לבהן חלק בו ולכך יכול לתוקפה אלמא אפי' לא תקפה חשיב כאילו תקפה כבר והקדישה בעודה בידו ודחי רבה דהתם אם תקפה כהן מוציאין מידו ואע"פ שאין לכהן בו כלום דאפי' כבר תקפה מוציאין מידו ואמאי הכי אסורין בגיזה ועבודה ועל ברחך משום דקדושה הבאה מאליה שאני רא"ת אמאי אין מוציאין מידו ותלא הבעלים יאמרו ליתן לכהן אחר וי"ל במבירי בהונה א"נ אינו יכול לתובעו רק טובת הנאה שיש לו בו למ"ד טובת הנאה ממון ומפקיע הזורע (חולין דף קלג). דאמר בן לוי דתקוה מתקנא פריצותא הוא משמע דאינו חייב לשלם אין ראיה דשמא מיירי כשאבדו כדאמרינן התם (דף קל:) המזיק מתנות בהונה או אכלן פטור:

פוטר ממונו בממון כהן. וכן הוא משקנא דאם תקפה כהן מוציאין מידו תימה דבפ' השואל (לקמן דף קכ: ושם) ובפרק בית בור (ב"ב דף קה. ושם ד"ה אבל) גבי אחד ששיכר מרחץ מוקי שמואל הא דיחלוקו בבא באמצע החדש אבל בבא בסוף החדש גולו לשוכר והא משיק הכא דמוציאין מידו וי"ל דתקנם בנכס בהיתר לכך מהניא תפיסתו אבל הכא לא בהיתר תפס כי אם בספק והא דאמרי' בפ"ב דבתובות (דף כ. ושם ד"ה ואוקי) שנים החתומים על השטר ובאו אחרים ואמרו אנוסים היו כו' אין נאמנים ומשיק דאוקי תרי בדתי תרי ואוקי ממונא בחזקת מריה ואין נאמנין דקאמר פרש"י דאם תפס המלוה לא מפקינן מיניה ל"ל שתפס קודם שבאו עדים לפסול השטר דהיינו קודם שנולד הספק ועי"ל דאין נאמנין דלא מקרעינן ליה ולא מגבינן ביה ולא לעניין תפיסה: **ותשעה** לאו בר עשורי נינהו. דאין צריך לצרפו לגורן אחר ולא באו לעולם לכלל חיוב ודאי ודוקא היכא דהוו עשרה מתחלה הוא דאיצטריך לצרופו לגורן אחר: **קסבר** כופין בספרי. תימה דלכטל ברוכיה ולחייביו כופה במעשר דהא דקבר במגן לא בטיל היינו מדקבעו נמי אין שייך אלא בדבר שהאיסור וההיתר ניכרין וידועין ולא ידע מאיזה לקח בגון ט' חצאות וברירה נמי לא חזי כדפרי' בחולין (דף צה) ואין לומר שלא נשאר בעדר רק אחד דליכא רובא דלשון לתוכן לא משמע הכי: **לפטרו** הראוי פוטר אפ"ה פטורים אותן שיצאו ולא יצטרפו לגורן אחר כיון שהשלים המגן אבל הכא שיש בעדר הרבה ישלים המגן ויהא עשירי וי"א קודש ונקרא לשניהם עשירי משפך אם שני מגני בניניהם אם לאו וכן יעשה בכל אחד עשר ובארוכה שלא ישאר עשרה יצטרפו לגורן אחר:

ולא

מַסּוּתָא דְּהָווּ מְנַצּוּ עֲלָהּ בֵּי תְּרֵי הָאי אָמַר דִּידִי הוּא וְהָאי אָמַר דִּידִי הוּא קָם חַד מִינַּיְיהוּ אֲקַדְּשָׁהּ פָּשֵׁי מִינָּהּ רַב חֲנַנְיָה וְרַב אוֹשַׁעְיָא וְכוּלְּהוּ רַבָּנָן וְא"ל רַב אוֹשַׁעְיָא לְרַבָּה כִּי אוֹלַת קַמֵּיהּ דְּרַב חִסְדָּא לְכַבְּרֵי בְּעֵי מִינֵּיהּ כִּי אֲתָא לְסוּרָא א"ל רַב הַמְנוּנָא מַתְנִי' הֵיא סָפֵק בְּכוֹרוֹת אֶחָד בָּכוֹר אָדָם וְאֶחָד בְּכוֹר בְּהֵמָה בֵּין טְהוֹרִים בֵּין מְמֵאִים הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָה וְתָנֵי עֲלָהּ אֲסוּרִים בִּגִּיזָּה וּבַעֲבוֹדָה וְהָא הָכָא דְּאָמַר תָּקְפוֹ כֹּהֵן אֵין מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִיָּדוֹ דְּקָתָנֵי הַמּע"ה וְכִי לֹא תָּקְפוּ אֲסוּרִים בִּגִּיזָּה וּבַעֲבוֹדָה אָמַר לֵיהּ רַבָּה קְדוּשַׁת בְּכוֹר קַאֲמָרַת לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ תָּקְפוּ כֹּהֵן מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִיָּדוֹ וַאֲפִילּוּ הָכֵי אֲסוּרִים בִּגִּיזָּה וּבַעֲבוֹדָה דְּקְדוּשָּׁה הַבָּאָה מֵאֵלֶיהָ שַׁאנִי מִשּׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵימַר בְּהֵמָה מֵאֵלֶיהָ קְדוּשָׁה בְּאָה אֶלָּא בְּהֵמָה עַל פִּיו שֶׁל זֶה אֵימָא לָךְ קְדוּשָׁה בְּאָה אֶת תִּמְצֵי לוֹמַר תָּקְפָה אֵין מוֹצִיאִין הַקְּדִישָׁה בְּלֹא תָּקְפָה לֹא הָוֵי הַקְּדֵשׁ יָכוֹל לְהַקְדִּישׁ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בְּרְשׁוּתוֹ: **דְּמַסְקֵינַן** לָךְ. דְּגִבּוֹי סָפֵק בְּבוֹרוֹת אִם תָּקְפָה כֹּהֵן מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ: **הָכָא** בְּמַאי עָסְקִינַן פִּגּוּל דְּיֵלִית לֵיהּ אֶלָּא תִּשְׁעָה וְהוּא דְּקָמָה נְפִישָׁךְ אִי בַּר חִיּוּבָא הוּא שַׁפִּיר קָא מַעֲשַׂר אִי לָאו בַּר חִיּוּבָא הוּא תִּשְׁעָה לָאו בַּר עֲשׂוּרֵי נִינְהוּ דָּרֵב אָמַר אַבָּיֵי לָאו מִילְּתָא הִיא דַּאֲמָרִי דְּסֵפֵיקָא לָאו בַּר עֲשׂוּרֵי הִיא דִּתְנַן קָפִץ אֶחָד מִן הַמְּנוּיִין לְתוֹכָן כּוֹפִין פְּטוּרִין וְאִי ס"ד דְּסֵפֵיקָא בְּעֵי עֲשׂוּרֵי לְמֵימְרָא מִמָּה נְפִישָׁךְ דְּאִי בַּר חִיּוּבָא הוּא שַׁפִּיר מַעֲשַׂר וְאִי לָאו בַּר חִיּוּבָא הוּא נָפְטַר בְּמַגְּנֵי הָרְאוּי דְּאָמַר רָבָא מַגְּנֵי הָרְאוּי פּוֹטֵר

אלא

חֲמוֹר שֶׁלּוֹ הוּא הֲרֵי יֵשׁ לוֹ ר' טָלִאים וְחַיָּב לְעַשְּׂרָן שפיר קְמַעֲשַׂר: **אי לאו בר חיובא הוא.** שֶׁפְּטוּרִין זֶה שֶׁל כֹּהֵן לֹא פָּטַר לֵיהּ מִידֵי דְּתִשְׁעָה לָאו בְּנֵי עֲשׂוּרֵי נִינְהוּ: **לאו מילתא היא דאמרי.** דְּוַדַּאי סֵיעָתָא הִיא לְמֵר דְּאִי הָוֵה צַד זְכִיָּה בֵּיהּ מִסְפָּק וְאִשְׁתַּכַּח דְּכָל הֲנֵי טָלְאִים סָפֵק חַיָּבִים בְּמַעֲשַׂר סָפֵק אֵין חַיָּבִים מִסְפֵּקָא לָא הָוֵי צָרִיךְ לְעִשּׂוּרִינְהוּ דִּקְאָמְרַת לְעִשּׂוּרֵי מִמָּה נְפִישָׁךְ דְּכָל סָפֵק חַיָּב סָפֵק פָּטוּר לָאו בְּנֵי עֲשׂוּרֵי נִינְהוּ וַאֲפִילּוּ הֵיכָא דְּאִיכָּא לְמֵימַר מִמָּה נְפִישָׁךְ: **קָפִץ** אֶחָד מִן הַמְּנוּיִין כו'. הָיָה מַעֲשֵׂר טָלִאים וְהִתְחִיל לִמְנוֹת בְּשָׁקְדוּ יוֹצְאִים בְּתֵפֶת הַדִּיר וְעַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה קָפַץ אֶחָד מִן הַמְּנוּיִין לְתוֹךְ הַדִּיר וְאָמְרוּ מִבְּיָרוֹ כּוֹלָּן **פְּטוּרִין**. בֵּין אוֹתָן שֶׁיָּצְאוּ בֵּין אוֹתָן שֶׁבְּתוֹךְ הַדִּיר וְאֲפִילּוּ הֵן אֶלָּף שֶׁיָּצְאוּ פְּטוּרִין (שֶׁהֵם)

מנין הָרְאוּי שֶׁכְּשֶׁנִּמְנָן הָיָה הַמְּנִין רָאוּי לְהִשָּׁלֵם וְלִבְא לְכָלֵל מַעֲשַׂר וְאָמְרִינַן בְּבְכוֹרוֹת וְהָכִי מְיַיתֵינַן לָהּ מִנְּיָן הָרְאוּי פּוֹטֵר וְאוֹתָן שֶׁבְּתוֹךְ הַדִּיר פְּטוּרִין מִשּׁוּם זֶה הַמְּעוּרָב דְּכָל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט אֲמַר רַחֲמָנָא וְלֹא שֶׁעָבַר כְּבָר וְכָל חַד מִינַּיְיהוּ סָפֵק כְּבָר עָבַר הוּא: **ואי ס"ד סְפֵיקָא.** דְּאִיכָּא לְמֵימַר מִמָּה נְפִישָׁךְ בְּעֵי לְעִשּׂוּרֵי שֶׁמָּא יַעֲשֹׂה כְּתוֹרָה וְכַמְּצוָה נַעֲשֶׂרִינְהוּ לְהֶנָּף דְּבְתוֹךְ הַדִּיר מִמָּה נְפִישָׁךְ כָּל ר' שֶׁיּוֹצְאִין אִם מַעֲשֵׂר שֶׁלָּהֶן בַּר חִיּוּב וְכִרְאוּי הוּא בְּגוֹן שֶׁלֹּא יָצָא אוֹתוֹ הַקּוֹפֵץ לְתוֹכָן שפיר קָא מַעֲשַׂר: **ואי לאו בר חיובא.** בְּבְכוֹרוֹת (דף נט.). מִן הַמַּעֲשֵׂר: **בְּמַגְּנֵי הָרְאוּי.** שֶׁכְּשֶׁנִּמְנָה א' ב' ג' הָיוּ בְּדִיר טָלְאִים הַרְבֵּה שֶׁהָיוּ רְאוּיִין לְהִשָּׁלֵם וּפוֹטְרִין מִנְּיָנוֹ: **דְּאָמַר רָבָא.** בְּבְכוֹרוֹת (דף נט.): **מִנְּיַן הָרְאוּי פּוֹטֵר.** הָיָה לוֹ ר' טָלִאים וּמָנָה חֲמִשָּׁה וּמֵת אֶחָד מִן שֶׁאֵינוֹ מִנְּיַן הַמְּנוּיִין פְּטוּרִין וְשֶׁאֵינוֹ מִנְּיַן מִעֲטָרִין לְגוֹרָן אַחֵר שֶׁיִּקְדְּלוּ לוֹ טָלִאִים עַד שֶׁיַּגִּיעַ זְמַן הַגּוֹרָן וְיִצְטָרְפוּם עִם אֵלּוּ אֲבָל הַמְּנוּיִין

פְּטוּרִין בְּמִנְיַן הָרְאוּי וְלֹיכָּא לְמֵאשַׁר יַעֲבוֹר וְלֹא שֶׁבְּבָר עָבַר דְּמִשְׁעָבַר תַּחַת הַשָּׁבֶט וְלֹא עָלָה בְּיָדוֹ לַעֲשֵׂר שׁוּב אֵינוֹ מְעַבְּרוֹ פַּעַם אַחֶרֶת כְּשֶׁיִּקְדְּלוּ לוֹ טָלִאִים לְצָרֵף עִמָּהֶם:

אלא

אֶלָּא מֵאי אִית לָךְ לְמֵימַר עֶשְׂרִי וַדַּאי. הַצְרִיךְ הַכָּתוּב לְעַשֵּׂר וְלֹא הַצְרִיךְ לְעַשֵּׂר אֶת הַפָּסֵק וְכָל עֶשְׂרִי שֶׁבְּכֵן פָּסֵק דְּצָא הַפָּטוּר בַּחֲמִישִׁי שׁוּב אֵין הָעֶשְׂרִי קָרוֹי עֶשְׂרִי אֶלָּא תְּשִׁעִי מִן הַמְּנָיָן: **מַאי פְּסֵיקְתָּא.** דְּאָמְרַן לְעֵיל הַפְּסִיקוֹת וְכַנְּסָן לְדִיר לְהִתְעַשֵּׂר: **פָּסֵק פְּדִיוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר.** טְלֵה שֶׁהוּפְרַשׁ עַל

וְלֹא עֶשִׂירִי פָּסֵק. אֵין לְהַקְשׁוֹת אֵיצְטְרִיךְ קְרָא לְמִעוּטֵי סְפֵיקָא כִּדְפָרֵיךְ בְּמַסֶּכֶת חוּלִּין (דף כב: ד"ה אֵיצְטְרִיךְ):

מַפְרִישׁ עֲלֵיהֶן עֲשָׂרָה שִׁיּוּרִין. תִּימְהִי דִּבְפ"ק דְּבְכוֹרוֹת (דף יא. ושם) אָמְרִי דְּשָׁה אֶחָד פּוֹטֵר כְּמָה פְּטָרֵי חֲמוֹרִים וּמַה דְּצָרִיךְ עֲשָׂרָה שִׁיּוּרִים וְתוּ מֵאִי קָא מְשַׁמַּע לָן מֵהָנֵי הִיא הַפְּסִיקוֹת וּבְנִכְסָן לְדִיר לְהִתְעַשֵּׂר וְתוּ בֵּינַיִן דְּאָמַר מַעֲשֶׂרֶת מַה צָּרִיךְ לְהִשְׁמִיעֵנוּ דְּהָכִי שָׁלוּ פְּשִׁיטָא כֵּיוָן דְּמַעֲשֵׂר דְּהָכִי שָׁלוּ דְּאִילּוּ הָיוּ שֶׁל כֹּהֵן לֹא הָיָה מַעֲשֵׂר דְּהָווּ לְהוּ כִּלְקוּחִין דְּתָנַן (שם דף נז:) הַלָּקוּחַ וְהַנִּיתָּן לוֹ בְּמַתָּנָה פָּטוּר וְאִי קַמַּ"ל דְּאַע"ג דְּמַעֲשֵׂר עֲדַיִן הֵם שָׁלוּ פְּשִׁיטָא דְּמַעֲשֵׂר בְּהֶמְהּ שֶׁל בְּעָלִים הוּא:

מַחְוֵי ר' אַבָּהוּ וְהַשְׁאַר בְּשִׁבְעָה. נִרְאֶה דְּלֹא גִּרְסִי' וְהַשְׁאַר דְּאַף בְּמֶה שֶׁיָּדוּ מוּגָּעִת יִשְׁבַּע כֵּיוָן דְּנִתְקָנְקָה הַשְׁבוּעָה שֶׁלֹּא יְהֵא אָדָם הוֹפֵס וְלוֹקֵחַ וְתוֹקֵף מִשָּׁם זֶה יִשְׁבַּע אַף בְּמֶה שֶׁהוּא הוֹפֵס וּמִכֹּל מָקוֹם שֶׁפִּיר מוּכָח בְּסָמוּךְ דִּבְקִנְיָן מֵאי דְּתִפְיֵס כְּמַאן דְּפָסְקִין דְּמֵי כֵּיוָן דְּהָכָא לְאַחַר שְׁבוּעָה נוֹטֵל כָּל מַה שֶּׁהוּא הוֹפֵס אֲפִילּוּ יוֹתֵר מִמֻּחְזָקָה וְהַשְׁבוּעָה הִיא בְּשִׁבְעָה הַשַּׁנָּעָה וּמִפְּנֵי הַתַּקָּנָה:

אִם יָכוֹל לְנַתְּקוֹ. נִרְאֶה דְּאִם הָיְתָה יָדָהּ פְּתוּחָה בִּשְׁעַת שְׁנָיָתוֹ גַּם לְיָדָהּ וְנִשְׁאֲרָה הַמַּשִּׁיחָה בְּיָדוֹ וְקָפְצָה יָדָהּ בְּחוֹזֵק שֶׁאִם מוֹשֵׁךְ הַמַּשִּׁיחָה לֹא יוּכַל לְהָבִיאוֹ אֶצְלוֹ שֶׁאִינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת שֶׁהֲרֵי בְּשָׁנָתָן בְּיָדָהּ קוֹדֶם שֶׁקָּפְצָה יָדָהּ הָיְתָה יְכוֹלָה לְהָבִיאוֹ אֶצְלוֹ וְהַקְּפִיצָה לֹא עָשָׂה הוּא אֶלָּא הִיא וְהָוְיָה כְּטִלֵּי גִּישֵׁי מֵעַל גַּבֵּי קַרְקַע דְּאִינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת דְּלֹא קָרְעָן בִּידָהּ וְנָתַן בִּידָהּ וְהָכָא דְּקָאָמַר אִם אֵינוֹ יָכוֹל לְהָבִיאוֹ אֶצְלוֹ דִּמְגוֹרֶשֶׁת כְּגוֹן שֶׁהָיְתָה יָדָהּ קְפוּצָה וְהוּא תּוֹחֵב בִּידָהּ כָּל כָּךְ בְּחוֹזֶק שֶׁאִם מוֹשֵׁךְ הַמַּשִּׁיחָה לֹא יָבִיא הַגֵּט אֶצְלוֹ וְרֹ"ת (נמי) פֵּירֵשׁ אִם הַגֵּט בְּבַד כָּל כָּךְ שֶׁאִם רוֹצֶה לִמְשׁוֹךְ הַגֵּט אֵלָיו תִּנָּתֵק הַמַּשִּׁיחָה מִגּוֹרֶשֶׁת וּמִיָּדִי בִּיָדָהּ פְּתוּחָה וְלֹא קָפְצָה וְלֹא עִשְׂתָה שׁוּם דָּבָר:

מאי

אֶלָּא מֵאי אִית לָךְ לְמֵימַר עֶשְׂרִי וַדַּאי אֲמַר רַחְמָנָא
וְלֹא עֲשִׂירִי פָּסֵק הָכָא נַמִּי עֶשְׂרִי וַדַּאי אֲמַר רַחְמָנָא
וְלֹא עֲשִׂירִי פָּסֵק א"ל רַב אַחָא מִדִּפְתִּי לְרִבְינָא
מַאי פְּסֵיקוֹת אִילֵימָא פָּסֵק בְּכוֹרוֹת יִהְיֶה קֹדֶשׁ אֲמַר
רַחְמָנָא וְלֹא שָׁבְרָ קָדוֹשׁ אֶלָּא פָּסֵק פְּדִיוֹן פֶּטֶר
חֲמוֹר וְכִדְרַב נַחְמָן דְּאָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר
אֲבוּהּ יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲשָׂרָה פָּסֵק פִּטְרֵי חֲמוֹר
בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ מַפְרִישׁ עֲלֵיהֶן עֲשָׂרָה שִׁיּוּרִין וּמְעַשֵּׂר וְהֵן
שֶׁלּוֹ מַאי הֲוֵי עֲלָהּ דְּמַסְּפִינָא ת"ש דְּא"ר חִיָּיא בַּר
אַבִּין הָווּ עוֹבְדִּין בֵּי רַב חִסְדָּא וְרַב חִסְדָּא בֵּי רַב
הוּנָא וּפְשִׁטָה מָהָא דְּאָמַר רַב נַחְמָן כָּל מָמוֹן שֶׁאֵין
יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ בְּדָיְנִין הַקְּדוּשִׁין אֵינוֹ קָדוֹשׁ הָא יָכוֹל
לְהוֹצִיאוֹ בְּדָיְנִין הַקְּדוּשִׁין קָדוֹשׁ אע"ג דְּלֹא אַפְקֵיהּ
וְהָאָמַר ר' יוֹחָנָן גַּזָּל וְלֹא נְתָיְאֲשׁוּ הַבְּעָלִים שֶׁלּוֹ וְזֶה לְפִי
אֵינָם יְכוֹלִין לְהַקְדִּישׁוֹ זֶה לְפִי שֶׁיֵּאָנֵשׁ שֶׁלּוֹ וְזֶה לְפִי
שֶׁאֵיאָנָה בְּרְשׁוּתוֹ מִי סְבָרַת בְּמִפּוּתָא מְטַלְטְלִין עַסְקִינַן
בְּמַפּוּתָא מְקַרְקְעֵי עַסְקִינַן דְּכִי יָכוֹל לְהוֹצִיאָהּ בְּדָיְנִין
בְּרְשׁוּתֵיהּ קָיְימָא תָּנֵי רַב תַּחֲלִיפָא בַּר מַעֲרָבָא קַמֵּיהּ
דְּר' אֲבָהוּ שְׁנַיִם אֲחוּקִים בְּטַלִּית זֶה נוֹטֵל עַד מָקוֹם
שֶׁיָּדוֹ מוּגַּעַת וְזֶה נוֹטֵל עַד מָקוֹם שֶׁיָּדוֹ מוּגַּעַת וְהַשְּׁאָר
חוֹלְקִין בְּשָׁוֶה מַהֲוֵי לֵיהּ רַבִּי אֲבָהוּ וּבְשִׁבְעָה אֲלָא
מַתְנִיתִין דְּקָתָנֵי דְּפָלְגִי בַּהֲדֵדֵי וְלֹא קָתָנֵי זֶה נוֹטֵל
עַד מָקוֹם שֶׁיָּדוֹ מוּגַּעַת הֵיכִי מַשְׁפְּחַת לָהּ אָמַר רַב
פָּפָּא דְּתִימְסֵי בְּכַרְכַּשְׁתָּא אָמַר רַב מַשְׁרַשְׁיָא ש"מ
הַאי סוּדְרָא מֵיגַן וְאִיתֵּיהּ בִּידָא דְּחַד וְנָתַן לְרֵעֵהוּ דִּכְמַאן דְּפָסְקִין
דְּמֵי וְקָנֵי וּמַאי שְׁנָא מִדְּרַב חִסְדָּא דְּאָמַר רַב חִסְדָּא גֵּט בִּידָהּ וּמְשִׁיחָה בִּידוֹ אִם יָכוֹל
לְנַתְּקוֹ וְלַהֲבִיאוֹ אֶצְלוֹ אֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת הָתָם בְּרִיחוּת בְּעָנְיָן וְלֵיפְּקָא הָכָא
נְתִינָה בְּעָנְיָן וְהָא אֵיפְּכָא אָמַר רָבָא אִם הָיְתָה טַלִּית מוּזְהֶבֶת חוֹלְקִין פְּשִׁיטָא לֹא צְרִיכָא
דְּקָאֵי דַּהֲבָא בֵּי מִצְעֵי הָא נַמִּי פְּשִׁיטָא לֹא צְרִיכָא דְּחַד מַהוּ דְּתֵימָא דְּא"ל
פְּלוֹג הָכֵי קָמַ"ל דְּא"ל מַאי חִזְיַת דְּפָלְגַת הָכֵי פְּלוֹג הָכֵי: ת"ר שְׁנַיִם אֲחוּקִין בְּשֹׂטָר
מַלְוֶה אוֹמֵר שֶׁלִּי הוּא וְנָפַל מִמֶּנִּי וּמְצָאתִיו וְלוֶה אוֹמֵר שֶׁלְּךָ הוּא וּפָרַעְתִּיו לְךָ יִתְקַיְּים
הַשֹּׂטָר בְּחוֹתְמָיו דִּבְרֵי רַבִּי רשב"ג אוֹמֵר יְחֻלְּקוּ נָפַל לְיַד דַּיָּן לֹא יוֹצִיאוּ עוֹלָמִית ר'
יוֹסֵי אוֹמֵר הֲרֵי הוּא בְּחֶזְקָתוֹ אָמַר מַר יִתְקַיְּים הַשֹּׂטָר בְּחוֹתְמָיו וְגַבֵּי לֵיהּ מַלְוֶה בּוּפְיֵהּ
וְלֵית לֵיהּ מָתְנִי' שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בּוֹ אָמַר רָבָא אָמַר רַב נַחְמָן בְּמִקּוֹם דִּבְרֵי הַכֹּל יְחֻלְּקוּ
כִּי פְּלִיגִי בְּשָׁאֵינוֹ מְקוּם רַבִּי סָבַר מוֹדֶה בְּשֹׂטָר שֶׁפָּתְבוּ צָרִיךְ לְקַיְּמוֹ וְאִי מְקַיְּים לֵיהּ
פְּלִיג וְאִי לֹא מְקַיְּים לֵיהּ לֹא פְּלִיג מַאי טַעְמָא חַסְפָּא בְּעַלְמָא הוּא מַאן קָא מְשַׁוֵּי
לֵיהּ לְהַאי שְׁטָרָא לֹוֶה הָא קָאָמַר דִּפְרִיעַ וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל סָבַר מוֹדֶה בְּשֹׂטָר
שֶׁפָּתְבוּ אֵין צָרִיךְ לְקַיְּימוֹ וְאע"ג דְּלֹא מְקַיְּים לֵיהּ יְחֻלְּקוּ נָפַל לְיַד דַּיָּן לֹא יוֹצִיאוּ עוֹלָמִית

מאי

אֶלָּא מֵאי אִית לָךְ לְמֵימַר עֶשְׂרִי וַדַּאי. הִצְרִיךְ הַכָּתוּב לְעַשֵּׂר וְלֹא הִצְרִיךְ לְעַשֵּׂר אֶת הַפָּסֵק וְכָל עֶשְׂרִי שֶׁבְּכֵן פָּסֵק דְּצָא הַפָּטוּר בַּחֲמִישִׁי שׁוּב אֵין הָעֶשְׂרִי קָרוֹי עֶשְׂרִי אֶלָּא תְּשִׁעִי מִן הַמְּנָיָן: **מַאי פְּסֵיקוֹת.** דְּאָמְרַן לְעֵיל הַפְּסִיקוֹת וְכַנְּסָן לְדִיר לְהִתְעַשֵּׂר: **פָּסֵק פְּדִיוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר.** טְלֵה שֶׁהוּפְרַשׁ עַל בְּטְלָה זֶה שֶׁל פְּדִיוֹן מִשּׁוּם קְדוּשָׁה: **עֲשָׂרָה שִׁיּוּרִין.** לְאַפּוֹקֵי אִיסּוּרֵיהּ לְמִשְׁרֵי לְהוּ בְּעַבּוֹדָה: **עוֹבְדִּין.** הָווּ בֵּי רַב חִסְדָּא וְרַב חִסְדָּא בֵּי רַב הוּנָא. מַעֲשֶׂה הָיָה וּבָא לְפָנֵי רַב חִסְדָּא וְרַב חִסְדָּא הֵבִיאוֹ לְפָנֵי רַב הוּנָא: **שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ כו'.** וְהֵאי נַמִּי דְּחִזְּנֵן לֵיהּ דְּאֵין יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ בְּדִיְּינִין שֶׁאֵין לוֹ רְאָיָה בְּדָבָר אֵין הַקְּדוּשִׁין קְדוֹשׁ: **הָא יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ כו'.** בְּתִמְיהָ: **שֶׁאֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ.** וְהָא סְתָם גְּזֵילָה יְכוֹלִין לְהוֹצִיאוֹ בְּדִיְּינִין הוֹאִיל: **בְּמַפּוּתָא מְטַלְטְלִין.** כְּגוֹן גִּיגִית: **מְקַרְקְעֵי.** דְּכָל הֵיכָא דְּאִיתֵיהּ בִּרְשׁוּת מָרֵי' קַיְּימָא דְּקַרְקַע אֵינָהּ נִגְזֶלֶת וְשָׁפִיר פְּשִׁיטָא מֵהָא דְּאִי הָווּ לֵיהּ רְאָיָה עָלָהּ הַקְּדוּשִׁין הִקְדִּישׁוּ: **בֵּי מַעֲרָבָא.** מְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: **מַחְוֵי לֵיהּ.** מֵרָאָה בְּאֶצְבְּעוֹתָיו כְּלֹפֵי מַעְלָה: **בְּבֵרְבְּשָׁתָא.** בְּגֶרֶן שֶׁבְּשָׁנָה רִאשׁוֹן שֶׁקּוֹרִין בְּרִנְיי"ש: **ש"מ.** מִדְּקָתָנֵי שֶׁבְּשָׁנָה רִאשׁוֹן מִשְׁמַע קְנוּי לוֹ: **דְּאִי מוּדְיָא.** שֶׁל קוֹנֶה שְׁקוּנִין בּוֹ קִנְיָן: **בֵּינַיִם דְּתָפֵיס בֵּיהּ.** מִקְנֶה שְׁלֹשׁ עַל שְׁלֹשׁ קְרִינָא בֵּיהּ וְשִׁלְּשׁ אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ: **דְּבָמֵאן דְּפָסְקִין דְּמֵי.** וְקָנֵיהּ: מַקֶּנֶה וְהַמּכֵר נִקְנֶה בּוֹ לְלוֹקֵחַ וְדוֹקֶא נָקט שְׁלֹשׁ עַל שְׁלֹשׁ דִּכְלֵי בְּעִינָן דִּכְתִיב (רות ד) וְנָעַל וּבְצִיר מִשְׁלֹשׁ אֲצְבָעוֹת לָאו בְּגֶד הוּא דִּבְאַשְׁכְּחָן גְּבֵי טוּמְאָה: **נַם בְּיָדָהּ.** שֶׁנְּתָנוּ לָהּ: **וּמְשִׁיחָה.** שֶׁקָּשׁוּר בָּהּ בְּיָדוֹ אִם יֵשׁ כֹּחַ בְּאוֹתוֹ חוּט שֶׁיְּכוֹל לְנַתְּקוֹ לְגַט מְגֹרֶשֶׁת. אַלְמָא אֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת. אֲלָמָּא לָאו נְתִינָה הִיא: **בְּרִיחוּת.** הֵבְדְּלָה שֶׁיִּהְיוּ מוּבְדָּלִים זֶה מִזֶּה וְהֲרֵי אֲגוּדִים זֶה בְּחוּט זֶה: **אִם הָיְתָה טַלִּית מוּזְהֶבֶת.** כְּלוֹמַר אֲפִילּוּ הִיא מוּזְהֶבֶת חוֹלְקִים: **פְּלוֹג הָכֵי.** לְרוּחְבָּהּ דְּהַיְינוּ לְאֶחָד מֵהֶם: **קָא מַשְׁמַע לָן דְּא"ל כו' פְּלוֹג.** שְׁנַיִם אֲדוּקִים בְּשֹׂטָר. הַמַּלְוֶה וְהַלּוֶה: **שֶׁלִּי הוּא וְנָפַל לִי.** וְהֶחֱזִירָהּ לִי וּמִמֶּנִּי נָפַל: **יִתְקַיֵּים הַשֹּׂטָר בְּחוֹתְמָיו.** קס"ד דְּקָאֵי עַל הַשְּׁטָר שֶׁיִּהְיוּ כְּשֵׁר שֶׁיִּקַּיְּמוּהוּ חוֹתְמָיו לוֹמַר כְּתֹב יְדֵינוּ הוּא דְּהַר הוּא בְּחֻזְקָתוֹ: **נָפַל לְיַד דַּיָּנִין.** מִשְׁמַע דְּהָכִי קָאָמַר אִם מָצָאוֹ דַּיָּן לֹא יוֹצִיאוּ אוֹתוֹ עוֹלָמִית מִיַּד דַּיָּן וְלִקַּמָּן פָּרִיךְ מֵאי שְׁנָא דַּיָּן מֵאִינָשֵׁי דְּעָלְמָא: **וְגַבֵּי לֵיהּ מַלְוֶה בּוּפְיֵהּ.** בְּתִמְיהָ: **שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בּוֹ.** שְׁכָתוּב בּוֹ הַנֶּפֶק שֶׁיָּצָא בְּכַר בְּכ"ד וְהֵעִידוּ עֵדִים עַל חֲתִימַת יָדָן וְכוֹתְבִין הַדִּיְּינִין בּוֹ שְׁטָרָא דָּנָן נָפַק קָדָמָנָא וְאִסְהֵידוּ פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי עַל חֲתִימַת יְדֵיהֶם וְאִשְׁרְנוּהוּ וְקִיְּימְנוּהוּ בְּדִקְדּוּק: **כּוּלֵי עָלְמָא ל"ש** דַּיָּנֵי דְּיַחְלוֹקוּ. דְּכִי אָמְרִינַן דְּיִתְקַיְּים הַשֹּׂטָר בְּחוֹתְמָיו לֹא לְמִגְבֵּי מִלְוֶה כְּלוּם אֶלָּא לְמִגְבֵּי פְּלִיגֵיהּ וּפְלוֹגְתֵּיהּ כְּשֶׁאֵינוֹ מְקוּם רַבִּי סָבַר אַף עַל פִּי שֶׁהַלּוֶה מוֹדֶה לֵיהּ שֶׁכָּתַב שְׁטָר זֶה וְלָזֶה לוֹ מֹעֶות צָרִיךְ הַמַּלְוֶה לְקַיְּימוֹ בְּחוֹתְמָיו וַאֲפִילּוּ הַשְׁתָּא בְּיָדוֹ נָאֲמַן הַלּוֶה לוֹמַר פְּרַעְתִּיךָ לוֹה שְׁמוֹדֶה לוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי הָא אָמַר דְּפִרְעֵי אֲבָל מִשֶּׁהָלַךְ זֶה שֶׁשְּׁנֵיהֶם מוּחְזָקִים אֵי מְקַיְּים לֵיהּ מַלְוֶה בְּעִדּוּת וּמִשּׁוּם לֵיהּ שְׁטָר מְעַלְיָא אֵין הַלּוֶה נֶאֱמָן בְּאֲמִירָתוֹ אֶלָּא עַל יְדֵי חֻזְקָה זֶה שֶׁאִדּוּק בּוֹ וְהֵרֵי הוּא כְּשֹׁאֵר מְצִיאָה וּפְלִיגִי בֵּיהּ הַמַּלְוֶה נֶאֱמָן הַלּוֶה לוֹמַר פְּרַעְתִּיךָ: **וְאִי לָא לָא פְּלִיג.** שֶׁאֲפִילּוּ כּוּלּוֹ בְּיַד הַמַּלְוֶה נֶאֱמָן הַלּוֶה לוֹמַר פְּרַעְתִּיךָ:

מאי

מאי שנא לידי דיין. לסטרים דגרסי בשנויא והיכי דמי כגון דכתוב ביה הנפק השתא לא ידע הנפק לידי דיין דהיינו שהדיינו מצאו ולכך בעי מאי שנא דיין מאיש אחר דלסטרים דלא גרסי בתר הכי והיכי דמי כגון דכתוב ביה הנפק ידע שפיר השתא הנפל לידי דיין היינו שכתוב בו הנפק ומיבעיא ליה מאי שנא כתוב בו הנפק דלא יוציאו לעולם הלא אם אין כתוב בו הנפק נראה דה"ש הוא שלא יוציאו עולמית דאיכא למימר שמא כתב ללות ולא לוה ומשני דלא מיבעיא קאמר:

בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה. דלא תיישינן לקנוניא ולייכא למיחש לשמא כתב בניקיון ולא נשא עד תשרי דמנה ומאתים משהעבדי מן האירוסין אף בלא כתובה דאירוסין קלא איתי להו ותוספת ולקודם אירוסין ליכא למיחש דכתב להו ותוספת נמי לאבויי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו א"ש ור' אפי יעמיד כשהקנה לה:

דחיישינן לשתי כתובות. ובלאו איפוך לא מצי לאוקמא דרבי יוסי חייש לשתי כתובות דא"כ עודה תחת בעלה יחזיר לאשה כשאין הבעל מודה:

מחלוקת. פרש"י דהיינו יחלוקו דקאמר רשב"ג והדין עמו שלא רצה לפרש פלוגתא דרבי ורשב"ג משום דהיכי קאמר אבל אחד אדוק בטופס כו' משמע דהקנם לא פליגי וזה אינו דגם שם אם אינו מקויים לא שקיל לרבי מידי:

דאית ביה זמן כמה שוה. פרש"י דמעות ולוה ומלוה לא שיימינן דכתיבי נמי בשיטה אחרונה בטופס והוא עיקר דתנן (ב"ב דף קסז:) כתוב ובו) מלמעלה מנה כו' ותימה הא אין למידין משיטה אחרונה ולכך עושין חזרת השטר ומתני' דכתוב למעלה מנה לא מיירי בשיטה אחרונה וגם פי' דבעדים לא שיימינן דרשב"ג אית ליה מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו ופירושו תימה דאם חשב אותו שאינו חופס עדים כאילו יש לו שטר בלא עדים א"כ לרשב"ג נמי לא א"ש דנהי דכתב דאין צריך לקיימו מ"מ כשאין בלך עדי תחימה פסול בלא חופס ועוד במה עדיף תורף מטופס כך השטר פסול בלא טופס כמו בלא תורף דאם נמחק אפי' שיטה אחת מן השטר הוא פסול אלא ודאי יש לומר דבמה שהשטר נפסל אין שמין דכך שנה בשיטופס שיטה אחת מן הטופס כמו טופס לוה ומלוה ומעות ועדים והשטר אינו כשר בלא זה כמו בלא זה אבל זמן שהשטר כשר בלא זמנו שמין במה שוה ובירושלמי איכא א"ר אלעזר הכל הולך אחר מי שתפוס עדים ופליג אגמ' שלנו דמזכיר זמן וסובר דעדי מסירה בתר והשטר כשר בלא עדי תחימה ושמין במה שוה שאין צריך לחזור אחר עדי מסירה ולית ליה ההוא לישנא רג"פ בה קע.) דקרבר רשב"ג עדי תחימה בתרתי: **ויחלוקו** נמי לדמי. ואין חולקין את החוב כמו שכתוב בשטר אלא כמו ששוה לו למכור מזה ידפרע מהצי דאי לא תיקנה הכי אלא חצי החוב ממש גבי טלית מי חולקין ממש הא אפסדיה הא לא קשיא דהוא דלא יחלוקו השטר לשנים דאוקימנא לעיל פלוגתא דרבי ורבי שמעון בן גמליאל במודה בשטר שכתבו אלא בדפרישית:

דחזיא

מאי שנא לידי דיין. מאיש אחר: **הכי קאמר ואחר.** שאינו לא לוה ולא מלוה: **שמצא שטר שעבודים.** בכר לידי דיין מאני נידו הך בפילוה דכתיבי ביה הנפק: **לא יציאוהו מידו.** לא לוה ולא מלוה עד שיבא אליהו או עדים שראו מיד מי נפל: **לפירעון.** שמא אמת טוען הלוה שפרעו: **ורבי יוסי לא חייש לפירעון.** דמאן דמחדר ליה שטר פרוע לאלתר זחיר ביה לקורעו ולא משהי ליה: **שהבעל מודה.** שלא נתן לה כתובתה: **אין הבעל מודה.** שאמר פרעתי ומידי נפל: **עודה תחת בעלה.** שלא גרשה: **יחזיר לאשה.** דלא עבידי איניש ליתן כתובה קודם גירושין: **צרורי ארתבתה.** מעות צרורות או בטפים מסר לה ליזבוף כתובתה בשנשאה או לאחר מכאן שלא יטרידוה יורשים אם תתאלמן: **לעולם אימוך.** דקשיא לך דרבנן אדרבנן לא תיקשי דטעמייהו דרבנן בכתובה לאו משום דחיישינן לפירעון דמאן דפרע ואהדר ליה שטרא לאלתר קרע ליה אלא משום דחיישינן לשתי כתובות שמא חזר וכתב לה כתובה אחרת שניה לאחר שנתלמלה זאת מידה ואין הבעל מודה דקחני לאו באומר פרעתי אלא באומר אל תחזרו לה שיש בידה אחרת ותוציא על יורשי שטר אחר שכתב: **מחלוקת.** האי יחלוקו דקאמר ר"ש וב"ג) דמשמע דחולקין בשוה כך שמעתי משום ר' יצחק כ"ר מנחם ונראה בעיני: **ושניהם אדוקים בתורף.** כלומר או שניהם אדוקין בתורף ותורף גילוי של שטר מקום הלוה והמלוה והמעות והזמן טופס שאר כל לשון השטר: **זה נוטל בי.** דמאי דתפיס דידיה הוא כדקתני לעיל זה נוטל עד מקום שידו מגעת בו' ולקמן מפרש למאי מיבעיא ליה: **ואפי' אחד אדוק כו'.** בתמיה: **והא תניא עד מקום שידו מגעת.** שלו: **תקאי בי תורף בי מצעא.** ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי לדמי. מעלין בדמים במה תורף יפה מן הטופס: **שטרא דאית ביה זמן כמה שוה.** דתורף עדיף מטופס דאית ביה מקום הזמן דאילו שם המלוה והלוה והמעות כתובין אף בטופס שצריך לחזור מעניינו של שטר בשיטה אחרונה והוא עיקר בדתנן (ב"ב דף קסה:) כתוב בו ומלמעלה מנה ומלמטה מאתים) מלמעלה מאתים ומלמטה מנה הכל הולך אחר התחתון אבל זמן לא מיהדר ואי משום חתימת עדים דהוא תחת הטופס הא אית ליה לרשב"ג מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו ותהי מודה שכתבו הוא.

דחזיא

מאי שנא לידי דיין אמר רבא הכי קאמר ואחר שמצא שטר שעבודים שכבר נפל לידי דיין והיכי דמי כגון דכתב ביה הנפק לא יוציאו עולמית ולא כתב ביה הנפק לא כתב ביה הנפק דאיכא למימר כתב ללות ולא לוה אלא אפי' כתב ביה הנפק יכול אומר הרי הוא בחזקתו ולא חיישינן לפירעון ורבי יוסי לא חייש ר' יוסי לפירעון והתניא מצא שטר כתובה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לוה ולא לוה רבי יוסי אומר עודה תחת בעלה יחזיר לאשה נתארמלה או נתגרשה לא יחזיר לא לוה ולא לוה איפוך נפל לידי דיין לא יציאו עולמית דברי רבי יוסי וחכ"א הרי הוא בחזקתו אי הכי קשיא דרבנן אדרבנן שטר כתובה כורלה רבי יוסי לאחר שנתארמלה או נתגרשה לא יחזיר לא לוה ולא לוה איפוך נפל לידי דיין לא יציאו עולמית דברי רבי יוסי וחכ"א הרי הוא בחזקתו אי הכי קשיא דרבנן אדרבנן שטר כתובה כורלה רבי יוסי לאחר שנתארמלה או שנתגרשה אבל עודה תחת בעלה יחזיר לאשה שר"י אומר עודה תחת בעלה יחזיר לאשה נתארמלה או שנתגרשה לא יחזיר לא לוה ולא לוה רב ספא אמר לעולם לא תיפוך רבי יוסי לדברייהם דרבנן קאמר להו לדידי אפילו נתארמלה או נתגרשה לא יחזיר מיתה בעודה תחת בעלה דיחזיר לאשה תלאו בת פירעון היא ואמרו ליה רבנן אימור צררי אתפסה רבנא אמר לעולם איפוך קמייתא והתניא הכא משום חיישינן לשתי כתובות ורבי יוסי לשתי כתובות לא חייש אמר רבי מאיר לחיישינן לשתי כתובות מחלוקת לא חייש אמר רבי אלעזר הכל הולך אחר מי שתפס עדים ופליג אגמ' שלנו דמזכיר זמן וסובר דעדי מסירה בתר והשטר כשר בלא עדי תחימה ושמין במה שוה שאין צריך לחזור אחר עדי מסירה ולית ליה ההוא לישנא דג"פ בה קע.) דקרבר רשב"ג עדי תחימה בתרתי: **ויחלוקו** נמי לדמי. ואין חולקין את החוב כמו שכתוב בשטר אלא כמו ששוה לו למכור מזה ידפרע מהצי דאי לא תיקנה הכי אלא חצי החוב ממש גבי טלית מי חולקין ממש הא אפסדיה הא לא קשיא דהוא דלא יחלוקו השטר לשנים דאוקימנא לעיל פלוגתא דרבי ורבי שמעון בן גמליאל במודה בשטר שכתבו אלא בדפרישית.

דחזיא

מצעי אי הכי מאי למימרא לא צריכא דמקרב לגבי דחד מהו דתימא א"ל פלוג הכי קמ"ל

דא"ל מאי חזית דפלוג הכי א"ל רב אחא מדפתי לרבינא לרבי אלעזר דאמר

זה נוטל טופס וזה נוטל תורף קמה ליה וכי לצור ע"פ צלוחיתו הוא א"ל לדמי דאמר

הכי שטרא דאית ביה זמן כמה שוי ודלית ביה זמן כמה שוי בשטרא דאית ביה זמן גבי

מטשעבדי ואידך לא גבי מטשעבדי יהיב ליה היאך דביני ביני ויחלוקו נמי דאמרן לדמי

דאי לא תיפוך הכי שנים אוחזין בטלית הכי נמי דפלגי הא אפסדיה הא לא קשיא

עד מקום שידו מגעת לא צריכא דקאי תורף בי

דְּחָזֵיָא לְבֵנֵי מְלָכִים. לְבָנִים קְטַנִּים: **ואת אומרת.** מִתְּנֵי׳ דְּקָתָנֵי שְׁנַיִם שֶׁהִגְבִּיהוּ מְצִיאָה קְנָאוּהָ וְיַחְלוֹקוּ וּכְשֶׁמַּגְבִּיהַּ מַגְבִּיהַּ לְדַעַת שֶׁיִּקְנֶה בָּהּ חֲבֵירוֹ חֲצִיָּה שׁ"מ הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה בּוֹ׳ וּלְקַמָּיֵה פָּרִיךְ דִּיקָא בַּר חָמָא מִדְּיֵיקָא מֵאֵיזוֹ בְּבָא מִמַּשְׁנָתֵנוּ הוּא לְמֵד כֵּן: **ולא זה לא זה.** וְכָל הָרוֹצֶה יְחַסְפְּנָה מִדֵּי. **לעולם אימא לך לא קנה חבירו.** הֵיכִי דְּמַגְבִּיהַּ לֹא נַתְבַּיֵּן בָּהּ בְּלוּם קְטָנִים וּמַעֲמֵא אָמַר לְקָמָן (דף י.), דְּהַנַּי תּוֹפֵס לְבַעל חוֹב בְּמָקוֹם כו׳: **וקא.** דְּקָתָנֵי במתני׳ שְׁנַיִם שֶׁהִגְבִּיהוּ מְצִיאָה קָנוּ מִגּוֹ דְּזַכֵּי לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ: **תיובתא.** דְּאִי אָמַר לא לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ: **תיובתיה.** שׁוֹלְחוֹ לְאוֹתוֹ הַחַיָּיב שֶׁיּוֹכִיחַ בְּפָל דִּקְיי"ל אֵין שְׁלִיחַ לְדָבָר עֲבֵירָה לְהִתְחַיֵּב שׁוּלְחוֹ אֶלָּא שְׁלִיחַ לְקַבֵּל חֲבֵירוֹ הֵיכָא דְּהִגְבִּיהַּ כּוֹפֶה לְדַעַת חֲבֵירוֹ הָכָא דְּהִגְבִּיהַּ לְעַצְמוֹ וְלַחֲבֵירוֹ קָנֵי מִשּׁוּם מִגּוֹ: **פָּטוּר.** הַמְשַׁלֵּחַ פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם בְּפָל דִּקְיי"ל אֵין שְׁלִיחַ לְדָבָר עֲבֵירָה לְהִתְחַיֵּב שׁוּלְחוֹ אֶלָּא שְׁלִיחַ לְקַבֵּל חֲבֵירוֹ הֵיכָא דְּהִגְבִּיהַּ כּוֹפֶה לְדַעַת חֲבֵירוֹ קָנֵי מִשּׁוּם מִגּוֹ: **תדע.** דְּאַפֵּיהּ אָמַר לא לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ: **תדע.** דְּאַפֵּיהּ אָמַר לא קָנֶה חֲבֵירוֹ הֵיכָא דְּהִגְבִּיהַּ כּוֹפֶה לְדַעַת חֲבֵירוֹ קָנֵי מִשּׁוּם מִגּוֹ: **ואילו שותפין שנגבו.** וְהָאֲמַר חֲבֵירוֹ אָמְרִינַן בְּבָבָא קַמָּא בַּעֲלִים לְדַעַת וּלְדַעַת חֲבֵירוֹ אָמְרִינַן (דף עח:) **תאמרת** מִגּוֹ. דְּזַכֵּי לְנַפְשֵׁיהּ כו׳ חַרֵשׁ וּפִקֵּחַ שֶׁהִגְבִּיהוּ מְצִיאָה קְנָאוּהָ אע״פ שֶׁהִגְבָּהָה שֶׁל חֵרֵשׁ אֵינָהּ הִגְבָּהָה לְקָנוֹת אֶלָּא מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם כְּדִתְנַן (גיטין דף נט:) חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן יֵשׁ בָּהֶן גֵּזֶל מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם אֲפִילּוּ הָכִי אָמַר מִגּוֹ דְּזַכֵּי לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי: **בשלמא** חֵרֵשׁ קַנֵי לֵיהּ בֶּן דַּעַת. לִראשׁוֹנָה הַשְׁוֵי לְצוֹרֶךְ שְׁנֵיהֶם וְרֹאשׁוֹ שֶׁל צַד חֵרֵשׁ לְגַבֵּי חֵרֵשׁ מִיהָא הוֹיָא הִגְבָּהָה כְּדַתְּפִיסָה לֵיהּ מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם אֶלָּא פִּקֵּחַ בְּמַאי קָנֵי לְגַבֵּי פִּקֵּחַ הֲוֵי רֹאשׁוֹ שֶׁהִגְבִּיהַּ הַחֵרֵשׁ כְּמִנּוֹתוֹ עַל גַּבֵּי קַרְקַע דְּהִגְבָּהָה דְּחֵרֵשׁ לֹא קָנֶה אֶלָּא מִדְּרַכֵּי שָׁלוֹם בְּעַלְמָא: **ומאי מגו.** אֵיכָא לְמֵימַר הָכָא דְּקָאָמַר הַשְׁתָּא דְּאָמְרַתְּ מִגּוֹ אָמְרִינַן מִגּוֹ חֵרֵשׁ אַמַּאי קָנֵי הָא לֹא זָכַי לְנַפְשֵׁיהּ דְּנִיחָא לֵיהּ מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם וְלֹא הַוְיָא הִגְבָּהָה דְּפִקֵּחַ הֲוֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ **אם תמצא** לוֹמַר. כְּלוֹמַר אֲפִי׳ אִם תִּמְצָא לוֹמַר הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לְחַבְרוֹ כו׳: **הכא** אֵדַעְתָּא דִּידֵיהּ קָא מַגְבֵּהּ לֵיהּ. הָאי פִּיסְקָא לֵיתֵי לְאִינְצוֹיֵי. עִם הַחוֹתָמִים מַהוּ: **מהיכא.** מֵאֵיזוֹ בְּבָא מִמַּשְׁנָתֵנוּ קָא דַּיֵּיק לוֹמַר זאת אוֹמֶרֶת. **הא** קָאָמַר כּוֹפֶה שֶׁלּוֹ. **ואנא** אֲנַגְבַהְתֵּיהּ. הֵיאַךְ נֹאמַר לֹא יִקְנֶה לוֹ זֶה וְלֹא זֶה וְהָכָא אַחַר תַּמְצָא לוֹמַר הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לְחַבְרוֹ הֲרֵי כָּל אֶחָד טוֹעֵן וְאֵין הַגְבָּהָתִי׳ וְאֵין כָּאן מַגְבִּיהַּ מְצִיאָה לְחַבְרוֹ וּמַה יֵּשׁ לוֹ לְהַקְשׁוֹת בְּשִׁלְמָא הָאי שֶׁנִּגְבְּרוּ הַמְּחַזְּקִין בָּהּ כְּמוֹדֶה אָמַר לֹא הִגְבָּהְתָּ אַתָּה כִּי אִם אֲנִי אֲבָל אַחֵר מִן הַשּׁוּק מַה יִּטְעוֹן: **ממשנה** יֵתִירָה. אָמְרִינַן דְּהַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה כו׳ וּמִשּׁוּם הָכִי אָמְרִינַן יְחִלּוּקוּ דְּאָמְרִינַן שְׁנֵיהֶם הַגְבִּיהוּהָ וְהָוֵה לֵיהּ כְּאַחַד מִגַּבֵּי מְצִיאָה לוֹ וְלַחֲבֵירוֹ קָנֵי דְּאִי מִשּׁוּם דִּלְא יְדִיעָנֵן הֵי מִינַּיְיהוּ מִשְׁכַּח וְהָוֵה לֵיהּ מָמוֹן הַמּוּטָל בְּסָפֵק וְחוֹלְקִין בִּשְׁבוּעָה מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יְהֵא כָּל אֶחָד וְאֶחָד הוֹלֵךְ וְתוֹלֶה בְּדַאֲמַרְתְּ לְעֵיל (דף ג.) הָא שְׁמַעְתְּ לֵיהּ מֵרֵישָׁא: **דְּאָמְרַתְּ בְּמשׁך אֲבֵירָה.** מְדַּהֲוָה מְצִי לְמֵימַר כּוֹפֶה שֶׁלִּי וְאָמַר חֲצִיָּה שֶׁלִּי: **וְלִיפְטַר.** מִמַּשְׁנָתֵנוּ יֵתִירָה כו׳. בְּדִפְרִישִׁית: **דְּקַנֵי.** וְאע״ג דְּלֹא מְשִׁיכָה הִיא שְׁאִינָהּ וָזֶה מִמְּקוֹמָהּ שְׁאִין מַנִּיחָהּ בְּרַגְלָיו: **צְרִיכָא** לְמֵימַר. דְּהֵיכָא דְּלִקְוֵהּ בֵּין שְׁנֵיהֶם שֶׁיִּתְלוֹקְקוּ בְּלֹא שְׁבוּעָה: **אֶלָּא לאו במציאה.** וְאִיצְטְרִיךְ לְאַשְׁמוּעִינַן שְׁאִין אַחַר יָכוֹל לְחוֹשְׁפָהּ דְּמַגְבִּיהַּ מְצִיאָה לְחַבְרוֹ קָנֶה חֲבֵירוֹ: **וְרָבָא אָמַר** לָךְ. בְּעַלְמָא הֵיכָא דְּלֹא נַתְבַּיֵּן הַמַּגְבִּיהַּ לִזְכּוֹת בָּהּ לא קָנֶה חֲבֵירוֹ וּמִשְׁנָה יֵתִירָה דְּמִתְנִי׳ אֲשְׁמוּעִינַן הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לוֹ וְלַחֲבֵירוֹ קָנֶה אַף חֲבֵירוֹ דְּמִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ:

דְּחָזֵיָא לְקַטָּנִים וְהָא דְּאָמַר רָבָא אִם הָיְתָה טַלִּית מְזוּהֶבֶת חוֹלְקִין ה"נ דְּסַלְקָא לֵהּ הָא אַסְפַּסְדּוּהּ הָא לֹא קָשֶׁא דְּחָזֵיָא לִבְנֵי מְלָכִים וְהָא דְּתָנֵן הָיוּ שְׁנַיִם רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה וְכוּ' חֲכֵי נַמֵּי דְּסַלְקָא לֵהּ הָא אַסְפַּסְדּוּהּ בְּשִׁלְמָא טְהוֹרָה חֲזָיָא לְבָשָׁר אֶלָּא טְמֵאָה הָא אַסְפַּסְדּוּהּ אֶלָּא לְדָמֶיהָ הָכָא גַּמֵּי לְדָמֶיהָ אָמַר רָמֵי בַּר חָמָא וְאת אוֹמֶרֶת הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ קָנָה חֲבֵירוֹ דְּאִי אָמְרַתְּ תַּיְיעָה זוּ כְּמִי שֶׁמּוֹנַחַת עַל גַּבֵּי קַרְקַע וְזוּ כְּמִי שֶׁמּוֹנַחַת עַל גַּבֵּי קַרְקַע וְלֹא יִקְנֶה לֹא זֶה וְלֹא זֶה אֶלָּא לְאוֹ ש"מ הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ קָנָה חֲבֵירוֹ אָמַר רָבָא לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ לֹא קָנָה חֲבֵירוֹ וְהָכָא הֵיינוּ טַעֲמָא מִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ תֵּדַע שֶׁאִילּוּ אָמַר לְשָׁלּוּחוֹ צֵא וּגְבוֹ לִי וְגָבַב פָּטוּר וְשׁוּתָּפִין שֶׁגָּבוּ חַיָּיבִין מַאי טַעֲמָא לְאו מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן מִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ ש"מ אָמַר רָבָא הַשְׁתָּא דְּאָמְרַתְּ אָמְרִינַן מִגּוֹ דְּפִקֵּחַ וְחֵרֵשׁ הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ קָנָה חֲבֵירוֹ אֶלָּא בְּשִׁלְמָא חֵרֵשׁ קָנָה דְּקָא מַגְבֵּהּ לֵיהּ בֶּן דַּעַת אֶלָּא פִּקֵּחַ בְּמַאי קָנָה אֶלָּא אֵימָא חֵרֵשׁ קָנָה פִּקֵּחַ לֹא קָנָה וְמַאי מִגּוֹ מִגּוֹ דְּשׁנֵי חֵרְשִׁין בְּעַלְמָא קָנוּ הַאי נַמֵּי קָנֵי הַאי מַאי אִם תִּמְצָא לוֹמַר הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ קָנָה חֲבֵירוֹ הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּקָא מַגְבֵּהּ לֵיהּ אַדַּעְתָּא דַּחֲבֵירֵיהּ הַאי אַדַּעְתָּא דִּידֵיהּ קָא מַגְבֵּהּ לֵיהּ הֵיכָא דְּלֹא אִיהוּ לֹא קָנֵי לְאַחֲרִינֵי מַקָּנֵי אֶלָּא אֵימָא מִתּוֹךְ שֶׁלֹּא קָנָה פִּקֵּחַ לֹא קָנָה חֵרֵשׁ וְכִי תֵּימָא מַאי שְׁנָא מִשְּׁנֵי חֵרְשִׁין דְּעַלְמָא הָתָם תַּפְּסִינוּ לְהוּ רַבָּנָן דְּלֹא אַתְּי לְאִנְצוּיֵי הָכָא מֵימַר אָמַר פִּקֵּחַ לֹא קָנֵי אֲנָא אֶקְנֵי אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב אַדָּא לָרֵב אַשֵׁי דְּיוֹקֵי דְּרַבִּי בַּר חָמָא מֵהֵיכָא אִי נֵימָא מֵרֵישָׁא שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטַלִּית הָתָם הַאי קָאָמַר כּוֹפֶה שֶׁלִּי וַאֲנָא אֲנַגְבַהְתֵּהּ כּוֹפֶה וְהַאי אָמַר כּוֹפֶה שֶׁלִּי וַאֲנָא אֲנַגְבַהְתֵּהּ כּוֹפֶה אֶלָּא מֵהָא דְּקָתָנֵי זֶה אוֹמֵר כּוֹפֶה שֶׁלִּי וְזֶה אוֹמֵר כּוֹפֶה שֶׁלִּי הָא תּוּ לָמָּה לִי אֶלָּא מִמַּשְׁנָה יֵתִירָה שְׁמַע מִינַּהּ הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ קָנָה חֲבֵירוֹ וְהָא אוֹקְימְנָא רֵישָׁא בְּמְצִיאָה וְסֵיפָא בְּמָקוֹם וּמְמַכֵּר אֶלָּא מַסֵּיפָא זֶה אוֹמֵר כּוֹפֶה שֶׁלִּי וְזֶה אוֹמֵר חֲצִיָּה שֶׁלִּי הָא תּוּ לָמָּה לִי אֶלָּא מִמַּשְׁנָה יֵתִירָה שְׁמַע מִינַּהּ הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ קָנָה חֲבֵירוֹ וּמִמַּאי בְּמְצִיאָה דִּלְמָא בְּמָקוֹם וּמְמַכֵּר וְכִי תֵּימָא אִי בְּמָקוֹם וּמְמַכֵּר מַאי לְמֵימְרָא אֵיצְטְרִיךְ סַלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא הָאי דְּקָאָמַר חֲצִיָּה שֶׁלִּי לְהֲוֵי בְּמִשִּׁיב אֲבֵידָה וְלִיפְטַר קָמַשְׁמַע לָן דְּהָאי אֵיעֲרוּמֵי קָא מַעֲרִים קָסָבַר אִי אָמֵינָא כּוֹפֶה שֶׁלִּי בְּעֵינָא אִשְׁתַּבּוּעֵי אֵימָא הָכִי דְּאֲהֵנֵי בְּמִשִּׁיב אֲבֵידָה וְאֵיפְטַר אֶלָּא מַהָא הָוְיָא שְׁנַיִם רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה הָא תּוּ לָמָּה לִי אֶלָּא מִמַּשְׁנָה יֵתִירָה שְׁמַע מִינַּהּ הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ וְרִמְּזָא מִינַּהּ דְּרַבִּי בַּר חָמָא וְהָא אוֹקְימְנָא רֵישָׁא בְּמְצִיאָה וְסֵיפָא בְּמָקוֹם וּמְמַכֵּר וְכִי תֵּימָא מִשּׁוּם דְּלָא מְשִׁכְחַת חִידּוּשׁ בְּמְצִיאָה אֶלָּא בְּמַגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ כִּי נַמֵּי מְשִׁכְחַת חִידּוּשׁ בְּמָקוֹם וּמְמַכֵּר דְּלָא נִיקְּמָה אֶלָּא מִמְּשִׁיכָה אֵימָא הָכִי נַמֵּי מַשִּׁיב אֲבֵידָה הוּא וְה"ה אִם מְיַיְירִי בְּמְצִיאָה לֹא יוּכַל לְהוֹכִיחַ כְּלוּם:

מנדניג

וּמַאי מִגּוֹ מִגּוֹ דְּשׁנֵי חֵרְשִׁין וְכו׳. מִתְּנִי׳ דְּקָתָנֵי שְׁנַיִם שֶׁהִגְבִּיהוּ מְצִיאָה קָנוּ וְלֹא לִזְכּוֹת בָּהּ לְחַבְרוֹ כו׳: **ואת אומרת** הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ קָנָה חֲבֵירוֹ וְהָא אַסְפַּסְדּוּהּ הָא לֹא קָשֶׁה דְּחָזֵיָא לִבְנֵי מְלָכִים וְהָא דְּתָנֵן הָיוּ שְׁנַיִם רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה וְכוּ' חֲכֵי נַמֵּי דְּסַלְקָא לֵהּ הָא אַסְפַּסְדּוּהּ בְּשִׁלְמָא טְהוֹרָה חֲזָיָא לְבָשָׁר אֶלָּא טְמֵאָה הָא אַסְפַּסְדּוּהּ אֶלָּא לְדָמֶיהָ הָכָא גַּמֵּי לְדָמֶיהָ אָמַר רָמֵי בַּר חָמָא וְאת אוֹמֶרֶת הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ קָנָה חֲבֵירוֹ דְּאִי אָמְרַתְּ תַּיְיעָה זוּ כְּמִי שֶׁמּוֹנַחַת עַל גַּבֵּי קַרְקַע וְזוּ כְּמִי שֶׁמּוֹנַחַת עַל גַּבֵּי קַרְקַע וְלֹא יִקְנֶה לֹא זֶה וְלֹא זֶה אֶלָּא לְאוֹ ש"מ הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ קָנָה חֲבֵירוֹ אָמַר רָבָא לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ לֹא קָנָה חֲבֵירוֹ וְהָכָא הֵיינוּ טַעֲמָא מִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ תֵּדַע שֶׁאִילּוּ אָמַר לְשָׁלּוּחוֹ צֵא וּגְבוֹ לִי וְגָבַב פָּטוּר וְשׁוּתָּפִין שֶׁגָּבוּ חַיָּיבִין מַאי טַעֲמָא לְאו מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן מִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ ש"מ אָמַר רָבָא הַשְׁתָּא דְּאָמְרַתְּ אָמְרִינַן מִגּוֹ חֵרֵשׁ וּפִקֵּחַ שֶׁהִגְבִּיהוּ מְצִיאָה קְנָאוּהָ אע"פ שֶׁהִגְבָּהָה שֶׁל חֵרֵשׁ אֵינָהּ הִגְבָּהָה לְקָנוֹת אֶלָּא מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם כְּדִתְנַן חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן יֵשׁ בָּהֶן גֵּזֶל מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם בְּעַלְמָא: **בשלמא** חֵרֵשׁ קָנֶה דְּקָא מַגְבֵּהּ לֵיהּ בֶּן דַּעַת אֶלָּא פִּקֵּחַ בְּמַאי קָנֶה אֶלָּא אֵימָא חֵרֵשׁ קָנָה פִּקֵּחַ לֹא קָנָה **ומאי** מִגּוֹ מִגּוֹ דְּשׁנֵי חֵרְשִׁין דְּקָאָמַר חֲצִיָּה שֶׁלִּי וְהָכָא הֵיכָא דְּלֹא זָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ תְּרֵי מִגּוֹ לֹא אָמְרִי׳ דְּב׳ חֵרְשִׁין דְּקָנוּ הַיְינוּ מִשּׁוּם מִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ: **אלא** מַסֵּיפָא זֶה אוֹמֵר כּוֹפֶה שֶׁלִּי וְזֶה אוֹמֵר חֲצִיָּה שֶׁלִּי. אִיתָא דְּל"ג הָכָא הָא תּוּ לָמָּה לִי דְּאִי מִשְּׁנָה יֵתִירָה דְּקָאָמַר חֲצִיָּה שֶׁלִּי וְהַיְינוּ שֶׁהִגְבִּיהוּ עִם חֲבֵירוֹ וּלְפִי דִּבְרֵיהּ לֹא יְשׁוֹל כְּלוּם אֶלָּא וַדַּאי מַגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ זָכָה וּפָרִיךְ מִמַּאי דְּמְצִיאָה דִּלְמָא בְּמָקוֹם וּמְמַכֵּר וְהוּא הַדִּין דַּהֲוָה מְצִי לְמִדְחֵי דְּהָא דְּאָמַר חֲצִיָּה שֶׁלִּי בְּגוֹן דְּאָמַר תִּפְסְתִּיהָ חֲצִיָּה בִּידִי אוֹ הִגְבַּהְתִּיהָ כּוֹפֶה לְקָנוֹת חֲצִיָּה אֲבָל עֲדַיִן הָיְתָה מְדֻקְדָּק מֵיתוּרָא דְּמַתְנִי׳ לְכַך דְּחַד לֵיהּ דְּאַפֵּי׳ מֵיתוּרָא אֵינוֹ יָכוֹל לְדַקְדֵּק וְלִפְטָרֵיהּ דְּרַבִּי הִיא תּוּ לָמָּה לִי ל"ל דְּמִשּׁוּם דְּמִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ מַאי לָךְ לְמֵימַר מִשּׁוּם דְּלָא מְשִׁכְחַת חִידּוּשׁ בְּמְצִיאָה אֶלָּא בְּמַגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ כִּי נַמֵּי מְשִׁכְחַת חִידּוּשׁ בְּמָקוֹם וּמְמַכֵּר דְּלָא נִיקְּמָה אֶלָּא מִמְּשִׁיכָה אֵימָא הָכִי נַמֵּי מַשִּׁיב אֲבֵידָה הוּא וְה"ה אִם מְיַיְירִי בְּמְצִיאָה לֹא יוּכַל לְהוֹכִיחַ כְּלוּם:

שמעית

וְשׁוּתָּפִין שֶׁגָּבוּ. פֵּי׳ בְּקוּנְטְרָס שֶׁהוֹצִיא לְדַעְתּוֹ וּלְדַעַת חֲבֵירוֹ כְּדַאֲיתָא בְּבָב"ק (דף עח:) וְאֵין נִרְאֶה דְּהָתָם בְּטוֹבְיָיהוּ אִיירֵי וְטוֹבְיָיהוּ אָמַר אֲפִי׳ אָמַר צֵא וּטְבַח לִי חֵזִיר דְּדִרְשִׁינַן (שם דף עא.) תַּחַת לְרִבּוֹת הַשְּׁלִיחַ אֶלָּא שׁוּתָּפִין שֶׁגָּבוּ בְּיַחַד שֶׁהַגְבִּיהוּ שֶׁנֵּיהֶם:

וּמַאי מִגּוֹ מִגּוֹ דְּשׁנֵי חֵרְשִׁין. תֵּימָה מִנָּלָן דְּלִמָּא לְעוֹלָם לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ וְלֹא אָמְרִי׳ דְּב׳ חֵרְשִׁין דְּקָנוּ הַיְינוּ מִשּׁוּם מִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זְכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ: **אלא** מַסֵּיפָא זֶה אוֹמֵר כּוֹפֶה שֶׁלִּי וְזֶה אוֹמֵר חֲצִיָּה שֶׁלִּי וְהָא אוֹקְימְנָא רֵישָׁא בְּמְצִיאָה וְסֵיפָא בְּמָקוֹם וּמְמַכֵּר וְכִי תֵּימָא אִי בְּמָקוֹם וּמְמַכֵּר מַאי לְמֵימְרָא אֵיצְטְרִיךְ סַלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא הָאי דְּקָאָמַר חֲצִיָּה שֶׁלִּי לְהֲוֵי בְּמִשִּׁיב אֲבֵידָה וְלִיפְטַר קָמַשְׁמַע לָן דְּהָאי אֵיעֲרוּמֵי קָא מַעֲרִים קָסָבַר אִי אָמֵינָא כּוֹפֶה שֶׁלִּי בְּעֵינָא אִשְׁתַּבּוּעֵי אֵימָא הָכִי דְּאֲהֵנֵי בְּמִשִּׁיב אֲבֵידָה וְאֵיפְטַר אֶלָּא מַהָא הָוְיָא שְׁנַיִם רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה הָא תּוּ לָמָּה לִי אֶלָּא מִמַּשְׁנָה יֵתִירָה שְׁמַע מִינַּהּ הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ קָנָה חֲבֵירוֹ וְרִמְּזָא מִינַּהּ דְּרַבִּי בַּר חָמָא וְהָא אוֹקְימְנָא רֵישָׁא בְּמְצִיאָה וְסֵיפָא בְּמָקוֹם וּמְמַכֵּר וְכִי תֵּימָא מִשּׁוּם דְּלָא מְשִׁכְחַת חִידּוּשׁ בְּמְצִיאָה אֶלָּא בְּמַגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ כִּי נַמֵּי מְשִׁכְחַת חִידּוּשׁ בְּמָקוֹם וּמְמַכֵּר דְּלָא נִיקְּמָה אֶלָּא מִמְּשִׁיכָה אֵימָא הָכִי נַמֵּי מַשִּׁיב אֲבֵידָה הוּא וְה"ה אִם מְיַיְירִי בְּמְצִיאָה לֹא יוּכַל לְהוֹכִיחַ כְּלוּם:

שמעית

שַׁמְעִית מִינֵּיהּ דְּמַר שְׁמוּאֵל תַּרְתֵּי רָכוּב וּמַנְהִיג חַד קָנֵי וְחַד לָא קָנֵי וְלָא יָדַעְנָא הֵי מִינַּיְיהוּ הֵיכִי דָּמֵי אִילֵימָא רָכוּב לְחוּדֵיהּ וּמַנְהִיג לְחוּדֵיהּ מַנְהִיג לְחוּדֵיהּ מִי אִיכָּא מַאן דְּאָמַר לָא קָנֵי אֶלָּא אִי אִיכָּא לְמֵימַר דְּלָא קָנֵי רָכוּב הוּא דְּאִיכָּא לְמֵימַר אֶלָּא רָכוּב בִּמְקוֹם מַנְהִיג אִיבַּעְיָא לֵיהּ מַאי רָכוּב עָדִיף דְּהָא תָּפִיס בָּהּ אוֹ דִּלְמָא מַנְהִיג עָדִיף דְּאַזְלָא מֵחֲמָתֵיהּ אָמַר רַב יוֹסֵף אָמַר לִי רַב יְהוּדָה נֶחֱזֵי אֲנַן דִּתְנַן הַמַּנְהִיג סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים וְהַיּוֹשֵׁב בַּקָּרוֹן סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים ר"מ פּוֹטֵר אֶת הַיּוֹשֵׁב בַּקָּרוֹן וּמְדְּאַפִּיךְ שְׁמוּאֵל וְתָנֵי וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין אֶת הַיּוֹשֵׁב בַּקָּרוֹן שְׁמַע מִינָּהּ רָכוּב לְחוּדֵיהּ לָא קָנֵי וְכָל שֶׁכֵּן רָכוּב בִּמְקוֹם מַנְהִיג אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי לְרַב יוֹסֵף הָא זִמְנִין סַגִּיאִין אֲמַרְתְּ לָן נֶחֱזֵי אֲנַן וְלָא אֲמַרְתְּ לָן מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב יְהוּדָה א"ל אִבְרָא וְדִכְרָנָא נַמִּי דַּאֲמַרִי לֵיהּ הֵיכִי פָּשִׁיט מַר רָכוּב מִיּוֹשֵׁב יוֹשֵׁב לָא תָּפִיס בְּמוֹסֵירָה רָכוּב תָּפִיס בְּמוֹסֵירָה וְאָמַר לִי רַב וּשְׁמוּאֵל דְּאָמְרֵי תַּרְוַיְיהוּ מוֹסֵירָה לָא קָנֵי אִיכָּא דְּאָמְרֵי א"ל אַבַּיֵי לְרַב יוֹסֵף הֵיכִי פָּשִׁיט מַר רָכוּב מִיּוֹשֵׁב יוֹשֵׁב לָא תָּפִיס בְּמוֹסֵירָה רָכוּב תָּפִיס בְּמוֹסֵירָה א"ל הָכֵי תָּנָא אִידִי מוֹסֵירָה לָא קָנֵי אִתְּמַר נַמִּי אָמַר רַבִּי חֶלְבּוֹ אָמַר רַב הוּנָא מוֹסֵירָה מֵחֲבֵירוֹ קָנָה בִּמְצִיאָה וּבְנִכְסֵי הַגֵּר לָא קָנֵי מַאי לְשׁוֹן מוֹסֵירָה אָמַר רָבָא אִידִי אַסְבְּרָא לִי כְּאָדָם הַמּוֹסֵר דָּבָר לַחֲבֵירוֹ בִּשְׁלָמָא מֵחֲבֵירוֹ קָנֵי דְּקָא מָסַר לֵיהּ חַבְרֵיהּ אֶלָּא בִּמְצִיאָה וּבְנִכְסֵי הַגֵּר מַאן קָא מָסַר לֵיהּ דְּלִיקְנֵי מֵיתִיבֵי הָיוּ שְׁנַיִם רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה וְכוּ' מַנִּי אִילֵימָא רַבִּי מֵאִיר הַשְׁתָּא יוֹשֵׁב קָנֵי רָכוּב מִיבַּעְיָא אֶלָּא לָאו רַבָּנַן וּשְׁמַע מִינָּהּ רָכוּב קָנֵי הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן בְּמַנְהִיג בְּרַגְלָיו אִי הָכֵי הַיְינוּ מַנְהִיג תְּרֵי גַּוְונֵי מַנְהִיג מַהוּ דְּתֵימָא רָכוּב עָדִיף דְּהָא מַנְהִיג וְתָפִיס בָּהּ קמ"ל ת"ש שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ מוֹשְׁכִין בְּגָמָל וּמַנְהִיגִין בַּחֲמוֹר אוֹ שֶׁהָיָה אֶחָד מוֹשֵׁךְ וְאֶחָד מַנְהִיג

במדה

רש"י

שַׁמְעִית מִינֵּיהּ דְּמַר שְׁמוּאֵל תַּרְתֵּי. שָׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ שְׁנֵי דְּבָרִים דִּין רָכוּב וְדִין מַנְהִיג בְּחַד אָמַר לִי קָנֵי וּבְחַד אָמַר לִי לָא קָנֵי וְלָא יָדַעְנָא כו': אִי נֵימָא רָכוּב לְחוּדֵיהּ. שֶׁאֵין אַחֵר מַנְהִיג עִמּוֹ וּבָא אֶחָד מִן הַשּׁוּק וְחוֹטְפוֹ מִמֶּנּוּ בְּפָנֵינוּ וּמוֹשְׁכָהּ לִקְנוֹתָהּ וְכֵן מַנְהִיג וְאֵין רָכוּב עִמּוֹ וּבָא אֶחָד וְחוֹטְפוֹ מִמֶּנּוּ בְּפָנֵינוּ לִקְנוֹתָהּ וְקָאָמַר שְׁמוּאֵל בְּחַד מִינַּיְיהוּ דְּלָא קָנֵי וּמַאן דְּחָטַף שַׁפִּיר חָטַף וּמִבָּעְיָא לֵיהּ לְרַב יְהוּדָה בְּהֵי מִינַּיְיהוּ: מַנְהִיג לְחוּדֵיהּ מִי אִיכָּא לְמַאן דְּאָמַר דְּלָא קָנֵי. הָא מְשִׁיכָה הִיא זוּ וּבְהֵמָה נִקְנֵית בִּמְשִׁיכָה וּמַאי תִּיבָּעֵי לֵיהּ לְרַב יְהוּדָה אִי וַדַּאי אָמַר שְׁמוּאֵל בְּחַד מִינַּיְיהוּ דְּלָא קָנֵי בְּרָכוּב הוּא דְּקָאָמַר דְּקָסָבַר מְשִׁיכָה בְּעִינָן שֶׁתַּעֲקוֹר יָד וָרֶגֶל כִּדְאַמְרִינָן בְּקִדּוּשִׁין (דף כב:): אֶלָּא רָכוּב בִּמְקוֹם מַנְהִיג. שְׁנֵיהֶם בָּאִים לְפָנֵינוּ זֶה רָכוּב וְזֶה מַנְהִיג זֶה אוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי וְזֶה אוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי אָמַר שְׁמוּאֵל חַד קָנֵי וּמִבָּעְיָא לֵיהּ לְרַב יְהוּדָה הֵיכָא דְּאִיתְנְהוּ לְתַרְוַיְיהוּ הֵי עָדִיף רָכוּב עָדִיף דְּהָא תָּפִיס בָּהּ וְכִי אַמְרִינָן מְשִׁיכָה קָנֵי הֵיכָא דְּלֵיכָּא רָכוּב אֲבָל בִּמְקוֹם רָכוּב לָא: אוֹ דִּלְמָא מַנְהִיג עָדִיף דְּקָאַזְלָא מֵחֲמָתֵיהּ. וְהִיא הַגְּדוֹלָה בְּקִנְיָן: לְמַאן אִי לְר"מ כו' עַד לְרַבָּנָן לָא גָּרַס: נֶחֱזֵי אֲנַן. אִית לָן לְמִפְשַׁט מִשְּׁמַעְתָּא דְּמַר שְׁמוּאֵל בְּהֵי מִינַּיְיהוּ אָמַר: הַמַּנְהִיג. בְּשׁוֹר וַחֲמוֹר: פּוֹטֵר. קָסָבַר לַאו מִידֵי עָבִיד: וּמִדְּאַפִּיךְ שְׁמוּאֵל כו'. ש"מ סְבִירָא לִשְׁמוּאֵל רָכוּב לַאו מִידֵי מַעֲשֶׂה עָבִיד וּמִשּׁוּם דְּיָחִיד וְרַבִּים הֲלָכָה כְּרַבִּים אַפְכָהּ לְמַתְנִי' לְאוֹקְמָהּ פְּטוּרָא כְּרַבָּנָן: הָכֵי גַּרְסִינָן שְׁמַע מִינָּהּ ס"ל לִשְׁמוּאֵל רָכוּב לְחוּדֵיהּ לָא קָנֵי וְלָא גָּרַס לְרַבָּנָן: וְהָא זִמְנִין סַגִּיאִין אֲמַרְתְּ. לְהָא שְׁמַעְתִּין נֶחֱזֵי אֲנַן: וְלָא אֲמַרְתְּ לָן. אֶלָּא מִשְּׁמָךְ לְמִפְשַׁט סְפֵיקוֹ דְּרַב יְהוּדָה: אִבְרָא. אֱמֶת הוּא אָמַר לִי נֶחֱזֵי אֲנַן וְזָכוּר אֲנִי שֶׁאָמַרְתִּי לוֹ הֵיכִי תִּפְשׁוֹט מַר רָכוּב מִיּוֹשֵׁב בַּקָּרוֹן: מוֹסֵירָה. קבישטר"א: מוֹסֵירָה אֵינָהּ קוֹנָה. בִּמְצִיאָה עַד שֶׁיּוֹלִיכֶנָּה וְתַעֲקוֹר יַד וָרֶגֶל וְאע"ג דִּבְמְכִירָה קָנֵי כִּדְתְנַן (קדושין דף כה:) בְּהֵמָה גַּסָּה נִקְנֵית בִּמְסִירָה לְגַבֵּי מְצִיאָה לָא קָנֵי כִּדְאַמְרִינָן טַעְמָא לְקַמָּן בִּשְׁמַעְתִּין: אִיכָּא דְּאָמְרֵי. רַב יוֹסֵף מִשְּׁמֵיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ קָאָמַר נֶחֱזֵי אֲנַן וְא"ל אַבַּיֵי הֵיכִי תִּפְשׁוֹט רָכוּב כו': אִידִי. שֵׁם חָכָם: מֵחֲבֵירוֹ. מֶקַּח וּמִמְכָּר: בְּנִכְסֵי הַגֵּר. שֶׁמֵּת וְאֵין לוֹ יוֹרְשִׁין וְכָל הַקּוֹדֵם בִּנְכָסָיו זָכָה בָּהֶן: וּמַהוּ לְשׁוֹן מוֹסֵירָה. שֶׁמּוֹסְרִין אוֹתוֹ בּוֹ לַלּוֹקֵחַ: אִי נֵימָא ר"מ. דְּאָמַר הַיּוֹשֵׁב בַּקָּרוֹן סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים וּמַתְנִי' יְחִידָאָה הִיא וְלֵית הִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ: הַשְׁתָּא לְר"מ יוֹשֵׁב קָנֵי. דְּקָאָמַר הַיּוֹשֵׁב בַּקָּרוֹן סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים: רָכוּב מִיבָּעְיָא. וְלָמָּה לִי לְאַשְׁמוּעִינָן בְּתַרְתֵּי: אֶלָּא לַאו רַבָּנָן. וְאַשְׁמוּעִינָן דְּבְיוֹשֵׁב הוּא דְּפָטוּר אֲבָל רָכוּב לָא וּתְיוּבְתָּא לְרַב יְהוּדָה דְּפָשַׁט רוֹכֵב מִיּוֹשֵׁב: בְּמַנְהִיג בְּרַגְלָיו. דְּקַנְיֵיהּ בִּמְשִׁיכָה שֶׁבּוֹעֵט בָּהּ בְּרַגְלָיו וְהוֹלֶכֶת מֵחֲמָתוֹ כְּדֶרֶךְ רוֹכְבֵי סוּסִים: הַיְינוּ מַנְהִיג. וַהֲו"ל לְמִיתְנֵי אוֹ שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶם מַנְהִיגִים: תְּרֵי גַּוְונֵי מַנְהִיג. דְּאִי אַשְׁמוּעִינָן בִּשְׁנֵי מַנְהִיגִים דְּיַחְלוֹקוּ לֹא הָיִינוּ יוֹדְעִים לְהַאי מַהוּ דְּתֵימָא כו': חֲמוֹר דַּרְכּוֹ בְּהַנְהָגָה וְגָמָל דַּרְכּוֹ בִּמְשִׁיכָה:

במדה

תוספות

מַנְהִיג לְחוּדֵיהּ מִי אִיכָּא מַאן דְּאָמַר לָא קָנָה. אע"ג דִּלְר"ש אִית לֵיהּ בְּפ"ק דְּקִדּוּשִׁין (דף כה: ושם) דִּבְהֵמָה [בֵּין דַּקָּה בֵּין גַּסָּה] אֵינָהּ נִקְנֵית אֶלָּא בְּהַגְבָּהָה מ"מ פָּרִיךְ מִכֹּחַ סְתָם מַתְנִיתִין דְּהָא תְּנַן אֶחָד רָכוּב וְאֶחָד מַנְהִיג כו' וְהָא דִּתְנַן בְּפ"ק דְּקִדּוּשִׁין (שם) בְּהֵמָה גַּסָּה נִקְנֵית בִּמְסִירָה דִּבְרֵי ר"מ ור"א אַף בִּמְסִירָה קָאָמַר וְכ"ש בִּמְשִׁיכָה וְכֵן הָתָם בַּגְּמָ' דְּהֵיכָא דְּמַזְכִּיר מְסִירָה הֲוֵי פִּי' אַף בִּמְסִירָה וּבְמָקוֹם שֶׁמַּזְכִּיר מְשִׁיכָה דַּוְקָא וְלֹא מְסִירָה וּבְלָאו הָכֵי צָרִיךְ לוֹמַר כֵּן הָתָם:

רָכוּב הוּא דְּלָא קָנֵי. וּמַתְנִי' דְּאֶחָד רָכוּב דָּחֵי לְקַמָּן בְּמַנְהִיג בְּרַגְלָיו: **רָכוּב** עָדִיף דְּתָפִיס בָּהּ. אֵין לְפָרֵשׁ דְּתָפִיס בְּרַגְלָיו אוֹ בְּמַה שֶׁיּוֹשֵׁב עָלֶיהָ דְּהַאי לָא מִיקְרֵי תָּפִיס בָּהּ אֶלָּא בְּמַה שֶׁהוּא תָּפוּס בְּמוֹסֵירָה קָרֵי תָּפִיס בָּהּ דְּהָא בְּסָמוּךְ נָקַט הַאי לִישְׁנָא וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּתָפִיס בָּהּ וְאַזְלָא נַמִּי מְעַט מֵחֲמָתֵיהּ אוֹ דִּלְמָא מַנְהִיג עָדִיף דְּאַזְלָא מֵחֲמָתֵיהּ טוּבָא דְּאִי לָא מִיבָּעְיָא לֵיהּ בְּרָכוּב אֶלָּא מִשּׁוּם דְּתָפִיס בָּהּ גְּרֵידָא א"כ מַה פּוֹשֵׁט בְּסָמוּךְ מִיּוֹשֵׁב דְּפָטוּר וְהָכֵי נַמִּי דְּרָכוּב לָא קָנֵי וַהֲלֹא לְעִנְיַן כִּלְאַיִם אֵינוֹ תָּלוּי כְּלָל בִּתְפִיסָה אֶלָּא בְּאַזְלָא מֵחֲמָתֵיהּ וּלְעִנְיַן קִנְיָן אֵינוֹ תָּלוּי כִּי אִם בְּתָפִיס בָּהּ וְלָא בְּאַזְלָא מֵחֲמָתֵיהּ:

אוֹ דִּלְמָא מַנְהִיג עָדִיף כו'. תֵּימַהּ דְּלִפְשׁוֹט מִמַּתְנִי' דְּמַנְהִיג קוֹנֶה בִּמְקוֹם רָכוּב וְאִי רָכוּב אַיְירֵי בְּמַנְהִיג בְּרַגְלָיו כ"ש דְּמַנְהִיג עָדִיף דַּאֲפִילּוּ בִּמְקוֹם רָכוּב וּמַנְהִיג בְּרַגְלָיו קָנֵי כ"ש בִּמְקוֹם רָכוּב לְחוּדֵיהּ וְי"ל דְּמִן הַמִּשְׁנָה אֵין לְהוֹכִיחַ דְּקָנֵי מַנְהִיג בִּמְקוֹם רָכוּב דַּאֲפִילּוּ לָא קָנֵי מִיקְרֵי מוּחְזָק דְּכֵיוָן דְּמַנְהִיג לְחוּדֵיהּ שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם רָכוּב קָנֵי מִקְרֵי מוּחְזָק אֲפִי' בִּמְקוֹם רָכוּב וּמ"מ לְקַמָּן מוֹכִיחַ שַׁפִּיר מִמַּתְנִיתִין דְּרָכוּב לְחוּדֵיהּ קָנֵי מֵאַחַר שֶׁקָּרוּי מוּחְזָק דְּאִי אֲפִילּוּ לְחוּדֵיהּ לָא קָנֵי סְבָרָא הוּא דַּאֲפִי' מוּחְזָק נַמִּי לָא הֲוֵי וְכֵן לְעֵיל דְּקָאָמַר אִילֵימָא מֵהָא שְׁנַיִם אוֹחֲזִין הַאי אָמַר כּוּלָּהּ אַגְבַּהְתֵּי' אֲבָל שְׁנַיִם שֶׁהִגְבִּיהוּ לָא קָנוּ הָתָם נַמִּי אע"ג דִּכְמוֹ שֶׁהֵם שְׁנֵיהֶם תְּפוּסִים לָא קָנוּ מִקְרֵי מוּחְזָק כֵּיוָן דְּאִם הָיָה מַגְבִּיהַּ לְחוּדֵיהּ אִילּוּ לֹא הָיָה חֲבֵירוֹ תָּפוּס בַּצַּד הַשֵּׁנִי הָיָה קוֹנֶה לְכָךְ אִיקְרֵי מוּחְזָק אֲפִילּוּ עִם חֲבֵירוֹ וּמִסֵּיפָא אֵין לְהוֹכִיחַ דְּרָכוּב וּמַנְהִיג קָנוּ שְׁנֵיהֶם זֶה בִּמְקוֹם זֶה דְּקָתָנֵי אִם הָיוּ שְׁנֵיהֶם מוֹדִים יַחְלוֹקוּ דְּאֵין שְׁנֵיהֶם מוֹדִים שֶׁכָּךְ קָנוּ אוֹתָהּ בְּיַחַד זֶה בִּרְכִיבָה וְזֶה בְּהַנְהָגָה אֶלָּא שְׁנֵיהֶם בְּהַנְהָגָה אוֹ בְּקִנְיָן אַחֵר: **רָכוּב** לְחוּדֵיהּ לָא קָנֵי. נִרְאֶה דְּרַב יְהוּדָה הָיָה מְסוּפָּק אִם שָׁמַע מִשְּׁמוּאֵל בְּרָכוּב לְחוּדֵיהּ וּמַנְהִיג לְחוּדֵיהּ וְאָז פָּשִׁיט לֵיהּ דְּרָכוּב הוּא דְּלָא קָנֵי אוֹ אִם שְׁמִיעַ לֵיהּ בְּרָכוּב בִּמְקוֹם מַנְהִיג וְאָז מְסַפְּקָא לֵיהּ הֵי מִינַּיְיהוּ קָנֵי דְּאִי לָא מְסַפְּקָא לֵיהּ אֶלָּא שָׁמַע מִשְּׁמוּאֵל בְּרָכוּב בִּמְקוֹם מַנְהִיג וְתוּ לָא א"כ ס"ל לִשְׁמוּאֵל דְּרָכוּב לְחוּדֵיהּ קָנֵי וְהַשְׁתָּא פָּשִׁיט רַב יְהוּדָה דַּאֲפִילּוּ לְחוּדֵיהּ לָא קָנֵי:

מַהוּ דְּתֵימָא רָכוּב עָדִיף. פִּי' חֶזְקָתוֹ עָדִיף וִיבַטֵּל אֶת חֶזְקַת הַמַּנְהִיג קמ"ל דִּשְׁנֵיהֶם מוּחְזָקִים וְיַחְלוֹקוּ אֲבָל אֵין לְפָרֵשׁ מַהוּ דְּתֵימָא דְּרָכוּב עָדִיף וִיבַטֵּל אֶת קִנְיַן הַמַּנְהִיג קמ"ל דִּשְׁנֵיהֶם קָנוּ כְּדְפֵרִישִׁית לְעֵיל דַּאֲפִילּוּ לָא הֲוֵי קָנֵי בִּמְקוֹם רָכוּב מִקְרֵי מוּחְזָק כֵּיוָן דְּמַנְהִיג לְחוּדֵיהּ קָנֵי וְא"ת לְעֵיל כִּי פָּרִיךְ הַשְׁתָּא יוֹשֵׁב קָנֵי רָכוּב מִיבָּעְיָא לִישַׁנֵּי דְּקָא מַשְׁמַע לָן דְּלָא מְבַטֵּל חֶזְקַת רָכוּב דְּתָפִיס בָּהּ וְאַזְלָא מֵחֲמָתֵיהּ אֶת חֶזְקַת הַמַּנְהִיג וְי"ל דְּאֵין צָרִיךְ לְהַשְׁמִיעֵנוּ דִּפְשִׁיטָא דְּרָכוּב לְחוּדֵיהּ בְּלֹא מַנְהִיג בְּרַגְלָיו לֹא חָשִׁיב לְבַטֵּל אֶת חֶזְקַת הַמַּנְהִיג דְּאִי מִשּׁוּם דְּתָפִיס בָּהּ מַנְהִיג נַמִּי אַזְלָא מֵחֲמָתֵיהּ טְפֵי מֵרָכוּב אֲבָל הַשְׁתָּא דִּמַיְירֵי בְּמַנְהִיג בְּרַגְלָיו דְּכֵיוָן דְּכָל מַה שֶּׁיֵּשׁ בְּמַנְהִיג יֵשׁ בְּרָכוּב וְעוֹד דְּתָפִיס בָּהּ יְבַטֵּל אֶת חֶזְקַת הַמַּנְהִיג קָא מַשְׁמַע לָן וּלְפִי מַאי דְּאוֹקִימְנָא הַשְׁתָּא בְּמַנְהִיג בְּרַגְלָיו אַתְיָא כְּרַבָּנָן וְכָל שֶׁכֵּן כְּרַבִּי מֵאִיר:

מושך

בְּמִדָּה זֹאת קָנוּ ר׳ יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם לֹא קָנָה עַד שֶׁתְּהֵא מְשִׁיכָה בְּגָמָל וְהַנְהָגָה בַּחֲמוֹר קָתָנֵי מִיהַת אוֹ שֶׁהָיָה אֶחָד מוֹשֵׁךְ וְאֶחָד מַנְהִיג מוֹשֵׁךְ וּמַנְהִיג אֵין אֲבָל רָכוּב לֹא הוּא הַדִּין דַּאֲפִילּוּ רָכוּב וְהָא דְּקָתָנֵי מוֹשֵׁךְ וּמַנְהִיג לַאֲפּוּקֵי מִדְּר׳ יְהוּדָה דְּאָמַר עַד שֶׁתְּהֵא מְשִׁיכָה בְּגָמָל וְהַנְהָגָה בַּחֲמוֹר קָמַשְׁמַע לָן דַּאֲפִילּוּ אִיפְּכָא נַמִּי קָנֵי אִי הָכֵי לִיעָרְבִינְהוּ וְלִיתְנִינְהוּ שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ מוֹשְׁכִין וּמַנְהִיגִין בֵּין בְּגָמָל בֵּין בַּחֲמוֹר אִיכָּא חַד צַד דְּלֹא קָנֵי אִיכָּא דְּאָמְרֵי מְשִׁיכָה בַּחֲמוֹר וְאִיכָּא דְּאָמְרֵי הַנְהָגָה בְּגָמָל וְאִית דְּמוֹתִיב מִסֵּיפָא בְּמִדָּה זוֹ קָנָה בְּמִדָּה זוֹ לְמַעוּטֵי מַאי לָאו לְמַעוּטֵי רָכוּב לֹא לְמַעוּטֵי אִיפְּכָא אִי הָכֵי הַיְינוּ ר׳ יְהוּדָה אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ צַד אֶחָד דְּלֹא קָנָה אִית דְּאָמְרֵי מְשִׁיכָה בַּחֲמוֹר וְאִיכָּא דְּאָמְרֵי הַנְהָגָה בְּגָמָל ת״ש אֶחָד רָכוּב חֲמוֹר וְאֶחָד תָּפוּס בְּמוֹסֵירָה זֶה קָנָה חֲמוֹר וְזֶה קָנָה מוֹסֵירָה שְׁמַע מִינָּהּ רָכוּב קָנֵי הָכָא נַמִּי בְּמַנְהִיג בְּרַגְלָיו אִי הָכֵי נִקְנֵי נַמִּי רָכוּב בְּמוֹסֵירָה אֵימָא זֶה קָנָה חֲמוֹר וַחֲצִי מוֹסֵירָה וְזֶה קָנָה חֲצִי מוֹסֵירָה בִּשְׁלָמָא רָכוּב קָנֵי דְּקָמַגְבַּהּ לֵיהּ בֶּן דַּעַת אֶלָּא תָּפוּס בְּמוֹסֵירָה בְּמַאי קָנֵי אֵימָא זֶה קָנָה חֲמוֹר וְכוּלֵּיהּ מוֹסֵירָה וְזֶה קָנֵי מַה שֶּׁתָּפוּס בְּיָדוֹ הַאי מַאי אִם תִּמְצֵי לוֹמַר הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ קָנָה חֲבֵירוֹ הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּקָא מַגְבַּהּ לֵיהּ אַדַּעְתָּא דְּחַבְרֵיהּ הַאי אַדַּעְתָּא דִּידֵיהּ קָא מַגְבַּהּ לֵיהּ אִיהוּ לֹא קָנֵי לַאֲחֵרִינֵי מַקְנֵי אָמַר רַב אַשִׁי זֶה קָנָה חֲמוֹר וּבֵית פַּגֶּיהָ וְזֶה קָנָה מַה שֶּׁתָּפוּס בְּיָדוֹ וְהַשְּׁאָר לֹא קָנָה לֹא זֶה וְלֹא זֶה רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר לְעוֹלָם כִּדְקָתָנֵי הוֹאִיל וְיָכוֹל לְנַתְּקָהּ וְלַהֲבִיאָהּ אֶצְלוֹ וְהָא דְּר׳ אֲבָהוּ בָּרוּתָא הִיא דְּאִי לֹא תֵּימָא הָכֵי טַלִּית שֶׁהִיא מוּנַּחַת חֶצְיָהּ עַל גַּבֵּי קַרְקַע וְחֶצְיָהּ עַל גַּבֵּי עַמּוּד וּבָא אֶחָד וְהִגְבִּיהַּ חֶצְיָהּ מֵעַל גַּבֵּי קַרְקַע וּבָא אַחֵר וְהִגְבִּיהַּ חֶצְיָהּ מֵעַל גַּבֵּי עַמּוּד הָכֵי נַמִּי דְּקַמָּא קָנֵי וּבַתְרָא לֹא קָנֵי הוֹאִיל וְיָכוֹל לְנַתֵּק וּלְהָבִיא אֶצְלוֹ אֶלָּא הָא דְּר׳ אֲבָהוּ בָּרוּתָא הִיא ת״ש ר׳ אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר רָכוּב בַּשָּׂדֶה וּמַנְהִיג בָּעִיר קָנָה הָכָא נַמִּי מַנְהִיג בְּרַגְלָיו אִי הָכֵי הַיְינוּ מַנְהִיג תְּרֵי גַּוְונֵי מַנְהִיג אִי הָכֵי רָכוּב בָּעִיר מַאי טַעְמָא לֹא קָנֵי אָמַר רַב כַּהֲנָא לְפִי שֶׁאֵין דַּרְכָּן שֶׁל בְּנֵי אָדָם לִרְכּוֹב בָּעִיר אָמַר לֵיהּ רַב אַשִׁי לְרַב כַּהֲנָא אֶלָּא מֵעַתָּה הִגְבִּיהַּ אַרְנָקִי בְּשַׁבָּת שֶׁאֵין דַּרְכָּן שֶׁל בְּנֵי אָדָם לְהַגְבִּיהַּ אַרְנָקִי בְּשַׁבָּת הָכֵי נַמִּי דְּלֹא קָנֵי אֶלָּא מַאי דְּעָבֵד עָבֵד וְקָנֵי הָכָא נַמִּי מַאי דְּעָבֵד עָבֵד וְקָנֵי אֶלָּא בְּמִקָּח וּמִמְכָּר עָסְקִינַן דְּאָמַר לֵיהּ קְנֵי כְּדֶרֶךְ שֶׁבְּנֵי אָדָם קוֹנִין

ואי

רש״י

בְּמִדָּה זוֹ. לְקַמֵּיהּ מְפָרֵשׁ לְמַעוּטֵי מַאי: אִי הָכֵי. דִּלְתַנָּא קַמָּא אִיפְּכָא קָנֵי אַמַּאי קָתָנֵי מְשִׁיכָה בְּגָמָל וְהַנְהָגָה בַּחֲמוֹר לִיעָרְבִינְהוּ וְכוּ׳ מוֹשְׁכִין וּמַנְהִיגִין: אִיכָּא חַד צַד דְּלֹא קָנֵי. לְהָכֵי לֹא מָצֵי לְמִתְנֵי בְּתַרְוַיְיהוּ מְשִׁיכָה וְהַנְהָגָה וְתָנָא הָכֵי מוֹשְׁכִין בְּגָמָל וּמַנְהִיגִין בַּחֲמוֹר אוֹ שֶׁהָיָה אֶחָד מוֹשֵׁךְ וְאֶחָד מַנְהִיג בְּאֶחָד מֵהֶן אוֹתוֹ שֶׁדַּרְכּוֹ בִּשְׁנֵיהֶם: בְּמִדָּה הַזֹּאת. קס״ד בִּמְשִׁיכָה אוֹ בְּהַנְהָגָה בֵּין בְּגָמָל בֵּין בַּחֲמוֹר: אֶחָד תָּפוּס בְּמוֹסֵירָה. וְאֵינוֹ מַנְהִיג: ש״מ רָכוּב קָנֵי. שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם מַנְהִיג וְכֵיוָן דְּשֶׁלֹּא בִּמְקוֹם מַנְהִיג קָנֵי כּוּלֵּיהּ בִּמְקוֹם מַנְהִיג פְּלִגֵי: נִקְנֵי נַמִּי רָכוּב בְּמוֹסֵירָה. שֶׁבְּרֹאשׁ הַחֲמוֹר שֶׁהוּא תַּכְשִׁיט הַחֲמוֹר וְכַחֲמוֹר דָּמֵי: בִּשְׁלָמָא רָכוּב. מָצֵית לְמֵימַר דְּקָנָה בְּהַגְבָּהַת חֲבֵירוֹ שֶׁהִגְבִּיהַּ רֹאשׁוֹ הַשֵּׁנִי מִן הַקַּרְקַע דְּקָא מַגְבַּהּ לָהּ בֶּן דַּעַת: אֶלָּא תָּפוּס בְּמוֹסֵירָה בְּמַאי קָנֵי. פַּלְגָּא וַהֲלֹא רֹאשָׁהּ הַשֵּׁנִי מוּנָּח בִּמְקוֹמוֹ וְהַגְבָּהַת הֶפְקֵר לֹא קַנְיָא עַד דְּעָקַר לְכוּלֵּיהּ: הַאי מַאי. דְּקָא אַמְרַתְּ הַגְבָּהַת תּוֹפֵס בְּמוֹסֵירָה לֹא הַוְיָא הַגְבָּהָה לְדִידֵיהּ וְהַוְיָא הַגְבָּהָה לַאֲחֵרִינֵי אֲפִילּוּ אִם תִּמְצֵי לוֹמַר כוּ׳: וּבֵית פַּגֶּיהָ. קיבצייי״ל בְּלַעַ״ז מַה שֶּׁבְּרֹאשׁ הַחֲמוֹר וְכַחֲמוֹר דָּמֵי: מַה שֶּׁתָּפוּס בְּיָדוֹ. דְּמַה שֶּׁבְּתוֹךְ יָדוֹ הֲוֵי מַגְבִּיהַּ לְגַמְרֵי: לֹא זֶה וְלֹא זֶה. וְהַבָּא לַחוֹטְפוֹ יַחְטוֹף: כִּדְקָתָנֵי. זֶה קָנָה חֲמוֹר וְזֶה קָנָה מוֹסֵירָה אֲפִי׳ בֵּית פַּגֶּיהָ שֶׁל חֲמוֹר: הוֹאִיל וְיָכוֹל. הַתָּפוּס בְּמוֹסֵירָה לְמוֹשְׁכוֹ בְּכֹחַ וְיִנָּתֵק מֵרֹאשׁ הַחֲמוֹר וִיבִיאֶנּוּ אֶצְלוֹ דְּהוֹאִיל וְרֹאשׁ הַחֲמוֹר גָּבוֹהַּ נוֹחַ לַהֲבִיאָהּ אֶצְלוֹ בִּנְתִיקָה אַחַת: בָּרוּתָא הִיא. דְּאע״ג דְּיָכוֹל לְנַתֵּק לָאו הַגְבָּהָה הִיא: חֶצְיָהּ עַל גַּב הָעַמּוּד. דְּכֵיוָן דִּבְמָקוֹם גָּבוֹהַּ הוּא הָאוֹחֲזָהּ בְּרֹאשָׁהּ הַשֵּׁנִי נוֹחַ לוֹ לְנַתֵּק וְלַהֲבִיאָהּ אֶצְלוֹ דְּלֹא מְחַסַּר הַגְבָּהָה: הָכֵי נַמִּי דְּקַמָּא קָנֵי. דְּמִכֵּי אַגְבְּהָהּ קַנְיָא כּוּלָּהּ מִשּׁוּם דְּיָכוֹל לְנַתְּקָהּ אִם כֵּן יֵשׁ חִילּוּק בִּשְׁנַיִם שֶׁהִגְבִּיהוּ מְצִיאָה זֶה מִכָּאן וְזֶה מִכָּאן בֵּין מָקוֹם גָּבוֹהַּ לְמָקוֹם נָמוּךְ דְּהֵיכָא דִּשְׁנֵי רָאשֶׁיהָ מוּנָּחִים בַּקַּרְקַע אֵין הַגְבָּהַת שֶׁל רִאשׁוֹן קוֹנָה כּוּלָּהּ שֶׁאֵין יָכוֹל לְנַתְּקוֹ וְלַהֲבִיאוֹ אֶצְלוֹ מִתּוֹךְ שֶׁהוּא אָרוֹךְ וּמוּנָּח בַּקַּרְקַע כָּל מַה שֶּׁהוּא נוֹתְקוֹ וּמוֹשְׁכוֹ אַחֲרָיו נִגְרָר הוּא עַל גַּבֵּי קַרְקַע וְהֵיכָא דְּאֶחָד מֵרָאשֶׁיהָ גָּבוֹהַּ כְּגוֹן בְּרֹאשׁ הַחֲמוֹר אוֹ עַל גַּבֵּי עַמּוּד הַמַּגְבִּיהַּ תְּחִלָּה רֹאשׁ שֶׁעַל גַּבֵּי קַרְקַע קוֹנֶה כּוּלָּהּ וַאֲנַן לֹא אַשְׁכְּחַן תַּנָּא דְּמַפְלִיג: רָכוּב בַּשָּׂדֶה. בְּהֵמָה שֶׁל מְצִיאָה קוֹנֶה אֲבָל לֹא בָּעִיר וְטַעְמָא מְפָרֵשׁ לְקַמֵּיהּ וּמַנְהִיג אַף בָּעִיר קָנָה וְכ״שׁ בַּשָּׂדֶה ש״מ רָכוּב לְחוּדֵיהּ קָנֵי כוּ׳: אֵין דַּרְכָּן. מִשּׁוּם צְנִיעוּתָא:

ואי

תוספות

מוֹשֵׁךְ וּמַנְהִיג אֵין אֲבָל רָכוּב לֹא. תֵּימַהּ מנ״ל דִּלְמָא כ״שׁ רָכוּב דְּתָפִיס בֵּיהּ וְאִי מִשּׁוּם דְּשַׁיְּירָה אָטוּ בְּכָל דּוּכְתֵּי תָּנָא כּוּלְּהוּ קִנְיָנִין וְיֵ״ל דְּמִמִּשְׁנָה יְתֵירָה קָדַיֵּיק דְּלִיעָרְבִינְהוּ וְלִתְנִינְהוּ שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ מוֹשְׁכִין אוֹ מַנְהִיגִים בֵּין בְּגָמָל בֵּין בַּחֲמוֹר וְתוּ לֹא מִדְּקָתָנֵי בְּלִישְׁנָא יְתֵירָא ש״מ דִּלְמַעוּטֵי רָכוּב אָתָא וְהַיְינוּ דְּפָרִיךְ בָּתַר הָכֵי וְלִיעָרְבִינְהוּ וְלִתְנִינְהוּ וְא״ת לְעוֹלָם מנ״ל לְמַעוּטֵי רָכוּב דִּלְמָא הָא דְּלֹא עָרְבִינְהוּ כְּדֵי לְאַשְׁמוּעִינַן דִּמְשִׁיכָה אוֹרְחָא בְּגָמָל וְהַנְהָגָה בַּחֲמוֹר וַאפ״ה אֶחָד מוֹשֵׁךְ וְאֶחָד מַנְהִיג בְּגָמָל לֹא מְבַטֵּל מְשִׁיכָה דְּאוֹרְחָא בְּגָמָל אֶת הַהַנְהָגָה דְּלַאו אוֹרְחָא וְכֵן בַּחֲמוֹר אִיפְּכָא וּלְכָךְ תָּנָא בָּתַר הָכֵי אֶחָד מוֹשֵׁךְ וְאֶחָד מַנְהִיג וְלֹא לְמַעוּטֵי רָכוּב וְיֵ״ל כֵּיוָן שֶׁיַּשְׁמִיעֵנוּ שֶׁמְּשִׁיכָה וְהַנְהָגָה שְׁנֵיהֶם קָנוּ בְּגָמָל וּבַחֲמוֹר פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין אֶחָד מְבַטֵּל חֲבֵירוֹ מִשּׁוּם דְּהַאי אוֹרְחֵיהּ וְהַאי לָאו אוֹרְחֵיהּ אֲבָל בְּמַתְנִי׳ מַשְׁמִיעֵנוּ שַׁפִּיר שֶׁאֵין מְבַטֵּל רָכוּב וּמַנְהִיג בְּרַגְלָיו אֶת מַנְהִיג לְחוּדֵיהּ לְפִי שֶׁיֵּשׁ בְּרָכוּב כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ בַּמַּנְהִיג וְעוֹד דְּתָפִיס בָּהּ: **אִי** הָכֵי לִיעָרְבִינְהוּ וְלִתְנִינְהוּ. לְפִי מַאי דְּס״ד דְּרָכוּב קָנֵי וּמְשִׁיכָה וְהַנְהָגָה בֵּין בְּגָמָל בֵּין בַּחֲמוֹר בְּמִדָּה זוֹ קָנָה אָתָא לְמַעוּטֵי שׁוּם קִנְיָן אַחֵר אוֹ רָכוּב בִּמְקוֹם מַנְהִיג: **אִי** הָכֵי הַיְינוּ ר׳ יְהוּדָה. הֲוָה מָצֵי לְאַקְשׁוּיֵי מִגּוּפָהּ דְּקָתָנֵי אוֹ שֶׁהָיָה אֶחָד מוֹשֵׁךְ וְאֶחָד מַנְהִיג ש״מ דִּבְחַד צַד קָנֵי: **וְנִקְנֵי** נַמִּי רָכוּב בְּמוֹסֵירָה. אִי גָּרְסִינַן אִי הָכֵי ה״פ אִי אַמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא כְּשֶׁאֵין מַנְהִיג בְּרַגְלָיו וְרָכוּב קָנֵי הַבְּהֵמָה מִשּׁוּם דְּתָפִיס בָּהּ א״ש דְּלֹא קָנֵי מוֹסֵירָה דְּבִמְטַלְטְלִין לֹא שַׁיָּיךְ קִנְיָן שֶׁל מוֹסֵירָה אֶלָּא בְּהַגְבָּהָה אוֹ מְשִׁיכָה אֲבָל אִי מַיְירֵי בְּמַנְהִיג בְּרַגְלָיו לִקְנֵי נַמִּי מוֹסֵירָה בִּמְשִׁיכַת הַבְּהֵמָה אִי אַמְרִינַן מְשׁוֹךְ בְּהֵמָה זוֹ וּקְנֵי כֵּלִים שֶׁעָלֶיהָ קָנֵי דִּלְקַמָּן מִיבַּעְיָא לָן אִי קָנֵי אִי לֹא קָנֵי לִיפְשׁוֹט מֵהָכָא דְּלֹא מְהַנֵּי:

וְהַשְּׁאָר לֹא קָנָה לֹא זֶה וְלֹא זֶה. וַאֲפִילּוּ אִי אַמְרִינַן מְשׁוֹךְ בְּהֵמָה וּקְנֵי כֵּלִים שֶׁעָלֶיהָ קָנֵי הָכָא כֵּיוָן דְּתָפִיס בְּמוֹסֵירָה לֹא קָנֵי רָכוּב נַמִּי לֹא קָנֵי כִּדְאַמְרִינַן אַדַּעְתָּא דִּידֵיהּ אַגְבְּהָהּ אִיהוּ לֹא קָנֵי כוּ׳:

דְּאִי לֹא תֵּימָא הָכֵי טַלִּית שֶׁחֶצְיָהּ כוּ׳. קְצָת קָשֶׁה מנ״ל שֶׁלֹּא יַחְלוֹק רַבִּי אֲבָהוּ אַף בָּזֶה:

הוֹאִיל וְיָכוֹל לְנַתְּקוֹ וְלַהֲבִיאוֹ אֶצְלוֹ. תֵּימַהּ דְּמַשְׁמַע דְּאִם נִתְּקָהּ שֶׁהוּא קוֹנֶה כוּ׳ מִשּׁוּם שֶׁעַל יָדוֹ הוּגְבְּהָה לְמַעְלָה מִשָּׁלֹשׁ וּמַאי שְׁנָא מֵעָנִי הַמְנַקֵּף בְּרֹאשׁ הַזַּיִת (גיטין דף נט:) שֶׁאֵין בּוֹ גֶּזֶל אֶלָּא מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם וְכֵן פֶּרֶק הַגּוֹזֵל קַמָּא (ב״ק דף צח. ושם ד״ה והני מילי) הַזּוֹרֵק סֶלַע שֶׁל חֲבֵירוֹ לַיָּם פָּטוּר וּמוֹקֵי לָהּ בִּדְאַדְיֵי׳ אַדּוּיֵי אַלְמָא לֹא חָשִׁיב מַה שֶּׁהוּגְבְּהָה עַל יָדוֹ הוֹאִיל וְסוֹפוֹ לִיפּוֹל וְיֵ״ל דְּשָׁאנִי הָכָא שֶׁתּוֹפֵס בְּיָדוֹ אֶחָד מִן הָרֹאשׁ א״נ הָכָא אַיְירֵי כְּשֶׁנִּיתַּק מִן הָעַמּוּד אֵינוֹ אָרוֹךְ כ״כ שֶׁיַּגִּיעַ רֹאשׁ הַשֵּׁנִי לָאָרֶץ וְשִׁלְהֵי שִׁילּוּחַ הַקֵּן (חולין דף קמא:) דְּקָאָמַר זִיל טְרוֹף אַקֵּן דְּלַגְבְּהִינְהוּ וְלִקְנִינְהוּ הָתָם נַמִּי הוּגְבְּהוּ עַל יָדוֹ יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁהָיָה תְּחִלָּה שֶׁהֲרֵי קְצָת מַפְרִיחִים לְמַעְלָה לְכָךְ קָנֵי: **אִי** הָכֵי רָכוּב בָּעִיר מַאי טַעְמָא לֹא קָנֵי. אִי גָּרְסִינַן א״ה ה״פ אִי אַמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא לֹא מַיְירֵי בְּמַנְהִיג בְּרַגְלָיו לְכָךְ בָּעִיר לֹא קָנֵי דְּלֹא אַזְלָא מֵחֲמָתֵיהּ לְפִי שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁמְּדַבְּרִים יַחַד וְיֵשׁ כַּמָּה דְּבָרִים בְּאֶמְצַע הַדְּרָכִים אֶלָּא אִי אַמְרִינַן בְּמַנְהִיג בְּרַגְלָיו א״כ אַזְלָא מֵחֲמָתֵיהּ טוּבָא וְאַמַּאי לֹא קָנֵי:

משוך

מְשׁוֹךְ בְּהֵמָה זוֹ וּקְנֵי כֵּלִים שֶׁעָלֶיהָ כּוּ'. מִבָּעְיָא לֵיהּ דִּיְנִין דְּמְשִׁיכָה הַבְּהֵמָה שֶׁהוֹלֶכֶת מֵעַצְמָהּ לֹא שַׁיְיכָא בְּכֵלִים לֹא יְקָנֶה הַכֵּלִים אֲבָל אִם אָמַר מְשׁוֹךְ קוּפָּה וּקְנֵי כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכָהּ פְּשִׁיטָא לֵיהּ דִּקְנֵי וְאִם תֹּאמַר תִּפְשׁוֹט מִבְּרַייְתָא דְּהַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה (ב"ב דף פה: ושם) דְּקָתָנֵי מְשׁוֹךְ חַמָּרִין וּפוֹעֲלִין לְתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁנִּיכָּסִים יְכוֹלִין לַחֲזוֹר אֲלָמָּא דְּלֹא קָנֵי פֵּירוֹת בִּמְשִׁיכַת הַבְּהֵמָה וְ"ל דְּהָתָם לֹא אָמַר לֵיהּ קְנֵי לְכָךְ לֹא קָנֵי וְא"ת הָתָם בְּשֶׁמָּשַׁךְ הַחֲמָרִין וְלֹא מָשַׁךְ אֶת הַחֲמוֹר) וְהָא דְּקָתָנֵי בֵּין פָּסַק כּוּ' ה"ה אַפִּ' פָּסַק וּמְדַּד יְכוֹלִין לַחֲזוֹר אֶלָּא מְשׁוּם דְּסָיְפָא מְפָלֵיג בֵּין פָּסַק עַד שֶׁלֹּא מָדַד וּבֵין מָדַד עַד שֶׁלֹּא פָּסַק נָקֵט נַמֵּי בְּרֵישָׁא הָאי לִישְׁנָא וְכֵן צָרִיךְ לְתָרֵץ בְּסֵיפָא דְּקָתָנֵי פָּרַק וְהִכְנִיסָן לְתוֹךְ בֵּיתוֹ פָּסַק עַד שֶׁלֹּא מָדַד אֵין יְכוֹלִין לַחֲזוֹר וּבְעִי לְמִפְשַׁט מִינָּהּ הָתָם דִּכְלֵי שֶׁל מוֹכֵר אוֹ בְּמִתְכַּלֵּי דְּתוּמֵי מְשַׁמַע שֶׁאִם הָיָה בִּכְלֵי שֶׁל מוֹכֵר לֹא הָיָה קוֹנֶה אַף עַל פִּי שֶׁהִכְנִיסָן לְתוֹךְ בֵּיתוֹ דְּהֵיינוּ מְשִׁיכָה וְאַמַּאי וְהָא פְּשִׁיטָא לָן בְּמִשּׁוֹךְ קוּפָּה זוֹ וּקְנֵי כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכָהּ קָנֵי אֶלָּא הָתָם ר"ל מִשּׁוּם דְּלֹא אָמַר לֵיהּ קְנֵי וְאִינוֹ רוֹצֶה שֶׁיִּקְנֶה אֶלָּא בְּמְשִׁיכַת פֵּירוֹת עַצְמָן וְעוֹד מֻצְיָנוּ לְמֵימַר דְּהָתָם מִשְׁמַע לֵיהּ שֶׁלֹּא פָּסַק עַד אַחַר הַמְּשִׁיכָה וְלִכְךָ לֹא קָנֵי בְּמְשִׁיכָה וְא"ת אַמַּאי נָקֵט מְשׁוֹךְ בְּהֵמָה זוֹ וְלֹא נָקִיט קְנֵי אִי מִשּׁוּם דְּבָעֵי פְּשִׁיטָא לֵיהּ דְּקָנֵי מִשּׁוּם דְּלֹא אָמַר לֵיהּ קְנֵי וְאִינוֹ מִתְכַּוֵּין לְכָךְ הָיָה יָכוֹל לְיַדֵּעַ מִזֶּה שֶׁבְּמְשִׁיכַת הַבְּהֵמָה יִקְנֶה הַכֵּלִים כִּי שָׁמַע מְשִׁיכַת חֲצֵר קְנֵי וּבְכוּפְתָּא וּלְכָךְ אִיצְּטְרִיךְ לֵיהּ בְּמִשּׁוֹךְ.

סְפִינָה מִינָּהּ נַיְיחָא וּמִינָּהּ הוּא דְּקָא מַמְטֵו לָהּ.

אע"ג דִּבְפ"ק דְּקִדּוּשִׁין (דף לג:) אָמְרִינַן דְּתַלְמִיד חָכָם רָכוּב בְּמִהֲלַךְ דָּמֵי הָכָא חָצֵר מְשׁוּם יְדֵי אַתְרָבֵי וְהָוֵי שְׁפִיר דְּמִינָּהּ דְּיָדֵי דְּמִינָּהּ נַיְיחָא וּמִמֵּטוּ לָהּ עַם גּוּפֵיהּ וְכֵן בְּפ"ק דְּשְׁבוּעוֹת (דף ה: ושם ד"ה אגוז) אָגוּז צָף ע"ג מַיִם לָא יָדַע הֶעָנָה אָגוּז בְּכֵלִי וּכְלִי צָף עַל גַּבֵּי מַיִם מֵהוּ שֶׁיְּהֵא מְשׁוּם דְּדָמְיָא דְּמִינָּהּ דְּמַלְאכַת הַמִּשְׁכָּן בְּעִינָן וְלֹא הָיוּ מְצַנְּעִין קְצִיָּיה בֵּינָן שֶׁהוּא דְּמִינָּהּ דִּידוּ קָנֵי: **ה"נ** דְּלֹא מְגָרְשָׁה. פֵּרוּשׁ״ר הָא דְּתָנֵן דֶּרֶךְ לְתוֹךְ קְלָתָהּ מְגוֹרֶשֶׁת וְתוֹמֶכֶת לוֹקְמָהּ בִּכְפוּתָהּ וְשָׁמָא נ"ל דּוֹחֵק א"נ הָכָא מִסְפָּקָא לֵיהּ בְּמִשְׁנָתֵנוּ:

וְלִיטָּא מַר מְעַנֵי לְעַנֵי מְחַלּוֹקֶת. וְיִחְלְקוּ בְּתוֹסֵפ לְבֵ"ח בְּמָקוֹם שֶׁחָב לְאַחֲרִים וְלֹא מְשַׁמַע מִנַּהּ דְּהָא רַב חִסְדָּא דְּקָאָמַר כְּמוֹ רַב נַחְמָן בְּסֶמוּךְ הַמְּגַבֵּיהַּ מְצִיאָה לְחֲבֵירוֹ לֹא קָנָה דְּקָאָמַר כְּמוֹ רַב דְּגִינְיָתָא (דף יא: ושם) דְּפְלִינִי בְּתוֹסֵפ לְבָעֵל חוֹב וְלֹא מְשַׁמַע מִנַּהּ עַד דְּדָרֵי לֵיהּ בְּמִגּוֹ פְּלִינִי רב

וְאִי רִשְׁעוֹת הָרַבִּים הוּא קָנֵי וְאִי אָדָם חָשׁוּב הוּא קָנֵי וְאִי אִשָּׁה הִיא קָנְיָא וְאִי אִינִישׁ זִילָא הוּא קָנֵי בָּעֵי ר' אֶלְעָזָר הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ מְשׁוֹךְ בְּהֵמָה זוֹ לְקָנוֹת כֵּלִים שֶׁעֲלֶיהָ מַהוּ לְקָנוֹת מִי אָמַר לֵיהּ קְנֵי אֶלָּא מְשׁוֹךְ בְּהֵמָה זוֹ וּקְנֵי כֵּלִים שֶׁעֲלֶיהָ מַהוּ מִי מְהַנְּיָא מִשְׁכָּה דְּהָכָא מִשְׁכָּה וְהָא כָּל שֶׁאֵילּוּ מְהַלֵּךְ לֹא קָנָה וְכִי תֵּימָא כִּשְׁעָמְדָה וְהָא כָּל שֶׁאֵילּוּ מְהַלֵּךְ לֹא קָנָה עָמַד וְיוֹשֵׁב לֹא קָנָה וְהָכָא הָנוֹשֵׂא בְּפִיסָּה בְּכִפּוּתָהּ אָמְרוּ לֵיהּ רַב פָּפָּא וְרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ לְרָבָא אֶלָּא מֵעַתָּה הָיָה מְהַלֵּךְ בְּסִפִּינָה וְקָפְצוּ דָּגִים וְנָפְלוּ לְתוֹךְ הַסְּפִינָה הֲכִי נַמִּי דְּהָתָם מְהַלֵּכָה וְלֹא קָנָה אֶלָּא מֵעַתָּה הָיָה מְהַלֵּךְ בְּסִפִּינָה מֵינָה נַיְיחָא וְלֹא קָנֵי אָמַר לֵיהּ סְפִינָה מֵינָה נַיְיחָא וּמַיָּא הוּא דְּקָא מַמְטוּ לָהּ א"ל רָבִינָא לְרַב אַשִׁי אֶלָּא מַעֲתָּה הָיְתָה מְהַלֶּכֶת בְּרֹאשׁ הָרַבִּים וְזָרַק לָהּ גַּבּוֹ לְתוֹךְ חֵיקָהּ אוֹ לְתוֹךְ קַלָּתָהּ הָכָא נַמִּי דִּלְמָא בְּמִגְרְשָׁה א"ל קַלָּתָהּ מֵינָה נַיְיחָא וְאִידִי דְּקָא מְסַגְּיָא מְתוּתָהּ: **מתני' הָיָה רוֹכֵב עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה וְרָאָה אֶת הַמְּציאָה וְאָמַר לַחֲבֵירוֹ תְּנֵה לִי נְטָלָהּ וְאָמַר אֲנִי יְכִיתִי בָּהּ זָכָה בָּהּ אִם מְשַׁנֶּתְנָה לוֹ אָמַר אֲנִי יְכִיתִי בָּהּ תְּחִלָּה לֹא אָמַר כְּלוּם: **גמ'** תְּנַן הָתָם מִי שֶׁלִּיקֵּט אֶת הַפֵּיאָה וְאָמַר הֲרֵי זוּ לְפְלוֹנִי עֲנִי ר' אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר זָכָה לוֹ וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יִתְּנֶנָּה לְעָנִי הַנִּמְצָא רִאשׁוֹן אָמַר עוּלָּא אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מַחְלוֹקֶת מֵעֲשִׂיר לְעָנִי דִּ"ר אֶלְיעֶזֶר סָבַר מוּגּוֹ דִּיאִי בָּעֵי מִפְקַר נִכְסֵיהּ וַהֲוֵי עָנִי וְחָזֵי לֵיהּ הַשְׁתָּא נַמִּי חָזֵי לֵיהּ וּמוּגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זָכֵי נַמִּי לְחַבְרֵיהּ וְרַבָּנָן סָבְרֵי מוּגּוֹ דִּיאִי אָמְרִינַן חֲרֵי אֲפִילּוּ מֵעֲנִי לְעָנִי דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זָכֵי נַמִּי לְחַבְרֵיהּ וְלִיטָּא מַר דְּאָמַר רַב חִסְדָּא כְּמוֹ רַב נַחְמָן לְעוֹלָא וְלִיטָּא מַר דְּאָמַר רַב חִסְדָּא כְּמוֹ רַב נַחְמָן לְעוֹלָא מַעֲנִי לְעָנִי מַחְלוֹקֶת דְּהָא מְצִיאָה הַכֹּל עֲנִיִּים אֲצִלָּהּ. כְּלוֹמַר הַכֹּל כְּשָׁרִים מְצִיאָה מַתָּנָה. דְּאִי בָּעֵי הָוֵה זָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ. מִשּׁוּם דְּמִגּוֹ דִּיאִי אָמְרִינַן מִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זָכֵי נַמִּי לְחַבְרֵיהּ וְלֹא אָמְרִינַן מִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ לָא זָכֵי לְחַבְרֵיהּ. וְתַנְיָא הַמְּגַבֵּיהַּ מְצִיאָה לְחֲבֵירוֹ לֹא קָנָה חֲבֵירוֹ וְלֹא אָמְרִינַן מִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זָכֵי לְחַבְרֵיהּ אֲבָל אָדָם חָשׁוּב כְּגוֹן שֶׁאִינוֹ חָשׁוּב בְּעוֹשֶׁר וְאִינוֹ בּוּשׁ לְהוֹלִיךְ בְּהֵמָה בְּרַבְּלֵיהּ אֵין דַּרְכּוֹ לִרְכּוֹב בְּסִמְטָא בְּעִיר מִשּׁוּם צְנִיעוּת: **מִשּׁוֹךְ בְּהֵמָה זוֹ עַל מְנָת לִקְנוֹת כֵּלִים שֶׁעֲלֶיהָ.** בְּמָקוֹם שֶׁמַּכְנִיסִין וּמוֹצִיאִין לוֹ אֶת הַכֵּלִים וְלֹא אֶת הַבְּהֵמָה: **לְקָנוֹת מִי אָמַר לֵיהּ קְנֵי.** לְקָנוֹת מִשְׁמַע אַתָּה הַתְּנַיִין לְקָנוֹת אֲנִי אִינִי מַקְנֶה לְךָ: **מִי קְנֵי כֵּלִים.** בְּמִשִּׁיכָה דִּבְהֵמָה עִם הַבְּהֵמָה דְּמִדֶּקֶה מַקְנֶה לָךְ בְּמוֹכֵר כֵּלִים בְּלֹא בְּהֵמָה מִכְּלַל דִּבְמוֹכֵר כֵּלִים שֶׁנִּיכָּסִים פְּשִׁיטָא לָךְ דְּמִקְנֵי בְּהֵמָה קְנֵי כֵּלִים מִשּׁוּם תּוֹרַת חֵצֵר דְּקִיימָא לָן חֲצֵרוֹ שֶׁל אָדָם קוֹנֶה לוֹ וּבִהְמוֹתָו כַּחֲצֵרוֹ וְהָא חֵצֵר מְהַלֶּכֶת הִיא וְחֵצֵר מְהַלֶּכֶת לֹא שְׁמַעְנַן דְּתַנְיָא דְּכִי אָתְרֵי בְּהָא דְּתָנֵי רַב חִסְדָּא (ב"ב דף עז.) מֵאן הַמּוֹצֵא מְצִיאָה בְּיַדּוֹ גּוֹבֶהּ וְחָצֵרוֹ וְקַרְפִּיפוֹ אַתְרָבֵי דִּלְא גַּיֵּיד וְהַנֵי מִשְׁתַּמֵּר: **וְכִי תֵּימָא כְּשֶׁעָמְדָה.** לְאַחַר שֶׁעָקְרָה יְדֵהּ וְרַגְלָהּ וְנִקְעֵית לוֹ הַבְּהֵמָה בְּמִשִּׁיכָה שֶׁעָקְרָה יְדֵהּ וְרַגְלָהּ וְנִקְעֵית לוֹ הַבְּהֵמָה וְנִכְנְסוּ כֵּלִים בְּעַמִּידָתָהּ דִּקְנָה לוֹ חֲצֵרוֹ: **כָּל שֶׁאֵילּוּ מְהַלֵּךְ לֹא קָנָה כו'.** כִּלְשׁוֹנוֹ בֵּין דְּרֹאשׁוֹ הִיא לֵילֵךְ לְאוֹ דּוֹמֶה הַתְּחָב הִיא וְאֵין קוֹנֶה בְּתוֹרַת חֲצֵר: **וְהִלְכְתָא.** הָאי דְּפְשִׁיטָא לֵיהּ דִּכְי אָמַר לֵיהּ קְנֵי בְּהֵמָה וּקְנֵי כֵּלִים קָנֵי: **בְּכִפּוּתָהּ.** הִיא דְּפְשִׁיטָא לֵיהּ דְּדוֹמֶה הַתְּחָב הוּא קָנֵי וְכָל הֵיכָא דְּאַמְרִינַן בְּגְמָרָא הַתְּחָב רְבָא כָּל שֶׁאֵילּוּ מְהַלֵּךְ לֹא קָנֵי כו' מַהֲכָא קַאֲמִרי לֵיהּ: קַלָּתָהּ. סַל שֶׁעֵל רֹאשָׁהּ שׁוֹנֶתֶנֶת בָּהּ כְּלֵי מְלַאכְתָּהּ וְטִוּוֹי שָׁלְפָה: ה"נ דִּלְא חֲזֵי **נִיטָּא.** וְהָאֵנוּ תָּנֵן בְּמַסֶּ' גִּיטִּין (דף עז.) זָרַק לָהּ גִּיטָּהּ לְתוֹךְ חֵיקָהּ אוֹ לְתוֹךְ קַלָּתָהּ הֲרֵי זוּ מְגוֹרֶשֶׁת: **מתני' לֹא אָמַר כְּלוּם.** דְּאֲפִילּוּ אָמְרִי' הַמּוֹגְבִּיהַּ מְצִיאָה לְחֲבֵירוֹ לֹא קָנָה חֲבֵירוֹ כֵּיוָן דְּדַיְּבֵהּ לֵיהּ קְנְיֵיהּ מִמָּה נַפְשֵׁהּ אִי קְנְיֵיהּ קָנָה דִּלְא מְתַכְּוִין לְהִקָּנוֹת לַחֲבֵירוֹ הָא יְהָבֵהּ נִיהֲלֵיהּ בְּמַתָּנָה וְאִי לֹא קְנְיֵיהּ קָנָה מְשׁוּם דִּלְא הָוֵי מְתַכְּוִין לְקָנוֹת הוֹאִיל לֵיהּ הַפְקֵר עַד דְּמָטֵי לִידֵיהּ דְּהָאי וְקְנְיֵיהּ הָאי בְּמַאי דְּעָקְרָה מִידֵיהּ הַקְמָא לְשֵׁם קְנְיֵיהּ: **גמ' מי שֶׁלִּיקֵּט אֶת הַפֵּאָה.** אָדָם בְּעִלְמָא שֶׁאִינוֹ בַּעַל שָׂדֶה דְּאִי בַּעַל שָׂדֶה לֹא אָמַר ר' אֶלִיעֶזֶר זָכָה לְמִימַר מִיגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ דְּאַפִּילּוּ הוּא עֲנִי מְזוּהָר הוּא שֶׁלֹּא לְלַקֵּט פֵּאָה מִשְּׂדֵה שְׂלוֹ דְּרַאֲמַר בְּשִׁחִיטַת חוּלִּין (דף קלא:) לֹא תִלְקֹט לְעָנִי לְהַזְהִיר עָנִי עַל שֶׁלּוֹ: **מַעֲשִׂיר לְעָנִי.** שֶׁעַשִּׁיר הוּא שֶׁלִּיקְּטָהּ לְצוֹרֶךְ הֶעָנִי: **מִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ.** דְּאִי בָּעֵי הָוֵה זָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ אִם הִגְבִּיהַּ לְעַצְמוֹ: **חַד מִגּוֹ.** מֵעָנִי לְעָנִי: **וְלִיטָּא מַר דְּאָמַר מֵעָנִי לְעָנִי.** אֲמַרִי רַבָּנָן דִּלְא זָכֵי לוֹ: **דְּהָא מְצִיאָה הַכֹּל עֲנִיִּים אֲצִלָּהּ.** כְּלוֹמַר הַכֹּל כְּשֵׁרִים לִזְכּוֹת בָּהּ כַּעֲנִיִּים בְּפֶאָה: **וְתַנְיָ.** הַמּוֹגְבִּיהַּ מְצִיאָה לְחֲבֵירוֹ לֹא קָנָה חֲבֵירוֹ וְלֹא אָמְרִינַן מִגּוֹ דְּאִי בָּעֵי הָוֵה זָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זָכֵי נַמִּי לְחַבְרֵיהּ דְּאַגְבְּהָהּ זָכֵי נַמִּי לְחַבְרֵיהּ אֲבָל דְּהַגְבְּהָהּ זוֹ לְנַפְשֵׁיהּ זָכֵי נַמִּי לְחַבְרֵיהּ לֹא אָמְרִינַן: מִגּוֹ דְּאִי בָּעֵי הָוֵה זָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זָכֵי לְחַבְרֵיהּ לֹא אָמְרִינַן:

מתניתין

דְּהַגְבִּיהַּ לְדַעַת שֶׁנִּיכָּסִים כְּגוֹן שְׁנַיִם שֶׁהַגְבִּיהוּ מְצִיאָה דְּאָמַר בָּהּ לְעֵיל (דף ח.) גַּבֵּי בְּזִמְן שֶׁהֵם מוֹדִים חוֹלְקִים בְּלֹא שְׁבוּעָה דְּטַעֲמָא מִשּׁוּם מִגּוֹ דְּזָכֵי בַּהַגְבָּהָה זוֹ לְנַפְשֵׁיהּ זָכֵי נַמִּי לְחַבְרֵיהּ אֲבָל

מתניתין מני רבנן היא אלא אי אמרת בעשיר ועני מחלוקת אבל מעני לעני דברי הכל זכה לו הא מני לא רבנן ולא ר' אליעזר אמר ליה מתני' דאמר תחילה הכי נמי מסתברא דקתני סיפא אם משנתנה לו אמר אני זכיתי בה תחילה לא אמר כלום תחילה בסיפא למה לי פשיטא אע"ג דלא אמר תחילה תחילה קאמר אלא לאו הא קמ"ל רישא דאמר תחילה ואידך תנא סיפא לגלויי רישא סיפא דאמר תחילה רישא דלא אמר תחילה רב נחמן ורב חסדא דאמרי תרוייהו המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו מאי טעמא הוי תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים והתופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים לא קנה איתיביה רבא לרב נחמן מציאת פועל לעצמו במה דברים אמורים בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי היום עדור עמי היום אבל אמר לו עשה עמי מלאכה היום מציאתו של בעל הבית הוא א"ל שאני פועל דידו כיד בעל הבית הוא והאמר רב פועל יכול לחזור בו אפי' בחצי היום אמר ליה כל כמה דלא הדר ביה כיד בעל הבית הוא כי הדר ביה טעמא אחרינא הוא דכתיב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם ולא עבדים לעבדים אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו ואם תאמר משנתינו דאמר תנה לי ולא אמר זכה לי:

מתני' ראה את המציאה ונפל עליה ובא אחר והחזיק בה זה שהחזיק בה זכה בה: **גמ'** אמר ריש לקיש משום אבא כהן ברדלא ארבע אמות של אדם קונות לו בכל מקום [מאי טעמא] תקינו רבנן דלא אתי לאנצויי אמר רבא מותיב ר' חייא בר יוסף פיאה אמר אביי מותיב ר' יעקב בר אידי נזיקין אמר אביי מותיב ר' חייא בר יוסף פיאה נטל מקצת פיאה וזרק על השאר אין לו בה כלום נפל לו עליה פרס טליתו עליה מעבירין אותו הימנה וכן בעומר שכחה ואי אמרת ארבע אמות של אדם קונות לו בכל מקום נקנו ליה ארבע אמות דידיה הכא במאי עסקינן דלא אמר אקני ואי תקון רבנן כי לא אמר מאי הוי כיון דנפל גלי דעתיה דבנפילה ניחא ליה דנקני בארבע אמות לא ניחא ליה דנקני

רב

רש"י

מתני' רבנן היא. ואשמועינן רישא דהיכא דזכי ביה איהו אמרינן מגו וסיפא אשמועינן דהיכא דלא זכי ביה איהו מגו דאי בעי זכי לא אמרי': הא. מתני' דהכא מני: דאמר תחילה. האי אני זכיתי בה דקאמר תחילה קאמר ליה מתחילה הגבהתיה לצורכי ולא לצרכך ולעולם המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו דומיא דמעני לעני: הכי נמי מסתברא. דזכיתי תחילה משעת הגבהה קאמר מתני': מדקתני סיפא כו'. ואי תחילה דסיפא לאו משעת הגבהה קאמר אלא אני זכיתי תחילה קודם שנתתיה לך נתכוונתי לזכות בה: למה לי. למיתנא בה תחילה פשיטא דאפילו לא אמר תחילה בפירוש מסתמא תחילה קאמר דמי מצי למימר אני זוכה בה עכשיו והלא אינה בידו: אלא לאו הא קמ"ל. דרישא דמתני' דקתני זכה בה בדאמר תחילה ואשמועינן סיפא דאם משנתנה לו טען לו אותה טענה ואמר אני הגבהתיה מתחילה לצורכי לא אמר כלום דגלי דעתיה כשנתנה לו דאדעתיה דהאי אגבהה: ואידך. רב נחמן אמר לך דתנא סיפא תחילה: לגלויי רישא. למימר דווקא קתני מדסיפא תחילה קתני ורישא לא תנא דווקא הוא: סיפא. דלא אפשר בלא תחילה אמר אני זכיתי תחילה קודם שנתתיה לך לא אמר כלום דגלי דעתיה כשנתנה לו דאדעתא דהאי אגבהה ורישא דלא אמר תחילה ואפ"ה זכה בה: הוי תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים. כאדם הבא מאליו ותופס ממון חבירו בשביל חוב שיש לאחר עליו ובא לקדם עד שלא יתפסנו בעל חוב אחר ונמצא תופס זה חב בתפיסתו זאת את הנושים האחרים: חב לאחרים. מפסיד את האחרים כמו אין חבין לאדם (כתובות דף יא.): לא קנה. כדאמר בכתובות דלאו כל כמיניה להיות קופץ מאליו וחב לאלו מאחר שלא עשאו אותו הנושה שליח לתפוס: נכש עמי היום. דלא נשכר עמו אלא לניכוש ועידור וכשהגביה המציאה אין זה ממלאכת בעל הבית וקנאה פועל והוא ינכה לו משכרו שכר פעולת ניכוש ועידור כל שעת הגבהה: אמר לו עשה עמי מלאכה היום. כל מלאכה שהוא עושה מלאכת בעל הבית היא וקנה בעל הבית אלמא המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו: כי הדר ביה טעמא אחרינא הוא. הא דאמר דכי הדר ביה הרשות בידו לאו משום דעד השתא לאו כיד בעל הבית הוא אלא טעמא אחרינא הוא שאינו שלו כעבד שאם בא לעזוב לו שכרו מכאן ואילך ולחזור בו יחזור בו: ואם תאמר משנתינו. דקתני אני זכיתי בה זכה בה ומשמע לן אני זוכה בה עכשיו זכה בה ואע"פ שהגביה לצורך חבירו היינו טעמא משום דקתני ואמר לחבירו תנה לי ולא אמר זכה אתה לי בהגבהתך נמצא שלא עשאו שליח להקנות בהגבהתה עד שעת נתינה והרי קודם נתינה הדר בו זה משליחותו: קונות לו. אם יש סביבותיו דבר הפקר אין אחר רשאי לתופסו: אמר אביי מותיב ר' חייא. עלה תיובתא ממתני' דמסכת פיאה: ואמר רבא מותיב ר' יעקב. עלה ממתני' דסדר נזיקין: נטל. אחד מן העניים: מקצת פיאה. שליקט כבר: וזרק (לה) על השאר. כדי לקנות: ליקנו ליה. גבי נפל לו עליה ארבע אמות דתקון ליה רבנן: בנפילה ניחא ליה דנקני. לא נתכוין לקנות בתורת תקנת חכמים כסבור שנפילתו יפה לו:

ה"ג

תוספות

רב נחמן ורב חסדא כו'. תימה דבשלהי משילין (ביצה דף לט. ושם: ד"ה הכא) אמר מילא מים ונתן לחבירו רב ששת אמר כרגלי הממלא ור"נ אמר כרגלי מי שנתמלאו לו ומסיק דבמגביה מציאה לחבירו פליגי דמר סבר קנה ומר סבר לא קנה ומשמע דלרב נחמן קנה חבירו ולכך הוי כרגלי מי שנתמלאו לו ורש"י גרס התם מ"ס קני ומר סבר לא קני ול"ג חבירו וכולהו סברי דלא קני חבירו אלא רב נחמן סבר דמגביה נמי לא קני ולכך כשלקח חבירו ממנו קנאו [מן ההפקר שמתכוין לקנות אבל המגביה לא הגביה לקנות] ורב ששת סבר דקנה הממלא דכיון דלא קנה חבירו הוא קנה ולכך הוי כרגליו ור"ת פי' דהתם רב נחמן מודה דקנה חבירו דאינו חב לאחרים שיש הרבה מים בבור ועוד אומר ר"ת דשפיר גרסינן חבירו וסבר ר"נ לא קנה חבירו כי הכא וגם הממלא לא קנה ולכך כשנתנם לו קנאם והוי כרגליו ורב ששת סבר קני חבירו מטעם מגו דזכי לנפשיה וכיון דלא קנה חבירו אלא מטעם דזכי לנפשיה ואי הוה זכי לנפשיה הוי כרגליו והשתא נמי דזכי לחבריה הוי כרגליו ולא עדיף מיניה לענין תחומין והוי כאילו זכי לנפשיה:

תופס לבע"ח במקום שחב לאחרים לא קני. מה שפרש"י משום דלא עשאו שליח אין נראה דבפ' הכותב (כתובות דף פד: ושם ד"ה את) משמע גבי עובדא דיימר בר חשו דתופס לבע"ח במקום שחב לאחרים לא קני אפילו עשאו שליח:

איתיביה רבא לרב נחמן. אע"ג דלעיל (ד' ח.) דחי רבא דיוקיה דרמי בר חמא משמע דסבר לא קנה חבירו שמא קבלה הכא מר"נ:

יכול לחזור בו אפי' בחצי היום. וא"ת ומאי קמ"ל והלא בפרק האומנין (לקמן דף עז.) לא פליגי רבי דוסא ורבנן אלא דר' דוסא סבר דיד פועל על התחתונה ורבנן סברי דידו על העליונה אבל לכולהו יכול לחזור בו וי"ל דקמ"ל דיכול לחזור בו וידו על העליונה כרבנן אפילו אם נתייקרו פועלים בחצי היום לאחר שחזר בו לא יפחתו לו מחצי שכרו ולכך מייתי מילתיה דרב דכיון דידו על העליונה א"כ אין ידו כיד בעל הבית וכן מוכיח בפרק האומנין (שם) דסובר כרבנן בשכיר יום ולא בקבלנות:

כי לי בני ישראל עבדים. נ"ל דמ"מ מותר אדם להשכיר עצמו דדוקא עבד עברי שאינו יכול לחזור בו ואינו יוצא קודם זמנו אלא בשטר שחרור עובר משום עבדי הם: **א"ר** יוחנן המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו. ואע"ג דאית ליה לרבי יוחנן בפרק הכותב (כתובות דף פד: ושם ד"ה ואמר) ובפ"ק דגיטין (דף יא: ושם ד"ה התופס) תופס לבע"ח לא קני היינו דווקא היכא דלא שייך מגו דזכי לנפשיה דאין הלוה חייב כלום לתופס אבל במציאה דאיכא מגו קנה: **ולא** אמר זכי לי. וא"ת דבפ"ק דגיטין (שם) קאמר ר' יוחנן כל האומר תנו כאומר זכו וי"ל דשאני התם דדעת אחרת מקנה אותו:

ארבע אמות קונות לו בכל מקום. וא"ת באלו נערות (כתובות דף לא: ושם ד"ה אי) דאמר גבי גונב כיס בשבת היה מגרר ויוצא פטור דאיסור שבת ואיסור גניבה באין כאחד וקאמר אי דאפקיה לרה"ר איסור שבת איכא איסור גניבה ליכא ואמאי הא ארבע אמות קונות לו וי"ל דבגניבה לא תקינו רבנן דקני אלא במציאה דלא ליתי לאינצויי ובגט משום עיגונא ולרב ששת דאמר בסמוך דברה"ר לא תקינו ארבע אמות אתי שפיר: **מעבירין** אותו הימנה. אפי' רשע לא מיקרי ואע"ג דעני המהפך בחררה ובא אחר ונטלו נקרא רשע (קידושין דף נט. ושם ד"ה עני) היינו משום דאפשר ליה למיטרח ולמיזבן ארעא אחריתי אבל במציאה או בהפקר דליכא למימר הכי אפילו רשע לא מיקרי [וע"ע תוספות בבא בתרא דף כא: ד"ה מרחיקין]:

רבי

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר יֵשׁ לָהּ ד' אִמּוֹת. תִּימְהַ דִּלְקַמָּן מַסִּיק מִשּׁוּם דִּילְיף מִצִיאָה מִגֹּז אֶלְמָא שִׁיּוּךְ קָנְיָן ד' אִמּוֹת בְּגֹז וּבְפֶרֶק הַזּוֹרֵק (גיטין דף עח: ושם ד"ה ר"י) קָאָמַר ר"י קָרוֹב לָהּ אֲפִילּוּ מְאָה אַמָּה וְיכוֹלָה לְשָׁמְרוֹ הֲוֵי גֹּז ד"ל דְּבָר' אמות שֶׁלָּהּ אֲפִילּוּ יָכוֹל לִשְׁמוֹר כְּמוֹהָן מִגּוֹרֶשֶׁת וְחוֹזֵר לַד' אמות צָרִיךְ שֶׁתּוֹכַל הִיא לִשְׁמְרוֹ: **ת"ל** הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא תמצא בְּכָל בִּידוֹ פְּרָט וּכְלָל וּפְרָט אֵין בְּכָלָל אֶלָּא מַה שֶּׁכְּפְרָט וי"ל שדי יְדוֹ בֵּין הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא וְה"ל כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל כְּדַאֲמְרִינַן בְּמְרוּבֶּה (ב"ק דף סד: ושם) כָּל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא שְׁנֵי כְּלָלוֹת הַסְּמוּכִין זֶה לָזֶה הַשֵּׁל פְּרָט בֵּינֵיהֶם וְכֵן בְּסָמוּךְ גְּבֵי גֹּז דְּמִרְבָּה גְּנֵבָה מִתְּנָתָן בְּיָדָהּ י"ל וְשִׁלְטָה חָזֵר וְכָלַל: **וְאִי** מִשּׁוּם שְׁלִיחוּת אי"כ מִצִינוּ שְׁלִיחַ לִדְבַר עִבֵּירָה: וְא"ת מַה צָּרִיךְ לְהוֹצִיא מִכֹּחַ דְּאִין שְׁלִיחַ כו': אַמַּאי לֹא מוֹכִיחַ מִדְּאִתְרְבָאי חָצֵר מִקְרָא דְּיָדוֹ כְּדִבְסָמוּךְ גְּבֵי גֹּז מוֹכִיחַ דְּיָכֹל וְאִיתְרְבָאי מִקְרָא דְּיָדָהּ י"ל וְאִי בְּעִיא שׁוּם אִיתְרְבָאי מִדְּאִתְרְבָאי לְהוֹכָחָה ר"י דִּבְסָמוּךְ מִכֹּחַ הַתָּנָא מוֹכִיחַ דְּמִרְבָּה גְּנֵבָה וְחָצֵרָה בְּיָדָהּ כְּדִבְסָמוּךְ מִכֹּחַ דְּאֲפִילּוּ בְּעֵל כָּרְחָהּ אוֹ אֲפִילּוּ הִיא קְטַנָּה וְאִי מִשּׁוּם שְׁלִיחוּת לֹא הֶיְתָה מִתְגַּרֶּשֶׁת בְּעֵל כָּרְחָהּ וְלֹא קְטַנָּה אֲבָל הָכָא אִי אֶפְשָׁר לְהוֹכִיחַ מִכֹּחַ זֶה דַּאֲפִילּוּ בְּיָדוֹ אֵינוֹ קוֹנֶה הַגְּנֵיבָה בְּעֵל כָּרְחוֹ וְלֹא אם הוּא קָטָן:

אֵין שְׁלִיחַ לְדָבָר עֲבֵירָה. בפ' הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ (קדושין דף מג.) אֵיכָא דְּיָלְפִי מִשּׁוּם שִׁחוּתֵי חוּץ דִּכְתִיב הוּא וְלֹא שִׁלְּחוּ וְאֵיכָא דְּיָלְפִי מִשּׁוּם דְּהֲוָה לֵיהּ מְעִילָה וּטְבִיחָה שְׁנֵי כְּתוּבִים הַבָּאִים כְּאֶחָד דְּיָלְפִי מִינַּיְיהוּ:

אִשָּׁה וְעֶבֶד בְּנֵי חִיּוּבָא נִינְהוּ. וְאִם תֹּאמַר וְהָתַנַן פֶּרֶק הַכּוֹנֵס (ב"ק דף נט:) הַשּׁוֹלֵחַ אֶת הַבְּעֵרָה בְּיַד חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן וּפְטוּר וְאַמַּאי וְקָא לְאו בְּנֵי חִיּוּבָא נִינְהוּ וי"ל דְּהָתָם מְשׁוּם דְּלֵיכָּא שְׁלִיחוּת דְּלֵיכָּא בְּנֵי חִיּוּבָא נִינְהוּ:

אִי בְּעֵי לֵא עֲבִיד. וְא"ת וְהָא דְּתַנְיָא (ב"ק דף עט. ושם) הָיָה מוֹשְׁכוֹ וְיוֹצֵא וּמֵת בְּרְשׁוּת בְּעָלִים) פְּטוּר הַנִּבְדְּהוּ [אוֹ הוֹצִיאוּ מֵרְשׁוּת בְּעָלִים ומת] חַיָּב וּפְרִ"שׁ בִּלְשׁוֹן אֶחָד שֶׁאָמַר גְּנֹב לְשׁוֹמֵר שׁוֹר אֶחָד יֵשׁ לִי בְּבֵית פְּלוֹנִי קַחֵנוּ וּתְהֵא עָלַיִךְ שׁוֹמֵר חִנָּם הוֹצִיאוּ מֵרְשׁוּת בְּעָלִים וּמֵת חַיָּב הַגּוֹנֵב בְּמַשִּׁכַּת הַשּׁוֹמֵר וְאַמַּאי וְקָא לֵא בְּעֵי לֵא עֲבִיד וי"ל שֶׁאֵין הַשּׁוֹמֵר יוֹדֵעַ שֶׁהוּא גָּנוּב הָוֵה לֵיהּ כְּחָצֵר דִּבְעֵל כָּרְחוֹ מוֹחֶה בְּיָדוֹ:

דְּאָמַר לִישְׁרֵאל קַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה גְּרוּשָׁה. וא"ת וְאַפִּי' אָמַר לְכֹהֵן נְמִי וי"ל דִּכְהֵן מִקְרֵי בַּר חִיּוּבָא הוֹאִיל וְאִם מְקַדְּשָׁה לְעַצְמוֹ חַיָּב אֲבָל יִשְׂרְאֵל אע"ג דְּעוֹנֵשׁ מִשּׁוּם לִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְּשׁוֹל בְּשֶׁמְּקַדְּשָׁה לְכֹהֵן כְּיָן דְּאִי מְקַדְּשָׁה לְעַצְמוֹ לֹא מִיחַיֵּיב לֹא מִקְרֵי בַּר חִיּוּבָא וְא"ת מַאי נ"מ בֵּין לְמ"ד אִי בְּעֵי עֲבִיד וּבֵין לְמ"ד שְׁלִיחַ בַּר חִיּוּבָא לֹא לְקֵי עַל הַקִּדּוּשִׁין לְרַבָּה דְּאָמַר בְּעֶשְׂרָה יִיחָסֵין (קדושין דף עח.) קִידֵּשׁ אֵינוֹ לוֹקֶה בְּעֵל לוֹקֶה וי"ל דְּכִי בְּעֵל אח"כ לוֹקֶה אַף עַל הַקִּדּוּשִׁין בְּדַמּוּכְּחָ בְּרֵישׁ תְּמוּרָה (דף ה. ושם) א"נ י"ל דְּאַף לְרַבָּא נַפְקָא מִינָּהּ דְּאִי יֵשׁ שְׁלִיחוּת חָלִין הַקִּדּוּשִׁין וְאִי אֵין שְׁלִיחוּת אֵין חָלִין הַקִּדּוּשִׁין: **אַקְפִּי** לִי קָטָן. וה"ה דְּהָוֵה מָצֵי לְמֵימַר אַקְפִּי לִי גָּדוֹל אֶלָּא שֶׁהִגְדִּילוֹ לֹא יָנִיחַ עַצְמוֹ לְהַקְפּוֹת כְּדַאֲמַר פֶּרֶק אֵלּוּ הֵן הַלּוֹקִין (מכות דף כ:) דְּאָחַד הַנִּיקָּח וְאָחַד הַמַּקִּיף חַיָּב וְאע"ג דְּמוֹזֵל לָהּ הָתָם כִּי נִיקָּח מְסַיַּיע לֵיהּ בְּהֶדְיָא הֵיינוּ מִשּׁוּם דְּבַעְנַן אַחַר לֹא לְקֵי עַל הַקִּדּוּשִׁין [וְעיין תוס' שבועות ג. ד"ה ועל הזוקן ותוספות נזיר נז: ד"ה ורב אדא]:

ילפינן

רַב פָּפָּא אָמַר כִּי תִּקְּנוּ לֵיהּ רַבָּנָן אַרְבַּע אַמּוֹת בָּעֲלָמָא בְּשָׂדֶה דִּבְעַל הַבַּיִת לֹא תִּקְּנוּ לֵיהּ רַבָּנָן וְאַע"ג דְּזָכָה לֵיהּ רַחֲמָנָא בְּגֵוָה כִּי זָכָה לֵיהּ רַחֲמָנָא לְהַלּוֹכֵי בָּהּ וּלְנָקוֹטֵי פֵּיאָה לְמֵיהֲוֵי חֲצֵירוֹ לֹא זָכָה לֵיהּ רַחֲמָנָא אָמַר רָבָא מוֹתִיב ר' יַעֲקֹב בַּר אִידִי נְזִיקִין רָאָה אֶת הַמְּצִיאָה וְנִפַּל לוֹ עָלֶיהָ וּבָא אַחֵר וְהֶחֱזִיק בָּהּ זֶה שֶׁהֶחֱזִיק בָּהּ זָכָה בָּהּ וְאִי אָמְרַתְּ אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל אָדָם קוֹנוֹת לוֹ בְּכָל מָקוֹם נִקְנוּ לֵיהּ אַרְבַּע אַמּוֹת דִּידֵיהּ הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן דְּלֹא אָמַר אֶקְנֵי וְאִי תִּקְּנוּ רַבָּנָן כִּי לֹא אָמַר מַאי הֲוֵי בֵּינַיִן הָנָפַל עָלֶיהָ גַּלִּי דַּעְתֵּיהּ דְּכִבְנֵפִילָה נִיחָא לֵיהּ דְּנִקְנֵי בְּאַרְבַּע אַמּוֹת לֹא נִיחָא לֵיהּ דְּנִקְנֵי רַב אַשִׁי אָמַר כִּי תִּקְּנוּ רַבָּנָן בְּסָמְטָא רַבָּנָן בְּרְשׁוּת הָרַבִּים רַבִּים בִּרְשׁוּת הָרַבִּים דְּקָא דָחֲקֵי רַבִּים לֹא תַּקִּינוּ רַבָּנָן וְהָא בְּכָל מָקוֹם קָאָמַר כָּל מָקוֹם לְאַתּוֹיֵי צִיצֵי רְשׁוּת הָרַבִּים וְאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ מִשּׁוּם אַבָּא כֹּהֵן בַּר דַּהֲלָא קָמְנָה אֵין לָהּ חָצֵר וְאֵין לָהּ אַרְבַּע אַמּוֹת וְר' יוֹחָנָן מִשּׁוּם ר' יַנַּאי אָמַר יֵשׁ לָהּ חָצֵר וְיֵשׁ לָהּ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּמַאי קָמְיפַּלְגִי מַר סָבַר חָצֵר מְשׁוּם יָדָהּ אִיתְרְבָאי כִּי הֵיכִי דְּאִית לָהּ יַד חָצֵר נְמִי אִית לָהּ וּמַר סָבַר חָצֵר מְשׁוּם שְׁלִיחוּת אִיתְרְבָאי וְכִי הֵיכִי דִּשְׁלִיחוּת לֵית לָהּ חָצֵר נְמִי לֵית לָהּ מִי אִיכָּא מַאן דְּאָמַר חָצֵר מְשׁוּם שְׁלִיחוּת אִיתְרְבָאי וְהָתַנְיָא בִּידוֹ אֵין לִי אֶלָּא יָדוֹ גַּגּוֹ חֲצֵירוֹ וְקַרְפֵּיפוֹ מְנַיִן ת"ל הַמְּצִיא תַּמְצִיא מִכָּל מָקוֹם וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ חָצֵר מְשׁוּם שְׁלִיחוּת אִיתְרְבָאי אִם כֵּן מְצִינוּ שְׁלִיחַ לִדְבַר עֲבֵירָה וְקַיְימָא לָן אֵין שָׁלִיחַ לִדְבַר עֲבֵירָה אָמַר רָבִינָא הֵיכָא אֲמָרִינַן דְּאֵין שָׁלִיחַ לִדְבַר עֲבֵירָה הֵיכָא דְּשָׁלִיחַ בַּר חִיּוּבָא הוּא אֲבָל בְּחָצֵר דְּלֵאו בַּר חִיּוּבָא הוּא מֵיחַיֵּיב שׁוֹלְחוֹ אֶלָּא מֵעַתָּה הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה וְעֶבֶד זְאוּ גְּנֹבוּ לִי דִּילְמָא בְּנֵי חִיּוּבָא נִינְהוּ הָכֵי נְמִי דְּמֵיחַיֵּיב שׁוֹלְחָן אֲמָרַת אִשָּׁה וְעֶבֶד בְּנֵי חִיּוּבָא נִינְהוּ וְהִשְׁתָּא מֵיהָא לֵית לְהוּ לְשִׁלּוּמֵי דְּתַנְיָא נִתְגָּרְשָׁה הָאִשָּׁה נִשְׁתַּחְרֵר הָעֶבֶד חַיְּבִין לְשַׁלֵּם רַב סָפָא אָמַר הֵיכָא דְּאָמְרִינַן אֵין שָׁלִיחַ לִדְבַר עֲבֵירָה הֵיכָא דְּאִי בָּעֵי לֵא עָבִיד וְאִי בָּעֵי לֵא עָבִיד אֲבָל חָצֵר דְּבָעֵל כָּרְחָהּ הוּא דְּקָא עָבְרָה מִצְוָה וְקָא מְקַיְּים בָּהּ וְאִי אָמְרַתְּ אֵין אָדָם עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל מָקוֹם וְאֵין מָקוֹם עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל אָדָם אֵימָא לֹא תִּיתֵּי לֹא תֵּיתֵי אִי אָמְרַתְּ אֵין אָדָם עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל מָקוֹם הַיְינוּ דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִצְוָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ לְהֵעָשׂוֹת אֵין שׁוֹלְחִין אוֹתָהּ עַל יְדֵי שָׁלִיחַ אֶלָּא אִם כֵּן אֵין לָהּ לְהֵעָשׂוֹת אֶלָּא עַל יְדֵי שָׁלִיחַ וְהָכָא הָא אִיכָּא בְּנֵי חִיּוּבָא דְּלֵאו בַּר חִיּוּבָא הוּא מֵיחַיֵּיב שׁוֹלְחָן וְאִי אָמְרַתְּ אֵין אָדָם עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל מָקוֹם הַיְינוּ דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִצְוָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ לְהֵעָשׂוֹת אֵין שׁוֹלְחִין אוֹתָהּ עַל יְדֵי שָׁלִיחַ אֶלָּא אִם כֵּן אֵין לָהּ לְהֵעָשׂוֹת אֶלָּא עַל יְדֵי שָׁלִיחַ וְהָכָא הָא אִיכָּא בְּנֵי חִיּוּבָא נִינְהוּ וְהִשְׁתָּא מֵיהָא אֲמָרַת אִשָּׁה וְעֶבֶד בְּנֵי חִיּוּבָא נִינְהוּ וְהָכֵי נְמִי דְּמֵיחַיֵּיב שׁוֹלְחָן

ילפינן

ה"נ כִּי תִּקְּנוּ רַבָּנָן בָּעֲלָמָא. כגון בְּסִמְטָא שֶׁהוּא רְשׁוּת לְכָל אָדָם אוֹ בְּרה"ר אוֹ בְּצִידֵי רְשׁוּת הָרַבִּים וְהִיא הַכְּפָר לְרַבִּים לְמִשְׁתֶּה לְחוּפָּה הַצְּרִיכִין לְצֵאת מִן הַדֶּחֶק: **לֹא** תִּקְּנוּ לֵיהּ רַבָּנָן. שֶׁהֲרֵי אֵין לְאָדָם שָׁם ד' אמות מְיוּחָדוֹת שֶׁהָרַבִּים חֲבֵרִים יֵשׁ לוֹ בְּתוֹכָן עוֹמְדִים אֲצָלוֹ: דְּקִנְּטָה אין לָהּ חָצֵר. אם זָרַק לָהּ בְּעִלָּהּ גֵּט לְתוֹךְ חֲצֵרָהּ לֹא קָנְתָה לָהּ חֲצֵרָהּ לְהִתְגָּרֵשׁ בּוֹ וְכֵן אִם הָיְתָה עוֹמֶדֶת בְּרה"ר וְזָרְקוּ לָהּ גֵּט בְּאַרְבַּע אַמּוֹתֶיהָ וְאע"ג דְּגְדוֹלָה מִיבָּעְיָא לֵיהּ (גיטין דף עח.) הַזּוֹרֵק גֵּט לְאִשְׁתּוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ כו' הָיְתָה עוֹמֶדֶת בְּרה"ר וְזָרְקוּ לָהּ קָרוֹב לָהּ מִגּוֹרֶשֶׁת כו': **מְשׁוּם** יְדָהּ אִתַּרְבָאי. דִּכְתִיב וְנָתַן בְּיָדָהּ וְיָדָהּ רְשׁוּתָהּ מְשֻׁמַּע דִּכְתִיב (במדבר כא) וַיִּקַּח אֶת כָּל אַרְצוֹ מִיָּדוֹ: **כִּי** הֵיכִי דְּאִית לָהּ יַד. דְּמִשְׁלְחָה וְנוֹטֶלֶת אֶת גִּיטָהּ מִגַּוֵּיהּ דְּלֹא מִיחַיֵּיב שׁוֹלְחָהּ מִגּוֹרֶשֶׁת כְּדִבְסָמוּךְ מֵיעִנּוּ רַחֲמָנָא אֲפִילּוּ שׁוֹטָה מִגּוֹרֶשֶׁת וְהִיא חוֹזֶרֶת: **מְשׁוּם** שְׁלִיחוּת אִיתְרְבָאי. מִדְּרַבִּי רַחֲמָנָא שְׁלִיחוּת לָאָדָם כְּדִתְנַיָא (ידושלמי דף מא.) וְשִׁלַּח מִלְּמֵד שֶׁהָאִישׁ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ וְשִׁלְּחָה מִלְּמֵד שֶׁהָאִשָּׁה עוֹשָׂה שְׁלִיחַ אִתַּרְבָאי נְמִי חֲצֵרָה דְּהָוֵה לָהּ כְּשֶׁלּוֹתָהּ: **וְכִי** הֵיכִי דִּשְׁלִיחוּת לֵית לָהּ. דִּתְנַן שֶׁאִין הַקָּטָן עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ דִּכְתִיב בְּתִיב שְׁלִיחוּת בֵּין בְּגִיטִין בֵּין בְּפֶסַח אִישׁ כְּתִיב בְּעִנְיַן יָדוֹ. אם הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא בְּיָדוֹ: **גַּגּוֹ חֲצֵרוֹ** וְקַרְפֵּיפוֹ מְנַיִן. שֶׁאִם נִטְבְּעָה שָׁם וְנָעֲלָה בְּפָנֶיהָ לְגוֹבְהָהּ שֶׁהוּא חַיָּיב: **א"כ** מִצִינוּ תּוֹרַת שְׁלִיחוּת לְדָבָר עֲבֵירָה. לוֹמַר שְׁלִיחוֹ כְּמוֹתוֹ וְחַיָּיב הַשּׁוֹלֵחַ בְּמַעֲשֵׂה הַשְּׁלִיחַ וְקִ"ל. בְּקִדּוּשִׁין בְּפ"ב (דף מב:): **בַּר חִיּוּבָא הוּא.** שֶׁאִף הוּא מוּזְהָר עַל הַדָּבָר הֶחָם וּדְבָרִי הַכֹּל שׁוֹלְחוֹ דְּאָמְרִינַן לֵיהּ דִּבְרֵי הָרַב וּדְבְרֵי הַתַּלְמִיד דִּבְרֵי מִי שׁוֹמְעִין וְלֹא הָיָה לוֹ לַעֲשׂוֹת: **דְּלֵאו בְּנֵי חִיּוּבָא נִינְהוּ.** לְשַׁלֵּם דְּהָתָם הֵם שֶׁחִבְּלוּ בְּאֶחָרִים פְּטוּרִין (ב"ק פז:): **דְּאִי בָּעֵי עָבִיד.** אֶת הַשְּׁלִיחוּת: וְקַדֵּשׁ לִי **אִשָּׁה גְּרוּשָׁה.** וְנִמְשָׁעֵת קִדּוּשִׁין עוֹבֵר מְשׁוּם לֹא יִקָּחֵה אִשָּׁה אֵינָהּ בְּאוֹתָהּ לֹא תַּקִּיפוּ לְפִי שֶׁאִינָהּ בְּבַל תַּשְׁחִית פֹּאַת זָקָן כְּדְאָמַר בְּקִידּוּשִׁין (ד' לה:) וְהַמְקַיֵּם אֶת הַקָּטָן חַיִּיב מִשּׁוּם לִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל בְּאוֹתָהּ כְּגוֹן דְּתַקִּיפוּ לֵיהּ לְאִשְׁתּוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ כְּדִתְנַן בְּמִסֶּכֶת נְזִירוּת (נזיר דף נז:) וְקָטָן דְּנָקִיט בְּיָדָהּ וְנָתַן מִכָּל מָקוֹם. מִדְּלֹא כְּתִיב וּבְיָדָהּ יִתְּנֶנּוּ דְּרוֹשׁ וְנָתַן וְאוֹכֶלֶת לָהּ וְנָתַן אֲפִילּוּ מִשּׁוּם יָדָהּ אִתַּרְבָאי דְּאִי מִשּׁוּם שְׁלִיחוּת הָא כְּבָר כְּתִיב הָכָא כְּדִתְנַיָא (ידושלמי) וְשִׁלְּחָהּ מִלְּמֵד שֶׁהָאִשָּׁה עוֹשָׂה שְׁלִיחַ בְּקִידּוּשִׁין בְּפֶרֶק ב' (דף מא.):

ילפינן

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ד מתני׳ מַצִּילִין סַל מָלֵא כִּכָּרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מֵאָה סְעוּדוֹת וְעַגּוֹל שֶׁל דְּבֵלָה וְחָבִית שֶׁל יַיִן וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם אִם הָיוּ פְּקֻחִין עוֹשִׂין עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר שַׁבָּת, וּלְאֵיכָן מַצִּילִין אוֹתָן לְחָצֵר הַמְּעֹרָבֶת, בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר אַף לְשֶׁאֵינָהּ מְעֹרָבֶת:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ד גְּמָרָא מַתְנִיתִין דְּרַבִּי יוֹסֵי דְּאָמַר לְעוֹלָם מַצִּילִין מָזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. מְכֻוָּון שֶׁכְּבָלָהּ גּוּף אֶחָד כְּמִי שֶׁכְּבָלָהּ סְעוּדָה אַחַת:

וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. שֶׁכֵּן דַּרְכָּן לְהַזְמִין אוֹרְחִים בְּשַׁבָּת:

אִם הָיוּ פְּקֻחִין עוֹשִׂין עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר הַשַּׁבָּת. תַּמָּן תָּנֵינַן מְנִיחַ טַלִּיתוֹ אֶצְלוֹ וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר שַׁבָּת. תַּמָּן אַתְּ אָמַר מַשְׁכּוּנֵיהּ גַּבֵּיהּ. הָכָא מַה אִית לְךָ. אָמַר רַבִּי אַבָּא מָרִי לְכָךְ שָׁנִינוּ נִקְרָא פְּקֻחַ:

[דף פ"א ע"א]

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ה מתני׳ וּלְשֵׁם הוּא מוֹצִיא אֶת כָּל כְּלֵי תַשְׁמִישׁוֹ וְלוֹבֵשׁ כָּל מַה שֶּׁהוּא יָכוֹל לִלְבֹּשׁ וְעוֹטֵף כָּל שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲטֹף רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שְׁמוֹנָה עָשָׂר כֵּלִים. וְחוֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ עַמִּי:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ה גְּמָרָא רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שְׁמוֹנָה עָשָׂר כֵּלִים. וְאֵלּוּ הֵן מִקְטוֹרֶן נוּקְלִי וּפוּנְדָּא וּפִילְיוֹן וּמַעֲפוֹרֶת וְקוּלְבִין שֶׁל פִּשְׁתָּן וְחָלוּק שֶׁל צֶמֶר וּשְׁתֵּי אַמְפִּלְיוֹת. שְׁנֵי סַבְּרִיקִין וּשְׁנֵי אַבְרִיקִין. שְׁנֵי מִנְעָלִין וְכוֹבַע שֶׁבִּרְאשׁוֹ וַחֲגוֹר שֶׁבְּמָתְנָיו וְסוּדָרִין שֶׁעַל זְרוֹעוֹתָיו:

וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ עַמִּי. שֶׁכֵּן דַּרְכָּן לְהַשְׁאִיל כֵּלִים בְּשַׁבָּת:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ו מתני׳ ר״ש בֶּן נַנָּס אוֹמֵר פּוֹרְשִׂין עוֹר שֶׁל גְּדִי עַל גַּבֵּי שִׁידָה תֵּבָה וּמִגְדָּל שֶׁאָחַז בָּהֶם אֶת הָאוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְתָרֵךְ, עוֹשִׂין מְחִיצָה בְּכָל הַכֵּלִים בֵּין מְלֵאִים בֵּין רֵיקָנִים בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תַּעֲבוֹר הַדְּלֵקָה, רַבִּי יוֹסֵה אוֹסֵר בִּכְלִי חֶרֶשׂ חֲדָשִׁים מְלֵאִים מַיִם שֶׁאֵינָן יְכוֹלִים לְקַבֵּל בָּהֶן אֶת הָאוּר וְהֵן מִתְבַּקְּעִין וּמְכַבִּין אֶת הַדְּלֵקָה:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ו גְּמָרָא כִּיצִי מַתְנִיתִין מִשֶּׁיֶּאֱחֹז הָאוּר בָּהֶן. רַבִּי יִרְמְיָה רַבִּי בָּא בַּר מָמָל בְּשֵׁם רַב סֵפֶר שֶׁאָחַז בּוֹ הָאוּר מִצַּד אֶחָד נוֹתֵן מַיִם מִצַּד הַשֵּׁנִי וְאִם כָּבָה כָּבָה. אָחַז בּוֹ הָאוּר מִשְּׁנֵי צְדָדִין פּוֹשְׁטוֹ וְקוֹרֵא בּוֹ וְאִם כָּבָה כָּבָה. טַלִּית שֶׁאָחַז בּוֹ הָאוּר מִצַּד אֶחָד נוֹתֵן מַיִם מִצַּד שֵׁנִי וְאִם כָּבָה כָּבָה. אָחַז בָּהּ הָאוּר מב׳ צְדָדִין נוֹטְלָהּ וּמִתְעַטֵּף בָּהּ וְאִם כָּבְתָה כָּבְתָה. רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זֵירָא דְּרַבִּי יוֹסֵה הִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה הָוָה סַבְרִינָן מֵימַר מַה פְּלִיגִין מֵימַר רַבִּי יוֹסֵה וְרַבָּנָן בְּשֶׁעָשָׂה מְחִיצָה שֶׁל כֵּלִים. אֲבָל אִם עָשָׂה מְחִיצָה שֶׁל מַיִם לֹא. מִפְּנֵי דְּמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָא דְּרַבִּי יוֹסֵה הִיא הָדָא אָמְרָה אֲפִילּוּ עָשָׂה מְחִיצָה שֶׁל מַיִם הִיא הַמַּחֲלֹקֶת:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ז מתני׳ עַכּוּ״ם שֶׁבָּא לְכַבּוֹת אֵין אוֹמְרִים לוֹ כַּבֵּה אוֹ אַל תְּכַבֵּה מִפְּנֵי שֶׁאֵין שְׁבִיתָתוֹ עָלֶיךָ אֲבָל קָטָן שֶׁבָּא לְכַבּוֹת אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ שֶׁכֵּן שְׁבִיתָתוֹ עָלֶיךָ:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ז גְּמָרָא בִּימֵי רַבִּי אַמִּי נָפְלָה דְּלֶקָה בַּכְּפָר, אָפִיק רַבִּי אִימֵּי פָּרוֹז בְּשׁוּקֵי דַּאֲרַמָּאֵי וָמָר מַאן דְּעָבַד לֵא מַפְסִיד. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בִּי רַבִּי יוֹסָה קוּמִי רַבִּי יוֹסָה סַכָּנָה הָיְתָה. אִם הָיְתָה סַכָּנָה אֲפִילּוּ רַבִּי אַמִּי וְטִפֵּי. וְלֹא כֵּן תָּנֵי: כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סַכָּנָה אֵין אוֹמְרִים יַעֲשׂוּ דְּבָרִים הַלָּלוּ בַּנָּשִׁים וּבַקְטַנִּים אֶלָּא אֲפִילּוּ בִּגְדוֹלִים אֲפִילּוּ בְּיִשְׂרָאֵל. מַעֲשֶׂה שֶׁנָּפְלָה דְּלֶקָה בַּחֲצַר יוֹסֵי בֶּן סִימַאי בְּשִׁיחִין וְיָרְדוּ בְּנֵי קוּצְרָה שֶׁל צִיפּוֹרִין לְכַבּוֹת וְלֹא הֵנִיחַ לָהֶן. אָמַר לָהֶן הַנִּיחוּ לַגַּבַּאי שֶׁיִּגְבֶּה חוֹבוֹ. מִיַּד קָשַׁר עָלָיו הֶעָנָן וְכִיבָּהוּ. בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת שָׁלַח לְכָל חַד מֵהֶם סֶלַע וּלְאִיפָּרְכוּס שֶׁלָּהֶן חֲמִשִּׁים דִּינָר. אָמְרוּ חֲכָמִים לֹא הָיָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כֵּן. חַד נַפְתִּי הֲוָה בַּמְּגוּרָה דְּרַבִּי יוֹנָה נְפִילַת דְּלֶקָה בַּמְּגוּרָה דְּרַבִּי יוֹנָה. אָזַל הַהוּא נַפְתִּיָּה בָּעֵי מַטְפֵּיְיתָה וְלֹא שַׁבְקֵיהּ. אָמַר לֵיהּ בִּגְדֶךָ מַדְלֵי. אָמַר לֵיהּ אִין וְאִישְׁתִּיזִיב כּוּלַּהּ. רַבִּי יוּדָן דִּכְפַּר אֵימֵי

[דף פ"א ע"ב]

פָּרַם גּוּלְתֵּיהּ עַל גְּדִישָׁא וְנוּרָא עָרְקָא מִינָּהּ:

אֲבָל קָטָן שֶׁבָּא לְכַבּוֹת אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. וְלֹא כֵּן תָּנֵי: רָאוּ אוֹתוֹ יוֹצֵא וּמְלַקֵּט עֲשָׂבִים אֵין אַתְּ זָקוּק לוֹ. תַּמָּן אֵין לוֹ צוֹרֶךְ בָּעֲשָׂבִים. בְּרַם הָכָא יֵשׁ לוֹ צוֹרֶךְ כִּבּוּי:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ח מתני' כּוֹפִין קָעֲרָה ע"ג הַגֵּר בְּשִׁבִּיל שֶׁלֹּא תֶּאֱחֹז בְּקוֹרָה וְעַל צוֹאָה שֶׁל קָטָן וְעַל עֲקֶרֶב שֶׁלֹּא תִּשָּׁךְ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי בְּעֶרֶב וְאָמַר חוֹשְׁשֵׁנִי אֲנִי לוֹ מֻחַטָּאת:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ח גְּמָרָא יִבָּא כַּיי דְּמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בִּי רַבִּי יַנַּאי אֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי מֵאַבָּא אֲחוֹתִי אָמְרָה לִי מִשְּׁמוֹ בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּי"ט סוֹמְכִין לָהּ בְּשִׁבִּיל שֶׁלֹּא תִּתְגַּלְגֵּל. אֲבָל אֵין כּוֹפִין עָלֶיהָ אֶת הַכֶּלִי. שְׁמוּאֵל אָמַר אַף כּוֹפִין עָלֶיהָ אֶת הַכֶּלִי:

וְעַל צוֹאָה שֶׁל קָטָן. וְלֹא מַאֲכָל תַּרְנְגוֹלִין אִינּוּן:

אָמַר רַבִּי עוֹקְבָן תִּפְתֵּר בְּאֵילֵּין רְכִיכָה. שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לִידֵי מֵרוּחַ:

וְעַל עַקֶרֶב שֶׁלֹּא תִּשָּׁךְ, מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי בְּעֶרֶב וְאָמַר חוֹשֵׁשׁ אֲנִי לוֹ מֻחַטָּאת. רַבִּי עוּלָּא אָמַר שְׁמוֹנָה עָשָׂר שִׁנּוּן עֲבִיד חֲוֵי יְהִיב בַּהֲדָא עֶרֶב וְלֹא אָתָא קוֹמוֹי אֶלָּא אֵילֵּין תְּרִין עִיבְדָיָא אָמַר גְּלִיל גְּלִיל שָׁנֵאת הַתּוֹרָה סוֹפְךָ לַעֲשׂוֹת בְּמַפִּיקִין:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ט מתני' עִכּוּ"ם שֶׁהִדְלִיק אֶת הַגֵּר מִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִם בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל אָסוּר, מִילָּא מַיִם לְהַשְׁקוֹת בְּהֶמְתּוֹ מַשְׁקֶה אֲחֵרִים יִשְׂרָאֵל וְאִם בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל אָסוּר, עָשָׂה עַכּוּ"ם כֶּבֶשׁ לֵירֵד בּוֹ יֵרֵד אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל וְאִם בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל אָסוּר, מַעֲשֶׂה בר"ג וּזְקֵנִים שֶׁהָיוּ בָּאִין בִּסְפִינָה וְעָשָׂה עַכּוּ"ם כֶּבֶשׁ לֵירֵד בּוֹ וְיָרְדוּ בּוֹ זְקֵנִים:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ט גְּמָרָא לְצוֹרְכוֹ וּלְצֹרֶךְ יִשְׂרָאֵל נִשְׁמָעִינָהּ מִן הָדָא שְׁמוּאֵל אִיקַבֵּל גַּבֵּי חַד פָּרְסִי אִיטְפֵּי

בּוֹצִינָא אָזַל הַהוּא פָּרְסִי בְּעָא מְדַלַּקְתֵּיהּ וְהָפַךְ שְׁמוּאֵל אַפּוֹי כֵּיוָן דַּחֲזִיתֵיהּ מִתְעַפֵּק בִּשְׁטָרוֹתָיו יָדַע דְּלֹא בְּנִינֵיהּ אַדְלָקָה. וְהָפַךְ שְׁמוּאֵל אַפּוֹי. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא הָדָא אָמְרָה לְצוֹרְכוֹ וּלְצוֹרֶךְ יִשְׂרָאֵל אָסוּר. אָמַר רַבִּי יוֹנָה שַׁנְיָיא הִיא שֶׁאֵין מַטְרִיחִין עַל הָאָדָם לָצֵאת מִבֵּיתוֹ. אָמַר רַבִּי אֶלְיָעֶזֶר מִשּׁוּם שֶׁאֵין מַטְרִיחִין עַל הָאָדָם לָצֵאת מִבֵּיתוֹ לָמָּה הָפַךְ שְׁמוּאֵל אַפּוֹי. אָמְרוּ לוֹ מַה אָנוּ לֵירֵד. אָמַר לָהֶן הוֹאִיל וְלֹא בִּשְׁבִילֵנוּ עָשָׂה מֵהָרִין אָנוּ לֵירֵד׃

[דף פ"ב ע"א]

פֶּרֶק שִׁבְעָה עָשָׂר

הלכה א' מתני' כָּל הַכֵּלִים נִטְּלִין בְּשַׁבָּת וְדַלְתוֹתֵיהֶן עִמָּהֶן אַף עַל פִּי שֶׁנִּתְפָּרְקוּ בְּשַׁבָּת וְאֵינָן דּוֹמִין לְדַלְתוֹת הַבַּיִת לְפִי שֶׁאֵינָן מִן הַמּוּכָן׃

גְּמָרָא דַּלְתוֹת הַבַּיִת דְּרוּבָּה וּדְלָתוֹת הַכֵּלִים דְּרוּבָּן. דַּלְתוֹת הַבַּיִת דְּרוּבָּה שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁנִּתְפָּרְקוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת אָסוּר לְטַלְטְלָן בְּשַׁבָּת. דַּלְתוֹת הַכֵּלִים דְּרוּבָּה שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁנִּתְפָּרְקוּ בְּשַׁבָּת נִטָּלִין בְּשַׁבָּת׃

לְפִי שֶׁאֵינָן מִן הַמּוּכָן. וְאֵין תַּשְׁמִישָׁן אֶלָּא עַל גַּבֵּי קַרְקַע.

רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר׃ בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ כָּל הַכֵּלִים נִטָּלִין בְּשַׁבָּת. כֵּיוָן שֶׁנֶּחְשְׁדוּ לִהְיוֹת מְחַלְּלִין יָמִים טוֹבִים וְשַׁבָּתוֹת. הֲדָא הִיא דִכְתִיב (נחמיה י"ג) **בַּיָּמִים הָהֵמָּה רָאִיתִי בִיהוּדָה דּוֹרְכִים גִּתּוֹת בְּשַׁבָּת וְעֹמְסִים עַל הַחֲמֹרִים וגו'**. וְאָסְרוּ לָהֶן הַכֹּל. כֵּיוָן שֶׁנִּגְדְּרוּ הָיוּ מַתִּירִין לָהֶן וְהוֹלְכִין עַד שֶׁהִתִּירוּ לָהֶן אֶת הַכֹּל. חוּץ מִן הַמֶּקֶר הַגָּדוֹל וְיָתֵד שֶׁל מַחֲרִישָׁה. רַבִּי יוֹסָה אוֹמֵר׃ אַף הַצִּיפְּרִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אַף הַהוֹגֵן.

מְדוֹכָה אִם יֵשׁ בָּהּ שׁוּם מִטַּלְטְלִין אוֹתָהּ וְאִם לָאו אֵין מִטַּלְטְלִין אוֹתָהּ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִם הָיְתָה מְדוֹכָה קְטַנָּה נוֹתֶנֶת עַל גַּבֵּי הַשֻּׁלְחָן חֲרֵי הִיא כִּקְעָרָה וּמִטַּלְטְלִין אוֹתָהּ בְּשַׁבָּת. רַבִּי יוֹסֵי רַבִּי אֵילָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר קוֹדֶם לְהַתָּרַת כֵּלִים שָׁנוּ.

תַּמָּן תָּנֵינָן קְלוּפְטָרָא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר שׁוֹמְטָהּ מִפֶּתַח זוֹ וְתוֹלֶה בַּחֲבֵרוֹ בְּשַׁבָּת. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר חֲרֵי הִיא כִּכְלֵי הַכֵּלִים וּמִיטַּלְטֶלֶת בְּחָצֵר. דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי אָמְרֵי בְּחָצֵר שֶׁלֹּא עֵירְבָה הִיא מַתְנִיתִין. אִם בְּחָצֵר שֶׁלֹּא עֵירְבָה הֲדָא הִיא דְּתָנֵינָן חֲרֵי הִיא כִּכְלֵי הַכֵּלִים וּמִיטַּלְטֶלֶת בְּחָצֵר. רַבִּי יוֹסָה בְּשֵׁם רַבִּי יִרְמְיָה רַבִּי חֲנַנְיָה מָטֵי בָּהּ בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר קוֹדֶם לְהַתָּרַת כֵּלִים שָׁנוּ. אִי קוֹדֶם לְהַתָּרַת כֵּלִים שָׁנוּ הֲדָא הִיא דְּתָנֵינָן חֲרֵי הִיא כִּכְלֵי הַכֵּלִים וּמִיטַּלְטֶלֶת בְּחָצֵר. כְּשֶׁלֹּשָׁה כֵלִים הַמִּטַּלְטְלִין בְּחָצֵר. וְאֵלּוּ הֵן סַכִּין קְטַנָּה וּמִקְצוֹעַ שֶׁל דְּבֶלָה וְזוֹמִי לִיסְטְרָא.

חֲצוֹצְרוֹת תּוֹקֵעַ הַשְּׁלִישִׁית בְּרֹאשׁ הַגָּג וּמַנִּיחָהּ בְּמְקוֹמָהּ. וְלֹא כְּלִי הוּא. אָמַר רַבִּי יוּדָן קוֹדֶם לְהַתָּרַת כֵּלִים שָׁנוּ.

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר קָנִים וּמַקְלוֹת קוֹדֶם לְהַתָּרַת כֵּלִים שָׁנוּ.

[דף פ"ב ע"ב]

לְוּחִין שֶׁל סְפִינָה אֵין מִטַּלְטְלִין אוֹתָן בְּשַׁבָּת. וְאִם הָיוּ מְכֻסִּים עַל גַּבֵּי כְּלִי אוֹ עַל גַּבֵּי אוֹכְלִין חֲרֵי הֵן

כְּכְסוּי כָּל הַכֵּלִים וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן בְּשַׁבָּת.

אָמַר בִּימֵי רַבִּי לֹא אַף עַל גַּב דְּתֵימַר בְּכְסוּי כֵּלִים וְהוּא שֶׁיְּהֵא עֲלֵיהֶן תֹּאַר כְּלִי.

כָּל שֶׁנִּפְסַל בִּשְׁנַיִם מְטַלְטְלִין אוֹתָן בִּשְׁנַיִם בְּאַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. אָסוּר. אָמַר רַבִּי זְעֵירָא מִכֵּיוָן דְּאַתְּ אָמַר בִּשְׁנַיִם מֻתָּר. אֲפִילוּ בְּאַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה מֻתָּר. מַה דְּמַר רַבִּי מְנָא אָמַר רַבִּי יוֹסָה חֲווֹן טַלְיֵיא טְעוּנִין סַפְסַלָּה. דְּרַבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי וְסָבַייָא מְסַיְּעִין לְהוֹן. רַבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה מַעֲשֶׂה הָיָה וְטִלְטְלוּ קָרוֹן שֶׁל בֵּית רַבִּי בְּשַׁבָּת. וְלָאו כְּלִי הוּא. שֶׁלֹּא תֹאמַר הוֹאִיל וְאֵין תַּשְׁמִישָׁן אֶלָּא עַל גַּב מְקוֹמָן אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן בְּשַׁבָּת.

רַבִּי יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל קֻפּוֹת הַגְּדוֹלוֹת וְסוּגִין הַגְּדוֹלִים מְטַלְטְלִין אוֹתָן בְּשַׁבָּת. שֶׁלֹּא תֹאמַר הוֹאִיל וְתַשְׁמִישָׁם בִּמְקוֹמָן אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן.

רַבִּי אַבָּא בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל מַכְבֵּשׁ מִטּוֹת מְטַלְטְלִין אוֹתָן בְּשַׁבָּת. רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב כִּסֵּא הָעֲלִיּוֹן וְהַתַּחְתּוֹן מְטַלְטְלִים אוֹתָן חוּץ מִן הָעוֹמְדִים. אָמַר רַבִּי בָּא הָדָא דְּתֵימַר בְּעוֹמְדִים שֶׁשָּׁם אֲבָל בַּעוֹמְדִים שֶׁבֵּן מֻתָּר.

רַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב קְנִים וַחֲבָלִים שֶׁל קוּרְיִים מְטַלְטְלִין אוֹתָן בְּשַׁבָּת. מַה דְּרַבִּי יוֹסָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן שָׁאַל לְרַבִּי יְהוּדָה בֶּן לֵוִי מַהוּ לְטַלְטֵל כְּלֵי קוּרְיִים בְּשַׁבָּת אָמַר לֵיהּ מְטַלְטְלִין. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פָּזִי לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא רַבִּי יוֹחָנָן שָׁאַל לְרַבִּי יְהוּדָה בֶּן לֵוִי מַהוּ לְטַלְטֵל כְּלֵי קוּרְיִים בְּשַׁבָּת אָמַר לֵיהּ אֵין מְטַלְטְלִין. אָמַר לֵיהּ לָמָּה אָמַר לֵיהּ מִפְּנֵי שֶׁאֵין מְטַלְטְלִין:

הֲלָכָה ב מתני' נוֹטֵל אָדָם קַרְנָם לִפְצֹעַ בּוֹ אֱגוֹזִים קוֹרְדוֹם לַחְתּוֹךְ בּוֹ אֶת הַדְּבֵילָה מְגֵרָה לָגוּר בָּהּ אֶת הַגְּבִינָה מַגֶּרְפָּה לִגְרֹף בָּהּ אֶת הַגְּרוֹגָרוֹת אֶת הָרַחַת וְאֶת הַמַּלְגֵּז לָתֶת עָלָיו לְקָטָן אֶת הַכּוּשׁ וְאֶת הַכְּרַכֹּד לְתָחֹב בּוֹ מַחַט שֶׁל יָד לִטּוֹל בָּהּ אֶת הַקּוֹץ וְשֶׁל קְקָאִין לְפְתּוֹחַ בּוֹ אֶת הַדֶּלֶת:

גְּמָרָא הָא שֶׁלֹּא לִפְצֹעַ בּוֹ לֹא, מַתְנִיתִין דְּרַבִּי נְחֶמְיָה דְּאָמַר רַבִּי נְחֶמְיָה אֵין נִטָּלִין שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ.

רַבִּי בָּא רַבִּי יוּדָא רַבִּי חִינְנָא בַּר שֶׁלֶמְיָא בְּשֵׁם רַב. מוֹדִין חֲכָמִים לְרַבִּי נְחֶמְיָה בְּזֵירָא וּבְמִזְוָרָה וּבִמְכֹנָה. בְּזֵירָא הוּ עָצַר בֵּיהּ. בְּמִזְוָרָה הוּ חָבַט בֵּיהּ. בַּמְכוֹנָה הוּ כָּתִישׁ בֵּיהּ.

כְּלִי הַמְיֻחָד לְאִסּוּר מְטַלְטְלִין אוֹתָן לְצוֹרֶךְ. לְהֶיתֵּר בֵּין לְצוֹרֶךְ בֵּין שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסָה רְאֵה עַד אֵיכָן הֻקְּלוּ בְּשַׁבָּת. שֶׁאֲפִילוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין תַּשְׁמִישָׁן לְשֵׁם שַׁבָּת הִתִּירוּ אוֹתָן לְשֵׁם שַׁבָּת. דְּמַר רַבִּי לְעָזָר דְּלוּפְקֵי לָמָּה הִיא טְמֵאָה. מִפְּנֵי שֶׁהַשַּׁמָּשׁ אוֹכֵל עָלֶיהָ. בָּסִים דִּידֵיהּ לָמָּה הִיא טְמֵאָה מִפְּנֵי שֶׁהַשַּׁמָּשׁ עוֹמֵד עָלֶיהָ. רְאֵה עַד אֵיכָן הֶחְמִירוּ בְּטַמְאָה. שֶׁאֲפִילוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין תַּשְׁמִישָׁן לְשֵׁם טָבְלָה.

[דף פ"ג ע"א]

טִמְּאוּ אוֹתָן לְשֵׁם טָבְלָה:

אֶת הָרַחַת וְאֶת הַמַּלְגֵּז לָתֵת עָלָיו לְקָטָן הַפּוֹשֵׁט וְהַפַּרְפַּד לְתַחְתּוֹב בּוֹ. אָמַר רַבִּי סִימוֹן שְׁרָא לִי רַבִּי אַבָּהוּ מֵיסַב קְלוֹרִית בְּשַׁבָּת. רַבִּי בָּא בַּר כַּהֲן בְּשֵׁם רַב שֵׁשֶׁת מַתְנִיתִין אָמְרָה כֵּן. מַחַט שֶׁל יָד לִטּוֹל בָּהּ אֶת הַקּוֹץ דִּלְכָן מַה בֵּין קוֹץ לָזֶה.

רַבִּי בָּא בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי מָנָא מַהוּ מִיגְבַּלְתָּה בְּיוֹם טוֹב. אָמַר לֵיהּ אֵינוֹ אוֹכֵל נֶפֶשׁ׃

הֲלָכָה ג מתני׳ קָנָה שֶׁל זֵיתִים אִם יֵשׁ קֶשֶׁר בְּרֹאשׁוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה וְאִם לָאו אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ נִטָּל בְּשַׁבָּת׃

גְּמָרָא דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי אָמְרֵי קָנָה שֶׁהִתְקִינוּ לִהְיוֹת בּוֹדֵק חַזִּיתִים. כֵּיצַד הָיָה יוֹדֵעַ אִם מְלֵכָלָךְ בְּמַשֶּׁהוּ בְּיָדוּעַ שֶׁנִּגְמְרָה מְלֶאכֶת הַמַּעֲטָן. וְאִי לֹא בְּיָדוּעַ שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלֶאכֶת הַמַּעֲטָן. אָמַר לֵיהּ רַבִּי מָנָא לֹא תָּנֵי שְׁמוּאֵל אֶלָּא לִהְיוֹת שׁוֹלֶה בּוֹ חַזִּיתִין.

קָנָה שֶׁהִתְקִינוּ לִהְיוֹת פּוֹקֵק בּוֹ הַחַלּוֹן נֵימַר אִם הָיָה קָשׁוּר וְתָלוּי פּוֹקְקִין בּוֹ וְאִי לֹא אֵין פּוֹקְקִין בּוֹ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִיתְקַן אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ קָשׁוּר וְתָלוּי.

וְלֹא בֵּן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשָׁכַנִי חִילְפַּי וְהִרְאַנִי נַגָּר מִשֶּׁל בֵּית רַבִּי קָשׁוּר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ תָּלוּי.

אָמַר רַבִּי יוּדָן מִכַּיוָן שֶׁנּוֹטְלוֹ וְנוֹתְנוֹ לְתוֹךְ יָדוֹ נַעֲשָׂה כְּמַפְתֵּחַ׃

הֲלָכָה ד מתני׳ כָּל הַכֵּלִים נִטָּלִין בְּשַׁבָּת חוּץ מִן הַמֶּסֶר הַגָּדוֹל וְיָתֵד שֶׁל מַחֲרִישָׁה,

כָּל הַכֵּלִים נִטָּלִין לְצוֹרֶךְ וְשֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר אֵין נִטָּלִין אֶלָּא לְצוֹרֶךְ׃

גְּמָרָא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב הֲלָכָה כְּרַבִּי נְחֶמְיָה דְּאָמַר אֵין נִטָּלִין אֶלָּא לְצוֹרֶךְ. רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבָּנָן דְּתַמָּן חַד אָמַר לְצוֹרֶךְ לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ. שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר אֵין נִטָּלִין אֶלָּא לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ. וְחָרָנָה אָמַר לְצוֹרֶךְ לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וּלְצוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ. שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וְשֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר אֵין נִטָּלִין אֶלָּא לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וּלְצוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ. תָּנֵי׃ אָמַר רַבִּי יוּדָן לֹא נָחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל הַמְּלַאִים שֶׁמְּטַלְטְלִין אוֹתָן שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ. וְעַל הָרֵיקָנִין שֶׁיֵּשׁ בְּדַעְתּוֹ לְמַלּוֹתָן. עַל מַה נָחְלְקוּ עַל שֶׁאֵין בְּדַעְתּוֹ לְמַלּוֹתָן. שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹסְרִין וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין.

אָתֵי דְּבֵית שַׁמַּאי כְּרַבִּי נְחֶמְיָה. אַתְּ אָמַרְתְּ הֲלָכָה כְּרַבִּי נְחֶמְיָה וְלֹא הֲלָכָה כְּבֵית שַׁמַּאי׃

הֲלָכָה ה מתני׳ כָּל הַכֵּלִים הַנִּטָּלִין בְּשַׁבָּת שִׁבְרֵיהֶן נִטָּלִין וּבִלְבַד שֶׁיִּהוּ עוֹשִׂין מֵעֵין מְלַאכְתָּה, שִׁבְרֵי עֲרֵבָה לְכַסּוֹת בָּהֶן אֶת פִּי הֶחָבִית וְשֶׁל זְכוּכִית לְכַסּוֹת בָּהֶן אֶת פִּי הַפַּךְ,

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר וּבִלְבַד שֶׁיִּהוּ עוֹשִׂין מֵעֵין מְלַאכְתָּן שִׁבְרֵי עֲרֵבָה

[דף פ״ג ע״ב]

לָצוֹק לְתוֹכָן מִקְפָּה וְשֶׁל זְכוּכִית לָצוֹק בְּתוֹכָן שֶׁמֶן׃

גְּמָרָא תַּמָּן תָּנֵינַן זְכוּכִית לִגְרוֹד בָּהּ רֹאשׁ הַכַּרְכַּד. וְהָכָא הוּא אָמַר הָכֵין.

רַבִּי אַחָא רַבִּי מְיַישָּׁא בְּשֵׁם רַבָּנָן דְּקֵיסָרִי כָּאן בְּעָבָה כָּאן בְּחַדָּה.

וְאִית דְּכָעֵי מֵימַר כָּאן בִּמְטַלְטֵל כָּאן בְּמוֹצִיא׃

הֲלָכָה ו מתני׳ הָאֶבֶן שֶׁבַּקִּירוּיָא אִם מְמַלְּאִין בָּהּ וְאֵינָהּ נוֹפֶלֶת מְמַלְּאִין בָּהּ וְאִם לָאו אֵין מְמַלְּאִין בָּהּ, זְמוֹרָה שֶׁהִיא קְשׁוּרָה בַּטְּפִיחַ מְמַלְּאִין בָּהּ בְּשַׁבָּת׃

גְּמָרָא אֲנַן תָּנֵינַן הָאֶבֶן בְּתוֹכָהּ.

תָּנֵי דְּבֵי רַבִּי וְהָאוֹכְלִין וְהָאֶבֶן בְּתוֹכָהּ.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּשֵׁם רַבִּי אַבָּהוּ אִתְפַּלְגוּן רַבִּי חַיָּיא בַּר יוֹסֵף וְרַבִּי יוֹחָנָן. רַבִּי חַיָּיה בַּר יוֹסֵף כְּמַתְנִיתִין. רַבִּי יוֹחָנָן כַּהֲדָא דְּתָנֵי דְּבֵי רַבִּי. מַתְנִיתִין פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן הָאֶבֶן שֶׁבַּקִּירוּיָה. אִם מְמַלְּאִין בָּהּ וְאֵינָהּ נוֹפֶלֶת מְמַלְּאִין בָּהּ. בֵּיוָן שֶׁהִיא אַפִּיצָה לָהּ כְּגוּפָהּ הִיא.

וְסֵיפָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי חַיָּיא בַּר יוֹסֵף וְאִם לָאו אֵין מְמַלְּאִין בָּהּ. אָמַר רַבִּי יוּדָן בֵּיוָן שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה לְהַכְבִּיד נַעֲשָׂה כְּמִטַּלְטֵל קִירוּיָא עַל גַּב הָאֶבֶן. מַה עָבַד לָהּ רַבִּי יוֹחָנָן נַעֲשָׂה כְּמִטַּלְטֵל קִירוּיָא עַצְמָהּ.

מַתְנִיתִין פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן נוֹטֵל אָדָם בְּנוֹ וְהָאֶבֶן בְּיָדוֹ כַּיְלַבָּלָה וְהָאֶבֶן בְּתוֹכָהּ. וּתְנֵי דְּבֵי רַבִּי הָאֶבֶן וְהָאוֹכְלִין בְּתוֹכָהּ. רַבִּי כֹּהֵן בְּשֵׁם רַבָּנָן דְּתַמָּן תִּינוֹק עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּאוֹכְלִין.

תַּמָּן אָמְרִין עָשׂוּ הָאֶבֶן בְּיַד הַתִּינוֹק כְּקָמִיעַ מַמְחֶה בְּיַד תִּינוֹק׃

הֲלָכָה ז מתני׳ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר פְּקָק הַחַלּוֹן בִּזְמַן שֶׁהוּא קָשׁוּר וְתָלוּי פּוֹקְקִין בּוֹ וְאִם לָאו אֵין פּוֹקְקִין בּוֹ וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ פּוֹקְקִין בּוֹ.

כָּל כְּפוּיֵי הַכֵּלִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן בֵּית אֲחִיזָה נִטָּלִין בְּשַׁבָּת אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּכְפִיסוּיֵי הַקַּרְקָעוֹת אֲבָל בִּכְפִיסוּיֵי הַכֵּלִים בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ נִטָּלִין בְּשַׁבָּת׃

גְּמָרָא אֵיזֶהוּ נַגָּר הַנִּגְרָר. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן קָשׁוּר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ תָלוּי. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשָׁכַנִי חִילְפַּי וְהִרְאַנִי נַגָּר מִשָּׁל בֵּית רַבִּי קָשׁוּר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ תָלוּי.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אַתְיָא יְחִידָיָא דְּהָכָא

[דף פ"ד ע"א]

כִּסְתָמָא דְּתַמָּן. וְיְחִידָיָא דְּתַמָּן כִּסְתָמָא דְּהָכָא. רַבִּי יוֹסֵי בָּעֵי קוֹמֵי רַבִּי יִרְמְיָה הֵיךְ עָבְדִין עוֹבָדָא. אָמַר לֵיהּ מִן מַה דְּמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשָׁכַנִי חִילְפַּי וְהִרְאַנִי נַגָּר מִשָּׁל בֵּית רַבִּי קָשׁוּר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ תָלוּי. הֲדָא אָמְרָה כְּרַבִּי יוּדָן עָבְדִין עוֹבָדָא.

אָתָא רַבִּי חוּנָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל חֲלָכָה כְּרַבִּי יוּדָה עַד שֶׁיְּהֵא קָשׁוּר בַּדֶּלֶת רַבִּי יַנַּאי רַבִּי אַמִּי אָמַר עַד שֶׁיְּהֵא קָשׁוּר בַּדֶּלֶת בְּדָבָר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַעֲמִידוֹ. נִיגְרְיָיא דְּרַבִּי לְעָזָר הֲווֹ קַטָּר בְּגָמִי.

נִשְׁמָט אָסוּר. נָקְמוּ רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבָּנָן מְדַדֵּהוּ בְּרָאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו׃

כָּל כִּפּוּי הַכֵּלִים כּוּ׳. אַבָּא בַּר כַּהֲנָא רַב חִייָה בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַב הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי׃

הַזָּרוֹ עָלָהּ כָּל הַכֵּלִים

הֲלָכָה א מתני׳ מְפַנִּין אֲפִילוּ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ קִפּוֹת שֶׁל תֶּבֶן וְשֶׁל תְּבוּאָה מִפְּנֵי הָאוֹרְחִים וּמִפְּנֵי בְּטוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ אֲבָל לֹא אֶת הָאוֹצָר,

מְפַנִּין תְּרוּמָה טְהוֹרָה וְדִמַּאי וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְּלָה תְרוּמָתוֹ וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ וְהַתּוֹרָם הַיָּבֵשׁ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכָל לָעֲנִיִּים אֲבָל לֹא אֶת הַטָּבֶל וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְרוּמָתוֹ וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ לֹא אֶת הַלּוּחַ וְלֹא אֶת הַמַּחֲרֵךְ, רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מַתִּיר בְּלוּחַ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכָל לְעוֹרְבִים׃

גְּמָרָא רַבִּי זְעִירָא שָׁאַל לְרַבִּי יאשִׁיָּה כַּמָּה הוּא שִׁיעוּר הַקִּפּוֹת. אָמַר לֵיהּ גְּלְמַד סָתוּם מִן הַמְפֹרָשׁ. דְּתָנֵינַן תַּמָּן בְּשָׁלֹשׁ קִפּוֹת שֶׁל שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ סְאִין תּוֹרְמִין אֶת הַלִּשְׁכָּה. תַּמָּן תָּנֵינַן הַמּוֹצִיא יַיִן בְּדֵי מְזוֹנַת הַכּוֹס. רַבִּי זְעִירָא שָׁאַל לְרַבִּי יאשִׁיָּה כַּמָּה הוּא שִׁיעוּר הַכּוֹסוֹת. אָמַר לֵיהּ יְלְמַד סָתוּם מִן הַמְפֹרָשׁ. דְּתָנֵי רַבִּי חִייָה אַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל פֶּסַח יֶשְׁנָן רְבִיעִית יַיִן אִיטַלְקִי.

מַהוּ לְפַנּוֹת מִן הָאוֹצָר כְּסֵדֶר הַזֶּה. נִשְׁמְעִינָהּ מִן הֲדָא וְשָׁוִין שֶׁלֹּא יִגַּע בָּאוֹצָר. אֲבָל עוֹשֶׂה הוּא שְׁבִיל נִכְנָם וְיוֹצֵא.

אִית תַּנַּיי תָּנֵי׃ מְטַלְטְלִים אֶת הַדִּימוֹעַ. אִית תַּנַּיי תָּנֵי׃ אֵין מְטַלְטְלִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מְטַלְטְלִין בְּמִדּוֹמַע בִּתְרוּמָה טְהוֹרָה. וּמָאן דְּאָמַר אֵין מְטַלְטְלִין לִתְרוּמָה טְמֵאָה.

[דף פ״ד ע״ב]

וּבְאוֹתוֹ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת. אֲבָל בְּאוֹתוֹ שֶׁאֵין בּוֹ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת לֹא.

מַאן תַּנָּא מְטַלְטְלִין רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. דְּתַנִּין רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר סְאָה שֶׁנִּפְלָה הִיא סְאָה שֶׁעָלַת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָדָם עוֹמֵד מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְאוֹמֵר הֲרֵי זוֹ תְּרוּמָה לְמָחָר. וְאֵין אָדָם עוֹמֵד בְּשַׁבָּת וְאוֹמֵר הֲרֵי זוֹ תְּרוּמָה לְמָחָר. רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן אוֹמֵר אֵין אָדָם עוֹמֵד עֶרֶב שַׁבָּת וְאוֹמֵר הֲרֵי זֶה תְּרוּמָה לְמָחָר.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן לַגִּין טְבוּל יוֹם וּמְלָאהוּ מִן הֶחָבִית מַעֲשֵׂר טֶבֶל. אִם אָמַר הֲרֵי זֶה תְּרוּמָה לְמָחָר מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ הֲרֵי זֶה תְּרוּמָה לְמָחָר אִם אָמַר הֲרֵי זֶה עֵרוּב לֹא אָמַר כְּלוּם. פְּתַר לָהּ

לְשֶׁעָבַר. וְהָתָנֵי רַבִּי חִייָה אוֹמֵר אִית לְךָ מֵימָר לְשֶׁעָבַר. חָזַר בּוֹ רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן מֵהָדָא.

[דף פ"ה ע"א]

מַאי כְּדוֹן מִכְּבָר לְשֶׁאַפְרֶשְׁנָה הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁהָיְתָה תְּרוּמָה טְהוֹרָה מִכְּבָר לְכְשֶׁאוֹכְלָנָה. הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁהָיְתָה תְּרוּמָה טְמֵאָה מִכְּבָר לְכְשֶׁאַנִיחֶנָּה בְּזָוִית.

תָּנֵי: מְטַלְטְלִין אֶחָד תְּרוּמָה טְהוֹרָה וְאֶחָד תְּרוּמָה טְמֵאָה. אָמַר רַבִּי זְעֵירָה הֲדָא אָמְרָה טָבֶל שֶׁיֵּשׁ עָלָיו. תָּנֵי: מֻתָּר לְטַלְטְלוֹ כְּדֵי עוֹשֶׂה נוֹתֵן עֵינָיו בְּמִקְצָתוֹ וְאוֹכֵל הַשְׁאָר.

תָּנֵי: מְטַלְטְלִין הַחֲרָדָל מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכָל יוֹנִים. וְאֶת הֶחָצָב מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכָל צְבָאִים. וְאֶת הַזְּכוּכִית מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכָל נָעֲמִיוֹת. אָמַר רַבִּי נָתָן אִם כֵּן יְטַלְטְלוּ הַזְּמוֹרוֹת מִפְּנֵי שֶׁהַפִּילִין אוֹכְלִין אוֹתָן:

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מַתִּיר בְּלוּף מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכָל לְעוֹרְבִים. מַה אֲנַן קַיְימִין אִם בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין וְאוֹתוֹ הַמִּין מָצוּי בַּשּׁוּק דִּבְרֵי הַכֹּל מֻתָּר. אִם בְּשֶׁאֵין לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין וְאֵין אוֹתוֹ הַמִּין מָצוּי בַּשּׁוּק דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר. אֶלָּא כְּגֶן קַיְימִין בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין וְאֵין אוֹתוֹ הַמִּין מָצוּי בַּשּׁוּק. רַבָּנָן אָמְרִין מִכְּיוָן שֶׁאֵין אוֹתוֹ הַמִּין מָצוּי בַּשּׁוּק כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין. וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר מִכֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין כְּמִי שֶׁאוֹתוֹ הַמִּין מָצוּי בַּשּׁוּק.

אָמַר רַבִּי זְעֵירָה לֹא אַתְיָיא אֶלָּא כְּרַבִּי חֲנִינָא דְּאָמַר עוֹלִין חָיְינוּ עִם רַבִּי לַחֲמָת גְּרָר. וְהָיָה אוֹמֵר לָנוּ בְּרִרוּ לָכֶם חִלּוּקֵי אֲבָנִים וְאַתֶּם מַתְרִין לְטַלְטְלָם לְמָחָר. אָמַר רַבִּי יוֹסָה שַׁנְיָיא הִיא הָכָא שֶׁהוּא כְּכַפָּא:

הֲלָכָה ב מתני' חֲבִילֵי קֵשׁ וַחֲבִילֵי עֵצִים וַחֲבִילֵי זְרָדִים אִם הִתְקִינָן לְמַאֲכָל בְּהֵמָה מְטַלְטְלִין אוֹתָן וְאִם לָאו אֵין מְטַלְטְלִים אוֹתָן,

כּוֹפִין אֶת הַסַּל לִפְנֵי הָאֶפְרוֹחִים כְּדֵי שֶׁיַּעֲלוּ וְשֶׁיֵּרְדוּ,

תַּרְנְגֹלֶת שֶׁבָּרְחָה הוֹחִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּתְבָּנֵם וּמְדַדְּיִין עֲגָלִים וּסְיָיחִים בִּרְשׁוּת הָרַבִּים

[דף פ"ה ע"ב]

וְהָאִשָּׁה מְדַדָּה אֶת בְּנָהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אֵיכְתַי בִּזְמַן שֶׁהוּא נוֹטֵל רַגְלוֹ אַחַת וּמַנִּיחַ אַחַת אֲבָל אִם הָיָה גּוֹרֵר אָסוּר:

גְּמָרָא חֲתִיב רַבִּי לְעָזָר וְהַתַּנִּינָן חֲבִילֵי קֵשׁ. וְקֵשׁ לָאו בְּמִפּוּזָר הוּא.

מַתְנִיתִין פְּלִיגָא עַל מַאן דְּמַר כָּל הַמִּיחָד לְאִסּוּר אָסוּר. דְּתַנִּינָן הָאֶבֶן שֶׁעַל פִּי הֶחָבִית מַטָּה עַל צְדָדָהּ וְנוֹפֶלֶת. רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב חִייָה בַּר אַשִׁי פָּתַר לָהּ בְּשׁוֹכַחַ. מִמַּתְנִיתִין פְּלִיגָא עַל מַאן דְּמַר כָּל הַמִּיחָד לְאִסּוּר אָסוּר. דְּתַנִּינָן כּוֹפִין סַל לִפְנֵי הָאֶפְרוֹחִים שֶׁיַּעֲלוּ וְשֶׁיֵּרְדוּ. וְתָנֵי עֲלַהּ עָלוּ מֵאֲלֵיהֶן אָסוּר לְטַלְטְלָהּ.

אָמַר רַבִּי בּוֹן בַּר חִייָה קוּמִי רַבִּי זְעֵירָא תִּפְתַּר בְּמְאוּם. אָמַר לֵיהּ וְהָתָנֵי רַבִּי הוֹשַׁעְיָה אֲפִילוּ סְאָה אֲפִילוּ תַּרְקַב. אִית לְךָ מֵימָר סְאָה וְתַרְקַב מְאוּסִין הֵן׃

הֲלָכָה ג מתני׳ אֵין מְיַלְּדִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב אֲבָל מְסַעֲדִין.

וּמְיַלְּדִין אֶת הָאִשָּׁה בְּשַׁבָּת וְקוֹרִין לָהּ חֲכָמָה מִמְּקוֹם לַמָּקוֹם וּמְחַלְּלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת.

וְקוֹשְׁרִים אֶת הַטִּיבּוּר רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף חוֹתְכִין וְכָל צוֹרְכֵי מִילָה עוֹשִׂין בְּשַׁבָּת׃

גְּמָרָא אֵיזֶהוּ הַסְּיוּעַ מֵבִיא יַיִן וְנוֹפֵחַ לְתוֹךְ חוֹטְמוֹ וְנוֹתֵן יָדוֹ לְמַטָּה וּמְקַבֵּל וְשׁוֹמֵט הַדָּיָה וְנוֹתֵן לְתוֹךְ פִּיו.

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אַף מְרַחְמִין עַל הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב. כֵּיצַד עוֹשֶׂה נוֹתֵן גּוּשׁ שֶׁל מֶלַח עַל רַחְמָהּ וְהִיא רוֹצָה לְהָנִיק בְּנָהּ׃

וְקוֹרְאִין לָהּ חֲכָמָה מִמְּקוֹם לַמָּקוֹם. כַּיי דְּתָנֵינַן תַּמָּן וְלֹא זוֹ בִלְבַד אֶלָּא אֲפִילוּ חֲכָמָה חֲכָמָה לְיַלֶּדֶת׃

וּמְחַלְּלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת. שְׁמוּאֵל אָמַר עוֹשִׂין לָהּ מְדוּרָה אֲפִילוּ בִּתְקוּפַת תַּמּוּז׃

וְקוֹשְׁרִין אֶת הַטִּיבּוּר. כַּהֲדָא אַמְתֵּיהּ דְּבַר קַפָּרָא נָפְקָא מְיַלְּדָה בְּשַׁבָּת. אָתַת וּשְׁאֲלַת לְרַבִּי אָמַר לָהּ אַזְלוֹן וְשָׁאֲלוֹן לְחַיָּיתָא. אָמְרָה לֵיהּ לֵיכָא חַיָּיא. אָמַר לָהּ זִילִי עֲבִידִי כְּמִנְהָגֵךְ אָמְרָה לֵיהּ לֵיכָא מִנְהָג אָמַר לָהּ אֵיזִילִי חִתּוּךְ כְּרַבִּי יוֹסֵי.

כִּינִי מַתְנִיתִין וְכָל צָרְכֵי חַיָּה נַעֲשִׂין בְּשַׁבָּת.

תָּנֵי׃ הַשִּׁילְיָא הַזֹּאת בְּשַׁבָּת עֲשִׂירִין

[דף פ״ו ע״א]

טוֹמְנִין אוֹתָן בְּשֶׁמֶן. וְהָעֲנִיִּים טוֹמְנִין אוֹתָן בְּתֶבֶן וְחוֹל. אֵלּוּ וְאֵלּוּ טוֹמְנִין אוֹתָן בְּאֶרֶץ כְּדֵי לִתֵּן עֵרְבוֹן לָאָרֶץ׃

הדרן עלך מפנין

פֶּרֶק י״ט

הֲלָכָה א מתני׳ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם לֹא הֵבִיא כְּלִי מֵעֶרֶב שַׁבָּת מְבִיאוֹ בְּשַׁבָּת מְגֹלָּה וּבַסַּפְנָה מְכַסֶּהוּ עַל פִּי עֵדִים.

וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כּוֹרִתִין עֵצִים לַעֲשׂוֹת פֶּחָמִים לַעֲשׂוֹת בַּרְזֶל.

כְּלָל אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה כָּל מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לָהּ לַעֲשׂוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת אֵינָהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת מִילָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהּ לַעֲשׂוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת׃

גְּמָרָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הֲווֹינָן סַבְרִין מֵימַר בְּכָל הַדְּבָרִים חָלוֹק רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר

לְדָרוֹשׁ בִּכּוּרִין. מַה בִּכּוּרִין שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ב) בָּעוֹמֶר הוֹחִין הַשַּׁבָּת. אַף בִּכּוּרִין שֶׁנֶּאֱמַר בִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם הוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת. הֲדָא אָמְרָה לֹא בְכָל הַדְּבָרִים חָלוֹק רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְלָמָּה צָרִיךְ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְדָרוֹשׁ בִּכּוּרִין בִּכּוּרִין אֶלָּא עַל יְדֵי שֶׁעִקֵּר דְּחִייָתָן שַׁבָּת וּמַכְשִׁירֵיהֶן מְלָאכָה. הֵתִיבוּן וְהָתָנֵי לוּלָב וּמַכְשִׁירָיו הוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת. אָמַר רַבִּי יוֹנָה לְהָבִיאוֹ מֵרֹאשׁ הַדֶּקֶל. וְהָתָנֵי שׁוֹפָר וּמַכְשִׁירָיו הוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת לְהָבִיאוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם. וְתָנֵי בֵּן אֵין מְגָרְדִין וְלֹא מְפָרְכִין. תָּנֵי בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לוּלָב וּמַכְשִׁירָיו הוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה סְלָקָה מַתְנִיתִין. תָּנֵי: מַעֲשֶׂה הָיָה וְהוֹרָה רַבִּי בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן חַבּוּרָה הָיְתָה מַקְשָׁה מַה רָאָה רַבִּי לְהָנִיחַ דִּבְרֵי חֲכָמִים וְלַעֲשׂוֹת כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָא שָׁאַלְנוּ אֶת רַבִּי יְהוּדָה הַגּוֹזֵר וְאָמַר לָנוּ בְּמָבוֹי שֶׁאֵינוֹ מְפֻלָּשׁ כַּהֲדָא תָּנֵינַן אָסוּר לְטַלְטֵל מִתּוֹכוֹ לְבָתִּים וּמִבָּתִּים לְתוֹכוֹ. אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ קַיְמִתְיהּ בְּתִינוֹק וּבְאִיזְמֶל שֶׁשָּׁבְתוּ בְּמָבוֹי. וְאֵינוֹ אָסוּר לְטַלְטְלוֹ בְּכָל הַמָּבוֹי.

בְּעוֹן קוּמֵי רַבִּי יוֹסֵי כַּמָּה דְּאִתְמַר

[דף פ"ו ע"ב]

בְּכֵלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּכָל הֶחָצֵר מְטַלְטְלִין אוֹתָן בְּכָל הֶחָצֵר וּדְכְוָותָהּ כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּמָבוֹי מְטַלְטְלִין אוֹתָן בְּכָל הַמָּבוֹי בְּשַׁבָּת. שָׁאֲלוֹן לֵיהּ וְלֹא אַגִּיבוּן דְּלֹא הֲוָה רַבִּי יוֹסֵי אָמַר אֶלָּא כָּל מִילָּה בַּאֲתָרֵהּ. כַּד אָתוּן לְעֵירוּבִין אָמַר לוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּמָבוֹי מְטַלְטְלִין אוֹתָן בְּכָל הַמָּבוֹי. וּדְכְוָותָהּ כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּחָצֵר מְטַלְטְלִין אוֹתָן בְּכָל הֶחָצֵר. רַב אָמַר אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתוֹ אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת.

אָמַר רַבִּי יוֹסָה בִּי רַבִּי בּוֹן רַב בְּדַעְתֵּיהּ וְרַבִּי יוֹחָנָן בְּדַעְתֵּיהּ. רַבִּי יוֹחָנָן הִיא אָמַר קוֹרָה בְּלֹא שִׁתּוּף מֻתֶּרֶת. הִיא דְּאָמַר מְטַלְטְלִין אוֹתָן בְּכָל הַמָּבוֹי. רַב הִיא אָמַר אֵין קוֹרָה מֻתֶּרֶת בְּלֹא שִׁתּוּף. הִיא דְּאָמַר אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן לְאֵיזֶה דָּבָר מִשְׁתַּתְּפִין בְּכָל הַמָּבוֹי. אָמַר רַבִּי יוֹסָה בִּי רַבִּי בּוֹן בְּדֵי לַעֲשׂוֹת כָּל הָרְשׁוּיוֹת אַחַת.

רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי סָבִין שֶׁל מִילָּה עוֹשֶׂה לָהּ חוֹלָה וּמְבִיאָהּ. בַּר מְרִינָה הֲוָה לֵיהּ עוֹבָדָא שָׁאַל לְרַבִּי סִימוֹן וְשָׁרָא שָׁאַל לְרַבִּי אַמִּי וְאָסַר וְאִיקְפַּד רַבִּי סִימוֹן. וְלֹא כֵן תָּנֵי: נִשְׁאַל לְחָכָם וְהִתִּיר יִשְׁאַל לְחָכָם אַחֵר שֶׁמָּא יֶאֱסֹר. אָמַר רַבִּי יוּדָן הָכֵין הֲוָה עוֹבָדָא שָׁאַל לְרַבִּי אַמִּי וְאָסַר לֵיהּ. לְרַבִּי סִימוֹן וְשָׁרָא אִיקְפַּד רַבִּי אַמִּי כַּהֲדָא דְּתָנֵי נִשְׁאַל לְחָכָם וְאָסַר אַל יִשְׁאַל לְחָכָם אַחֵר שֶׁמָּא יַתִּיר.

בִּימֵי רַבִּי יִרְמְיָה אִינְשׁוֹן מַפְתְּחָיֵא דְּסִדְרָא רוּבָּא אַתּוּן וְשָׁאֲלוֹן לֵיהּ אָמַר לוֹן כַּד תֶּחְמוּן שִׁטְפָּא עָבַר אַייתִינוּן דֶּרֶךְ חוֹלָה. חֵיילֵיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה מֵהֲדָא כָּל חוֹלָה שֶׁנַּעֲשֵׂית בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת הֲרֵי זוֹ חוֹלָה. רַבִּי יוּדָא בַּר פָּזִי הוֹרֵי לְהָבִיאָן דֶּרֶךְ מִנְעָלִין. רַבִּי חִינְנָא בַּר פָּפָּא הוֹרֵי לַעֲשׂוֹת חוֹלָה וּלְהָבִיאוֹ דֶּרֶךְ מִנְעָלִין.

רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אַבְדוּמִי הֲוָה לֵיהּ עוֹבָדָא לְמִיגְזַר לְרַב שַׁשָּׁעָה בְּרֵיהּ אַנְשׁוֹן מַיְיתֵי אִזְמֵל. שָׁאַל לְרַבִּי מְנָא אָמַר לוֹ יְדָּחֶה לְמָחָר. שָׁאַל לְרַבִּי יִצְחָק בַּר אֶלְעָזָר אָמַר לוֹן מִשְׁחוֹק קוֹנְדִיטוֹן לֹא אַנְשִׁיתוּן וּמַיְיתֵי אִיזְמֵיל אַנְשִׁיתוּן. יְדָּחֶה לְמָחָר.

רַבִּי יוֹסָה בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב חוֹנָה מַתְנִיתִין אָמְרָה בֵּן שָׁאסוּר לַעֲשׂוֹת חוֹלָה דְּתָנֵינַן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם לֹא הֵבִיא כְּלִי מֵעֶרֶב שַׁבָּת מְבִיאוֹ בְּשַׁבָּת מְגוּפָּה שֶׁאִם אוֹמֵר אַתְּ בֵּן שֶׁמַּתָּר לַעֲשׂוֹת אַף הוּא אֵינוֹ מוֹצֵא לַעֲשׂוֹת חוֹלָה וּמְבִיאוֹ.

שָׁאֲלוּ לְהַזָּקֵן מַה לַעֲשׂוֹת לְעָם שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ סַכִּינֵיהֶן עִמָּהֶם. אָמַר לָהֶן הֲלָכָה שָׁמַעְתִּי וְשָׁכַחְתִּי אֶלָּא הַנִּיחוּ לָהֶן לְיִשְׂרְאֵל אִם אֵינָן נְבִיאִים בְּנֵי נְבִיאִים הֵן. מִיָּד כָּל מִי שֶׁהָיָה פִּסְחוֹ טְלֵה הָיָה

[דף פ"ז ע"א]

תּוֹחֲבָה בְּגִיזָתָהּ. גְּדִי הָיָה קוֹשְׁרוֹ בְּקַרְנָיו. וְנִמְצְאוּ פִּסְחֵיהֶן מְבִיאִין סַכִּינֵיהֶן עִמָּהֶן. בֵּיזָן שָׁרָאָה מַעֲשֶׂה נִזְכָּר הֲלָכָה. אָמַר לָהֶן כָּךְ שָׁמַעְתִּי מִפִּי שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן. רַבִּי זְעִירָה בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר כָּל תּוֹרָה שֶׁאֵין לָהּ בֵּית אַב אֵינָהּ תּוֹרָה.

תַּמָּן תָּנֵינַן רָכַב עָלֶיהָ נִשְׁעָן עָלֶיהָ נִתְלָה עָלֶיהָ עָבַר בָּהּ נָהָר. כִּפֵּל עָלֶיהָ הַמּוֹסֶרָה טַלִּיתוֹ עָלֶיהָ פְּסוּלָה. הָדָא יָלְפָה מֵהָהִיא וְהָהִיא יָלְפָה מֵהָדָא. הָדָא יָלְפָה מֵהָהִיא שֶׁאִם תָּלָה בָּהּ סַכִּין לִשְׁחוֹט כְּשֵׁירָה. וְהָהִיא יָלְפָה מֵהָדָא שֶׁכָּל עֲבוֹדָה שֶׁהִיא לְשֵׁם קָדָשִׁים אֵינָהּ עֲבוֹדָה.

יַתִּירוּ לָהֶן עַל יְדֵי חוֹלָה. אֶלָּא כְּרַבִּי אַמִּי. וְאַפִּילוּ תֵּימַר כְּרַבִּי סִימוֹן כְּשֵׁם שֶׁנַּעֲלְמָה זוֹ כָּךְ נַעֲלְמָה זוֹ. אָמַר רַבִּי אָבִין וַהֲלֹא אִי אֶפְשָׁר לִשְׁנֵי שָׁבוּעוֹת שֶׁלֹּא חָל אַרְבָּעָה עָשָׂר לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. וְלָמָּה נַעֲלְמָה הֲלָכָה מֵהֶן. כְּדֵי לִתֵּן גְּדֻלָּה לְהִלֵּל.

תָּנֵי: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁהַשְׁחִיטָה הוֹתָּרָה שַׁבָּת כָּךְ מַכְשִׁירֵי שְׁחִיטָה דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָה: לֹא אִם אָמַרְתָּ בִּשְׁחִיטָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת. תֹּאמַר בְּמַכְשִׁירֵי שְׁחִיטָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אֲמוּרִי צִבּוּר יוֹכִיחוּ שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת. וְדוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת. מַה לִי מַכְשִׁירֵי שְׁחִיטָה לִפְנֵי שְׁחִיטָה. מַה לִי מַכְשִׁירֵי שְׁחִיטָה לְאַחַר שְׁחִיטָה. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָה: מַה לִי מַכְשִׁירֵי שְׁחִיטָה לְאַחַר שְׁחִיטָה שֶׁכְּבָר דָּחַת שְׁחִיטָה אֶת הַשַּׁבָּת. יִדְחוּ מַכְשִׁירֵי שְׁחִיטָה לִפְנֵי שְׁחִיטָה שֶׁעֲדַיִן לֹא דָחַת שְׁחִיטָה אֶת הַשַּׁבָּת. דָּבָר אַחֵר: שָׁמָּא יִמְצֵא הַזָּבַח פָּסוּל וְנִמְצָא דּוֹחָה שַׁבָּת בְּלֹא שְׁחִיטָה. גַּבֵּי תִּינוֹק מַה אִית לְךָ. שָׁמָּא יֶחֱלֶה תִּינוֹק וְנִמְצָא דּוֹחָה שַׁבָּת בְּלֹא מִילָה.

הֵתִיבוּן: הֲרֵי מְזַבֵּחַ שֶׁנָּפַל בְּשַׁבָּת הֲרֵי אֵינוֹ רָאוּי לִבְנוֹת בְּשַׁבָּת. מִן מְזַבֵּחַ רָאוּי לִבְנוֹת מֵאֶתְמוֹל.

הַנַּע עַצְמְךָ שֶׁחָל אַרְבָּעָה עָשָׂר לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. הֲרֵי אֵינוֹ רָאוּי לְהַזּוֹת בְּשַׁבָּת. מִן הַזָּיָיה רְאוּיָה לְהַזּוֹת מֵאֶתְמוֹל:

הֲלָכָה ב מתני׳ עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי מִילָה. מוֹהֲלִין וּפוֹרְעִין וּמוֹצְצִין וְנוֹתְנִין עָלֶיהָ אִסְפְּלָנִית וְכַמָּן אִם לֹא שָׁהַק מֵעֶרֶב שַׁבָּת

[דף פ״ז ע״ב]

לוֹעֵס בִּשְׁנָיו וְנוֹתֵן אִם לֹא טָרַף יַיִן וְשֶׁמֶן נוֹתֵן זֶה לְעַצְמוֹ וְזֶה לְעַצְמוֹ.

אֵין עוֹשִׂין לָהּ חָלוּק לְכַתְחִלָּה אֲבָל כּוֹרֵךְ עָלֶיהָ כְּמַרְטוּט, אִם לֹא הִתְקִין מֵעֶרֶב שַׁבָּת כּוֹרֵךְ עַל אֶצְבָּעוֹ וּמֵבִיא אַפִּילוּ מֵחָצֵר אַחֶרֶת:

גְּמָרָא (בראשית יז) **הִמּוֹל יִמּוֹל.** מִכֵּן לִשְׁנֵי מִילוֹת אַחַת לְמִילָה וְאַחַת לִפְרִיעָה. אַחַת לְמִילָה וְאַחַת לְצִיצִים. עַד כְּדוֹן כְּרַבִּי עֲקִיבָה דּוּ אָמַר לְשׁוֹנוֹת רְבוּיִין הֵן. כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל דּוּ אָמַר לְשׁוֹנוֹת כְּפוּלוֹת הֵן הַתּוֹרָה דִּבְּרָה רִבְּתָה כְּדַרְכָּהּ. (בראשית לא) **הָלוֹךְ הָלַכְתָּ. נִכְסוֹף נִכְסַפְתָּ.** (בראשית מ) **גַּנֹּב גְּנַבְתִּי.** מָנָן לֵיהּ אָמַר רַבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי (שמות ד) **אָז אָמְרָה חָתָן דָּמִים לַמּוּלוֹת.** מִכֵּן לִשְׁנֵי מִילוֹת אַחַת לְמִילָה וְאַחַת לִפְרִיעָה. אַחַת לְמִילָה וְאַחַת לְצִיצִים.

רַב אָמַר (בראשית יז) **הִמּוֹל יִמּוֹל** מִכֵּן לַנּוֹלָד כְּשֶׁהוּא מָהוּל שֶׁצָּרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דָּם בְּרִית. הִמּוֹל יִמּוֹל מִכֵּן לְיִשְׂרָאֵל עֶרֶל שֶׁלֹּא יִמּוֹל. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר עַכּוּ״ם עֶרֶל.

אָמַר רַבִּי לֵוִי כְּתִיב (שם) **וְאַתָּה אֶת בְּרִיתִי תִּשְׁמוֹר.** כָּל שֶׁכַּיּוֹצֵא בְּךָ. תָּנֵי: יִשְׂרָאֵל מָל אֶת הַכּוּתִי. וְכוּתִי אֵינוֹ מָל אֶת יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי שֶׁמִּתְכַּוֵּן לְשֵׁם הַר גְּרִיזִים דִּבְרֵי רַבִּי יוּדָן. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וְכִי הֵיכָן מָצִינוּ שֶׁמִּילָה צְרִיכָה כַּוָּנָה יֵהָא מָל וְהוֹלֵךְ לְשֵׁם הַר גְּרִיזִים עַד שֶׁתֵּצֵא נַפְשׁוֹ:

הַמָּשׁוּךְ לֹא יִמּוֹל שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי סַכָּנָה דִּבְרֵי רַבִּי יוּדָה. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי הָרַבֵּה מְשׁוּכִין הָיָה בִּימֵי בֶּן כּוֹזִיבָא וְכֻלָּן מָלוּ וְחָיוּ הוֹלִידוּ בָּנִים וּבָנוֹת. וְהַמָּשׁוּךְ וְשֶׁנּוֹלַד מָהוּל וְגֵר שֶׁנִּתְגַּיֵּר כְּשֶׁהוּא מָהוּל צָרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דָּם בְּרִית.

תָּנֵי: אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל הַנּוֹלַד מָהוּל שֶׁצָּרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דָּם בְּרִית שֶׁהִיא עָרְלָה כְּבוּשָׁה. עַל מַה נֶחְלְקוּ עַל שֶׁנִּתְגַּיֵּר מָהוּל שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמֵר שֶׁצָּרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דָּם בְּרִית. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דָּם בְּרִית. רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה הֲלָכָה כְּדִבְרֵי הַתַּלְמִיד.

אָתָא עוּבָדָא קוֹמֵי רַב יַמַּר מִן דְּתָנֵינָן מִפְּנֵי שֶׁהִיא עָרְלָה כְּבוּשָׁה הֲדָא אָמְרָה עֶרֶל בָּרוּר הוּא וְדוֹחִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר אֵין הוֹדְחִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת וְצָרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דָּם בְּרִית.

רַבִּי אָדָא בַּר אַהֲבָה אִיתְיְלִיד לֵיהּ חַד בַּר בְּי מִימְסְמִים בֵּיהּ מִית. רַבִּי אָבִין אָמַר נַעֲשָׂה פְּצוּעַ דַּכָּא וְנִתְעַנָּה עָלָיו וּמֵת. רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין מָרִין בִּרוּת שָׁפְכָה נַעֲשָׂה וְנִתְעַנָּה וּמֵת.

רַבִּי יוֹחָנָן בַּר מָרִיהּ בָּעֵי נִתְעָרְבוּ מִלְמַטָּן מַהוּ לַחְזוֹר וּלְעָרוֹת עֲלֵיהֶן מִלְמַעְלָן׃

הֲלָכָה ג מתני׳ מַרְחִיצִין אֶת הַקָּטָן לִפְנֵי הַמִּילָה וּלְאַחַר הַמִּילָה וּמְזַלְּפִין עָלָיו בְּיַד אֲבָל לֹא בִכְלִי.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר מַרְחִיצִין אֶת הַקָּטָן בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית לד) **וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כּוֹאֲבִים**.

סָפֵק וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס אֵין מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת

[דף פ״ח ע״א]

רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בְּאַנְדְּרוֹגִינוֹס׃

גְּמָרָא אֲנַן תָּנֵינָן מַרְחִיצִין אֶת הַקָּטָן. תָּנֵי דְּבֵית רַבִּי מַרְחִיצִין אֶת הַמִּילָה. רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן הֲלָכָה כְּמִי שֶׁהוּא אוֹמֵר מַרְחִיצִין אֶת הַמִּילָה.

רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן הֲלָכָה כְּמִי שֶׁהוּא אוֹמֵר מַרְחִיצִין אֶת הַקָּטָן.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה עַל כָּרְחָךְ אַתְּ אוֹמֵר מַרְחִיצִין אֶת הַקָּטָן. תָּנֵי שְׁמוּאֵל אֵין מוֹנְעִין לֹא שָׁמָּן וְלֹא חַמִּין מֵעַל גַּבֵּי מַכָּה בְּשַׁבָּת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי כָּל שָׁעָה. רַבִּי זְעִירָא רַבִּי בָּא אָמַר לֵיהּ תָּנֵי מַתְנִיתָךְ וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁמְּזַלְּפִין מַיִם עַל גַּבֵּי מַכָּה בְּשַׁבָּת. אִם אָמַר אַתְּ שֶׁמַּרְחִיצִין אֶת הַמִּילָה מַה בֵּין מַכָּתוֹ שֶׁל גָּדוֹל וּמַכָּתוֹ שֶׁל קָטָן.

רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר הֲלָכָה כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי אַבָּהוּ טַעֲמָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה **וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כּוֹאֲבִים** בִּהְיוֹתוֹ כּוֹאֵב אֵין כְּתִיב כָּאן אֶלָּא בִּהְיוֹתָם כּוֹאֲבִים. מְלַמֵּד שֶׁכָּל אֵיבְרֵיהֶם כּוֹאֲבִין עֲלֵיהֶן.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹחָנָן מְפַקְּדִין לְחַיָּיתָא כָּל שְׁקוּיִין דָּעָבְדִין לַחוֹלֶה בְּשַׁבָּתָא. עָבְדִין אֲפִילוּ בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. שְׁמוּאֵל אָמַר מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה מֵחַמִּין לוֹ חַמִּין. רַבִּי יוֹסֵי בַּר בּוֹן בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן מֵחַמִּין לוֹ חַמִּין בְּשַׁבָּת. וּתְנִי בֵּן מֵחַמִּין הוּא אָדָם אַלוּנְטִית וְנוֹתְנָהּ עַל גַּבֵּי בְּנֵי מֵעַיִים בְּשַׁבָּת. לֹא יְטוֹל אָדָם עֲרֵבָה מִלֵּאָה חַמִּין וְיִתְּנֶנָּה עַל גַּבֵּי מֵעַיִים בְּשַׁבָּת. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר לֵית כָּאן אֶלָּא מַתָּר׃

סָפֵק וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס אֵין מְחַלְּלִין עֲלֵיהֶן אֶת הַשַּׁבָּת רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בְּאַנְדְּרוֹגִינוֹס. תַּמָּן תָּנֵינַן הַכֹּל חַיָּבִין בִּרְאָיָה חוּץ מֵחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס. מַה אָמַר בָּהּ רַבִּי יוּדָה נִשְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן דַּהֲבַאי אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה אַף הַסּוּמְא. וְלֵית בַּר נַשׁ אָמַר אַף אֶלָּא מִכְלָל דּוּ מוֹדֵי עַל קַדְמֵיתָא. מֵחָלְפָה שִׁיטַת רַבִּי יְהוּדָה תַּמָּן הוּא אָמַר פְּרָט וְכֹה הוּא אוֹמֵר לְרַבּוֹת. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבָּנָן מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ. רַבִּי יְהוּדָה דָּרַשׁ **זָכָר**. וְרַבָּנָן דָּרְשׁוּ (בְּרֵאשִׁית לד) מַה תַּלְמוּד לוֹמַר **זָכָר** עַד שֶׁיְּהֵא כָּלוֹ

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת קִדּוּשִׁין פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה: ״הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי בְּפִקָּדוֹן שֶׁיֵּשׁ לִי בְּיָדֵךְ, הָלְכָה וּמְצָאַתּוּ שֶׁנִּגְנַב אוֹ שֶׁאָבַד, אִם נִשְׁתַּיֵּר בְּיָדָהּ שָׁוֶה פְּרוּטָה – מְקֻדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. וּבְמִלְוֶה, אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתַּיֵּר בְּיָדָהּ שָׁוֶה פְּרוּטָה – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר: מִלְוֶה כְּפִקָּדוֹן, אִם נִשְׁתַּיֵּר בְּיָדָהּ שָׁוֶה פְּרוּטָה – מְקֻדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת.

ב. הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה: ״הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי עַל מְנָת שֶׁאֲדַבֵּר עָלַיִךְ לַשֶּׁלְטוֹן וְאֶעֱשֶׂה עִמָּךְ כְּפוּעַל״, וְנָתַן לָהּ שָׁוֶה פְּרוּטָה – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת מִיָּד, עַד שֶׁיֹּאמַר: ״לֹא דִבַּרְתִּי וְלֹא עָשִׂיתִי״; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אִם נִתְקַיְּמוּ הַתְּנָאִי – מְקֻדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין תְּנָאִי בַּכְּתוּבִים שֶׁאֵינוֹ כְּפוּל.

ג. ״עַל מְנָת שֶׁאֲדַבֵּר עָלַיִךְ לַשֶּׁלְטוֹן״, אִם דִּבֵּר עִמָּהּ כְּדֶרֶךְ הַמְדַבְּרִים – מְקֻדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. ״בַּמֶּה שֶׁאֲדַבֵּר עָלַיִךְ לַשֶּׁלְטוֹן״, אִם דִּבֵּר עִמָּהּ בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה – מְקֻדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת.

ד. ״עַל מְנָת שֶׁאֶעֱשֶׂה עִמָּךְ כְּפוּעַל״, אִם עָשָׂה עִמָּהּ בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה – מְקֻדֶּשֶׁת. ״בְּפָעֳלָה שֶׁאֶעֱשֶׂה עִמָּךְ״, אִם עָשָׂה עִמָּהּ בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה – מְקֻדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. ״עַל מְנָת שֶׁאֶעֱשֶׂה עִמָּךְ בְּפָעֳלָה לְמָחָר״, עָשָׂה עִמָּהּ בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה – מְקֻדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת.

ה. ״עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי מָאתַיִם זוּז״ – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁמָּא יֵשׁ לוֹ בְּסוֹף הָעוֹלָם. ״עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי״, אִם יֵשׁ לוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם – מְקֻדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. ״עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בְּיַד פְּלוֹנִי״, אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר אֵין לוֹ בְּיָדִי – מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁמָּא יְרָצֶה לְאַחַר שָׁעָה. ״עַד שֶׁיֹּאמַר רוֹצֶה אֲנִי״, אִם אָמַר ״רוֹצֶה אֲנִי״ – מְקֻדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אַבָּא, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רָצָה הָאָב – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁמָּא יִתְרַצֶּה הָאָב לְאַחַר שָׁעָה. מֵת הָאָב – מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁמָּא נִתְרַצָּה הָאָב שָׁעָה אַחַת לִפְנֵי מִיתָתוֹ. מֵת הַבֵּן, זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה וּבָאוּ וְלִמְּדוּ אֶת הָאָב שֶׁיֹּאמַר ״אֵינִי רוֹצֶה״.

ח. כָּל תְּנָאִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַעֲשֶׂה בְּתִחְלָתוֹ – תְּנָאוֹ בָּטֵל. כֵּיצַד? ״הֲרֵינִי חוֹלֶצֶךְ עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אַבָּא״, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רָצָה הָאָב – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. ״הֲרֵינִי בוֹעֲלֵךְ עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אַבָּא״, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רָצָה הָאָב – מְקֻדֶּשֶׁת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: רָצָה הָאָב – מְקֻדֶּשֶׁת. לֹא רָצָה – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁלֹּא הָיְתָה בְּעִילָה אֶלָּא מֵחֲמַת תְּנַאי הָרִאשׁוֹן. כְּלָל אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: כָּל תְּנַאי שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בָּהּ וּבִשְׁלוּחָהּ, וְהִתְנָה עִמָּהּ – תְּנָאוֹ קַיָּם. וְכָל תְּנַאי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת אֶלָּא בְּגוּפָהּ, וְהִתְנָה עִמָּהּ – תְּנָאוֹ בָּטֵל. כֵּיצַד? ״הֲרֵינִי מְגָרְשֵׁךְ עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אַבָּא״, רָצָה הָאָב – מְגֹרָשֶׁת, וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְגֹרָשֶׁת. ״הֲרֵינִי מְקַדְּשֵׁךְ עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אַבָּא״, רָצָה הָאָב – מְקֻדֶּשֶׁת. לֹא רָצָה הָאָב – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת.

ט. ״עַל מְנָת שֶׁאִם מַתִּי לֹא תִהְיֶה זְקוּקָה לְיָבָם״ – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת וּבְטֵל תְּנָאוֹ,

הַשָּׁלֵם

ו. ״עַל מְנָת שֶׁאַרְאֵךְ מָאתַיִם זוּז״, אִם הֶרְאָה עַל הַשֶּׁלְחָן – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁלֹּא אָמַר לְהַרְאוֹתָן אֶלָּא מִשֶּׁלּוֹ. ״עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בֵּית כּוֹר עָפָר״ – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁמָּא יֵשׁ לוֹ בְּסוֹף הָעוֹלָם. ״עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי בֵּית כּוֹר בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי״, אִם יֵשׁ לוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם – מְקֻדֶּשֶׁת, וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. ״עַל מְנָת שֶׁאַרְאֵךְ בֵּית כּוֹר עָפָר״, אִם הֶרְאָה בַּבְּקָעָה – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁלֹּא אָמַר לְהַרְאוֹת אֶלָּא מִשֶּׁלּוֹ.

ז. ״עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה פְּלוֹנִי״, אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר ״אֵינִי רוֹצֶה״ – מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁמָּא יִרְצֶה לְאַחַר שָׁעָה. ״עַד שֶׁיֹּאמַר רוֹצֶה אֲנִי״, אִם אָמַר ״רוֹצֶה אֲנִי״ – מְקֻדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אַבָּא, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רָצָה הָאָב – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁמָּא יִתְרַצֶּה הָאָב לְאַחַר שָׁעָה. מֵת הָאָב – מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁמָּא נִתְרַצָּה הָאָב שָׁעָה אַחַת לִפְנֵי מִיתָתוֹ. מֵת הַבֵּן, זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה וּבָאוּ וְלִמְּדוּ אֶת הָאָב שֶׁיֹּאמַר ״אֵינִי רוֹצֶה״.

ח. כָּל תְּנַאי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַעֲשֶׂה בְּתִחְלָתוֹ – תְּנָאוֹ בָּטֵל. כֵּיצַד? ״הֲרֵינִי חוֹלֶצֶךְ עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אַבָּא״, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רָצָה הָאָב – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. ״הֲרֵינִי בוֹעֲלֵךְ עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אַבָּא״, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רָצָה הָאָב – מְקֻדֶּשֶׁת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: רָצָה הָאָב – מְקֻדֶּשֶׁת. לֹא רָצָה – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁלֹּא הָיְתָה בְּעִילָה אֶלָּא מֵחֲמַת תְּנַאי הָרִאשׁוֹן. כְּלָל אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: כָּל תְּנַאי שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בָּהּ וּבִשְׁלוּחָהּ, וְהִתְנָה עִמָּהּ – תְּנָאוֹ קַיָּם. וְכָל תְּנַאי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת אֶלָּא בְּגוּפָהּ, וְהִתְנָה עִמָּהּ – תְּנָאוֹ בָּטֵל. כֵּיצַד? ״הֲרֵינִי מְגָרְשֵׁךְ עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אַבָּא״, רָצָה הָאָב – מְגֹרָשֶׁת, וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְגֹרָשֶׁת. ״הֲרֵינִי מְקַדְּשֵׁךְ עַל מְנָת שֶׁיִּרְצֶה אַבָּא״, רָצָה הָאָב – מְקֻדֶּשֶׁת. לֹא רָצָה הָאָב – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת.

ט. ״עַל מְנָת שֶׁאִם מַתִּי לֹא תִהְיֶה זְקוּקָה לְיָבָם״ – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת וּבְטֵל תְּנָאוֹ,

תּוֹסֶפְתָּא

שֶׁהִתְנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, וְכָל הַמַּתָּנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה - תְּנָאוֹ בָּטֵל. ׳עַל מְנָת שֶׁאֵין לִיךְ עָלַי שְׁאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה׳ - הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת, וּתְנָאוֹ קַיָּם. זֶה הַכְּלָל: כָּל הַמַּתָּנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה בְּדָבָר שֶׁהוּא שֶׁל מָמוֹן - תְּנָאוֹ קַיָּם, בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל מָמוֹן - תְּנָאוֹ בָּטֵל.

י. ׳עַל מְנָת שֶׁאֲנִי עָשִׁיר׳, אֵין אוֹמְרִים כְּעָשִׁיר שֶׁבָּעֲשִׁירִים, אֶלָּא כָּל שֶׁבְּנֵי עִירוֹ קוֹרִין כֵּן. ׳עַל מְנָת שֶׁאֲנִי תַּלְמִיד חָכָם׳, אֵין אוֹמְרִים כְּשִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי, וְלֹא כְּשִׁמְעוֹן בֶּן זוֹמָא, אֶלָּא כָּל שֶׁבְּנֵי עִירוֹ קוֹרִין כֵּן. ׳בְּדִינַר זֶה שֶׁל כֶּסֶף׳, וְנִמְצָא שֶׁל זָהָב - אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? יִטְּלֶנּוּ הֵימֶנָּה, וְיַחֲזֹר וְיִתְּנוֹ לָהּ, וְיֹאמַר: ׳הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי׳.

מַסֶּכֶת קִדּוּשִׁין פֶּרֶק רְבִיעִי

א. הַנּוֹתֵן רְשׁוּת לִשְׁלֹשָׁה לְקַדֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: יְכוֹלִין שְׁנַיִם לְהֵעָשׂוֹת עֵדִים, וְאֶחָד שָׁלִיחַ. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: שְׁלֹשְׁתָּן שְׁלוּחִין, וְאֵין יְכוֹלִין לְהָעִיד.

ב. הָאוֹמֵר לִשְׁלוּחוֹ: ׳צֵא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית מִמְּקוֹם פְּלוֹנִי׳, הָלַךְ וְקִדֵּשׁ בְּמָקוֹם אַחֵר - אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. ׳הֲרֵי הִיא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי׳, וְהָלַךְ וְקִדְּשָׁהּ בְּמָקוֹם אַחֵר - הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּכָלָן - הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת, עַד שֶׁיֹּאמַר: ׳אִי אֶפְשִׁי שֶׁתִּקְדְּשֶׁנָּה לִי אֶלָּא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי׳.

ג. הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: ׳צֵא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית׳, הָלַךְ וְקִדְּשָׁהּ לְעַצְמוֹ - מְקֻדֶּשֶׁת לַשֵּׁנִי. ׳מֵעַכְשָׁו וּלְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם׳, וּבָא אַחֵר וְקִדְּשָׁהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם - מְקֻדֶּשֶׁת לַשֵּׁנִי. כֵּיצַד יַעֲשׂוּ? אֶחָד נוֹתֵן גֵּט וְאֶחָד כּוֹנֵס. אִם הָיוּ שְׁנֵי אַחִים - נִפְסְלָה מִזֶּה וּמִזֶּה.

ד. הַמְקֻדֶּשׁ בְּטָעוּת וּבְפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה, וְכֵן קָטָן שֶׁקִּדֵּשׁ, אַף עַל פִּי שֶׁשָּׁלַח סִבְלוֹנוֹת לְאַחַר מִכָּאן - אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁמְּחֲמַת קִדּוּשִׁין הָרִאשׁוֹנִים שָׁלַח. וְאִם בָּעַל - קָנָה.

הַשָּׁלֵם

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: אַף עַל פִּי שֶׁבָּעַל - לֹא קָנָה, שֶׁלֹּא הָיְתָה בְּעִילָה אֶלָּא מֵחֲמַת קִדּוּשִׁין הָרִאשׁוֹנִים.

ה. הַמְקֻדֶּשׁ בִּגְזֵלָה וּבִפְקֻדּוֹן, אוֹ שֶׁחָטַף מִמֶּנָּה סֶלַע וְקִדְּשָׁהּ בּוֹ - הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. אָמַר לָהּ: הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּסֶלַע שֶׁיֵּשׁ בְּיָדֵךְ - אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? יִטְּלֶנּוּ מִיָּדָהּ, וְיַחֲזֹר וְיִתֵּן לָהּ, וְיֹאמַר: ׳הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי׳.

ו. הַמְקֻדָּשׁ בִּבְשַׂר מַעֲשֵׂר, אֲפִלּוּ לְאַחַר שְׁחִיטָה - אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. בְּעֲצָמָיו, בְּגִידָיו, בְּקַרְנָיו, בְּטְפָלָיו, בְּדָמוֹ, בְּחֶלְבּוֹ, וּבְעוֹרוֹ, וּבְגִיזָתוֹ - הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. הַמְקֻדָּשׁ, בֵּין בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים בֵּין בְּקָדְשִׁים קַלִּים - אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. בְּהֶקְדֵּשׁ בְּמֻזָּד - קֻדָּשׁ מִפְּנֵי שֶׁמַּעַל. בְּשׁוֹגֵג - לֹא מָעַל; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ לוֹ בָּהֶן טוֹבֶת הֲנָאָה שָׁוֶה פְּרוּטָה - מְקֻדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו - אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּהֶקְדֵּשׁ, וְדִבְרֵי רַבִּי מֵאִיר בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי.

ז. הַמְקֻדָּשׁ בְּיַיִן נָסָךְ, וּבַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, וּבְעֵיר הַנִּדַּחַת וְיוֹשְׁבֶיהָ, בְּעוֹרוֹת לְבוּבִין, בַּאֲשֵׁרָה וּפְרוּתֶיהָ, בַּבִּימוֹס וּמַה שֶּׁעָלֶיהָ, בְּמַרְקוּלִיס וּמַה שֶּׁעָלָיו, וּבְכָל דָּבָר שֶׁחָל עָלָיו אִסּוּר עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, כֻּלָּם אַף עַל פִּי שֶׁמְּכָרָן, וְקִדֵּשׁ בִּדְמֵיהֶן - אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. בְּמֵי חַטָּאת וּבְאֵפֶר חַטָּאת - מְקֻדֶּשֶׁת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ לוֹ בָּהֶן טוֹבֶת הֲנָאָה שָׁוֶה פְּרוּטָה - מְקֻדֶּשֶׁת, וְאִם לָאו - אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת.

ח. הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה: ׳הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי לְאַחַר שֶׁאֶתְגַּיֵּר׳, אוֹ ׳לְאַחַר שֶׁתִּתְגַּיְּרִי׳, ׳לְאַחַר שֶׁאֶשְׁתַּחְרֵר׳, ׳לְאַחַר שֶׁתִּשְׁתַּחְרְרִי׳, ׳לְאַחַר שֶׁיָּמוּת בַּעֲלִיךְ׳, ׳לְאַחַר שֶׁתָּמוּת אֲחוֹתֵךְ׳, אוֹ ׳לְאַחַר שֶׁיְּחַלֵּץ לִיךְ יְבָמֵךְ׳, בְּכֻלָּם, אַף עַל פִּי שֶׁנִּתְקַיְּמִים הַתְּנַאי - אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת.

תּוֹסֶפְתָּא

ט. ׳קִדַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ לְמִי קִדַּשְׁתִּיהָ׳, בָּא אֶחָד וְאָמַר: ׳אֲנִי קִדַּשְׁתִּיהָ׳ – נֶאֱמָן לְכָנְסָהּ. אִם מִשֶּׁכְּנָסָהּ, בָּא אֶחָד וְאָמַר: ׳אֲנִי קִדַּשְׁתִּיהָ׳ – לֹא כָל הֵימֶנּוּ לְאָסְרָהּ. ׳קִדַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי׳ – הַקְּטַנּוֹת בִּכְלָל וְלֹא הַגְּדוֹלוֹת בִּכְלָל. ׳נִתְקַדְּשָׁה בִּתִּי׳ – אֵין הַקְּטַנּוֹת בִּכְלָל. ׳גֵּרַשְׁתִּי אֶת בִּתִּי׳ – הַקְּטַנּוֹת בִּכְלָל וְאֵין הַגְּדוֹלוֹת בִּכְלָל. ׳נִתְגָּרְשָׁה בִּתִּי׳ – אֵין הַקְּטַנּוֹת בִּכְלָל. ׳נִשְׂבֵּית וּפְדִיתִיהָ׳, אוֹ ׳שֶׁנִּבְעֲלָה לְאָחָד מִן הַפְּסוּלִין׳ – לֹא כָל הֵימֶנּוּ לְאָסְרָהּ. ׳קִדַּשְׁתִּי אֶת בִּתִּי׳, וְהָיָה לוֹ עֶשֶׂר בָּנוֹת – כֻּלָּן אֲסוּרוֹת מִן הַסָּפֵק. אִם אָמַר ׳גְּדוֹלָה׳ – לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֶלָּא גְּדוֹלָה. וְאִם אָמַר ׳קְטַנָּה׳ – לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֶלָּא קְטַנָּה.

י. שְׁנֵי אַחִים שֶׁקִּדְּשׁוּ שְׁתֵּי אֲחָיוֹת, זֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאֵיזוֹ קִדֵּשׁ, וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאֵיזוֹ קִדֵּשׁ – שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִין מִן הַסָּפֵק. אִם הָיוּ עֲסוּקִין בַּגְּדוֹלָה לַגָּדוֹל וּבַקְּטַנָּה לַקָּטָן, אוֹמֵר אֲנִי: גְּדוֹלָה לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֶלָּא לַגָּדוֹל, וּקְטַנָּה לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֶלָּא לַקָּטָן.

יא. ׳קִדַּשְׁתִּיךְ׳, וְהִיא אוֹמֶרֶת: ׳לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֶלָּא בִּתִּי׳ – הוּא אָסוּר בִּקְרוֹבוֹת גְּדוֹלָה וְהַגְּדוֹלָה מֻתֶּרֶת בִּקְרוֹבָיו, וּמֻתָּר בִּקְרוֹבוֹת קְטַנָּה, וּקְטַנָּה אֲסוּרָה בִּקְרוֹבָיו. ׳קִדַּשְׁתִּי אֶת בִּתֵּךְ׳, וְהִיא אוֹמֶרֶת: ׳לֹא קִדַּשְׁתָּ אֶלָּא אוֹתִי׳ – אָסוּר בִּקְרוֹבוֹת קְטַנָּה וּקְטַנָּה מֻתֶּרֶת בִּקְרוֹבָיו, וּמֻתָּר בִּקְרוֹבוֹת גְּדוֹלָה וּגְדוֹלָה אֲסוּרָה בִּקְרוֹבָיו.

יב. כֹּהֶנֶת וּלְוִיָּה וְיִשְׂרְאֵלִית שֶׁנִּשְׁאוּ לַגֵּר – הַוָּלָד גֵּר. לְעֶבֶד מְשֻׁחְרָר – הַוָּלָד עֶבֶד מְשֻׁחְרָר. כּוּתִי וְעֶבֶד שֶׁבָּאוּ עַל בַּת יִשְׂרָאֵל וְהוֹלִידָה בֵּן – הַוָּלָד מַמְזֵר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֵין מַמְזֵר אֶלָּא מִן הָאִשָּׁה שֶׁאֲסוּרָה אִסּוּר עֶרְוָה וְחַיָּבִין עָלֶיהָ כָּרֵת.

מַסֶּכֶת קִדּוּשִׁין פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. גֵּרִי, וַחֲרוּרֵי, מַמְזֵרִי, וּנְתִינֵי, שְׁתּוּקִי, וַאֲסוּפִי, וְכָל הָאֲסוּרִין לָבֹא בַּקָּהָל – מֻתָּרִים

הַשָּׁלֵם

לָבֹא זֶה בָּזֶה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַרְבַּע קְהִלּוֹת הֵן: קָהָל כֹּהֲנִים, קָהָל לְוִיִּם, קָהָל יִשְׂרְאֵל, קָהָל גֵּרִים. וְהַשְּׁאָר – מַתָּרִים לָבֹא זֶה בָּזֶה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: שָׁלֹשׁ קְהִלּוֹת הֵן: קָהָל כֹּהֲנִים, קָהָל לְוִיִּם, קָהָל יִשְׂרְאֵל. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כָּל הָאֲסוּרִין בַּקָּהָל – וַדַּאי בּוּדָּאן מְתָּר, וַדַּאי בִּסְפֵקָן, סְפֵקָן בּוּדָּאן, וּסְפֵקָן בִּסְפֵקָן – אָסוּר.

ב. אֵלּוּ הֵן הַסְּפֵקוֹת: שְׁתּוּקִי, וַאֲסוּפִי וְכוּתִי. וְכֵן הָיָה רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מַמְזֵר לֹא יִשָּׂא אֶת מַמְזֶרֶת, כּוּתִי לֹא יִשָּׂא אֶת כּוּתִית, וְכֵן שְׁתּוּקִי וַאֲסוּפִי כַּיּוֹצֵא בָּהֶן.

ג. גֵּר וְעֶבֶד מְשֻׁחְרָר – מֻתָּרִין בְּמַמְזֶרֶת וְהַוָּלָד מַמְזֵר; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: גֵּר לֹא יִשָּׂא מַמְזֶרֶת, גֵּר וְעֶבֶד מְשֻׁחְרָר וְחָלָל מֻתָּרִין בְּכֹהֶנֶת. אֵיזוֹ הִיא עִסָּה? כָּל שֶׁאֵין בָּהּ לֹא מִשּׁוּם נְתִינוּת וְלֹא מִשּׁוּם מַמְזֶרֶת, וְלֹא מִשּׁוּם עַבְדֵי מְלָכִים. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: שָׁמַעְתִּי, כָּל שֶׁאֵין בָּהּ אֶחָד מִכָּל אֵלּוּ – כְּשֵׁרָה לַכְּהֻנָּה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר, וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר כְּדִבְרָיו: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ עִסָּה פְּסוּלָה לַכְּהֻנָּה? מִפְּנֵי שֶׁסָּפֵק חֲלָלִים שֶׁנִּטְמְעוּ בָּהּ, מַכִּירִין יִשְׂרָאֵל נְתִינִין וּמַמְזֵרִין שֶׁבֵּינֵיהֶן, וְאֵין מַכִּירִין חֲלָלִים שֶׁבֵּינֵיהֶן.

ד. בַּת חָלָל זָכָר – פְּסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה לְעוֹלָם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּת גֵּר זָכָר כְּבַת חָלָל זָכָר, וּפְסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה. עִסָּה פְּסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה. נִשֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל – בְּתָהּ כְּשֵׁרָה לַכְּהֻנָּה. גִּיּוֹרֶת וַחֲלָלָה – פְּסוּלָה לְכְהוּנָּה. נִשֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל – בְּתָהּ כְּשֵׁרָה לַכְּהֻנָּה. שְׁבוּיָה – פְּסוּלָה לַכְּהֻנָּה. נִשֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל – בְּתָהּ כְּשֵׁרָה לַכְּהֻנָּה. שִׁפְחָה – פְּסוּלָה לַכְּהֻנָּה. נִשֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל – בְּתָהּ כְּשֵׁרָה לַכְּהֻנָּה. נִמְצְאוּ יִשְׂרְאֵל מְקֻוֶּה לַכֹּהֲנִים, וְשִׁפְחָה מְקֻוֶּה לְכָל הַפְּסוּלִין.

ה. נְתִינִין וּמַמְזֵרִין טְהוֹרִין לֶעָתִיד לָבֹא; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֵין

תּוֹסֶפְתָּא

טְהוֹרִין. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי: וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר (יְחֶזְקֵאל לו, כה): ״וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם״?! אָמַר לוֹ רַבִּי מֵאִיר: (שָׁם): ״מִכָּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכֹּל גִּלּוּלֵיכֶם״. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מַה תַּלְמוּד לוֹמַר ״אֲטַהֵר אֶתְכֶם״? – אֶפְלוּ מִן הַנְּתִינוּת וּמִן הַמַּמְזֵרוּת.

ו. מִצָּרִי שֵׁנָּשָׂא מִצָּרִית, אֲדוֹמִי שֶׁנָּשָׂא אֲדוֹמִית, רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי – אָסוּר, וּשְׁלִישִׁי – מֻתָּר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּנֵימִין גֵּר מִצָּרִי, הָיָה לִי חָבֵר, מִתַּלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָה, וְאָמַר: אֲנִי גֵּר מִצָּרִי, וְנָשָׂאתִי אֲנִי אִשָּׁה גִּיּוֹרֶת מִצָּרִית, וַהֲרֵינִי הוֹלֵךְ לְהַשִּׂיא אִשָּׁה לִבְנֵי בַּת גִּיּוֹרֶת מִצָּרִי, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה בֵּן בְּנֵי כָּשֵׁר לָבֹא בַּקָּהָל, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כג): ״דּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא לָהֶם בְּקְהַל ה׳״. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: בְּנֵימִין, טָעִיתָ! הֲלָכָה הִיא, מִשֶּׁעָלָה סַנְחֵרִיב וּבִלְבֵּל אֶת כָּל הָאֻמּוֹת, לֹא עַמּוֹנִים וְלֹא מוֹאָבִים בִּמְקוֹמָן, וְלֹא מִצָּרִי וַאֲדוֹמִי בִּמְקוֹמָן, אֶלָּא עַמּוֹנִי נוֹשֵׂא מִצָּרִית, וּמִצָּרִי נוֹשֵׂא עַמּוֹנִית, וְאֶחָד מִכָּל אֵלּוּ נוֹשֵׂא אַחַת מִכָּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה, וְאֶחָד מִכָּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה נוֹשֵׂא אַחַת מִכָּל אֵלּוּ – הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַוָּלָד.

ז. לְוִיָּה וְיִשְׂרְאֵלִית מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶם עוֹד אַחַת – הֲרֵי שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה. בָּדַק אֶת הָאֵם – אֵין צָרִיךְ לִבְדּוֹק אֶת הַבָּנִים. בָּדַק אֶת הַבָּנִים – אֵין צָרִיךְ לִבְדּוֹק אֶת הָאֵם. בָּדַק אֶת הַגְּדוֹלִים – אֵין צָרִיךְ לִבְדּוֹק אֶת הַקְּטַנִּים. בָּדַק אֶת הַקְּטַנִּים – אֵין צָרִיךְ לִבְדּוֹק אֶת הַגְּדוֹלִים. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּאִשָּׁה אַחַת, אֲבָל בִּשְׁתֵּי נָשִׁים – מֵבִיא רְאָיָה עַל הָאִשָּׁה, וְעַל הַבָּנִים, וְעַל הַגְּדוֹלִים, וְעַל הַקְּטַנִּים.

ח. הָאוֹמֵר: ׳בְּנִי זֶה, מְמְזָר׳ – אֵין נֶאֱמָן. ׳בְּנִי זֶה, בֶּן גְּרוֹשָׁה׳ אוֹ ׳בֶּן חֲלוּצָה׳ – עַל הַקָּטָן נֶאֱמָן, עַל הַגָּדוֹל – אֵין נֶאֱמָן; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶפְלוּ שְׁנֵיהֶם

הַשָּׁלֵם

אוֹמְרִים עַל הָעֶבֶר שֶׁבִּמְעֶיהָ ׳מַמְזֵר׳ – אֵין נֶאֱמָנִים.

ט. מִי שֶׁיָּצָא הוּא וְאִשְׁתּוֹ לִמְדִינַת הַיָּם, וּבָא הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו, וְאָמַר: ׳אִשָּׁה שֶׁיָּצָתָה עִמִּי לִמְדִינַת הַיָּם׳ – הֲרֵי הִיא זוֹ, וְאֵלּוּ בָּנֶיהָ – אֵין צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה, לֹא עַל הָאִשָּׁה וְלֹא עַל הַבָּנִים. ׳מֻתָּה וְאֵלּוּ בָּנֶיהָ׳ – צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה עַל הַבָּנִים, וְאֵין צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה עַל הָאִשָּׁה. ׳אֵלּוּ בְנֵי אִשָּׁה שֶׁנָּשָׂאתִי בִּמְדִינַת הַיָּם, הֲרֵי הִיא זוֹ וְאֵלּוּ בָּנֶיהָ׳ – צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה עַל הָאִשָּׁה וְאֵין צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה עַל הַבָּנִים, וּמֵבִיא רְאָיָה עַל הַגְּדוֹלִים וְאֵינוֹ מֵבִיא רְאָיָה עַל הַקְּטַנִּים, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּאִשָּׁה אַחַת, אֲבָל בִּשְׁתֵּי נָשִׁים – מֵבִיא רְאָיָה עַל הָאִשָּׁה, וְעַל הַבָּנִים, וְעַל הַגְּדוֹלִים, וְעַל הַקְּטַנִּים.

י. מִתְיַחֶדֶת אִשָּׁה אַחַת עִם שְׁנֵי אֲנָשִׁים, אֶפְלוּ שְׁנֵיהֶם כּוּתִים, אֶפְלוּ שְׁנֵיהֶם עֲבָדִים, אֶפְלוּ אֶחָד כּוּתִי וְאֶחָד עֶבֶד, חוּץ מִן הַקָּטָן, שֶׁאֵינָהּ בּוֹשָׁה לְשַׁמֵּשׁ כְּנֶגְדּוֹ. אֲחוֹתוֹ וַחֲמוֹתוֹ וּשְׁאָר כָּל עֲרָיוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה – לֹא יִתְיַחֵד עִמָּהֶן, אֶלָּא עַל פִּי שְׁנַיִם. אֲבָל הִיא לֹא תִּתְיַחֵד אֲפִלּוּ עִם מֵאָה עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַף מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים, וְאֵין שְׁרוּיִין אֶצְלוֹ – לֹא יִלְמַד סוֹפְרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רָוֹק לֹא יִרְעֶה בְּהֵמָה דַּקָּה, וְלֹא יִשְׁנוּ שְׁנֵי רָוְקִים בְּטַלִּית אַחַת. וַחֲכָמִים מַתִּירִין. אָמְרוּ לוֹ: לֹא נֶחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל כָּךְ.

יא. הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: יֵשׁ אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁמּוֹלִידִין חָמֵשׁ אֻמּוֹת, כֵּיצַד? עוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֶבֶד וְשִׁפְחָה, וְלָהֶם שְׁנֵי בָּנִים. נִתְגַּיֵּר אֶחָד מֵהֶם, נִמְצָא אֶחָד גֵּר וְאֶחָד עוֹבֵד כּוֹכָבִים. נִתְגַּיְּרוּ רַבָּן וְגִיּוֹרֶן לַעֲבָדִים, וְהוֹלִידוּ בֵּן – הַוָּלָד עֶבֶד. נִשְׁתַּחְרֵר אֶחָד מֵהֶן וְהוֹלִידוּ בֵּן – הַוָּלָד מַמְזֵר. נִשְׁתַּחְרְרָה שִׁפְחָה, וּבָא עָלֶיהָ אוֹתוֹ עֶבֶד וְהוֹלִידוּ בֵּן – הַוָּלָד מְשֻׁחְרָר. נִשְׁתַּחְרְרוּ שְׁנֵיהֶם וְהוֹלִידוּ בֵּן – הַוָּלָד עֶבֶד מְשֻׁחְרָר. יֵשׁ שֶׁמּוֹכֵר אֶת אָבִיו לְתֵת לְאִמּוֹ כְּתֻבָּה,

תּוֹסֶפְתָּא

כֵּיצַד? מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֶבֶד וְשִׁפְחָה, וְהוֹלִידוּ בֵּן, שְׂחֵרַר שִׁפְחָתוֹ וּנְשָׂאָהּ, וְכָתַב כָּל נְכָסָיו לִבְנָהּ, זֶה הוּא שֶׁמּוֹכֵר אֶת אָבִיו לְתֵן לְאִמּוֹ כְּתֻבָּה.

יב. כָּל שֶׁעִסְקוֹ עִם הַנָּשִׁים – לֹא יִתְיַחֵד עִם הַנָּשִׁים. כְּגוֹן הַצּוֹרְפִין, וְהַסְּרִיקוֹן, וְהַגַּרְדִּיִּים, וְהָרוֹכְלִים, וְהַגָּרָע, וְהַחַיָּטִים, וְהַסַּפָּרִין, וְהַכּוֹבְסִין, וְהַנּוֹקְרוֹת, וְהַבַּלָּן, וּבָרְסְקִי. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֵין לְךָ אָמָּנוּת שֶׁעוֹבֶרֶת מִן הָעוֹלָם, אֶלָּא אַשְׁרֵי מִי שֶׁרוֹאֶה אֶת הוֹרָיו בְּאָמָּנוּת מְעֻלֶּה. אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁרוֹאֶה אֶת הוֹרָיו בְּאָמָּנוּת פְּגוּמָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: לְעוֹלָם יְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ אָמָּנוּת נְקִיָּה וְקַלָּה, וִיבַקֵּשׁ רַחֲמִים לְפָנֵי מִי שֶׁהַנְּכָסִים שֶׁלּוֹ, שֶׁאֵין לְךָ אָמָּנוּת שֶׁאֵין בָּהּ עָנְיוּת וַעֲשִׁירוּת, לְהוֹדִיעֲךָ, שֶׁאֵין עֹשֶׁר וְעֹנִי מִן הָאָמָּנוּת.

יג. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: מֵימֵי לֹא רָאִיתִי אֲרִי סַבָּל, צְבִי קַיָּץ, שׁוּעָל חֲנָוָנִי, זְאֵב מוֹכֵר קְדֵרוֹת, וּבְהֵמָה חַיָּה וְעוֹף שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אָמָּנוּת. וְהֵם מִתְפַּרְנְסִין שֶׁלֹּא בְצַעַר! וְהֵן לֹא נִבְרְאוּ אֶלָּא לְשַׁמְּשֵׁנִי! וַאֲנִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי. וַהֲלֹא דְּבָרִים קַל וָחֹמֶר: מַה אֵלּוּ, שֶׁלֹּא נִבְרְאוּ אֶלָּא לְשַׁמְּשֵׁנִי – הֲרֵי הֵן מִתְפַּרְנְסִין שֶׁלֹּא בְצַעַר! אֲנִי, שֶׁנִּבְרֵאתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי – אִינוֹ דִּין שֶׁאֶתְפַּרְנֵס שֶׁלֹּא בְצַעַר? אֶלָּא שֶׁהֵרַעוֹתִי אֶת מַעֲשַׂי וְקִפַּחְתִּי אֶת פַּרְנָסָתִי.

יד. רַבִּי נְהוֹרַאי אוֹמֵר: מֵנִיחַ אֲנִי כָּל אָמָּנוּת שֶׁבָּעוֹלָם וְאֵינִי מְלַמֵּד אֶת בְּנִי אֶלָּא תּוֹרָה, שֶׁאוֹכְלִין שְׂכָרָהּ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לָהֶם לָעוֹלָם הַבָּא, לְפִי שְׁכָל אָמָּנוּת שֶׁבָּעוֹלָם אֵין עוֹמְדִין לְאָדָם אֶלָּא בְּנַעֲרוּתוֹ, בִּזְמַן שֶׁכֹּחוֹ עָלָיו, אֲבָל אִם בָּא לִידֵי חֹלִי אוֹ לִידֵי זִקְנָה אוֹ לִידֵי מַדַּת הַיִּסּוּרִין, אֵין עוֹשֶׂה מְלָאכָה, לְסוֹף שֶׁמֵּת בָּרָעָב. אֲבָל תּוֹרָה, מְשַׁמַּרְתּוֹ לְאָדָם מִכָּל רַע בְּנַעֲרוּתוֹ, וְנוֹתֶנֶת לוֹ אַחֲרִית וְתִקְוָה בְּזִקְנוּתוֹ, בְּזִקְנוּתוֹ מַהוּ אוֹמֵר (תְּהִלִּים צב, טו): ״עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה״ וְגוֹ׳. בְּנַעֲרוּתוֹ מַהוּ אוֹמֵר (יְשַׁעְיָה

הַשָּׁלֵם

מ, לא): ״וְקַוֵּי ה׳ יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים״ וְגוֹ׳. וְכֵן אַתָּה מוֹצֵא בְּאַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁבֵּרְכוֹ הַמָּקוֹם בְּזִקְנוּתוֹ יֶתֶר מִנַּעֲרוּתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כד, א): ״וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַה׳ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל״. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: שֶׁלֹּא הָיְתָה לוֹ בַּת. רַבִּי אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שֶׁהָיְתָה לוֹ בַּת. רַבִּי אֶלְעָזָר הַמּוֹדָעִי אוֹמֵר: זוֹ אַצְטַגְנִינוּת שֶׁהָיְתָה בִּלְבּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁהַכֹּל הָיוּ בָּאִין לְפָנָיו. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי אוֹמֵר: זוֹ מַרְגָּלִית טוֹבָה שֶׁהָיְתָה תְּלוּיָה בְּצַוָּארוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁכָּל חוֹלֶה הָרוֹאֶה אוֹתָהּ מִיָּד מִתְרַפֵּא, מִשֶּׁמֵּת אַבְרָהָם אָבִינוּ נָטְלָהּ הַמָּקוֹם וּתְלָאָהּ בְּגַלְגַּל חַמָּה. דָּבָר אַחֵר: שֶׁלֹּא מָרַד עֵשָׂו בְּיָמָיו. דָּבָר אַחֵר: שֶׁעָשָׂה יִשְׁמָעֵאל תְּשׁוּבָה בְּיָמָיו. אֲחֵרִים אוֹמְרִים: בַּת הָיְתָה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ וּ׳בְכֹל׳ שְׁמָהּ. וּבֵרְכוֹ הַמָּקוֹם בְּזִקְנוּתוֹ יֶתֶר מִנַּעֲרוּתוֹ, וְכָל כָּךְ לָמָּה? מִפְּנֵי שֶׁעָשָׂה אֶת הַתּוֹרָה עַד שֶׁלֹּא בָּאת, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כו, ה): ״עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹולִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקֹּתַי וְתוֹרֹתָי״; ׳תּוֹרָתַי׳ לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא ׳וְתוֹרֹתָי׳, מְלַמֵּד שֶׁנִּתְגַּלּוּ לוֹ טַעֲמֵי תּוֹרָה וְדִקְדּוּקֶיהָ.

מַסֶּכֶת נְדָרִים פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. הָאוֹמֵר ׳יְמִינָה׳ – הֲרֵי זוֹ שְׁבוּעָה. ׳שְׂמֹאלָה׳ – הֲרֵי זוֹ שְׁבוּעָה. ׳בַּשֶּׁמֶשׁ׳ – הֲרֵי זוֹ שְׁבוּעָה. ׳לַשֶּׁמֶשׁ׳ – הֲרֵי זֶה קָרְבָּן.

ב. ׳כִּנְדָבַת רְשָׁעִים׳ – לֹא אָמַר כְּלוּם; שֶׁאֵין רְשָׁעִים מִתְנַדְּבִין כִּנְדָבַת כְּשֵׁרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נָדָר בַּנָּזִיר, שֶׁחֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ מִתְאַוִּין לְהָבִיא קָרְבָּן חַטָּאת. וּלְפִי שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵבִיא תַּקָּלָה עַל יָדָם, מַה הָיוּ עוֹשִׂין? עוֹמְדִין וּמִתְנַדְּבִין נְזִירוּת לַמָּקוֹם. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: ׳כִּנְדָבַת כְּשֵׁרִין׳ – לֹא נָדַר בְּנָזִיר, שֶׁחֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים לֹא הָיוּ מִתְנַדְּבִין נְזִירוּת, אֶלָּא הָרוֹצֶה לְהָבִיא עוֹלָה – מִתְנַדֵּב, וּמֵבִיא שְׁלָמִים, וּמֵבִיא תּוֹדָה. וְאַרְבָּעָה מִינֵי לְחָמִים מִתְנַדֵּב וּמֵבִיא. אֲבָל בִּנְזִירוּת לֹא

תּוֹסֶפְתָּא

הִתְנַדְּבוּ, מִפְּנֵי שֶׁהֵן צְרִיכִין כַּפָּרָה עֲלֵיהֶן, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ו, יא): ״וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ״.

א,ג הָאוֹמֵר: ׳אֲנִי נוֹדֵר׳ – הֲרֵי זֶה מָתָר. ׳כְּבָר הָיִיתִי נוֹדֵר׳ – הֲרֵי זֶה אָסוּר. ׳קָרְבָּן, אִם טוֹעֲמוֹ אֲנִי׳ – מָתָר. ׳לֹא קָרְבָּן וְלֹא טוֹעֲמוֹ אֲנִי׳ – אָסוּר.

ד. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הָאוֹמֵר ׳בְּמוֹהִי׳ – לֹא אָמַר כְּלוּם. וּדְאָמַר: ׳מוֹהָה מוֹהִי׳ – הֲרֵי אֵלּוּ כִּנּוּיִן לִשְׁבוּעָה.

ה. וְכֵן הָיָה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ נוֹדְרִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה, אָמַר אֶחָד מֵהֶן לַחֲבֵרוֹ: ׳כְּפֵי זֶה קָרְבָּן אִם טוֹעֲמוֹ אֲנִי׳. אָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: ׳אֵינוֹ קָרְבָּן אִם טוֹעֲמוֹ אַתָּה׳. ׳הֲרֵינִי נָזִיר אִם אוֹכַל כְּפֵי זוֹ׳. אָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: ׳אֵינִי נָזִיר אִם תֹּאכַל׳ – כָּל שֶׁבִּטְלוּ דִּבְרֵיהֶן – אָסוּר.

ו. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָאוֹמֵר ׳בִּירוּשָׁלַיִם׳ – לֹא אָמַר כְּלוּם, עַד שֶׁיִּדֹּר בְּדָבָר הַקָּרֵב בִּירוּשָׁלַיִם. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי יְהוּדָה, בְּאוֹמֵר: הָא קָרְבָּן, וְהָא עוֹלָה, וְהָא מִנְחָה, וְהָא חַטָּאת. ׳תּוֹדָה וּשְׁלָמִים שֶׁאֵינִי אוֹכֵל לְךָ׳ – שֶׁמָּתָר, שֶׁלֹּא נָדַר אֶלָּא בְּחַיֵּי קָרְבָּן.

ז. ׳יְרוּשָׁלַיִם׳, ׳לִירוּשָׁלַיִם׳, ׳כִּירוּשָׁלַיִם׳. ׳הֵיכָל׳, ׳לְהֵיכָל׳, ׳כַּהֵיכָל׳. ׳מִזְבֵּחַ׳, ׳לְמִזְבֵּחַ׳, ׳כְּמִזְבֵּחַ׳. ׳אִימְרָא׳, ׳לְאִימְרָא׳, ׳כְּאִימְרָא׳. ׳דִּירִים׳, ׳לַדִּירִים׳, ׳כַּדִּירִים׳. ׳עֲצִים׳, ׳לָעֲצִים׳, ׳כְּעֲצִים׳. ׳אִישִׁים׳, ׳לְאִישִׁים׳, ׳כְּאִישִׁים׳. ׳בְּזִיכִין׳, ׳לְבָזִיכִין׳, ׳כְּבָזִיכִין׳. כֻּלָּן שֶׁאָכַל לְךָ – אָסוּר. ׳לֹא אוֹכַל לְךָ׳ – מָתָר. ׳חִלִּין׳, ׳הַחוּלִין׳, ׳כְּחִלִּין׳. בֵּין שֶׁאָכַל לְךָ׳ בֵּין ׳שֶׁלֹּא אוֹכַל לְךָ׳ – מָתָר. ׳לֹא חִלִּין שֶׁאָכַל לְךָ׳ – אָסוּר לְחִלִּין. ׳לֹא אֹכַל לְךָ׳, ׳לֹא יֹאכַל לְךָ׳ – מָתָר. ׳לְקָרְבַּן לֹא אוֹכַל לְךָ׳; רַבִּי טַרְפוֹן אוֹסֵר. ׳הֲרֵי עָלַי כִּבְכוֹר׳; רַבִּי יַעֲקֹב אוֹסֵר, וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. ׳הֲרֵי הוּא עָלַי׳ – אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִזְכִּיר קָרְבָּן – הֲרֵי זֶה נֶדֶר. ׳הֲרֵי אַתְּ עָלַי כִּבְשַׂר אִמִּי, ׳כִּבְשַׂר אֲחוֹתִי, ׳כְּעֲרְלָה׳, וּ׳כְכִלְאֵי הַכֶּרֶם׳ – מָתָר, שֶׁלֹּא הִקְדִּישׁ כְּלוּם.

ח. הַנּוֹדֵר בַּתּוֹרָה – לֹא אָמַר כְּלוּם. ׳בַּמָּה שֶׁכָּתוּב בָּהּ׳ – אָסוּר. ׳אָסוּר בַּתּוֹרָה וּבַמָּה שֶׁכָּתוּב בָּהּ׳ – אָסוּר.

ט. אֵיזֶה הוּא ׳אָסוּר׳ הָאָמוּר בַּתּוֹרָה? הָאוֹמֵר: ׳הֲרֵי עָלַי שֶׁלֹּא לֶאֱכוֹל בָּשָׂר׳, ׳שֶׁלֹּא אֶשְׁתֶּה יַיִן׳, ׳כְּיוֹם שֶׁמֵּת בּוֹ רַבּוֹ׳, ׳כְּיוֹם שֶׁנִּהֲרַג גְּדַלְיָה בֶּן אֲחִיקָם׳, ׳כְּיוֹם שֶׁרָאִיתִי יְרוּשָׁלַיִם בְּחָרְבָּנָהּ׳ – אָסוּר.

י. חֹמֶר בַּנְּדָרִים מִבִּשְׁבוּעוֹת, שֶׁהַנְּדָרִים נוֹהֲגִין בִּרְשׁוּת וּבַמִּצְוָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁבוּעוֹת. חֹמֶר בִּשְׁבוּעוֹת מִבְּנְדָרִים, שֶׁהַשְּׁבוּעוֹת נוֹהֶגֶת בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ וּבְדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּנְדָרִים. בִּנְדָרִים כֵּיצַד? אָמַר: ׳קוֹנָם סָכָּה שֶׁאֵינִי עוֹשֶׂה׳, ׳לוּלָב שֶׁאֵינִי נוֹטֵל׳, ׳תְּפִלִּין שֶׁאֵינִי נוֹתֵן׳ – אָסוּר בִּנְדָרִים וּמֻתָּר בִּשְׁבוּעוֹת. כֵּיצַד? אָמַר: ׳קוֹנָם שֶׁאֲנִי יָשֵׁן, שֶׁאֲנִי מְדַבֵּר, שֶׁאֵינִי מְהַלֵּךְ׳ – אָסוּר בִּשְׁבוּעוֹת וּמֻתָּר בִּנְדָרִים. ׳קוֹנָם פִּי מְדַבֵּר עִמָּךְ, יָדִי עוֹשָׂה עִמָּךְ, רַגְלִי מְהַלֶּכֶת עִמָּךְ׳ – אָסוּר בִּנְדָרִים וְאָסוּר בִּשְׁבוּעוֹת.

יא סְתָם נְדָרִים לְהַחְמִיר, מַה רָאִיתָה לְדוֹר? אָמַר: אֵינִי יוֹדֵעַ, אֶלָּא שֶׁרָאִיתִי חֲבֵרַי שֶׁהָיוּ נוֹדְרִין כָּךְ – אָסוּר. מִי שֶׁנָּדַר וְעָבַר עַל נִדְרוֹ – אֵין נִשְׁאָלִין לוֹ, עַד שֶׁיִּנָּהֵג אִסּוּר כַּיָּמִים שֶׁנָּהֲגוּ בְּהֶן הֶתֵּר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁנָּדְרוּ לִזְמַן מְרֻבֶּה, אֲבָל בִּזְמַן שֶׁנָּדְרוּ לִזְמַן מוּעָט – דַּיּוֹ שְׁלֹשִׁים יוֹם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סְתָם תְּרוּמָה בִּיהוּדָה – אֲסוּרָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: סְתָם חֲרָמִין: בַּגָּלִיל – אֲסוּרִין, וּבִיהוּדָה – מֻתָּרִין.

מַסֶּכֶת נְדָרִים פֶּרֶק שֵׁנִי

ב,א רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: הָרוֹצֶה לְהַדִּיר אֶת חֲבֵרוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ, וְהַלָּה נָדַר שֶׁלֹּא יֹאכַל אֶצְלוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁשְּׁנֵיהֶם נוֹדְרִין, זֶה נֶגֶד זֶה – הֲרֵי אֵלּוּ נִדְרֵי זְרוּזִין.

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

ב,ב נִדְרֵי הֶבַאי. אָמַר: ׳קוֹנָם אִם לֹא נִמְנֵיתִי עַל פֶּסַח שֶׁאֵלְיָה שֶׁלּוֹ שׁוֹקֶלֶת עֶשְׂרִים לִיטְרִין׳, ׳אִם לֹא שָׁתִיתִי יַיִן שֶׁלּוֹגוֹ יָפֶה דִּינָר זָהָב׳, ׳אִם לֹא רָאִיתִי נָחָשׁ שֶׁעָבְיוֹ כְּקוֹרַת בֵּית הַבַּד׳, כֻּשָּׁם שֶׁנִּדְרֵי הֶבַאי מֻתָּרוֹת, כָּךְ שְׁבוּעוֹת הֶבַאי מֻתָּרוֹת.

ב,ג תּוֹלִין לַהֲרָגִין, לַחֲרָמִין, לַמּוֹכְסִין, לַתְּרוּמָה וְלַכְּוּתִי, וּלְבֵית הַמֶּלֶךְ, וְאֵין תּוֹלִין לָהֶן לְיִשְׂרָאֵל.

ב,ד ׳חֲרֵי נְטִיעוֹת הָאֵלּוּ קָרְבָּן עַד שֶׁיְּקֻצְצוּ׳, ׳טַלִּית זוֹ קָרְבָּן עַד שֶׁתִּשָּׁרֵף׳, ׳פָּרָה זוֹ קָרְבָּן עַד שֶׁתִּשָּׁחֵט׳ - כֵּיוָן שֶׁנִּקְצְצוּ, וְכֵיוָן שֶׁנִּשְׂרְפָה, וְכֵיוָן שֶׁנִּשְׁחֲטָה - יוֹצֵא לְחֻלִּין.

ב,ה הַנּוֹדֵר מִיִּשְׂרָאֵל - אָסוּר בַּגֵּרִים. מִן הַגֵּרִים - מֻתָּר בְּיִשְׂרָאֵל. הַנּוֹדֵר מִיִּשְׂרָאֵל - אָסוּר בַּכֹּהֲנִים וּבַלְוִיִּם. מִכֹּהֲנִים וּלְוִיִּם - מֻתָּר בְּיִשְׂרָאֵל. הַנּוֹדֵר מִן הַכֹּהֲנִים - מֻתָּר בַּלְוִיִּם. מִן הַלְוִיִּם - מֻתָּר בַּכֹּהֲנִים. מֵאוֹכְלֵי הַשּׁוּם; רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר אַף בִּכּוּתִים, שִׁישְׂרָאֵל נֶהֱנִין לוֹ. לוֹקֵחַ בֵּיתֶר וּמוֹכֵר בְּפָחוֹת, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ.

ב,ו אֵינוֹ אוֹמֵר (שׁוֹפְטִים יד): ״כִּי אַתָּה הוֹלֵךְ לָקַחַת אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים״, עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים מְגַלֵּי עֲרָיוֹת שׁוֹפְכֵי דָּמִים לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא הָעֲרֵלִים. וְכֵן מָצִינוּ שֶׁלֹּא נִתְחַתֵּם גְּזַר דִּין שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אֶלָּא הָעֲרֵלִים, שֶׁנֶּאֱמַר (יְחֶזְקֵאל לב): ״כָּלָם עֲרֵלִים״ וְגוֹ׳. רַבִּי אוֹמֵר: גְּדוֹלָה מִילָה, שֶׁכָּל מִצְוֹת שֶׁעָשָׂה אַבְרָהָם אָבִינוּ, לֹא נִקְרָא שָׁלֵם, עַד שֶׁמָּל, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית יז): ״הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים״. דָּבָר אַחֵר: גְּדוֹלָה מִילָה, שֶׁאִלְמָלֵא הִיא, לֹא נִתְקַיְּמוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָהוּ לג): ״אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי״.

ב,ז אֵין בֵּין הַמּוּדָּר הֲנָאָה מֵחֲבֵרוֹ סְתָם לְמוּדָּר הֵימֶנּוּ מַאֲכָל אֶלָּא דְּרִיסַת הָרֶגֶל, וְכֵלִים שֶׁאֵין עוֹשִׂין בָּהֶן אֹכֶל נֶפֶשׁ. הַמּוּדָּר הֲנָאָה מֵחֲבֵרוֹ וָמֵת - מֵבִיא לוֹ אָרוֹן

הַשָּׁלֵם

וְתַכְרִיכִין, חֲלִילִין וּמְקוֹנְנוֹת, שֶׁאֵין הֲנָאָה לַמֵּתִים. מַעֲדוּת - עֲדוּת מָמוֹן וְעֲדוּת נְפָשׁוֹת. חוֹלֶה - נִכְנָס לְבַקְּרוֹ. הָיָה לוֹ חוֹלֶה - אֵינוֹ נִכְנָס וּמְבַקְּרוֹ, וְשׁוֹאֵל בִּשְׁלוֹמוֹ. הָיָה כֹּהֵן - זוֹרֵק עָלָיו דַּם חַטָּאתוֹ וְדַם אֲשָׁמוֹ מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם, וְרוֹחֵץ עִמּוֹ בַּמֶּרְחָץ, וְיָשֵׁן עִמּוֹ בַּמִּטָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַל הַקְּטַנָּה בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, רוֹחֵץ עִמּוֹ בְּאַמְבָּטִי גְּדוֹלָה וּמַזִּיעַ עִמּוֹ בַּמֶּרְחָץ קְטַנָּה.

ב,ח הַמּוּדָּר הֲנָאָה מֵחֲבֵרוֹ בִּפְנֵי שְׁבִיעִית - לֹא יוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְאֵינוֹ אוֹכֵל מִן הַנִּטְיעוֹת. בִּשְׁבִיעִית - יוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְאוֹכֵל מִן הַנִּטְיעוֹת.

ב,ט ׳דָּבָר זֶה הֶקְדֵּשׁ׳, וַאֲכָלָהּ, בֵּין הוּא בֵּין חֲבֵרוֹ - חֲרֵי זֶה מָעַל, לְפִיכָךְ יֵשׁ לָהּ פִּדְיוֹן. אִם אָמַר: ׳חֲרֵי הוּא עָלַי׳, וַאֲכָלָהּ - מָעַל בְּטוֹבַת הֲנָאָתוֹ. אֲכָלָהּ אַחֵר - חֲרֵי זֶה לֹא מָעַל, לְפִיכָךְ אֵין לָהּ פִּדְיוֹן; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: זֶה לֹא מָעַל, וְהַלָּה נוֹטֵל וְאוֹכֵל. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: שֶׁנִּדְרוֹ קֹדֶם לְהֶפְקֵרוֹ.

ב,י כֻּשָּׁם שֶׁשְּׁנֵיהֶם אֲסוּרִים לָדוּר בְּחָצֵר, כָּךְ שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִין לָדוּר בַּמָּבוֹי. כֻּשָּׁם שֶׁשְּׁנֵיהֶם אֲסוּרִין לְגַדֵּל תַּרְנְגוֹלִין, כָּךְ שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִין לְגַדֵּל בְּהֵמָה דַּקָּה.

ב,יא הָיָה אֶחָד מֵהֶן רָאוּי לְהַדִּיר אֲחֵרִים הֲנָאָה עַל חֶלְקוֹ - כּוֹפִין אֶת הָרָגִיל לְמְכּוֹר אֶת חֶלְקוֹ. רְחָבָה שֶׁדַּרְכָּהּ הְרֵבִים מַפְסֶקֶתָה - חֲרֵי הוּא שֶׁל עוֹלֵי בָבֶל, אֵין דַּרְכָּהּ הְרֵבִים מַפְסֶקֶתָה - חֲרֵי הוּא שֶׁל אַנְשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר.

ב,יב הַמּוּדָּר הֲנָאָה מֵעִירוֹ אוֹ מִבְּנֵי עִירוֹ, וּבָא אַחֵר וְיָשַׁב שָׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם - מֻתָּר בּוֹ. מִיּוֹשְׁבֵי עִירוֹ וּבָא אַחֵר וְיָשַׁב שָׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם - אָסוּר בּוֹ. הַמּוּדָּר הֲנָאָה מֵחֲבֵרוֹ בְּפָנָיו - אֵין נִשְׁאָלִין לוֹ אֶלָּא בְּפָנָיו, שֶׁלֹּא בְּפָנָיו - נִשְׁאָלִין לוֹ בְּפָנָיו וְלֹא בְּפָנָיו.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת נְדָרִים פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

ג,א הַנּוֹדֵר מִן הַתַּבְשִׁיל – אָסוּר בְּצָלִי וּבִשְׁלָקוֹת וּבַמָּבְשָׁל וְאָסוּר בְּאֵימְרוֹת רַכּוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהַחוֹלִים אוֹכְלִין בָּהֶן פִּתָּן.

ג,ב הַנּוֹדֵר מִן הַיּוֹרֵד לַקֻּדָּרָה – מֻתָּר בְּיוֹרֵד לְאַלְפָּס. בְּיוֹרֵד לְאַלְפָּס – אָסוּר בְּיוֹרֵד לְקֻדָּרָה. מִן הַנַּעֲשִׂין בְּקֻדָּרָה – מֻתָּר בַּנַּעֲשִׂין בְּאַלְפָּס. מִן הַנַּעֲשִׂין בְּאַלְפָּס – מֻתָּר בַּנַּעֲשִׂין בְּקֻדָּרָה. מִן הַיּוֹרֵד לַתַּנּוּר – אֵין אָסוּר אֶלָּא מִן הַפַּת בִּלְבַד. מִן הַנַּעֲשִׂין בַּתַּנּוּר – אָסוּר בְּכָל הַנַּעֲשִׂין בַּתַּנּוּר. הַנּוֹדֵר מִן הַקָּיָם – מֻתָּר בַּגְּבִינָה. מִן הַגְּבִינָה – מֻתָּר בַּקָּיָם. הַנּוֹדֵר מִן הָרֹטֶב – מֻתָּר בַּקִּיפָּה. מִן הַקִּיפָּה – מֻתָּר בָּרֹטֶב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אָמַר ׳קוֹנָם בָּשָׂר שֶׁאֲנִי טוֹעֵם׳ – אָסוּר בּוֹ בְּרָטְבוֹ וּבְקִיפָּה. ׳מִן הַשֶּׁמֶן׳ – מֻתָּר בְּשֶׁמֶן שֶׁמִּשְׁמִין. וּמָקוֹם שֶׁמִּסְתַּפְּקִין בְּשֶׁמֶן שֶׁמִּשְׁמִין – אָסוּר אַף בְּשֶׁמֶן שֶׁמִּשְׁמִין.

ג,ג רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר: כָּל שֵׁשֵׁם תּוֹלַדְתּוֹ קְרוּיָה עָלָיו וְנָדַר מִמֶּנּוּ – אָסוּר כַּיּוֹצֵא בּוֹ. מִן הַיּוֹצֵא הֵימֶנּוּ – אָסוּר בּוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל וְדֶרֶךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לֶאֱכוֹל, וְנָדַר הֵימֶנּוּ – מֻתָּר בַּיּוֹצֵא הֵימֶנּוּ. מִן הַיּוֹצֵא הֵימֶנּוּ – מֻתָּר בּוֹ. אֶת שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, אֲבָל דֶּרֶךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לֶאֱכוֹל וְנָדַר מִמֶּנּוּ, לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא בְּיוֹצֵא מִמֶּנּוּ.

ג,ד הַנּוֹדֵר מִן הַצֶּמֶר – מֻתָּר בַּפִּשְׁתָּן. מִן הַפִּשְׁתָּן – מֻתָּר בַּצֶּמֶר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לְהִתְכַּסּוֹת, וְדֶרֶךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּסּוֹת, וְנָדַר הֵימֶנּוּ – אָסוּר בַּיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ. מִן הַיּוֹצֵא הֵימֶנּוּ – אָסוּר בּוֹ. אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לְהִתְכַּסּוֹת וְאֵין דֶּרֶךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּסּוֹת, וְנָדַר הֵימֶנּוּ – מֻתָּר בְּיוֹצֵא הֵימֶנּוּ. מִן הַיּוֹצֵא הֵימֶנּוּ – מֻתָּר בּוֹ. אֶת שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִתְכַּסּוֹת, אֲבָל דֶּרֶךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּסּוֹת וְנָדַר מִמֶּנּוּ – לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא בְּיוֹצֵא מִמֶּנּוּ.

הַשָּׁלֵם

ג,ה הַנּוֹדֵר מִן הַבָּשָׂר – אָסוּר בְּכָל מִין בָּשָׂר. אָסוּר בְּרֹאשׁ וּבְרַגְלַיִם וּבִקֵּרְבַיִם וּבַקֵּנָה בָּעוֹפוֹת, וּמֻתָּר בִּבְשַׂר דָּגִים וַחֲגָבִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַנּוֹדֵר מִן הַבָּשָׂר אָסוּר בְּכָל מִין בָּשָׂר, וּמֻתָּר בְּרֹאשׁ וּבְרַגְלַיִם וּבִקֵּרְבַיִם, וּבַקֵּנָה, וּבָעוֹפוֹת, וּמֻתָּר בִּבְשַׂר דָּגִים וַחֲגָבִים. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: קְרֵבַיִן לָאו בָּשָׂר וְאָכְלֵיהוֹן לָאו אֱינַשׁ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: קוֹנָם דָּג שֶׁאֲנִי טוֹעֵם אָסוּר בַּגְּדוֹלִים וּמֻתָּר בַּקְּטַנִּים, דָּגִים שֶׁאֲנִי טוֹעֵם – אָסוּר בַּגְּדוֹלִים וְאָסוּר בַּקְּטַנִּים.

ג,ו הַנּוֹדֵר מִן הַיָּרָק בַּשְּׁבִיעִית – אָסוּר בִּירָקוֹת שָׁדֶה. מִן הַדְּלוּעִין – אֵין אָסוּר אֶלָּא דְּלַעַת יְוָנִית בִּלְבַד. מִן הַכְּרוּב – אָסוּר בָּאִסְפַּרְגִּיס. מִן הָאִסְפַּרְגִּיס – מֻתָּר בַּכְּרוּב. מִן הַכְּרִישִׁין, מָקוֹם שֶׁקּוֹרִין לְקַפְלוּטוֹת כְּרִישִׁין – אָסוּר בְּקַפְלוּטוֹת. מִן הַקַּפְלוּטוֹת – מֻתָּר בַּכְּרִישִׁין. מִן הַבְּצָלִים – אָסוּר בִּבְנֵי בְצָלִין. וְרַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. מִבְּנֵי בְצָלִים – מֻתָּר בַּבְּצָלִים. מִן הָעֲדָשִׁים – אָסוּר בָּאֲשִׁישִׁים. וְרַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. מִן הָאֲשִׁישִׁים – מֻתָּר בָּעֲדָשִׁים. מִן הַשּׁוּם – אָסוּר בַּמַּקָּפָה. וְרַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר בַּמַּקָּפָה. בַּמַּקָּפָה – מֻתָּר בַּשּׁוּם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קוֹנָם גְּרִיס שֶׁאֲנִי טוֹעֵם – מֻתָּר בַּחַיִּין וְאָסוּר בַּמְּבֻשָּׁלִים. חִטָּה שֶׁאֲנִי טוֹעֵם – מֻתָּר לְכוֹס וְאָסוּר לֶאֱפוֹת. חִטִּין שֶׁאֲנִי טוֹעֵם – אָסוּר לְכוֹס וְאָסוּר לֶאֱפוֹת.

מַסֶּכֶת נְדָרִים פֶּרֶק רְבִיעִי

ד,א הַנּוֹדֵר מִפֵּרוֹת הַשָּׁנָה – אָסוּר בְּכָל פֵּרוֹת הַשָּׁנָה, וּמֻתָּר בִּגְדָיִים וּבִטְלָאִים, וּבֶחָלָב, וּבִגּוּזָלוֹת. אִם אָמַר: ״גִּדּוּלֵי שָׁנָה שֶׁאֲנִי טוֹעֵם״ – אָסוּר בְּכֻלָּן. הַנּוֹדֵר מִן הַקַּיִץ – אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִן הַתְּאֵנָה בִּלְבַד. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: עֲנָבִים בִּכְלָל תְּאֵנִים. הַנּוֹדֵר מִן הַתְּאֵנִים – אָסוּר בַּקִּשּׁוּאִין וּבִדְלוּעִין וּבִמְלָפְפוֹנוֹת, וּמֻתָּר בְּפֵרוֹת הָאִילָן. הַנּוֹדֵר מִן הַתִּירוֹשׁ – אָסוּר בְּכָל מֵינֵי מְתִיקָה, וּמֻתָּר בַּיַּיִן. הַנּוֹדֵר מִן הַתַּבְלִין – אָסוּר בַּחַיִּין וּמֻתָּר בִּמְבֻשָּׁלִין. אִם אָמַר:

תּוֹסֶפְתָּא

״הֲרֵי הֵן עַל פִּי וַהֲרֵי הֵן עָלַי״ – אָסוּר בְּהֶן, בֵּין חַיִּין בֵּין מְבֻשָּׁלִין.

ד,ב הַנּוֹדֵר מִן הַפַּת – אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בַּפַּת הַבָּא מֵחֲמֵשֶׁת הַמִּינִין בִּלְבַד. הַנּוֹדֵר מִן הַדָּגָן אָסוּר אַף בְּפוּל הַמְצָרֵי יָבֵשׁ וּמֻתָּר בְּלַח וּמֻתָּר בְּאֹרֶז וּבַחֲלִילָקֶה וּבְטַרְגִּיס וּבְטִיסָנִי. הַנּוֹדֵר מִן הַכְּסוּת אָסוּר בַּפַּנְדָּא[1], וּבַפְּסָקָיָא, וּבְסָרְטָיָא, וּבַקַּטְבָּלָא, וְאַנְפִּילָא, וּבְמַפָּלְיָא, וּבַמִּכְנָסַיִם וְכוֹבַע. וּמֻתָּר בַּסַּק וּבַיְרִיעָה וּבַחֲמִילָה.

ד,ג כֵּיצַד? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הַכֹּל לְפִי הַנּוֹדֵר. הָיָה לָבוּשׁ צֶמֶר וְהַצֶּר[2], וְאָמַר: ״קוֹנָם צֶמֶר עוֹלֶה עָלַי״ – אָסוּר לִלְבֹּשׁ וּמֻתָּר לִטְעוֹן. הָיָה טָעוּן פִּשְׁתָּן וְהִזִּיעַ, וְאָמַר: ״קוֹנָם פִּשְׁתָּן עוֹלֶה עָלַי״ – מֻתָּר לִלְבֹּשׁ וְאָסוּר לִטְעֹן.

ד,ד ״קוֹנָם כְּכַר זֶה שֶׁאֲנִי טוֹעֵם אִם אֵלֵךְ לְמָקוֹם פְּלוֹנִי לְמָחָר״, אִם אָכַל – הֲרֵי הוּא לֹא יֵלֵךְ. אִם הָלַךְ – הֲרֵי הוּא בְּ״לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ״, אַף נְדָרִים שֶׁאָמְרוּ מֻתָּרִין, מִנַּיִן שֶׁלֹּא יְהֵא אָדָם נוֹדֵר בָּהֶן עַל מְנָת לְבַטְּלָן? תַּלְמוּד לוֹמַר (בַּמִּדְבָּר ל): ״לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ״ – שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה דְּבָרָיו חֻלִּין. דָּבָר אַחֵר: ״לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ״ – אֲפִלּוּ חָכָם אֵין מֵפֵר נִדְרוֹ לְעַצְמוֹ.

ד,ה אָמַר לוֹ: ״הַשְׁאִילֵנִי קַרְדֻּמְּךָ״! אָמַר: ״קַרְדֹּם שֶׁאֲנִי קָנוּי קוֹנָם״[3]. ״נְכָסִים עָלַי אִם יֵשׁ לִי קַרְדֹּם״ – בְּיָדוּעַ שֶׁאֵין לוֹ קַרְדֹּם. הַנּוֹדֵר עַד הַקַּיִץ בַּגְּלִיל וְיָרַד לָעֲמָקִים, אַף עַל פִּי שֶׁהִגִּיעַ הַקַּיִץ בָּעֲמָקִים – אָסוּר עַד שֶׁיַּגִּיעַ הַקַּיִץ בַּגְּלִיל.

---

[1] אבנט חלול שחוגרים בו.

[2] הגר״א גרים והצנה – היינו שהיה לו קר ובפנים לא תקנו כי לא מובן איך לתקן.

[3] אם קניתי קרדום – יהא קרדום זה אסור עלי בקונם.

הַשָּׁלֵם

ד,ו אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בְּרִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים – ׳הַמּוּדָּר הֲנָאָה מֵחֲבֵרוֹ סָתָם עַד הַפֶּסַח אָסוּר עַד שְׁחִיטַת הַפֶּסַח׳. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אָמְרוּ: ׳כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ אָסוּר׳! זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁזְּמַנּוֹ קָבוּעַ, וְאָמַר ׳עַד לִפָּנַי׳ – רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אָסוּר עַד שֶׁיַּגִּיעַ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אָסוּר עַד שֶׁיֵּצֵא, עַד שֶׁיִּפָּסְקוּ גְּשָׁמִים, עַד לֵילֵי יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, עַד שֶׁיַּעֲקְרוּ סְכוֹת – אָסוּר עַד לֵילֵי יוֹם טוֹב אַחֲרוֹן שֶׁל חַג. עַד אֲדָר הָרִאשׁוֹן, אִם הָיְתָה שָׁנָה מְעֻבֶּרֶת – נוֹתְנִין לוֹ עַד אֲדָר שֵׁנִי (בְּסֵפֶר אַחֵר: אָסוּר עַד אֲדָר שֵׁנִי).

ד,ז הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: ׳קוֹנָם שֶׁאֲנִי נֶהֱנֶה לְךָ אִם אֵין אַתָּה בָּא וְנוֹטֵל לְבֶנְיָךְ כּוֹר אֶחָד חִטִּים וּשְׁתֵּי חֲבִית שֶׁל יַיִן׳ וְאֵרְעוֹ אֹנֶס אוֹ מִשְׁתָּה אוֹ גְּשָׁמִים – מֻתָּר. וְאִם לָאו – לְעוֹלָם אָסוּר עַד שֶׁיְּפַיֵּס אֶת נִדְרוֹ עַל פִּי חָכָם; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַף זֶה יָכוֹל לְהָפֵר אֶת נִדְרוֹ שֶׁלֹּא עַל פִּי חָכָם, יֹאמַר לוֹ: ״כְּלוּם אָמַרְתָּ אֶלָּא מִפְּנֵי כְּבוֹדִי? זֶהוּ כְּבוֹדִי״! וְכֵן הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: ״קוֹנָם שֶׁאִי אַתָּה נֶהֱנֶה לִי אִם אִי אַתָּה נוֹתֵן לְבָנַי כּוֹר אֶחָד שֶׁל חִטִּים וּשְׁתֵּי חֲבִיּוֹת שֶׁל יַיִן״.

ד,ח הָיָה מְסָרֵב בַּחֲבֵרוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ בְּתוֹךְ הַמִּשְׁתֶּה, וְאָמַר: ״קוֹנָם לְבֵיתְךָ שֶׁאֲנִי נִכְנָס״ – בְּתוֹךְ הַמִּשְׁתֶּה אָסוּר. לְאַחַר הַמִּשְׁתֶּה – מֻתָּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָיָה מְסָרֵב בַּחֲבֵרוֹ בְּתוֹךְ הָרֶגֶל שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ, וְאָמַר: קוֹנָם לְבֵיתְךָ שֶׁאֲנִי נִכְנָס, בְּתוֹךְ הָרֶגֶל – אָסוּר. לְאַחַר הָרֶגֶל –מֻתָּר. הָיָה מְסָרֵב בַּחֲבֵרוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ בַּמִּשְׁתֶּה, וְאָמַר: קוֹנָם בֵּיתְךָ שֶׁאֲנִי נִכְנָס – תּוֹךְ הַמִּשְׁתֶּה אָסוּר. לְאַחַר הַמִּשְׁתֶּה – מֻתָּר. אָמַר: ״קוֹנָם לְבֵיתְךָ שֶׁאֲנִי נִכְנָס, וְטִפַּת צוֹנֵן שֶׁאֲנִי טוֹעֵם לְךָ״ – מֻתָּר לְכָנֵס וְלִרְחֹץ עִמּוֹ בְּצוֹנֵן, וְאָסוּר לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת.

מיכה פרק ב

א הוֹי חֹשְׁבֵי־אָוֶן וּפֹעֲלֵי רָע עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם בְּאוֹר
הַבֹּקֶר יַעֲשׂוּהָ כִּי יֶשׁ־לְאֵל יָדָם: **ב** וְחָמְדוּ שָׂדוֹת
וְגָזָלוּ וּבָתִּים וְנָשָׂאוּ וְעָשְׁקוּ גֶּבֶר וּבֵיתוֹ וְאִישׁ
וְנַחֲלָתוֹ: {פ}
ג לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי חֹשֵׁב עַל־הַמִּשְׁפָּחָה
הַזֹּאת רָעָה אֲשֶׁר לֹא־תָמִישׁוּ מִשָּׁם צַוְּארֹתֵיכֶם
וְלֹא תֵלְכוּ רוֹמָה כִּי עֵת רָעָה הִיא: **ד** בַּיּוֹם הַהוּא
יִשָּׂא עֲלֵיכֶם מָשָׁל וְנָהָה נְהִי נֶהְיָה אָמַר שָׁדוֹד
נְשַׁדֹּנוּ חֵלֶק עַמִּי יָמֵיר אֵיךְ יָמִישׁ לִי לְשׁוֹבֵב שָׂדֵינוּ
יְחַלֵּק: **ה** לָכֵן לֹא־יִהְיֶה לְךָ מַשְׁלִיךְ חֶבֶל בְּגוֹרָל
בִּקְהַל יְהוָה: **ו** אַל־תַּטִּפוּ יַטִּיפוּן לֹא־יַטִּפוּ לָאֵלֶּה
לֹא יִסֹּג כְּלִמּוֹת: **ז** הֶאָמוּר בֵּית־יַעֲקֹב הֲקָצַר רוּחַ
יְהוָה אִם־אֵלֶּה מַעֲלָלָיו הֲלוֹא דְבָרַי יֵיטִיבוּ עִם
הַיָּשָׁר הֹלֵךְ: **ח** וְאֶתְמוֹל עַמִּי לְאוֹיֵב יְקוֹמֵם מִמּוּל
שַׂלְמָה אֶדֶר תַּפְשִׁטוּן מֵעֹבְרִים בֶּטַח שׁוּבֵי
מִלְחָמָה: **ט** נְשֵׁי עַמִּי תְּגָרְשׁוּן מִבֵּית תַּעֲנֻגֶיהָ
מֵעַל עֹלָלֶיהָ תִּקְחוּ הֲדָרִי לְעוֹלָם: **י** קוּמוּ וּלְכוּ כִּי
לֹא־זֹאת הַמְּנוּחָה בַּעֲבוּר טֻמְאָה תְּחַבֵּל וְחֶבֶל
נִמְרָץ: **יא** לוּ־אִישׁ הֹלֵךְ רוּחַ וְשֶׁקֶר כִּזֵּב אַטִּף לְךָ
לַיִן וְלַשֵּׁכָר וְהָיָה מַטִּיף הָעָם הַזֶּה: **יב** אָסֹף
אֲאֻסֹּף יַעֲקֹב כֻּלָּךְ קַבֵּץ אַקַבֵּץ שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל
יַחַד אֲשִׁימֶנּוּ כְּצֹאן בָּצְרָה כְּעֵדֶר בְּתוֹךְ הַדְּבִרוֹ
תְּהִימֶנָה מֵאָדָם: **יג** עָלָה הַפֹּרֵץ לִפְנֵיהֶם פָּרְצוּ
וַיַּעַבְרוּ שַׁעַר וַיֵּצְאוּ בוֹ וַיַּעֲבָר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם
וַיהוָה בְּרֹאשָׁם: {פ}

מיכה פרק ג

א וָאֹמַר שִׁמְעוּ־נָא רָאשֵׁי יַעֲקֹב וּקְצִינֵי בֵּית
יִשְׂרָאֵל הֲלוֹא לָכֶם לָדַעַת אֶת־הַמִּשְׁפָּט: **ב** שֹׂנְאֵי
טוֹב וְאֹהֲבֵי רָעָה גֹּזְלֵי עוֹרָם מֵעֲלֵיהֶם וּשְׁאֵרָם
מֵעַל עַצְמוֹתָם: **ג** וַאֲשֶׁר אָכְלוּ שְׁאֵר עַמִּי וְעוֹרָם
מֵעֲלֵיהֶם הִפְשִׁיטוּ וְאֶת־עַצְמֹתֵיהֶם פִּצֵּחוּ וּפָרְשׂוּ
כַּאֲשֶׁר בַּסִּיר וּכְבָשָׂר בְּתוֹךְ קַלָּחַת: **ד** אָז יִזְעֲקוּ
אֶל־יְהוָה וְלֹא יַעֲנֶה אוֹתָם וְיַסְתֵּר פָּנָיו מֵהֶם בָּעֵת
הַהִיא כַּאֲשֶׁר הֵרֵעוּ מַעַלְלֵיהֶם: {פ}
ה כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־הַנְּבִיאִים הַמַּתְעִים אֶת־עַמִּי
הַנֹּשְׁכִים בְּשִׁנֵּיהֶם וְקָרְאוּ שָׁלוֹם וַאֲשֶׁר לֹא־יִתֵּן
עַל־פִּיהֶם וְקִדְּשׁוּ עָלָיו מִלְחָמָה: **ו** לָכֵן לַיְלָה לָכֶם
מֵחָזוֹן וְחֹשְׁכָה לָכֶם מִקֶּסֶם וּבָאָה הַשֶּׁמֶשׁ עַל־
הַנְּבִיאִים וְקָדַר עֲלֵיהֶם הַיּוֹם: **ז** וּבֹשׁוּ הַחֹזִים
וְחָפְרוּ הַקֹּסְמִים וְעָטוּ עַל־שָׂפָם כֻּלָּם כִּי אֵין
מַעֲנֵה אֱלֹהִים: **ח** וְאוּלָם אָנֹכִי מָלֵאתִי כֹחַ אֶת־
רוּחַ יְהוָה וּמִשְׁפָּט וּגְבוּרָה לְהַגִּיד לְיַעֲקֹב פִּשְׁעוֹ
וּלְיִשְׂרָאֵל חַטָּאתוֹ: {ס} **ט** שִׁמְעוּ־נָא זֹאת רָאשֵׁי
בֵּית יַעֲקֹב וּקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמְתַעֲבִים מִשְׁפָּט
וְאֶת כָּל־הַיְשָׁרָה יְעַקֵּשׁוּ: **י** בֹּנֶה צִיּוֹן בְּדָמִים
וִירוּשָׁלַם בְּעַוְלָה: **יא** רָאשֶׁיהָ | בְּשֹׁחַד יִשְׁפֹּטוּ
וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יוֹרוּ וּנְבִיאֶיהָ בְּכֶסֶף יְקֹסֵמוּ וְעַל־
יְהוָה יִשָּׁעֲנוּ לֵאמֹר הֲלוֹא יְהוָה בְּקִרְבֵּנוּ לֹא־תָבוֹא
עָלֵינוּ רָעָה: **יב** לָכֵן בִּגְלָלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ
וִירוּשָׁלַם עִיִּין תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר: {פ}

מיכה פרק ד

א וְהָיָה | בְּאַחֲרִית הַיָּמִים יִהְיֶה הַר בֵּית־יְהוָה
נָכוֹן בְּרֹאשׁ הֶהָרִים וְנִשָּׂא הוּא מִגְּבָעוֹת וְנָהֲרוּ
עָלָיו עַמִּים: **ב** וְהָלְכוּ גוֹיִם רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ |
וְנַעֲלֶה אֶל־הַר־יְהוָה וְאֶל־בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיוֹרֵנוּ
מִדְּרָכָיו וְנֵלְכָה בְּאֹרְחֹתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה
וּדְבַר־יְהוָה מִירוּשָׁלָם: **ג** וְשָׁפַט בֵּין עַמִּים רַבִּים

וְהוֹכֵיחַ לְגוֹיִם עֲצֻמִים עַד־רָחוֹק וְכִתְּתוּ
חַרְבֹתֵיהֶם לְאִתִּים וַחֲנִיתֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת לֹא־
יִשְׂאוּ גּוֹי אֶל־גּוֹי חֶרֶב וְלֹא־יִלְמְדוּן עוֹד
מִלְחָמָה: **ד** וְיֵשְׁבוּ אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ
וְאֵין מַחֲרִיד כִּי־פִי יְהוָה צְבָאוֹת דִּבֵּר: **ה** כֶּי כָּל־
הָעַמִּים יֵלְכּוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו וַאֲנַחְנוּ נֵלֵךְ בְּשֵׁם־
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: {פ}
ו בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם־יְהוָה אֹסְפָה הַצֹּלֵעָה וְהַנִּדָּחָה
אֲקַבֵּצָה וַאֲשֶׁר הֲרֵעֹתִי: **ז** וְשַׂמְתִּי אֶת־הַצֹּלֵעָה
לִשְׁאֵרִית וְהַנַּהֲלָאָה לְגוֹי עָצוּם וּמָלַךְ יְהוָה עֲלֵיהֶם
בְּהַר צִיּוֹן מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: {פ}
ח וְאַתָּה מִגְדַּל־עֵדֶר עֹפֶל בַּת־צִיּוֹן עָדֶיךָ תֵּאתֶה
וּבָאָה הַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשׁוֹנָה מַמְלֶכֶת לְבַת
יְרוּשָׁלִָם: **ט** עַתָּה לָמָּה תָרִיעִי רֵעַ הֲמֶלֶךְ אֵין־בָּךְ
אִם־יוֹעֲצֵךְ אָבַד כִּי־הֶחֱזִיקֵךְ חִיל כַּיּוֹלֵדָה: **י** חוּלִי
וָגְחִי בַּת־צִיּוֹן כַּיּוֹלֵדָה כִּי־עַתָּה תֵּצְאִי מִקִּרְיָה
וְשָׁכַנְתְּ בַּשָּׂדֶה וּבָאת עַד־בָּבֶל שָׁם תִּנָּצְלִי שָׁם
יִגְאָלֵךְ יְהוָה מִכַּף אֹיְבָיִךְ: **יא** וְעַתָּה נֶאֶסְפוּ עָלַיִךְ
גּוֹיִם רַבִּים הָאֹמְרִים תֶּחֱנָף וְתַחַז בְּצִיּוֹן
עֵינֵינוּ: **יב** וְהֵמָּה לֹא יָדְעוּ מַחְשְׁבוֹת יְהוָה וְלֹא
הֵבִינוּ עֲצָתוֹ כִּי קִבְּצָם כֶּעָמִיר גֹּרְנָה: **יג** קוּמִי
וָדוֹשִׁי בַת־צִיּוֹן כִּי־קַרְנֵךְ אָשִׂים בַּרְזֶל וּפַרְסֹתַיִךְ
אָשִׂים נְחוּשָׁה וַהֲדִקוֹת עַמִּים רַבִּים וְהַחֲרַמְתִּי
לַיהוָה בִּצְעָם וְחֵילָם לַאֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ: **יד** עַתָּה
תִּתְגֹּדְדִי בַת־גְּדוּד מָצוֹר שָׂם עָלֵינוּ בַּשֵּׁבֶט יַכּוּ
עַל־הַלְחִי אֶת שֹׁפֵט יִשְׂרָאֵל: {ס}

מיכה פרק ה

א וְאַתָּה בֵּית־לֶחֶם אֶפְרָתָה צָעִיר לִהְיוֹת בְּאַלְפֵי
יְהוּדָה מִמְּךָ לִי יֵצֵא לִהְיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל
וּמוֹצָאֹתָיו מִקֶּדֶם מִימֵי עוֹלָם: **ב** לָכֵן יִתְּנֵם עַד־
עֵת יוֹלֵדָה יָלָדָה וְיֶתֶר אֶחָיו יְשׁוּבוּן עַל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: **ג** וְעָמַד וְרָעָה בְּעֹז יְהוָה בִּגְאוֹן שֵׁם יְהוָה
אֱלֹהָיו וְיָשָׁבוּ כִּי־עַתָּה יִגְדַּל עַד־אַפְסֵי־
אָרֶץ: **ד** וְהָיָה זֶה שָׁלוֹם אַשּׁוּר | כִּי־יָבוֹא בְאַרְצֵנוּ
וְכִי יִדְרֹךְ בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ וַהֲקֵמְנוּ עָלָיו שִׁבְעָה רֹעִים
וּשְׁמֹנָה נְסִיכֵי אָדָם: **ה** וְרָעוּ אֶת־אֶרֶץ אַשּׁוּר
בַּחֶרֶב וְאֶת־אֶרֶץ נִמְרֹד בִּפְתָחֶיהָ וְהִצִּיל מֵאַשּׁוּר
כִּי־יָבוֹא בְאַרְצֵנוּ וְכִי יִדְרֹךְ בִּגְבוּלֵנוּ: {פ}
ו וְהָיָה | שְׁאֵרִית יַעֲקֹב בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים כְּטַל
מֵאֵת יְהוָה כִּרְבִיבִים עֲלֵי־עֵשֶׂב אֲשֶׁר לֹא־יְקַוֶּה
לְאִישׁ וְלֹא יְיַחֵל לִבְנֵי אָדָם: {פ}
ז וְהָיָה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב בַּגּוֹיִם בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים
כְּאַרְיֵה בִּבְהֵמוֹת יַעַר כִּכְפִיר בְּעֶדְרֵי־צֹאן אֲשֶׁר
אִם־עָבַר וְרָמַס וְטָרַף וְאֵין מַצִּיל: **ח** תָּרֹם יָדְךָ
עַל־צָרֶיךָ וְכָל־אֹיְבֶיךָ יִכָּרֵתוּ: **ט** וְהָיָה בַּיּוֹם־הַהוּא
נְאֻם־יְהוָה וְהִכְרַתִּי סוּסֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ וְהַאֲבַדְתִּי
מַרְכְּבֹתֶיךָ: **י** וְהִכְרַתִּי עָרֵי אַרְצֶךָ וְהָרַסְתִּי כָּל־
מִבְצָרֶיךָ: **יא** וְהִכְרַתִּי כְשָׁפִים מִיָּדֶךָ וּמְעוֹנְנִים לֹא
יִהְיוּ־לָךְ: **יב** וְהִכְרַתִּי פְסִילֶיךָ וּמַצֵּבוֹתֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ
וְלֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה עוֹד לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: **יג** וְנָתַשְׁתִּי
אֲשֵׁירֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ וְהִשְׁמַדְתִּי עָרֶיךָ: **יד** וְעָשִׂיתִי
בְאַף וּבְחֵמָה נָקָם אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמֵעוּ:
{פ}

מיכה פרק ו

א שִׁמְעוּ־נָא אֵת אֲשֶׁר־יְהוָה אֹמֵר קוּם רִיב אֶת־
הֶהָרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלֶךָ: **ב** שִׁמְעוּ הָרִים
אֶת־רִיב יְהוָה וְהָאֵתָנִים מוֹסְדֵי אָרֶץ כִּי רִיב
לַיהוָה עִם־עַמּוֹ וְעִם־יִשְׂרָאֵל יִתְוַכָּח: **ג** עַמִּי מֶה־

עָשִׂיתִי לְךָ וּמָה הֶלְאֵתִיךָ עֲנֵה בִי׃ **ד** כִּי הֶעֱלִתִיךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתֶיךָ וָאֶשְׁלַח
לְפָנֶיךָ אֶת־מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם׃ **ה** עַמִּי זְכָר־נָא
מַה־יָּעַץ בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמֶה־עָנָה אֹתוֹ בִּלְעָם
בֶּן־בְּעוֹר מִן־הַשִּׁטִּים עַד־הַגִּלְגָּל לְמַעַן דַּעַת
צִדְקוֹת יְהוָה׃ **ו** בַּמֶּה אֲקַדֵּם יְהוָה אִכַּף לֵאלֹהֵי
מָרוֹם הַאֲקַדְּמֶנּוּ בְעוֹלוֹת בַּעֲגָלִים בְּנֵי
שָׁנָה׃ **ז** הֲיִרְצֶה יְהוָה בְּאַלְפֵי אֵילִים בְּרִבְבוֹת
נַחֲלֵי־שָׁמֶן הַאֶתֵּן בְּכוֹרִי פִּשְׁעִי פְּרִי בִטְנִי חַטַּאת
נַפְשִׁי׃ **ח** הִגִּיד לְךָ אָדָם מַה־טּוֹב וּמָה־יְהוָה דּוֹרֵשׁ
מִמְּךָ כִּי אִם־עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהַצְנֵעַ
לֶכֶת עִם־אֱלֹהֶיךָ׃ {ס} **ט** קוֹל יְהוָה לָעִיר יִקְרָא
וְתוּשִׁיָּה יִרְאֶה שְׁמֶךָ שִׁמְעוּ מַטֶּה וּמִי יְעָדָהּ׃ **י** עוֹד
הַאֵשׁ בֵּית רָשָׁע אֹצְרוֹת רֶשַׁע וְאֵיפַת רָזוֹן
זְעוּמָה׃ **יא** הַאֶזְכֶּה בְּמֹאזְנֵי רֶשַׁע וּבְכִיס אַבְנֵי
מִרְמָה׃ **יב** אֲשֶׁר עֲשִׁירֶיהָ מָלְאוּ חָמָס וְיֹשְׁבֶיהָ
דִּבְּרוּ־שֶׁקֶר וּלְשׁוֹנָם רְמִיָּה בְּפִיהֶם׃ **יג** וְגַם־אֲנִי
הֶחֱלֵיתִי הַכּוֹתֶךָ הַשְׁמֵם עַל־חַטֹּאתֶךָ׃ **יד** אַתָּה
תֹאכַל וְלֹא תִשְׂבָּע וְיֶשְׁחֲךָ בְּקִרְבֶּךָ וְתַסֵּג וְלֹא
תַפְלִיט וַאֲשֶׁר תְּפַלֵּט לַחֶרֶב אֶתֵּן׃ **טו** אַתָּה תִזְרַע
וְלֹא תִקְצֹור אַתָּה תִדְרֹךְ־זַיִת וְלֹא־תָסוּךְ שֶׁמֶן
וְתִירוֹשׁ וְלֹא תִשְׁתֶּה־יָּיִן׃ **טז** וַיִּשְׁתַּמֵּר חֻקּוֹת
עָמְרִי וְכֹל מַעֲשֵׂה בֵית־אַחְאָב וַתֵּלְכוּ בְּמֹעֲצוֹתָם
לְמַעַן תִּתִּי אֹתְךָ לְשַׁמָּה וְיֹשְׁבֶיהָ לִשְׁרֵקָה וְחֶרְפַּת
עַמִּי תִּשָּׂאוּ׃ {פ}

מיכה פרק ז

א אַלְלַי לִי כִּי הָיִיתִי כְּאָסְפֵי־קַיִץ כְּעֹלְלֹת בָּצִיר
אֵין־אֶשְׁכּוֹל לֶאֱכֹול בִּכּוּרָה אִוְּתָה נַפְשִׁי׃ **ב** אָבַד
חָסִיד מִן־הָאָרֶץ וְיָשָׁר בָּאָדָם אָיִן כֻּלָּם לְדָמִים

יֶאֱרֹבוּ אִישׁ אֶת־אָחִיהוּ יָצוּדוּ חֵרֶם׃ **ג** עַל־הָרַע
כַּפַּיִם לְהֵיטִיב הַשַּׂר שֹׁאֵל וְהַשֹּׁפֵט בַּשִּׁלּוּם וְהַגָּדוֹל
דֹּבֶר הַוַּת נַפְשׁוֹ הִוא וַיְעַבְּתוּהָ׃ **ד** טוֹבָם כְּחֶדֶק
יָשָׁר מִמְּסוּכָה יוֹם מְצַפֶּיךָ פְּקֻדָּתְךָ בָּאָה עַתָּה
תִּהְיֶה מְבוּכָתָם׃ **ה** אַל־תַּאֲמִינוּ בְרֵעַ אַל־תִּבְטְחוּ
בְּאַלּוּף מִשֹּׁכֶבֶת חֵיקֶךָ שְׁמֹר פִּתְחֵי־פִיךָ׃ **ו** כִּי־בֵן
מְנַבֵּל אָב בַּת קָמָה בְאִמָּהּ כַּלָּה בַּחֲמֹתָהּ אִיְבֵי
אִישׁ אַנְשֵׁי בֵיתוֹ׃ **ז** וַאֲנִי בַּיהוָה אֲצַפֶּה אוֹחִילָה
לֵאלֹהֵי יִשְׁעִי יִשְׁמָעֵנִי אֱלֹהָי׃ **ח** אַל־תִּשְׂמְחִי
אֹיַבְתִּי לִי כִּי נָפַלְתִּי קָמְתִּי כִּי־אֵשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ יְהוָה
אוֹר לִי׃ {פ}
ט זַעַף יְהוָה אֶשָּׂא כִּי חָטָאתִי לוֹ עַד אֲשֶׁר יָרִיב
רִיבִי וְעָשָׂה מִשְׁפָּטִי יוֹצִיאֵנִי לָאוֹר אֶרְאֶה
בְּצִדְקָתוֹ׃ **י** וְתֵרֶא אֹיַבְתִּי וּתְכַסֶּהָ בוּשָׁה הָאֹמְרָה
אַיֵּה יְהוָה אֱלֹהָיִךְ עֵינַי תִּרְאֶינָּה בָּהּ עַתָּה
תִּהְיֶה לְמִרְמָס כְּטִיט חוּצוֹת׃ **יא** יוֹם לִבְנוֹת
גְּדֵרָיִךְ יוֹם הַהוּא יִרְחַק־חֹק׃ **יב** יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ
יָבוֹא לְמִגִּי אַשּׁוּר וְעָרֵי מָצוֹר וּלְמִנִּי מָצוֹר וְעַד־
נָהָר וְיָם מִיָּם וְהַר הָהָר׃ **יג** וְהָיְתָה הָאָרֶץ לִשְׁמָמָה
עַל־יֹשְׁבֶיהָ מִפְּרִי מַעַלְלֵיהֶם׃ {פ}
יד רְעֵה עַמְּךָ בְשִׁבְטֶךָ צֹאן נַחֲלָתֶךָ שֹׁכְנִי לְבָדָד
יַעַר בְּתוֹךְ כַּרְמֶל יִרְעוּ בָשָׁן וְגִלְעָד כִּימֵי
עוֹלָם׃ **טו** כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ
נִפְלָאוֹת׃ **טז** יִרְאוּ גוֹיִם וְיֵבֹשׁוּ מִכֹּל גְּבוּרָתָם
יָשִׂימוּ יָד עַל־פֶּה אָזְנֵיהֶם תֶּחֱרָשְׁנָה׃ **יז** יְלַחֲכוּ
עָפָר כַּנָּחָשׁ כְּזֹחֲלֵי אֶרֶץ יִרְגְּזוּ מִמִּסְגְּרֹתֵיהֶם אֶל־
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִפְחָדוּ וְיִרְאוּ מִמֶּךָּ׃ **יח** מִי־אֵל כָּמוֹךָ
נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא־
הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי־חָפֵץ חֶסֶד הוּא׃ **יט** יָשׁוּב
יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל־

חַטֹּאותָם: **כ** תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם
אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: {ש}

נחום פרק א

א מַשָּׂא נִינְוֵה סֵפֶר חֲזוֹן נַחוּם הָאֶלְקֹשִׁי: **ב** אֵל
קַנָּוא וְנֹקֵם יְהוָה נֹקֵם יְהוָה וּבַעַל חֵמָה נֹקֵם יְהוָה
לְצָרָיו וְנוֹטֵר הוּא לְאֹיְבָיו: **ג** יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם
וּגדוֹל־ כֹּחַ וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה יְהוָה בְּסוּפָה
וּבִשְׂעָרָה דַּרְכּוֹ וְעָנָן אֲבַק רַגְלָיו: **ד** גּוֹעֵר בַּיָּם
וַיַּבְּשֵׁהוּ וְכָל־הַנְּהָרוֹת הֶחֱרִיב אֻמְלַל בָּשָׁן וְכַרְמֶל
וּפֶרַח לְבָנוֹן אֻמְלָל: **ה** הָרִים רָעֲשׁוּ מִמֶּנּוּ
וְהַגְּבָעוֹת הִתְמֹגָגוּ וַתִּשָּׂא הָאָרֶץ מִפָּנָיו וְתֵבֵל וְכָל־
יוֹשְׁבֵי בָהּ: **ו** לִפְנֵי זַעְמוֹ מִי יַעֲמֹוד וּמִי יָקוּם בַּחֲרוֹן
אַפּוֹ חֲמָתוֹ נִתְּכָה כָאֵשׁ וְהַצֻּרִים נִתְּצוּ
מִמֶּנּוּ: **ז** טוֹב יְהוָה לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי
בוֹ: **ח** וּבְשֶׁטֶף עֹבֵר כָּלָה יַעֲשֶׂה מְקוֹמָהּ וְאֹיְבָיו
יְרַדֵּף־חֹשֶׁךְ: **ט** מַה־תְּחַשְּׁבוּן אֶל־יְהוָה כָּלָה הוּא
עֹשֶׂה לֹא־תָקוּם פַּעֲמַיִם צָרָה: **י** כִּי עַד־סִירִים
סְבֻכִים וּכְסָבְאָם סְבוּאִים אֻכְּלוּ כְּקַשׁ יָבֵשׁ
מָלֵא: **יא** מִמֵּךְ יָצָא חֹשֵׁב עַל־יְהוָה רָעָה יֹעֵץ
בְּלִיָּעַל: {ס} **יב** כֹּה | אָמַר יְהוָה אִם־שְׁלֵמִים וְכֵן
רַבִּים וְכֵן נָגֹזוּ וְעָבַר וְעִנִּתִּךְ לֹא אֲעַנֶּךָּ
עוֹד: **יג** וְעַתָּה אֶשְׁבֹּר מֹטֵהוּ מֵעָלֶיךָ וּמוֹסְרֹתַיִךְ
אֲנַתֵּק: **יד** וְצִוָּה עָלֶיךָ יְהוָה לֹא־יִזָּרַע מִשִּׁמְךָ עוֹד
מִבֵּית אֱלֹהֶיךָ אַכְרִית פֶּסֶל וּמַסֵּכָה אָשִׂים קִבְרֶךָ
כִּי קַלּוֹתָ: {פ}

לוח ברסלב

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת ויקהל

יום **ראשון**	**כג** 3	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא מציעא ד **ירושלמי:** שבת פא **תוספתא:** קידושין ג **נ"ך:** מיכה ב	עלות השחר (72 דק') ... 4:51 | חצות היום ..... 11:50 נץ החמה ..... 6:03 | שקיעה ..... 5:36 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:22 | צאת הכוכבים ..... 5:51 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:57 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:48
יום **שני**	**כד** 4	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא מציעא ה **ירושלמי:** שבת פב **תוספתא:** קידושין ד **נ"ך:** מיכה ג	עלות השחר (72 דק') ... 4:50 | חצות היום ..... 11:50 נץ החמה ..... 6:02 | שקיעה ..... 5:37 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:21 | צאת הכוכבים ..... 5:51 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:56 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:49
יום **שלישי**	**כה** 5	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא מציעא ו **ירושלמי:** שבת פג **תוספתא:** קידושין ה **נ"ך:** מיכה ד	עלות השחר (72 דק') ... 4:49 | חצות היום ..... 11:49 נץ החמה ..... 6:01 | שקיעה ..... 5:38 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:20 | צאת הכוכבים ..... 5:52 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:55 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:50
יום **רביעי**	**כו** 6	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא מציעא ז **ירושלמי:** שבת פד **תוספתא:** נדרים א **נ"ך:** מיכה ה	עלות השחר (72 דק') ... 4:47 | חצות היום ..... 11:49 נץ החמה ..... 5:59 | שקיעה ..... 5:39 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:19 | צאת הכוכבים ..... 5:53 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:54 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:51
יום **חמישי**	**כז** 7	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא מציעא ח **ירושלמי:** שבת פה **תוספתא:** נדרים ב **נ"ך:** מיכה ו	עלות השחר (72 דק') ... 4:46 | חצות היום ..... 11:49 נץ החמה ..... 5:58 | שקיעה ..... 5:39 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:19 | צאת הכוכבים ..... 5:54 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:54 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:51
יום **ששי**	**כח** 8	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא מציעא ט **ירושלמי:** שבת פו **תוספתא:** נדרים ג **נ"ך:** מיכה ז	**ערב שבת קודש** עלות השחר (72 דק') ... 4:45 | חצות היום ..... 11:49 נץ החמה ..... 5:57 | שקיעה ..... 5:40 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:18 | צאת הכוכבים ..... 5:55 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:53 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:52 **הדלקת נרות** (40 דק'): 5:00 (20 דק'): 5:20
שב"ק	**כט** 9	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא מציעא י **ירושלמי:** שבת פז **תוספתא:** נדרים ד **נ"ך:** נחום א	**שבת מברכין חודש אדר ב' פרשת ויקהל** עלות השחר (72 דק') ... 4:44 | חצות היום ..... 11:48 נץ החמה ..... 5:56 | שקיעה ..... 5:41 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:17 | צאת הכוכבים ..... 5:55 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:52 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:53 **מוצש"ק לשיטת ר"ת:** 6:53

מולד חודש אדר ב' יהיה ביום ראשון בשעה 13, 10 דקות ו 6 חלקים

אָדָם צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁהַנְּשָׁמָה שֶׁלּוֹ יְקָרָה מְאֹד מְאֹד בַּשָּׁמַיִם! אָדָם לֹא יְזַלְזֵל בַּנְּשָׁמָה שֶׁלּוֹ! זֶה יַהֲלוֹם! זוֹ אֶבֶן יְקָרָה! וְאָדָם צָרִיךְ לְהַאֲמִין בְּזֶה וְלָדַעַת שֶׁהוּא מַמָּשׁ אֶבֶן טוֹבָה שֶׁשָּׁמִים בְּתוֹךְ הַכֶּתֶר שֶׁל הַמֶּלֶךְ! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)